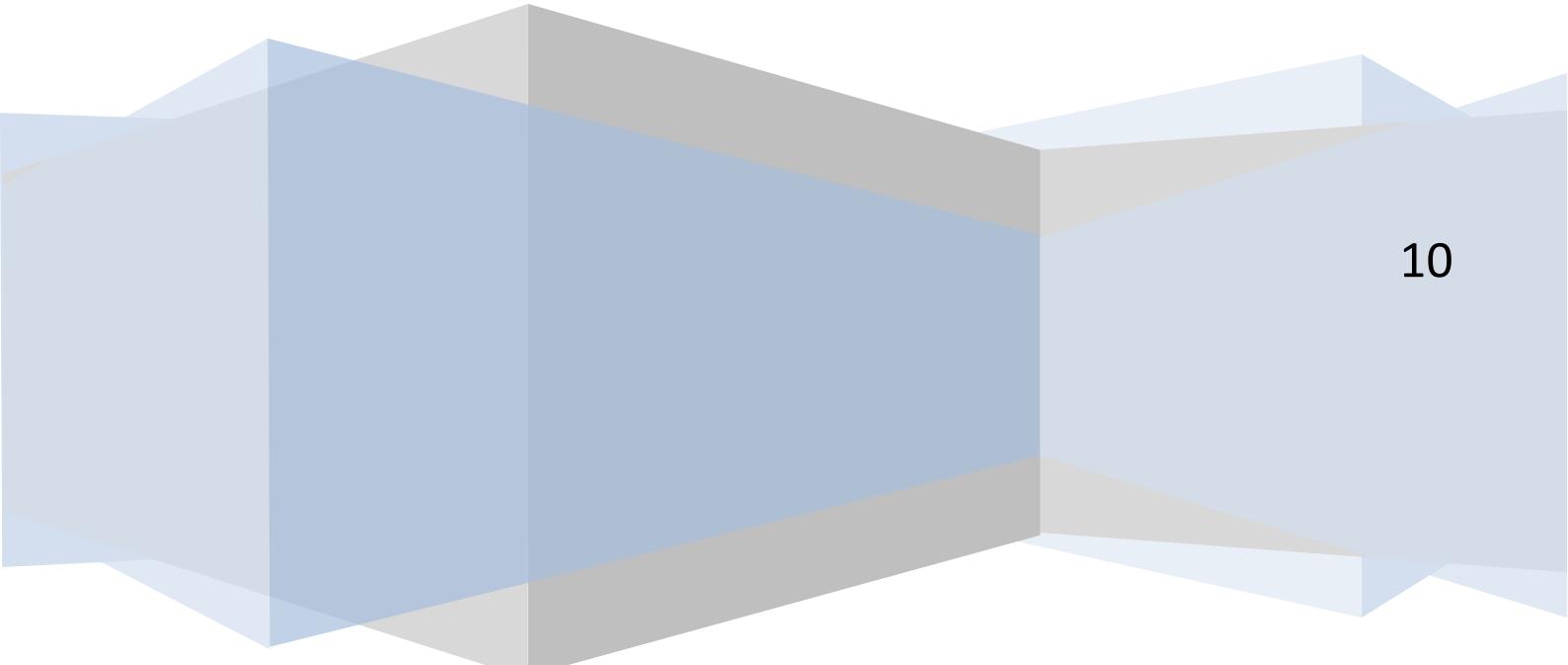

NACRT

STRATEGIJA RAZVOJA

OPĆINE GRAČANICA 2011-2020

Općinski razvojni tim

A large, abstract 3D geometric shape composed of various planes and facets. It features a central vertical blue plane and several diagonal and horizontal planes in shades of blue, grey, and light blue. The number '10' is printed in black on the right side of the shape.

10

Strategiju razvoja općine Gračanica za period 2011-2020 izradio je Općinski razvojni tim općine Gračanica u okviru Projekta integrisanog lokalnog razvoja (ILDP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u periodu januar – decembar 2010.godine.

S K R A Ć E N I C E

1.	F BiH	Federacija Bosne i Hercegovine
2.	RS	Republika Srpska
3.	MZ	Mjesna zajednica
4.	M4	Magistralni put
5.	BiH	Bosna i Hercegovina
6.	AFIP	Agencija za finansijske, informatičke i posredničke
7.	NK	Niskokvalifikovani
8.	KV	Kvalifikovani
9.	SSS	Srednja stručna spremam
10.	PIO/MIO	Penziono invalidsko osiguranje/Mirovinsko invalidsko osiguranje
11.	OŠ	Osnovna škola
12.	PRSP	Srednjoročna razvojna strategija BiH (2004-2007.g)
13.	cca	Cirka
14.	SŠC	Srednjoškolski centar
15.	TK	Tuzlanski kanton
16.	MSŠ	Mješovita srednja škola
17.	KM	Konvertibilna marka
18.	VŠS	Viša stručna spremam
19.	BKC	Bosanski kulturni centar
20.	KUD	Kulturno umjetničko društvo
21.	NK	Nogometni klub
22.	MNK	Malonogometni klub
23.	RK	Rukometni klub
24.	KK	Košarkaški klub
25.	ŽOK	Ženski odbojkaški klub
26.	Š.K.	Šahovski klub
27.	JZU	Javna zdravstvena ustanova
28.	JU	Javna ustanova
29.	NVO	Nevladina organizacija (Organizacije civilnog društva)
30.	R-460	Regionalna cesta 460
31.	R-461	Regionalna cesta 461
32.	L-17	Lokalna cesta 17
33.	TE	Termoelektrana
34.	MW	Mega watti
35.	KV	Kilo vati
36.	JP PTT	Javno preduzeće pošta, telegraf, telefon
37.	GSM	Standard za mobilnu telefoniju (engleski-Global System for Mobile Communications)
38.	V	Zapremina
39.	d.o.o.	Društvo ograničene odgovornosti
40.	l/s	Litara u sekundi
41.	ILI	Indikator (infratsstrukturni indikator curenja)
42.	Regija SI BiH	Regija Sjevero-Istočne BiH
43.	m ³	Metri kubni
44.	km	Kilometar
45.	tj.	To jest
46.	m	Metar
47.	JP	Javno preduzeće
48.	SDP BiH	Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine
49.	SDA	Stranka demokratske akcije
50.	S BiH	Stranka za Bosnu i Hercegovinu
51.	BPS	Bosanska patriotska stranka
52.	K SDU-LDS BiH	Koalicija socijaldemokratska unija BiH
53.	MZ	Mjesna zajednica
54.	BDP	Bruto društveni proizvod
55.	BiH	Bosna i Hercegovina
56.	IT	Informaciona tehnologija

57.	LOTUS	Lotusa Notes & Domino je klijentsko-serverska kolaboracijska softverska platforma i e-mail server.
58.	ISO 9001 : 2001	Standard kvalitete
59.	e-uprava	Elektronska uprava
60.	GIS	Geografsko informacioni sistem
61.	KM	Konvertibilna Marka
62.	CO	Ugljen monoksid
63.	SO ₂	Sumpor oksid
64.	NO ₂	Natrijev oksid (dušik oksid)
65.	TE	Termoelektrana
66.	pH vrijednost	Negativan logoritam koncentracije H ⁺ iona u otopini tla ili vodi
67.	Na-Ca-Mg	(Natrij-kalcij-magnezij)
68.	m.n.v.	Metara nadmorske visine
69.	ha	Hektara
70.	MnO ₄	Permanganat Manganati
71.	EU	Evropska Unija
72.	QIF-a	Sredstva brzog djelovanja
73.	USA	United States of America
74.	t/ha	Tona po hektaru
75.	RHMZ	Republički hidrometereoološki zavod
76.	SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju
77.	MTS	Materijalno tehnička sredstva
78.	SWOT	Skraćenica engleskih riječi: Strengths (snage), Weaknesses (slabosti), Opportunities (mogučnosti), Threats (prijetnje)
79.	AR BiH	Armija Republike Bosne i Hercegovine
80.	V RS	Vojska Republike Srpske
81.	BH MAC	Minsko Akcioni Centar BiH
82.	MES	Minsko eksplozivna sredstva
83.	NUS	Neeksplodirano ubojno sredstvo
84.	Trm	Trasni metar
85.	ITF	Internacionalni fond za deminiranje i pomoć žrtava
86.	«B» TUN	Tim za brze intervencije
87.	KUCZ	Kantonalna uprava Civilne zaštite
88.	€	Euro
89.	Sl.Novine F BiH	Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine
90.	NOR	Narodno oslobođilački rat
91.	PPTK	Prostorni plan Tuzlanskog kantona
92.	GAP	Governance Accountability Project (Projekat upravne odgovornosti)
93.	P	Površina
94.	SEAP	Akcioni plan održivog upravljanja energijom

I	SADRŽAJ
---	---------

	naziv	stranica
I Sadržaj		5-6
II Uvod		7-8
III Metodologija kreiranja strategije razvoja		9
IV Strateška platforma		10
IV.1. Izvod Socio-ekonomска analiza		10-54
IV.2. Strateško fokusiranje		55-57
IV.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja		57-64
V Sektorski razvojni planovi		65
V.1. Plan lokalnog ekonomskog razvoja		65-95
V.1.1. Fokusiranje –swot analiza		65
V.1.2. Razvojni ciljevi		66
- Integracija sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima		
- Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa		
V.1.3. Programi, projekti i mjere		67-76
- Inicijative međuopćinske saradnje		
V.1.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima		
V.1.5. Okvirna finansijska konstrukcija		77-95
V.2. Plan društvenog razvoja		96-
V.2.1. Fokusiranje –swot analiza		96
V.2.2. Razvojni ciljevi		98
- Integracija sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima		
- Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa		
V.2.3. Programi, projekti i mjere		99-106
- Inicijative međuopćinske saradnje		
V.2.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima		
V.2.5. Okvirna finansijska konstrukcija		107-116
V.3. Plan zaštite i unapređenja okoliša		117-
V.3.1. Fokusiranje –swot analiza		118
V.3.2. Razvojni ciljevi		119
- Integracija sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima		
- Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa		
V.3.3. Programi, projekti i mjere		120-127
- Inicijative međuopćinske saradnje		
V.3.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima		
V.3.5. Okvirna finansijska konstrukcija		128-137

VI Operativni dio	137
VI.1. Plan implementacije	137-175
VI. 1.1. Orijentacioni progled prioritetnih projekata i mjera za period od 3-5 godina	137-175
VI.1.2. Akcioni plan za projekte koji se implementiraju u prvog godini	176-186
VI.2. Finansijski plan	
VI.2.1. Indikativni finansijski plan za period od 3 godine	
VI. 2.2. Detaljan finansijski plan za projekte koji se implementiraju u prvoj godini	
VI.3. Plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala	187-197
VI. 4. Praćenje, ocjenjivanje i ažuriranje strategije razvoja	197-198
VI. 5. Sinteza	199-201

Strategija integrisanog lokalnog razvoja 2011–2020. godine je ključni strateško-planski dokument općine Gračanica, koji treba da podstiče budući rast i razvoj zajednice. Strategija razvoja ima u vidu društvenu i ekonomsku sferu, ali i aspekte zaštite i unaprjeđenja životne sredine i prostora. Strategija je razvijena i da bude okvir definisanja zajedničkih ciljeva, podsticanja lokalnih snaga, ali i odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Kao takva, Strategija integrisanog razvoja je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa nacrtom Razvojne strategije BiH 2008-2013, Strategijom socijalne uključenosti 2008-2013, ali i sa drugim sektorskim strategijama na državnom, entitetskom i kantonalm nivou.

Strategija integrisanog razvoja je usvojena od strane Općinskog vijeća/Općine Gračanica. 2010. godine, te je stupila na snagu 2011. godine.

Strategija informiše sveukupnu javnost i privatne ulagače o razvojnom putu općine, predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira osnovu za praćenje napretka te ohrabruje saradnjnu i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Strategija razvoja Općine Gračanica za period 2011-2020 godina je izrađena od strane radnih tijela koje je imenovao načelnik Općine, a u okviru Projekta integrisanog lokanog razvoja (ILDP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Razvojnog programa Ujedinjenih nacija u BiH (UNDP) i Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC).

Strategija razvoja predstavlja putokaz za sveukupni razvoj općine Gračanica, a obuhvata ekonomski, društveni i plan zaštite i unapređenja životne sredine, uz poštivanje prostornog aspekta. Vizija razvoja te strateški ciljevi razvoja općine definisani su na period od 10 godina. Prihvatajući činjenicu da postavljanje ciljeva podrazumijeva ne samo odgovor na pitanje „šta“, već i „kako“, te da je odgovor na ovo pitanje od ključnog značaja za kvalitetnu implementaciju Strategije, Općinski razvojni tim je razvio sektorske planove i operativni dio Strategije. Sektorski planovi, operativni ciljevi, programi, projekti i mjere, usmjereni ka poboljšanju kvaliteta života u općini, definisani su na period od 5 godina. Okvirni operativni planovi su izrađeni za naredne tri, a detaljni akcioni planovi za godinu dana.

Bitno je naglasiti da Strategija obuhvata i listu prioritetnih programa i projekata u svakom sektor, a koji omogućavaju dosezanje postavljenih ciljeva putem provođenja operativnih aktivnosti, čime se stvara osnova za sveukupnu implementaciju Strategije. Nadalje, prioritetni programi i projekti nisu samo osnova za korištenje općinskih i drugih domaćih izvora sredstava, nego i dobra osnova za pristup eksternim izvorima sredstava, poput IPA programa Evropske unije, ali i drugih programa podrške u Bosni i Hercegovini.

Kod izrade strategije razvoja općine Gračanica posebno se vodilo računa o ostvarivanju horizontalne intersektorske usklađenosti te vertikalne usklađenosti Strategije sa strategijama i planovima na drugim nivoima. Dodatan značaj je poklonjen mogućim inicijativama međuopćinske saradnje.

Preduslov kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne lokalne zajednice i viših nivoa vlasti, ali i uspostava Strategijom predviđenih mehanizama za njenu implementaciju, izvještavanje, ažuriranje i sveukupnu operacionalizaciju, a što je zadatak koji Općini, ali i svim drugim akterima u lokalnoj zajednici, predstoji u narednom periodu.

Tehnička pomoć u procesu izrade Strategije pružena je Općinskom razvojnom timu u okviru Projekta integrisanog lokalnog razvoja i uz finansijsku podršku SDC-a.

U izradi strateškog plana razvoja općine Gračanica korištena je standardizovana Metodologija za integrисано planiranje lokalnog razvoja (miPRO), prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada te saveza općina i gradova oba entiteta. MiPro je u potpunosti usklađena sa postojećim zakonskim okvirom kojim je definisano planiranje razvoja na lokalnom nivou, gdje je općinska administracija nosilac procesa izrade i implementacije Strategije, uz maksimalno uključivanje i svih drugih aktera života u lokalnoj zajednici. Nadalje, miPRO je u potpunosti usaglašena sa vodećim principima i pristupima strateškom planiranju koje promoviše Evropska unija.

Vodeći principi na kojima se zasniva Strategija razvoja općine Gračanica su održivost i socijalna uključenost. Održivost kao princip integriše ekonomski i aspekt životne sredine, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identifikovanja potreba i interesa marginalizovanih i socijalno isključenih grupa stanovništva.

Nadalje, Strategiju razvoja karakterišu integracija (što znači da su ekonomski, društveni i aspekt zaštite životne sredine posmatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresovani akteri su angažovani i doprinijeli su izradi Strategije).

Općina se angažovala u procesu izrade Strategije vođena uvjerenjem da strateško planiranje predstavlja ključni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem. Proces izrade Strategije razvoja općine, iniciran od strane načelnika Općine i podržan od strane Općinskog vijeća/Općine Gračanica, je započeo potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između Općine Gračanica i UNDP-a u aprilu 2009. godine, te formiranjem radnih tijela – Općinskog razvojnog tima i Partnerske grupe.

Proces je operativno vodio Općinski razvojni tim, a u samom procesu stvoreni su mehanizmi za snažno građansko učešće, dominantno kroz rad Partnerske grupe – konsultativnog tijela kojeg su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora. Poseban naglasak je stavljen na uključivanje i adekvatno prepoznavanje potreba potencijalno ranjivih kategorija stanovništva. U proces je sveukupno bilo uključeno više od 450 građana.

Polazna tačka za izradu Strategije razvoja općine Gračanica je bila analiza postojećih strateških dokumenata, nivoa njihove realizacije, te stepena razvijenosti ljudskih resursa neophodnih za izradu i implementaciju strategije.

Ova analiza je bila nadograđena na osnovu analize relevantnih kvantitativnih i kvalitativnih podataka iz primarnih i sekundarnih izvora. Noseći i najvažniji dio Strategije predstavlja njen strateški dio, tj strateška platforma, a koja obuhvata socio-ekonomsku analizu, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve razvoja. Strateška platforma Strategije je dominantno djelo Općinskog razvojnog tima. Sektorske planove razvoja ekonomije, društva i zaštite i unapređenja životne sredine izradile su za tu svrhu formirane sektorske radne grupe, a koje su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora.

U završnom dijelu procesa, Općinski razvojni tim je, na bazi principa integracije, objedinio i uskladio sektorske dokumente, te izradio okvirne trogodišnje i detaljne jednogodišnje planove implementacije, uključujući i plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije Strategije. Kako bi se omogućila efektivna implementacija Strategije, finansijski okvir Strategije i općinski budžet za 2011 godinu su u potpunosti usklađeni.

IV.1.Izvod Socio-ekonomksa analiza

1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE

1.1. Ključne historijske činjenice

Prije 1548.godine Gračanica je ispunila urbane, duhovne, gospodarske i kulturne zahtjeve i uslove za dobijanje sultanovog dokumenta kojim je proglašena gradom. Dobijanjem statusa grada, Gračanlige su stekle pravo da se bave gradskim djelatnostima: trgovinom, zanatstvom, uslužnim djelatnostima, čime su zahvaljujući brzom privrednom razvoju do 1572.godine postigli da Gračanica postaje i administrativno sjedište Kadiluka sa nahijama (Gradačac, Sokol i Srebrenik), što doprinosi njenom razvoju. Tako da je već 1604 .godine bilo 70 radionica sa krojačima-terzijama, 39 mutapčija i dulgera, 38 obućara, 23 tabaka-kožara i mesara, 12 kovača, 9 sarača, 9 berbera i samardžija, 5 kujundžija, timurdžija i tuzdžija, te više kazandžija, grnčara, tesara, stolara, itd). Do XVII vijeka doživljava svoje zlatno doba.Krajem XVII i početkom XVIII je period stagnacije u razvoju Gračanice koja se krajem vijeka oporavlja i postaje urbano, duhovno, kulturno i ekonomsko sjedište, (sa 15 mahala, 11 džamija, 3 medrese, 10 mekteba, hanova, formiranom donjom i gornjom čaršijom, itd.) U periodu do 1992.godine Gračanica je u stalnom privredno- kulturnom razvoju.

1.2. Geografsko-komunikacijske karakteristike, prirodne odlike i resursi općine

1.2.1. Geografske karakteristike

Općina Gračanica pripada Federaciji BiH u sastavu je Tuzlanskog kantona , sa površinom od 219,5 km²,i gustom naseljenosti od 268 stanovnika/km² . Nalazi se u Regiji Sjeveroistočne BiH (Regija SI), koju čini sjeveroistočni dio države Bosne i Hercegovine sa 33 općine svrstane u dva entiteta (Federacija BiH / F BiH-13 općina i Republika Srpska / RS-17 opština) i Distrikta Brčko BiH-3 općine .

Do 1991.godine prostirala se na obje strane rijeke Spreče, između dva privredna regiona Doboja i Tuzla i zahvatala je površinu od 387 km².

Dejtonskim sporazumom gaografska slika općine je promijenjena, teritorij je smanjen za 43,28 %, sa 387 km² na 219,5 km², jer je dio općine pripao općinama u Republici Srpskoj.

Prema procjeni danas na području općine Gračanica živi cca 58.926 stanovnika, što predstavlja 5,20 % stanovništva Regije Sjeveroistočne BiH, odnosno što je 1,40 % ukupnog stanovništva BiH,

Teritorij općine Gračanica se prostire između 44° i 45°sjeverne geografske širine, u pojasu umjereno-kontinentalne klime sa umjereno toplim ljetima i umjereno hladnim zimama, prosječnom godišnjom temperaturom od 10,0 C i prosječnim godišnjim padavinama od 830

mm/m². Najniže temperature bilje se u januaru sa prosječno mjesecno temperaturama -9 C, a najviše u julu mjesecu sa prosječno mjesecno temperatu od 19,6°C.

Reljef općine Gračanica se postepeno uzdiže iz Sprečkog polja počevši od 150 m n.v. do vrhova kao što su Vis 692 m n.v., Sijedi krš 664 m n.v., Monj 532 m n.v., itd.

Zemljište je nizijsko područje do 200 m nadmorske visine i brdsko područje od 200 do 500 m nadmorske visine. Od ukupne površine Općine, 62% površine je poljoprivredno zemljište odnosno površina od 13,3 hiljade hektara ili 0,23 ha/stanovniku, što je ispod prosjeka BiH koji iznosi 0,7 ha/stanovniku, šume i šumska zemljišta su oko 31% površine i 7% površine je neplodno zemljište.

Zemljišni resurs-zemljište pogodno za proizvodnju zdrave hrane i uzgoj voća. Oranice su zastupljene sa 9.056 ha, voćnjaci sa 1.765 ha, livade 1.015 ha, pašnjaci 1.460 ha i šume 6.451 ha. Relativno velik potencijal u poljoprivredi (posebno oraničnim površinama kojih ima 9.056 ha) je važna dugoročna osnova za razvoj poljoprivrede i prehrambene industrije.

1.2.2. Komunikacijske karakteristike

Općina Gračanica je povezana sa susjednim općinama Tuzlanskog kantona mrežom magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva koji prolaze kroz naseljena mjesta naše općine.

Magistralni put M4 povezuje općinu Gračanica sa susjednim općinama Doboј, Petrovo, Lukavac i Tuzla. Regionalni putevi Gračanica-Srnice i Donja Orahovica-Srebrenik povezuju općinu Gračanica sa susjednim općinama Srebrenik i Gradačac.

Unutrašnja mreža lokalnih i nekategorisanih puteva koja se spaja sa magistralnim i regionalnim putevima omogućava stanovnicima iz svih dijelova općine da za vrlo kratko vrijeme stignu na planirana odredišta.

Među najvažnije saobraćajnice koje općinu povezuju sa drugim općinama su: Zvornik-Tuzla-Gračanica-Doboј ,130 km; Gračanica-Srnice-Brčko, 50 km; Gračanica – Tuzla ,43 km; Gračanica – Doboј ,27 km; Gračanica – Srebrenik ,19 km; Gračanica – Gradačac, 40 km.

Glavna veza sa regionalnim, transregionalnim i međunarodnim saobraćajnicama je: Gračanica-Autoput Zagreb-Beograd ,67 km; Gračanica-Aerodrom Sarajevo ,160 km; Gračanica-Aerodrom Zagreb, 290 km; Gračanica-Aerodrom Beograd ,235 km. Gračanica –Tuzla Aerodrom Dubrave 50 Km.

1.2.3. Prirodne odlike

Pogodnost prirodnih, geografskih i klimatskih odlika na prostoru općine Gračanica doprinijeli su da su ljudi prepoznali svoja staništa, nastanili se, počeli proizvoditi i graditi, organizovati život u različitim vidovima djelatnosti.

Od prirodnih bogatstava zastupljene su nemetaličke mineralne sirovine. Širi prostor Gračanice i Trebave je dosta interesantan s aspekta pojave nemetaličnih mineralnih sirovina kao što su: bentonit, kaolin, kvarcni pijesak, tuf, keramičke i vatrostalne gline i krečnjaci.

Područje je također bogato i izvorima termo-mineralnih voda.

Zemljišni resurs-zemljište pogodno za proizvodnju zdrave hrane i uzgoj voća.

2. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA

2.1. Ukupan broj stanovnika

Prema procijenjenim podacima općinske administracije iz 2009.godine, u Gračanici živi 58.926 stanovnika (prema statističkim podacima iz 1991.godine je bilo 59.134 stanovnika), od čega 30% stanovništva živi u urbanom dijelu općine. Prema nacionalnoj strukturi stanovništva 97 % su Bošnjaci, 0,33 % Hrvati, 0,56 % Srbi i 2 % Ostali.

Sa gustom naseljenosti od 268 stanovnika na km² općina Gračanica ima intenzivnu naseljenost u odnosu na prosjek Tuzlanskog kantona od 168 stanovnika/km² i Federacije BiH od 90 stanovnika / km².

Općinu Gračanica obuhvata 25 mjesnih zajednica od kojih su 21 registrovane i aktivne, a 4 neregistrovane i neaktivne. (1 urbana a 24 ruralne MZ)

2.2. Struktura stanovništva

Starosna struktura stanovništva u proteklom periodu mijenjala se u skladu sa općim tendencijama tipičnim za proces demografskog starenja. Populacija u kojoj mlađi do 14 godina starosti čine više od 30% ukupne populacije i učešće stare populacije manje od 6% se smatra „mladom“ populacijom. U obrnutom slučaju govorimo o populaciji koja stari.

Ako poredimo starosnu strukturu općine Gračanica sa drugim općinama , vidimo da općina Gračanica spada među općine sa najvećim procentualnim učešćem starosne grupe radne dobi (od 15 do 65) u ukupnoj populaciji (70%), i da je procentualno učešće ove starosne grupe veće od prosjeka na području Tuzlanskog kantona.

Gračanica spada među općine sa najmanjom stopom starenja stanovništva. Stopa starenja od 57,8% ukazuje da na svakih 100 stanovnika starosne dobi od 0-14 godina dolazi 58 stanovnika starijih od 65 godina.

Stopa starenja stanovništva na području općine Gračanica (57,8%) je značajno manja i od prosječnih stopa starenja stanovništva Tuzlanskog kantona (68,9%), FBiH (71,5%) i BiH (86,4%).

Stopa zavisnosti nam pruža informaciju koliko svaka osoba koja je u radnoj dobi treba izdržavati ekonomski neaktivnih osoba.

Pored općina Banovići i Kladanj, općina Gračanica ima najnižu stopu zavisnosti stanovništva. Na području općine Gračanica na 100 stanovnika radne starosne dobi dolaze 43 ekonomski neaktivna stanovnika što je za oko 5% manje od prosjeka BiH.

2.2. Prostorni raspored stanovništva

Gračanica je jedna od najgušće naseljenih općina u BiH. Gustoća naseljenosti općine Gračanica je veća od dva i pol puta od prosječne gustine naseljenosti u BiH i značajno veća od prosječne gustine naseljenosti na području Tuzlanskog kantona. Ovo implicira na potrebu za razvijenom infrastrukturom i pažljivim upravljanjem prostorom. Tokom razgovora sa članovima razvojnog tima i predstvincima općine je u više navrata ukazano na problem nedostatka lokacija za daljnji razvoj industrije.

Prema popisu stanovnika iz 1991. godine 88,5 % stanovništva je živjelo u ruralnom dijelu općine Gračanica. Prema podacima prikupljenim od strane mjesnih zajednica 2009.godine taj

procenat je smanjen na 69,8 %. Očigledan je pritisak na urbanu mjesnu zajednicu Gračanica sa vrlo visokom gustinom naseljenosti od 925 stanovnika / km².

Administrativno, Općinu je podjeljena na 25 mjesnih zajednica od kojih su 21 registrovane i aktivne, a 4 neregistrovane i neaktivne.

Registrovane i aktivne mjesne zajednice su: MZ Babići, MZ Buk, MZ Doborovci, MZ Gornji Doborovci, MZ Donja Lohinja, MZ Donja Orahovica, MZ Džakule, MZ Gornja Orahovica, MZ Gračanica, MZ Lukavica, MZ Malešići, MZ Mirićina, MZ Piskavica, MZ Pribava, MZ Prijeko Brdo, MZ Rašljeva, MZ Soko, MZ Stjepan Polje, MZ Škahovica, MZ Trnovci i MZ Vranovići a neregistrovane . Neregistrovane i neaktivne mjesne zajednice su: MZ Lendići, MZ Gornja Lohinja MZ Donji Skipovac i MZ Gornji Skipovac.

2.3. Prirodni priraštaj stanovništva

Podaci o prirodnom kretanju stanovništva pokazuju pozitivan prirodni priraštaj. Prosječan prirodni priraštaj u periodu 1996.-2009.godina iznosio je 283 stanovnika. U periodu od 1961-1981.godine godišnja stopa rasta je bila 1,5 %, a u periodu od 1981-1991. godine smanjena je na 0,87% . U periodu od 1991.-2009. godine stanovništvo općine ispoljavalo je rastuću tendenciju ali slabijeg intenziteta u odnosu na prethodno razdoblje. Direktan i najveći uticaj na ukupan porast stanovništva imale su komponente prirodnog kretanja stanovništva tj. natalitet i mortalitet odnosno njihova rezultanta prirodni priraštaj, kao i imigracije stanovništva iz razdoblja 1992-1995.godina.

Iako i dalje pozitivan, prirodni priraštaj stanovništva je kontinuirano opada do 2005. godine, nakon čega se zamjećuje kontinuiran rasta.

2.4 Migracije stanovništva

Glavna migraciona kretanja na području općine Gračanica do 1991.godine su bila iz ruralnih u urbana područja. Prema popisu stanovništva, u Gračanici je 1991.godine živjelo 59.134 stanovnika, od toga 72% Muslimana, 0,2 % Hrvata, 23% Srba i 4,6% Ostalih.

Dejtonskim sporazumom Općina Gračanica je smanjena u površini za 18,6 % i broju stanovnika za 18,99%. Dio općine Gračanica pripao je Republici Srpskoj (MZ Boljanić, MZ Bosansko Petrovo Selo, MZ Kakmuž, MZ Karanovac, MZ Porječina, MZ Sočkovac, dio MZ Donji Skipovac i dio MZ Gornji Skipovac), a broj stanovnika smanjen je na sa 59.134 stanovnika na 48.372 stanovnika.

Istovremeno 1995.godine u Gračanici je našlo utočište 7.291 raseljenih stanovnika iz drugih naseljenih mjesta-općina kao što su: Zvornik, Srebrenica, Bratunac, Vlasenica, Doboј, Grapska, Derventa, itd. Većina tog stanovništva se vratila na svoje tako da je do danas ostalo 821 stanovnika kojima nisu obezbijedeni uslovi za povratak i oni su smješteni uglavnom u izbjegličkim naseljima na području općine.

3. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji

3.1. Osnovni ekonomski pokazatelji

Usporedba iznosa BDP-a pokazuje da općina Gračanica spada među općine sa niskim BDP-om po glavi stanovnika (3.492,00 KM/stanovniku u 2009.godini.; Federacija BiH 6.516,00 KM/stan. ; Tuzlanski kanton 4.791,00 KM/stanovniku).

Podatke o BDP-u po stanovniku treba uzeti sa rezervom zbog metodološkog pristupa u njegovoј procjeni koji je koristio Federalni zavod za programiranje razvoja. Ovaj metodološki pristup baziran na procjeni koja ovisi isključivo o broju zaposlenih i prosječnim plaćama favorizira općine sa jakim učešćem javne administracije i javnih poduzeća a podcjenjuje iznos BDP u općinama sa snažnim privatnim sektorom.

3.2. Struktura ekonomije općine Gračanica

Privredu općine Gračanica, prema statističkim podacima iz 2008.godine, čini ukupno 1170 privrednih subjekata od toga 438 pravnih i 732 fizička lica. Tokom 2008.godine prosječno je bilo zaposleno 8.104 radnika od toga 7.025 radnika u pravnim licima i 1079 radnika u samostalnim djelatnostima

Iako općina Gračanica slovi za „poduzetničku „ općinu, u poređenju sa drugim općinama ima mali broj registriranih pravnih osoba na 1.000 stanovnika.(Gračanica 13,03; Gradačac 15,89; Srebrenik 15,69; Kladanj 14,4 pravnih lica na 1000 stanovnika)

Situacija nije značajnije bolja niti kada je u pitanju broj registriranih obrta na 1000 stanovnika. Iako ovaj odnos općinu Gračanica smješta među općine sa većim brojem obrta, broj registriranih obrta na 1000 stanovnika je i dalje manji nego u općinama Gradačac, Kladanj, Lukavac i Tuzla. (Gračanica 20,06; Gradačac 23,12; Kladanj 23,11; Lukavac 22,56; Tuzla 22,40 obrta na 1000 stanovnika)

Mala i srednja preduzeća su nosioci privrednog razvoja.Prema broju uposlenih 338 ili 77 % su preduzeća koja zapošljavaju do 10 zaposlenih, 77 ili 17 % su preduzeća sa 10 do 50 zaposlenih , a samo 4 preduzeća upošljavaju preko 200 radnika.To su „Fortuna“ d.o.o, „Olimp“ d.o.o. „Jadrina“d.o.o. i „GMT-Prefabrikacija“ d.o.o.

3.3. Poslovanje pravnih lica

U 2008.godini sa prosječnom plaćom od 429,00 KM ostvarili su ukupan prihod od 754,9 miliona KM, dobit od 26,6 miliona KM, a gubitak od 6,6 miliona KM. U odnosu na 2007.godinu ukupan prihod povećan je za 14 % , a prosječna neto plaća za 10 %.

Osnovni podaci o poslovanju pravnih lica u periodu 2001 -2008. godine ukazuju na konstantan rast ukupnog prihoda, dobiti i zaposlenosti. Od 2004do 2008. godine gubitak je znatno smanjen sa 11 na 6 miliona KM.

3.4. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda, te prosječne plaće po granama djelatnosti;

Mala i srednja preduzeća prerađivačke industrije i trgovine koja upošljava 4.521 radnika su , specifičnost i tradicija ovog područja, jer općina nije nikada imala velike gigante što se pokazalo kao prednost i snaga razvoja.

U okviru ove djelatnosti zastupljena je proizvodnja i prerada plastike, drveta, tekstila, odjeće i obuće, proizvodnja mašina i uređaja, proizvodnja namještaja i reciklaža.

Prema podacima za 2008.godinu opća je konstatacija da se 90 % ukupnog prihoda, zaposlenosti i odbiti ostvaruje u tri osnovne djelatnosti i to u :

- 145 poslovnih subjekata prerađivačke industrije, koji su sa 4.521 zaposlenih ostvarili 319 miliona KM prihoda, odnosno 45 % ukupnog prihoda privrede općine;
- 143 poslovnih subjekata trgovine, koji su sa 800 zaposlenih ostvarili 170 miliona KM prihoda, što čini 24 % učešća u ukupnom prihodu privrede općine;
- 36 poslovnih subjekata građevinske djelatnosti, koji su sa 654 zaposlenih ostvarili 125 miliona KM prihoda, što čini 17,8 % ukupnog prihoda privrede općine.

Prema prosječnim podacima o ukupnom prihodu u prerađivačkoj industriji u periodu 2006-2008.godine , najveći prosjek ostvaren je u djelatnosti proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa (62,6 miliona KM) , proizvodnji metalnih proizvoda osim mašina i opreme (46,0 miliona KM), proizvodnje drveta i proizvodnji proizvodima od drveta osim namještaja (42,3 miliona KM).

Prosječni podaci o zaposlenosti u prerađivačkoj industriji u periodu 2006-2008.godine ukazuju na vrlo visoku zaposlenost u niskoakumulativnoj industriji kože i obuće (1.150 zaposlenih), tekstilnoj industriji (470 zaposlenih) , preradi drveta i proizvodnji proizvoda od drveta (453 zaposlenih) kao i proizvodnji proizvoda od gume i plastičnih masa (434 zaposlenih).

3.5 Spoljnotrgovinska razmjena

Obim spoljnotrgovinske razmjene prema podacima za periodu od 2003 do 2009.godine konstantno raste u korist većeg izvoza u odnosu na uvoz , što obezbeđuje i povećanje pokrivenosti uvoza izvozom sa 52 % u 2003 na 99,24 % u 2009.godini.

Samo u toku 2009.godine ostvaren je izvoz od 138 miliona KM, uvoz od 139 miliona KM i pokrivenost uvoza izvozom od 99,24 %.

Učešće izvoza općine u izvozu Tuzlanskog kantona je 17,9 %, a uvozu 13 %.

Po visini uvoza i izvoza nalazi se na četvrtom mjestu poslije općina Lukavac, Tuzla i Gradačac.

Prema prosjeku izvoza po stanovniku od 2.591 KM u 2009.godini Gračanica je iznad prosječnog izvoza po stanovniku Tuzlanskog kantona (1.511 KM), Federacije BiH (1208,00 KM) .

Prema prosjeku uvoza po stanovniku (od 2.610 KM) Općina Gračanica je na trećem mjestu odmah iza općina: Lukavac i Gradačac.

3.6. Samostalno privređivanje

Samostalno privređivanje može se podijeliti na uslužne djelatnosti i zanatsku proizvodnju. Među uslužnim djelatnostima dominiraju trgovci, ugostitelji i prevoznici. Od zanatskih i ličnih usluga zatsupljena je izrada predmeta od metala , nemetala , drveta , tekstila, kože i usluge domaćinstva.

Posmatrano kroz period od 2001. do 2008.godine može se zaključiti porast broja registrovanih samostalnih radnji , broja uposlenih i ukupnog prihoda.

Samo u 2008.godinu 732 samostalne radnje koje su upošljavale 1079 lica ostvarile su 31 milion KM prihod.

3.4 Investicije u privredi / gospodarstvu

Najznačajnije investicije su u izgradnji i proširenju privrednih subjekata u industrijskoj zoni koja zauzima površinu od 234 ha, od toga na novu zonu odnosi se 153 ha, a na staru 83 ha. Ova zona je predviđena Prostornim planom TK i Prostornim planom općine. Stepen iskorištenosti zemljišta stare zone je 80 %, a nove zone 40 %.

Za navedene zone izrađeni su regulacioni planovi i to za «Radnu zonu I, II i III».

Zemljište u zonama je uglavnom u privatnom vlasništvu.

Trenutno u zoni djeluje 177 privrednih subjekata iz različitih djelatnosti kao što su:

Prerađivačka industrija, građevinarstvo, ugostiteljstvo, trgovina, saobraćaj i poljoprivreda.

Pored investicija u izgradnju i proširenje privrednih subjekata, značajne su i investicije u projekte infrastrukture (komunalne i putne), Projekat toplifikacije grada Gračanice, Projekat uspostave sajma «Grapos-expo», Projekat deminiranja obale i korita rijeke Spreče, projekte razvoja poljoprivrede kao što su ulaganja u nove zasade voća, investicije u izgradnju objekta za krupnu i sitnu stoku i nabavku krupne i sitne stoke.

3.7 Turističke potencijale i turističku infrastrukturu

Iako obiluje mnoštvom atraktivnih prirodno-rekreacionih područja, resursa u oblasti termalnih voda, kulturno-istorijskih spomenika, resurse za lovni i ribolovni turizam, nekoliko bazena, radicija u starijim zanatima i slično, Gračanica je još uvijek turistički manje atraktivna sredina. Ipak, u narednom periodu očekuju se znatniji pomaci u ovoj oblasti kroz afirmaciju postojećih, obnovi i otvaranju novih turističkih destinacija.

Šumsko bogatstvo na površini od 6.604 ha predstavlja važan potencijal za razvoj drvoprerađivačke industrije kao i za razvoj turizma posebno lovog turizma. Uglavnom su zastupljene bjelogorične šume na talasastim terenima na nadmorskim visinama od 300-600 m.n.v.

Tome u prilog ide i činjenica da na području općine postoji dosta aktivno Lovačko udruženje „Srndač“ koje gazduje lovištem, broji 500 članova, a u svom vlasništvu ima 15 lovačkih kuća sagrađenih prilozima članova. U područjima šuma u zadnje vrijeme značaja je izgradnja individualnih vikend objekata, te su pojedini dijelovi pretvoreni u vikend naselja.

Zaštićene vrste u lovištu su: srna, zec, fazan, vjaverica, jarebica, poljska prepelica, divlja patka, divlja guska, šljuka, grlica, divlji golub, jastreb i sova. Nezaštićene vrste u lovištu: lisica, jazavac, puh, velika i mala lasica, tvor, svraka, vrana, kreja i čaplja.

U kontekstu razvoja zdravstvenog turizma značajan je resurs termomineralnih voda , kojem se treba posvetiti posebna pažnja u daljem razvoju .

Značajno je bogatstvo kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa , (iz prahistorijskog i srednjeg vijeka, osmanskog perioda i perida austro-ugarske), koje je jedno od najvrijednijih činilaca ovog prostora.(Više obradeno u dijelu „Kulturno historijsko naslijeđe“). Osnovni cilj zaštite i uređenja kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa je da se isto na najbolji način valorizuje i zaštititi, te preda generacijama koje dolaze kao svjedočanstvo našeg doba. Vrijednosti naslijeđa u pravilu se nemogu kompenzirati novim vrijednostima.

Posebno mjesto prirodnog i kulturno-istorijskog naslijeđa je u razvoju turističke privrede. Privredni razvoj tretiranog prostora već se suočava sa problemima korištenja istog. Konflikti koji se javljaju u prostoru najčešće idu na štetu prirodnog i istorijskog naslijeđa.

U cilju daljeg razvoja turističke ponude potrebno je ponovno uspostaviti turistički info pult.

3.8. Poljoprivredni potencijali i proizvodi

Prirodni uslovi u pogledu zemljišta, vode, klime i slično za razvoj poljoprivrede su potencijalno zadovoljavajući.

Općinu karakteriše umjereno kontinentalna klima. Poslednjih godina vremenske prilike nisu išle na ruku poljoprivrednim proizvođačima zbog suše i elementarnih nepogoda (poplave, grad i slično). U obzir treba uzeti i prognoze da nas čekaju periodi dužih i intenzivnijih suša.

Agro-ekološke karakteristike općine determiniše i reljef prostora. U ravnicama uz rijeku Spreču organizuje se proizvodnja ozimih strmih žitarica i kukuruza, povrća i slično. Na višim nadmorskim visinama značajan je dio pašnjaka i livada pogodnih za razvoj stočarstva.

Najznačajniji poljoprivredni resurs općine predstavlja zemljište. Pedološka struktura zemljišta je slijedeća:

- Aluvijalna i semiglejna 10% u dolini rijeke Spreče,
- Pseudoglej 60% u brdskim dijelovima,
- Sionica 30% u brdskim dijelovima općine.

3.8.1. Iskorištenost poljoprivrednih potencijala na općini

Kada je u pitanju poljoprivreda, općina Gračanica se ubraja u razvijenije općine Tuzlanskog kantona. U prilog ovoj činjenici govori i podatak da je Gračanica druga općina na Kantonu po iznosu odobrenih novčanih podrški od 2,5 miliona KM.

Međutim, ako posmatramo našu poljoprivedu sa aspekta iskorištenosti prirodnih resursa, raspoloživih kapaciteta i ljudskog potencijala, ona još uvijek nije dostigla zadovoljavajući nivo.

Poljoprivredno zemljište zauzima 66,76 % ukupnog zemljišta općine. U strukturi poljoprivrednog zemljišta sa aspekta katastarske kulture: oranice zauzimaju 9.040 ha, voćnjaci 1.749 ha, livade 1.032 ha i pašnjaci 1.513 ha, šume i šumsko zemljište 6.603 ha, a neplodno zauzima 40 ha.

3.8.2. Vrijednost i struktura ukupne individualne poljoprivredne proizvodnje

U 2009. godini ostvarena je poljoprivredna proizvodnja u ukupnoj vrijednosti od 39,7 miliona KM i nije se bitno promijenilo u odnosu na 2008.godinu, a za 25% je viša u odnosu na 2005.godinu. Za navedenu proizvodnju utrošeno je 29 miliona KM od toga 13,9 miliona u naturi a 15,0 miliona u novcu. Sa amortizacijom od 739 hiljada KM ostvaren je mješoviti dohodak (neto dodatna vrijednost) od 9,8 miliona KM.

U strukturi ukupne poljoprivredne proizvodnje u 2009.godini najviše je zastupljena ratarska proizvodnja, a u okviru iste proizvodnja stočnog krmnog bilja od 20,3 % i povrtnog bilja od 14,6 %.

3.8.4. Podrška primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji

U toku 2009.godine ostvarena je ukupna novčana podrška u iznosu od 2.213,5 hiljada KM. Od toga na novčane podrške iz budžeta Tuzlanskog kantona odnosi se 38,4% ili 849 hiljada KM, a iz budžeta Federacije BiH 61% ili 1.354,0 hiljada KM. Prema visini ukupnih novčanih

podrški iz budžeta tuzlanskog kantona Općinu Gračanica svrstava na drugo mjesto u Kantonu Tuzla.

U strukturi ukupnih novčanih podrški najveće je učešće animalne proizvodnje 57% (ili 1,70 miliona KM), na drugom mjestu je biljna proizvodnja sa 22,00 % (ili 486 hiljada KM) i kapitalne investicije sa 14% (ili 321 hiljade KM).

Analizirajući podatke o korištenju novčanih podrški na području općine Gračanica u 2008/2009.godini, može se zaključiti da je stanje zadovoljavajuće i da programi novčanih podrški pozitivno utiču na ostvarenje započetih i otvaranje novih procesa u poljoprivrednom sektoru na području naše općine s ciljem da se ostvari: povećanje obima poljoprivredne proizvodnje, zadovoljenje domaćeg tržišta vlastitim proizvodima, stvaranje tržišno orjentisanih proizvođača, povećanje sjetvenih površina i privođenje kulturi neobrađenog obradivog poljoprivrednog zemljišta i veće zapošljavanje.

4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

4.1. Zaposlenost (broj, spolna, obrazovna i starosna struktura, udio u javnom i privatnom sektoru, po granama, prema veličini poduzeća itd.)

Na području općine Gračanica, a prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za 2009.godinu, od ukupno 52.113 stanovnika 70,5% ili (36.719 stanovnika) je radno sposobno stanovništvo starosne dobi između 15 i 65 godina.

Od tog broja stanovnika, samo 16.622 (odnosno 49,4%) je aktivno uključeno na tržište rada i predstavlja radno aktivnu radnu snagu (8.213 zaposlenih i 8.409 nezaposlenih registrovanih na Zavodu za zapošljavanje).

Ova analiza ne obuhvata sivu ekonomiju koja kreira neregistrovanu zaposlenost, zaposlenost u neformalnom sektoru i zaposlene u sektoru poljoprivrede čija je registracija u toku.

Ukupan broj zaposlenih manji je od zbiru broja penzionera i broja nezaposlenih koji iznosi 13.194(od toga broj penzionera u 2009. god. je 4.685, broj nezaposlenih 2009.god.je 8.409)

Stopa nezaposlenosti za Općinu Gračanica koja iznosi 45,5% manja je od stope nezaposlenosti Tuzlanskog kantona (52,2%), a veća od stope nezaposlenosti F BiH (45,4%).

Veliki je broj nezaposlenih SSS i KV struke.

U okviru SSS visok je udio nezaposlenih slijedećih struka (Ekonomskih tehničara 335, maturanti Gimnazije 313, Elektro-energetski tehničari 102, Elektrotehničari 63, Građevinski tehničari 58, Zubotehničari 63, Turistički animatori 48, Tehničari drumskog saobraćaja 40).

U okviru KV struke veliki je broj nezaposlenih (Prodavača 699, Bravara 248, Automehaničara 214, Frizera 219, Krojača 217, Vozača kamiona 225, Obućara 134, Stolara 172, Kuhara 120, Krojača tekstila 194, Elektromehaničara 127).

Penzioneri

Prema podacima Federalnog zavoda za PIO/MIO na području općine Gračanica živi 4.685 penzionera od toga starosnu penziju prima 1668, invalidsku 1.216 i porodičnu 1.801 penzionera.

U periodu od 2005. do 2009.godine broj penzionera povećao se sa 4.142 na 4.685 penzionera.

Prosječna penzija za pet godina povećana je za samo 60%, sa 196 KM koliko je iznosila u 2005.godini na 314 KM u 2009.godini.

5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

5.1. Obrazovanje

Obrazovna infrastruktura

Obrazovanje u općini strukturirano je na predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. Ovim obrazovanjem obuhvaćeno je ukupno 7.468 djece, od toga. Prema spolnoj strukturi 49,8% su mušakrci a 51,2 % su žene.

Osnovnim obrazovanjem obuhvaćeno je oko 5.289 učenika raspoređenih u 11 osnovnih škola (dvije gradske i 9 seoskih škola) u kojima nastavu izvodi 350 uposlenika.

Značajno mjesto u muzičkom segmentu pripada «Paralelnoj muzičkoj školi» u okviru Osnovne škole «Hasan Kikić».

U dvije gradske osnovne škole pohađa 1978 učenika, u 9 seoskih školu pohađa 3296 učenika, a specijalno odjeljenje pohađa 15 učenika

Iz statističkih podataka vidljivo je da u zadnjem vremenskom periodu je smanjen broj učenika što je karakteristika društveno-ekonomskog trenutka.

Inače od ukupnog broja osnovnih škola na nivou Kantona (86) škola sa područja naše općine u dužem vremenskom periodu postiže izuzetne rezultate. Ovdje se posebno ističu OŠ «Hasan Kikić» Gračanica i OŠ «Lukavica» Lukavica.

Inače osnovno obrazovanje je u nadležnosti Kantona, a općinska vlast se trudi da kroz razne oblike pomoći i saradnje poboljša slab materijalni položaj škola i njihovih uposlenika.

Srednje obrazovanje pohađa 2.156 učenika sa kojima radi 156 profesora.

Mješovita srednja škola i Gimnazija «dr. Mustafa Kamarić» spadaju u red boljih Kantonalnih srednjih škola kojih ukupno ima 33.

U Mješovitoj srednjoj školi učenici se obrazuju za 28 stručnih zanimanja i zvanja. Inače u ovoj školi stalna je tendencija smanjenja broja učenika.

Stipendiranje učenika i studenata

U cilju podrške učenicima i studentima u budžetu Općine izdvajaju se sredstva za stipendiranje učenika srednjih škola i studenata. Broj i iznos stipendija iz godine u godinu se povećava u skladu sa mogućnostima budžeta.

U periodu od 2005. do 2008. godine prosječno godišnje odobravano je 33 stipendije za učenike srednjih škola, po 500 KM/godišnje, dok je u 2009. godini povećan broj stipendija na 36 a iznos stipendije na 600 KM/godišnje.

U istom periodu prosječan godišnji broj stipendija za studente povećan je sa 25 koliko je iznosilo u 2005.-2008. godini na 45 u 2010. godini. Povećana je i vrijednost stipendija sa 1.000 KM/godišnje na 1.200 KM/godišnje.

Predškolski odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje djece od jedne godine starosti do polaska u osnovnu školu kao početni stepen odgoja i obrazovanja, organizovan je u okviru Javna ustanova Dječije obdanište «Naša djeca» Gračanica, čiji je osnivač Općina, koja je smještena na tri lokacije u gradu i to: Centralno obdanište, obdanište «Luke» i «Grades». Ustanova raspolaže stručnim kadrom po propisanim standardima i normativima. Uposleno je 17 osoba, od čega je njih 8 uposlenika sa VŠS, a 7 uposlenika sa SSS. Oni obavljaju obrazovne i druge usluge za prosječno 123 djece. Kapacitet obdaništa je 180 djece. Prema podacima o prosječnom broju djece u 2008/2009.godini uočava se nedovoljna popunjenoost posebno u obdaništu «Luke» 37%. Prosječan stepen popunjenoosti ostvaren je sa samo 61% što je jedan od uzroka loše finansijske situacije.

Finansiranje Dječijeg obdaništa „ Naša djeca” je obaveza osnivača (Općinsko vijeće Gračanica), a što je regulisano Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju TK-a.. Nadzor nad radom je u nadležnosti inspekcijskih, pedagoških kontrola Kantonalnog nivoa.

5.2. Kulturu i sport

Kulturne aktivnosti na području općine Gračanica su pretežno vezane za objekte Dom kulture koji su se gradili u svim mjesnim zajednicama kojim su se obezbijedivali prostori za rad mjesnih zajednica i kulturno-obrazovne potrebe.

U mjesnoj zajednici Gračanica mrežu kulture čine ustanove kulture: bibliotečka djelatnost, kulturno umjetnički amaterizam i drugi kulturni sadržaji čiji je najčešći prostor za izvođenje objekat Bosansko kulturni centar.

Bosansko kulturni centar (BKC), je nosilac kulturnih sadržaja na nivou općine, a u njegovom sastavu su: Radio Gračanica, biblioteka «dr.Mustafa Kamarić», galerija, zavičajni muzej i kino sala.

Od kulturno-umjetničkih društava najaktivniji su: KUD «Adem Alić» Gračanica, KUD «Lukavica» Lukavica i KUD «Donja Orahovica» Donja Orahovica.

Biblioteka «Dr.Mustafa Kamarić» je biblioteka sa cca 50.000 knjiga. U okviru biblioteke je čitaonica sa izdvojenim knjižnim fondom koji se koristi samo u čitaonici (enciklopedije, rječnici, leksikoni, knjige samo u jednom ili dva primjerka, građa zavičajne zbirke i sl.). Broj upisanih korisnika biblioteke u 2008.godini je 934 a od toga u odjeljenju za djecu 411 a u odjeljenju za odrasle 523 člana.

Na općini djeluju i sljedeće biblioteke:

1. Gimnazije «Dr. Mustafa Kamarić» sa čitaonicom
- 2 Mješovite srednje škole
- 3 OŠ «Hasan Kikić»
- 4 Druge osnovne škole Gračanica
- 5 Ostale osnovne škole nemaju odgovarajuće biblioteke, ali raspolažu sa određenim fondom knjiga

5.3. Zdravstvena i socijalna zaštita

5.3.1. Zdravstvena zaštita

Kapacitet zdravstvenih usluga na općini Gračanica čini mreža sekundarnog i primarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Finansiranje ustanova zdravstvene zaštite je u nadležnosti Zavoda za zdravstveno osiguranje kantona i Federacije BiH.

Dom zdravlja

Primarna zdravstvena zaštita je organizovana u Domu zdravlja i 17 područnih ambulanti, 18 timova porodične medicine, jedna hitna pomoć 1 državnoj apoteci 8 privatnih apoteka.

Osim pomenutog primarna zdravstvena zaštita organizovana je i kroz privatni nivo u dvije ginekološke ordinacije, ordinaciji opće medicine i pet stomatoloških ordinacija.

Ukupan broj radnika zaposlenih u Domu zdravlja je 173, od čega 141 zdravstveni radnik.

Broj magistara farmacije je 1, broj viših zdravstvenih tehničara je 5, zdravstvenih tehničara je 87 što je 50,29 % od ukupnog broja zaposlenih radnika.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2009.godine ukupno je pruženo 236.063 pregleda u ordinaciji doktora, a zdravstveni tehničari su pružili ukupno 110.542 usluge i izvršili 10.590 kućnih posjeta.

Finansiranje primarne zdravstvene zaštite- Doma zdravlja vrši se najvećim dijelom(88 %) na teret Zavoda za zdravstveno osiguranje, 4% na teret korisnika zdravstvene zaštite a ostatak iz drugih izvora.

Javno zdravstvo (higijensko-epidemiološka služba)

Na nivou općine javno-zdravstvene aktivnosti se obavljaju putem higijensko-epidemiološke službe Doma zdravlja. Osnovne aktivnosti javnog zdravstva se odnose na očuvanje i unaprijeđenje zdravlja planiranjem i provođenjem mjera nadzora nad zaraznim i nezaraznim oboljenjima, osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane, vode, vazduhai predmeta opće upotrebe, nadzora okoliša, promocije zdravlja, prevencije oboljenja te provođenje redovnih zdravstveno-statističkih istraživanja. Značajna djelatnost javnog zdravstva predstavlja i informisanje cijelokupne javnosti i političara o vodećim zdravstvenim problemima i prioritetima, kao i prijedlozima za njihovo rješavanje.

Opća bolnica

Zdravstvena zaštita na sekundarnom nivou organizovana je kroz Opću bolnicu koja je jedina ustanova ovakvog tipa na Tuzlanskom kantonu, sa vizijom savremene zdravstvene ustanove i visokim kvalitetom usluga.

JZU Opća bolnica «dr. Mustafa Beganović» Gračanica, osnovana je 2000. godine, Odlukom Općinskog vijeća Gračanica broj:01-023-7-10/00 od 24.03.2000. godine, za obavljanje bolničke djelatnosti u skladu sa članom 70. i 71.Zakona o zdravstvenoj zaštiti («Službene novine Federacije BiH», broj.29/97 od 13.12.1997.godine).

Ova bolnica ima odjeljenja: interne medicine, neurologije, hirurgije, ginekologije i porodiljstva, pedijatrije i hemodijalize.

U Centru za hemodijalizu, usluge obezbjeđuje ukupno 18 radnika (2 doktora specijaliste interne medicine, 12 medicinskih tehničara i 4 ostalih). Ovom centru, koji radi u 3 smjene gravitiraju pacijenti iz Gračanice, Gradačca, Srebrenika i Dobojskog istoka. Prosječno mjesečno se obavi 1.000 dijaliza odnosno 12.000 godišnje.

Ukupan broj zaposlenih u ovoj zdravstvenoj ustanovi je 156, od čega je najviše zdravstvenih radnika 115, a tehničkih i administrativnih radnika je 41.

U 2009. godini u JZU Opća bolnica liječeno je ukupno 17.681 pacijenata.

Opća bolnica obavlja svoju djelatnost u objektu od 3.350 m² korisne površine. Postojeći prostor za veći dio službi nije u skladu sa važećim standardima i normativima i ne omogućava kvalitetan rad. Trenutno je najveći problem u nedostatku prostora na Odjeljenju pedijatrije koje je smješteno na samo 40 m², i to u Odjelu hirurgije. Prema standardima bolnica treba da raspolaže sa najmanje 15 kreveta i 577 m² pratećih prostorija.

Bolnica je opremljena opremom (koja je dotrajala) i posteljnim kapacitetima da može odgovoriti zahtjevima sekundarne zdravstvene zaštite prema standardima. Ukoliko se želi dalji razvoj i povećanje broja i raznovrsnosti usluga potrebno je dotrajalu opremu zamjeniti novom i savremenijom.

Stanje opremljenosti Opće bolnice je sljedeće:

- oprema otpisana u prosjeku 72 %
- potrebna hitna nabavka termokautera i prateće opreme za pokretanje Laporoskopske hirurgije
- potrebna dodatna oprema za UZ – ginekološka sonda
- potrebna nabavka sterilizatora za centralnu sterilizaciju
- potrebna dodatna oprema za obavljanje usluga ergometrije

Navedena oprema predstavlja prioritetna kapitalna ulaganja kako bi Ustanova funkcionalisala u skladu sa propisanim normama savremene medicinske prakse.

Pokrivenost stanovništva općine zdravstvenom zaštitom

Od ukupno 58.926 stanovnika općine Gračanica, prema procjeni iz 2009. godine. zdravstvenom osiguranjem pokriveno je ukupno 46202 osiguranika. Od toga 24.487 su nositelji osiguranja za 21715 članova obitelji nositelja osiguranja.

U odnosu na 2006. godinu povećan je broj osiguranika za 1,8 %. A u odnosu na 2008. godinu povećanje iznosi 0,9%. U ukupnom broju osiguranika 59 % su žene nositelji osiguranja.

Najopasnije bolesti na području općine (umrli)

Na osnovu podataka Zavoda za javno zdravstvo Tuzla za period 2005. – 2009. godina, može se konstatovati da je najveći broj umrlih od bolesti krvotoka, drugi po veličini su bolesti tumora, slijede bolesti organa za disanje i varenje, te ostale vrste bolesti.

Broj umrlih od bolesti krvotoka se konstantno povećava sa 121 umrlih u 2005. godini na 210 umrlih u 2009. godini. Povećava se i broj umrlih od tumora sa 38 u 2005. godini na 77 u 2009. godini.

Apoteke

Na području općine djeluje 7 privatnih apoteka i JZU »Gradska apoteka« koje obavljaju djelatnost u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o lijekovima i dr.

Na osnovu ugovora sa Zavodom za zdravstveno osiguranje TK u Tuzli sve apoteke vrše i izdavanje lijekova na recepte sa esencijalne liste lijekova osiguranim licima Zavoda za zdravstveno osiguranja TK.

Kada je u pitanju prostor i oprema, apoteke ispunjavaju sve zakonske uslove za rad, što je utvrdila i Komisija Ministarstva zdravstva TK prilikom registracije.

Socijalna zaštita

JU Centar za socijalni rad Gračanica obavlja poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih rata i zaštite porodice sa djecom. Oblast socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom regulisana je Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH i kantonalmakonom o zaštiti osoba od nasilja u porodici.

Na osnovu podataka Centra za socijalni u periodu od 2006. do 2008. godine došlo je do značajnog povećanja broja korisnika pomoći sa 7322 koliko je iznosilo u 2006.godini na 11.685 korisnika u 2008.godini. Do značajne promjene dolazi u 2009. godini kada se broj korisnika smanjuje na 6.210 što je dobar pokazatelj obuhvata lica u stanju socijalne potrebe za koje je uspostavljeno pravo, ali i rezultata stalne revizije prava.

Broj djece bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece čiji je razvoj ometen porodičnim problemima i djece sa mentalnim i fizičkim smetnjama nije zanemarljiv. Posebno je zabrinjavajući broj djece čiji je razvoj ometen porodičnim problemima (njih 362).

Identifikovane ranjive grupe stanovništva od strane JU Centar za socijalni rad su:

1. Stara lica u stanju socijalne potrebe
2. Romska populacija stanovništva/djeca i porodice/
3. Djeca sa posebnim potrebama

Za djecu bez roditeljskog staranja u 2010. godini obezbjeđena je mjesecna novčana naknada od 440 KM. Svake godine se donosi Odluka o visini iznosa naknade za djecu bez roditeljskog staranja smještene u druge porodice. Prisutan problem za ovu kategoriju je po završetku redovnog školovanja i sposobljavanja, zasnivanje radnog odnosa kao i rješavanje stambenog pitanja.

Kad je u pitanju boračko-invalidska zaštita u 2009. godini prava po osnovu boračko-invalidske zaštite ostvaruje 419 osoba.

Prosječne invalidnine po kategorijama invalidnosti se kreću od 756,36 KM za prvu kategoriju do 38,26 KM za X kategoriju invalidnosti- podaci za 2009.godinu.

Stanovanje

U oblasti stanovanja i stambene izgradnje na području općine Gračanica je ostvaren napredak u rješavanju stambenih problema, poboljšanju standarda stanovanja i smanjenju stambenog deficitia. U gradskom području stambeni objekti su najrasprostranjjenija fizička urbana struktura dok su u vangradskim područjima uglavnom disponirani individualni objekti, koji

formiraju strukturu manjih ili većih stambenih naselja. Individualna stambena izgradnja bila je lišena stručnog i društvenog usmjeravanja, i tretirana je kao individualni problem koji rješavaju „svoj stambeni problem“.

Stanje u kolektivnom stanovanju u odnosu na podatke iz 1991.godine se promijenilo, tako da je došlo da promjene u procesu privatizacije- u vlasničkom odnosu na stanovima u Gračanici kojih je ukupno bilo 814 stanova, a po ostalim MZ ukupno 86 stanova, kao i to da imamo izgradnju novih objekata kolektivnog stanovanja u periodu od 1991 do 2010 godine u privatnom vlasništvu za potrebe tržišta na 5 lokacija sa ukupno 120 novih stanova.

Stanje u područjima individualnog stanovanja je poboljšano tako da su: stari objekti koji su dotrajali srušeni na tim lokacijama izgrađeni novi, u zonama stanovanja izvršene parcelacije i dozvoljena gradnja stambenih ili stambeno poslovnih objekata, čime je povećan standard snabdijevanja u naseljenim mjestima.

Prema poslednjim podacima na području općine ima ukupno 17.421 stambenih jedinica što u odnosu na procijenjen broj domaćinstava od 16.578 pokazuje ostvaren suficit od 1050 stanova.

Najveći broj stambenih jedinica u individualnom stanovanju se daje u zakup. Niska ekonomski moć građana utiče negativno na prodaju stanova koji su građeni za tržiste.

5.6. Socijalna, imovinska i lična sigurnost građana

5.6.1. Socijalna prava građana

Socijalna prava građana se ostvaruju putem Centra za socijalni rad koji u Gračanici postoji još od 1975.godine, a kao Javna ustanova djeluje od 1995.godine.Osnovna djelatnost je pružanje usluga socijalne zaštite porodicama sa djecom koje su u stanju socijalne potrebe i zbrinjavanja, te pružanje pomoći civilnim žrtvama rata. Djelatnost Centra se finansira iz sredstava proračuna/budžeta TK i općine Gračanica.

U općini Gračanica djeluje Poslovница PIO/MIO (penziono-invalidsko osiguranje) koje je u sastavu

Kantonalne administrativne službe PIO/MIO Tuzla, odnosno Federalnog zavoda PIO/MIO Mostar.

5.6.2. Imovinska sigurnost građana

Imovinska sigurnost građana ugrožena je pojavama kao što su: klizišta, poplave, kontaminiranje zemljišta minama i dr.

Ugroženost od klizišta

Do 2005.godine na području Općine registrovano je ukupno 143 klizišta kojim je ugroženo 743 stanovnika . Od 2005. do 2009. godine konstantno se registruju nova klizišta koja ugrožavaju stanbene objekte, putne komunikacije i stanovništvo.

U periodu 2005-2009.gdoinje prosječno je sanirano samo 7 klizišta, sa prosječnim godišnjim ulaganjem od 27.000 KM, što predstavlja vrlo nisko ulaganje u sanaciju.

Ugroženost poplavama

Dužina poplavno rizičnih vodotoka iznosi 31.000 metara , što čini 27% ukupne dužine vodotoka i ugroženo je cca 600 stanovnika.

U periodu 2005-2009.godine od ukupno 114.000 metara vodotoka , uređeno je samo 1.751 metar što je 1,5% ukupne dužine vodotoka.Prosječno godišnje ulaganje od 57.000,00 KM.su vrlo niska ulaganje u ove namjene.

5.6.3. Lična sigurnost građana

Ličnaoju sigurnosti građana doprinosi kvalitetan rad Policijske stanice Gračanica, rad Veterinarske stanice Gračanica, osiguravajućih društava, itd.

Kriminalitet i javni red i mir

Od najranijeg perioda razvoja općine pa do današnjeg doba Policiski organi u Gračanici su se organizovali u skladu sa administrativno-upravnim ustrojstvom, tako da Organizacija unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona od 2002.godine sastoji se od 5 policijskih uprava, od kojih je i Policijska uprava Lukavac u čijem sastavu je i Policijska stanica Gračanica.

Policija u Gračanici je štitila sigurnost građana.

Prema podacima za period 2005-2009.godine može se konstatovati da se broj krivičnih djela kretao od 307 do 334. procenat ukupno rasvjetljenih djela bitno se ne mijenja i kreće se od 65 % u 2006.godini do 54 % u 2007.godini .

U strukturi kriminaliteta najizražajniji su imovinski delicti sa 34% krvni delicti sa 21 % i ostala krivična djela sa 41 %. U odnosu na 2008.godinu u porastu su imovinski delicti za 7 %.

Zaštita ljudi od bolesti životinja

Vetrinarska stanica Gračanica je osnovana 1946 godine. Kao javna ustanova koja provodi veterinarsko-zdravstvene mjere sprečavanja i širenja zaraznih bolesti životinja. Svoju djelatnost obavlja u veterinarskim ambulantama u Gračanici i Doborovcima, veterinarskoj apoteci i ambulanti u Lukavici i veterinarskoj apoteci u Gračanici. Zapošljava ukupno 8 radnika, od čega su 4 sa visokom a 4 sa srednjom školom.

U Gračanici ima organizovana i Privatna veterinarska praksa –ambulanta i poljoprivredne apoteke.

Osiguravajućih društava koja djeluju na općini Gračanica ima 9 koja su za razne vrste osiguranja (lična osiguranje, osiguranja imovine, vozila, itd.).

5.8. Civilno društvo (nevladine organizacije)

Civilno društvo je širok pojam koji obuhvata nevladinu organizaciju i široke grupe stanovništva bez pravne registracije njihovih aktivnosti tj. formalne i neformalne grupe građana i udruženja.

Na području općine Gračanica registrovano je 107 udruženja različitih djelatnosti među kojima su najbrojnije sportske.

Od ovog broja 60 je aktivno,a registrovane za djelatnosti i to:27 za sport, pojedina za kulturu,,mladi, ekologiju, turizam, 2 za obrazovanje ,5 humanitarnih organizacija, 5 organizacija invalida, 2 strukovna udruženja, 12 ostalih organizacija.

Od strukovnih udruženja ističemo Udruženje poslodavaca i samostalnih privrednika i Udruženje poljoprivrednika poljoprivrednih inženjera i tahničara , Klaster plastičara i alatničara BiH sa sjedištem u općini Gračanica.

U cilju uspostavljanja i unapređenja međusobnih partnerskih odnosa lokalna zajednica je sa NVO potpisala Sporazum između Općinskog vijeća, Općinskog načelnika i NVO.

Usvojeni su od strane Općinskog vijeća i kriteriji za raspodjelu novčanih sredstava iz oblasti sporta i fizičke kulture i kulture.

Lokalna zajednica je sa NVO usvojila i Strategiju partnerstva sa građanima.

Strane potpisnice ovih akata promovišu i razvijaju međusobne partnerske odnose, uvode dobru praksu u toj oblasti i razvijaju demokratski način donošenja odluka i kreiranja javne političke analize stanja nevladinog sektora, ukazuje na potrebu njihovog umrežavanja, kao i opreme te obuke nedovoljno stručnog kadra.

6. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

6.1. Stanje saobraćajne infrastrukture

6.1.1. Cestovna mreža

Općina Gračanica je povezana sa susjednim općinama Tuzlanskog kantona mrežom magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva koji prolaze kroz naseljena mjesta naše općine. Općina Gračanica je organizovana u 25 mjesnih zajednica koje su međusobno, sa centrom općine i susjednim općinama povezane unutrašnjom mrežom lokalnih i nekategorisanih puteva koja se spaja sa magistralnim i regionalnim putevima te omogućavaju stanovnicima iz svih dijelova općine da za vrlo kratno vrijeme stignu na planirana odredišta.

Cestovnu mrežu na teritoriji općine Gračanica čine sljedeće ceste:

- Dionica magistralne ceste M-4, na području općine je dužine 19,50 km,
- Dionice tri regionalne ceste:
 - dionica regionalne ceste R-460, na području općine je dužine 18,40 km
 - dionica regionalne ceste R-461, na području općine je dužine 3,00 km
 - dionica regionalne ceste R-461a, dužine 8,20 km, od Donje Orahovice (M-4) preko Gornje Orahovice do kraja općine prema Srebreniku (100% sa asfaltnim kolovoznim zastorom);
- Mreža lokalnih cesta koju čine 29 cesta ukupne dužine 124,70 km (70% asfaltni kolovozni zastor);
- Mreža nerazvrstanih cesta koju čine 28 cesta ukupne dužine 55,57 km (59% asfaltni kolovozni zastor);

Ukupna dužina svih cesta (razvrstanih i nerazvrstanih) na području općine Gračanica iznosi 229,57 km, od čega je 164,54 km (71,67%) sa asfaltnim kolovoznim zastorom.

Gustina cestovne mreže Općine je 104,50 km/100 km² (razvrstane ceste 79,18 km/100km² i nerazvrstane 25,32 km/100km²). Gustina asfaltirane cestovne mreže Općine je 74,96 km/100 km², a gustina neasfaltirane cestovne mreže je 26,44 km/100 km².

Što se tiče stanja u kojem se cestovna mreža Općine nalazi, zajedničko za većinu cesta je sljedeće:

- nijedna cesta osim magistralne, djelimično regionalne R-460 (kroz grad) i dio lokalne ceste L-17 (kroz Lukavicu) nema horizontalnu signalizaciju;
- magistralna i regionalne ceste imaju urednu vertikalnu signalizaciju;
- nijedna lokalna i nerazvrstana cesta (osim L-17 kroz Lukavicu) nema vertikalnu signalizaciju;
- održavanje makadamskih cesta je veoma loše i uglavnom se svodi na posipanje posipnim materijalom koji brzo odnesu oborinske vode koje teku kolovozom (naročito na usponima i padovima) jer kanali i propusti ostaju neočišćeni, a živice neiskrčene;
- kod cesta sa asfaltnim kolovoznim zastorom održavanje se svodi samo na saniranje udarnih rupa (i to nije temeljito i blagovremeno) dok se rigoli, kanali i propusti ne čiste, a živice ne krče;

Magistralnim i regionalnim cestama ostvarena je dobra povezanost Općine sa susjednim općinama.

6.1.2. Motorizacija

Na području Općine Gračanica motorizacija se razvija brže nego ekonomija. Visok nivo motorizacije u 2000.godini ostvaren je u općini Gračanica i iznosi 192 vozila na 1000 stanovnika (ukupno 10.597 motornih vozila), što je u istom periodu znatno više nego u Tuzlanskom kantonu gdje je stepen motorizacije bio 162 a u BiH 193 vozila/1000 stanovnika. Motorizacija svojim velikim porastom značajno podržava ekonomski razvoj, poboljšava mobilnost, modernizovanost i stvara ekonomičniji vozni park, povećava potrebe za uslugama, itd.

Povećan broj motornih vozila na postojeće saobraćajnice djeluje kao dodatno saobraćajno opterećenje te je potrebno vršiti modernizaciju saobraćajnica.

Prema podacima u 2009.godini na općini Gračanica je registrovano 9.656 motornih vozila, što predstavlja smanjen broj u odnosu na 2000.godinu što se može pravdati ekonomskom situacijom i socijalnim stanjem građana, tako da je ostvaren nivo motorizacije 164 vozila na 1000 stanovnika.

6.1.3. Željeznička mreža

Na području općine Gračanica željeznička pruga samo prolazi kroz područje mjesne zajednice Miričina gdje postoji putnička stanica.

Preostali dio željezničkog pravca Dobojsko-Petrovo-Tuzla je pripao općinama u RS, koje su u neposrednoj blizini i povezane cestovnim pravcima sa našom općinom.

Poznata činjenica da željeznički transport ima niz prednosti u odnosu na cestovni naročito u masovnom transportu te blizina željezničkog pravca Dobojsko-Petrovo-Tuzla može imati povoljan uticaj na razvoj naše općine.

6.1.4. Javni saobraćaj

Stepen razvijenosti javnog saobraćaja vežan je pokazatelj mobilnosti stanovništva. Kvalitet usluga koje daje javni saobraćaj mjeri se brojem linija, brojem polazaka/povratak u toku dana (učestalost vožnji), pokrivenosti teritorije (naseljenih mjesta) linijama, brojem mjesta u prijevoznim sredstvima javnog prijevoza itd.

Na području Općine (povezanost općinskog područja) može se zaključiti da je javni prijevoz putnika dobro razvijen, te da su sve mjesne zajednice uvezane u sistem javnog prijevoza putnika.

Pošto i dalje nema subvencioniranja javnog prijevoza putnika, kao i u prethodnom periodu na uvođenje novih i ukidanje postojećih linija (takođe i polazaka/povratak) javnog prijevoza putnika najviše utiču komercijalni interesi prijevoznika, a u manjoj mjeri osjeti se uticaj potreba i interesa stanovništva.

Na stvaranje preduslova za bolju pokrivenost teritorije Općine javnim prijevozom putnika veliki uticaj ima i modernizacija (asfaltiranje) cesta, na čemu se u posljednjih desetak godina veoma mnogo učinilo u pozitivnom smislu.

Javni saobraćaj je relativno razvijen i u narednom periodu treba da postane dominantan vid prevoza stanovništva Općine. Linije javnog saobraćaja treba da opsluže sve centre Općine i sekundarne centre, kao i veća naselja kružno i radikalno.

Od kapaciteta i kvaliteta funkcionalisanja javnog prevoza u velikoj mjeri zavisi planirana organizacija korištenja prostora Općine Gračanica, te stoga javni prevoz mora biti jedan od osnovnih strateških komponenti prostornog razvoja.

Stanje tehničke infrastrukture (pokrivenost i kvalitet elektroenergetske mreže, telekomunikacija, interneta, RTV signala itd.);

Elektroenergetska infrastruktura

Napajanje električnom energijom vrši se iz elektro-energetskog sistema Federacije BiH. Općina se električnom energijom snabdijeva iz termoelektrane Tuzla i isporuka je uredna.

Dva su termoenergetska sistema i to: TE «Tuzla» (kapaciteta 779 MW) i Rudnik i TE «Ugljevik» (kapaciteta 300 MW) koji daju ukupnu snagu od 1079 MW.

Plasman i (prenos) električne energije vrši se elektroenergetskim objektima i dalekovodima od 400, 200 i 110 KV.

Elektroenergetsku mrežu za općinu Gračanica čine 110 KV pravci Gračanica-Doboj 1, Gračanica-Lukavac i Gračanica-Doboj.

PTT saobraćaj

Na području općine djeluje jedno javno preduzeće JP PTT saobraćaja BiH, Pošta Gračanica, koja ima nadležnost za postavljanje i održavanje telekomunikacijskih uređaja - veza. PTT saobraćaj odvija se bez većih problema kako u pogledu telefonskog saobraćaja tako i po pitanju prijema i distribucije pošte i paketa.

Područje općine je pokriveno mrežom mobilne telefonije i interneta. Pokrivenost općine mobilnim signalom je 99,01%. Telefonsku mrežu ima 21 MZ, a mogućnost za internet konekciju ima šest mjesnih zajednica. Pokrivenost područja sa mobilnim signalom je osigurana od tri GSM operatera: BH telekom, Eronet i Emtel, ali nema prikupljenih podataka o pojedinačnim korisnicima.

Vodeći mobilni operater koji djeluje u općinama koje pripadaju Tuzlanskom kantonu je preduzeće „BH telekom”.

Broj korisnika interneta iznosi svega 1033, izraženo kroz broj Internet konekcija u odnosu na broj stanovnika je 1,7 % je još nepovoljnije i ukazuje na vrlo značajnu informatičku nepismenost stanovnika općine.

Broj fiksnih priključaka u 2010.god. iznosi 12.981, a broj korisnika mobilne mreže je 1204.

6.3. Stanje komunalne infrastrukture i usluga¹, za koje je odgovorna lokalna samouprava (i u pogledu dostupnosti i u pogledu kvalitete)

6.3.1. Voda, kanalizacija i održavanje čistoće

Vodosnabdijevanje, energetika, kanalizacija i održavanje čistoće predstavljaju najvažnije prioritete s obzirom da se na njima stvaraju uslovi za život i nesmetano funkcionisanje lokalne zajednice.

Upravljanje vodovodom i kanalizacijom povjerenje je preduzeću »Vodovod i kanalizacija« d.o.o.**Gračanica** sa 51% državnog kapitala kojim upravlja Općina Gračanica i 49% privatnog kapitala u vlasništvu 23 radnika - vlasnika kapitala. Osnovna djelatnost d.o.o »Vodovod i kanalizacija« je snabdijevanje stanovništva vodom, odvođenje otpadnih i oborinskih voda. Poslovi u preduzeću se organizuju kroz sektore, odjeljenja. Organizacija preduzeća treba da uslijedi poslije rješavanja održavanja kanalizacije i preuzimanja na održavanje seoskih vodovoda.

¹ Pod komunalnim javnim uslugama podrazumijevaju se: snabdijevanje pitkom i tehničkom vodom, kanalizacija, javna rasvjeta, održavanje parkova i javnih površina, gibalja, održavanje lokalnih puteva

Obezbeđenje stanovništva pitkom vodom ima prvenstvo nad ostalim vidovima korištenja vode s obzirom na činjenicu da se potrebe za tehnološkom vodom rješavaju lakše i uglavnom vodom slabijeg kvaliteta. Snabdijevanje stanovništva vodom za piće nije sveobuhvatno riješeno.

Prisutan je neracionalan parcijalni pristup rješavanja snabdijevanja vodom (na nivou mjesne zajednice i općine).

Snabdijevanje stanovništva vodom u MZ Gračanica riješeno je gradskim sistemom snabdijevanja sa prirodnih izvorišta vode (tri u Sokolu, jedan u Škahovici) te četiri izvorišta bunara (Sklop II i Sklop III iz Kamenoloma, Hadžijina voda i Soljanuša).

Snabdijevanje vodom na nivou ostalih mjesnih zajednica riješeno je mjesnim vodovodima iz prirodnih izvorišta i bunara. Prema pdoacima za 2009.godinu ukupna prosječna izdašnost vodovaoda iznosi 53l/s, dok su potrebe za vodom 60 l/s.

Potrebe za vodom u l/s iz godine u godinu rastu , a gubitci vode opadaju. U periodu 1991 do 2009.godine potrebe za vodom u l/s povećane su za 50% sa 40 l/s na 60 l/s a gubitci vode su smanjeni sa 58 % na 36 %, što se vidi iz slijedećeg grafikona:

Od 1962. godine sukcesivno se razvijala i distribuciona vodovodna mreža koja je građena shodno urbanom razvoju grada. Jedan od problema koji se pojavio u razvoju distribucione mreže je i neplanski i stihijski urbani razvoj grada a time i neplanska razvoj infrastrukture. U proteklih 40-tak godina ugrađeno je preko 100 km mreže raznih profila i od raznog materijala. U periodu od 1991.do 2009.godine broj potrošača vode povećan je za 63% , sa 3486 na 5693(Priključci za gradski vodovod i vodovod Pribava). Prema nosiocu priključka 5043 su priključci za domaćinstva ,624 priključci za privredu i 26 javne ustanove.

Svjetska asocijacija za vode je promovirala novi način obračuna gubitaka u vodovodnim sistemima i praćenja uspješnosti vodovodnih preduzeća na održavanju istih

Isto tako Svjetska asocijacija za vode je definisala i pojedine parametre (faktore) koji pokazuju između ostalog i uspješnost vodovodnog preduzeća na smanjenju gubitaka u sistemu. Najvažniji je "ILI" faktor (infrastrukturni indikator curenja). Na osnovu podataka o dinamici „ILI“ faktora u periodu 2004-2009. godina u vodovodnom sistemu Gračanica moguće je zaključiti da postoji konstantan pad vrijednosti „ILI“ faktora, što pokazuje da se kontinuirano uspješno radi na smanjenju gubitaka u vodovodnom sistemu.

Prema „ILI“ indikatoru koji za vodovodni sistem Gračanice iznosi 4,5 nalazimo se u „B“ grupi (od 4 grupe A,B,C,D) koja opisuje potrebu za za dalja poboljšanja u kontroli tlaka/pritiska, boljoj aktivnoj kontroli curenja i boljem upravljanju i održavanju vodovodnog sistema.

Osnovni cilj za naredni period je smanjenje gubitaka u vodovodnom sistemu za 3 % prosječno godišnje, što je u 2009.godini i postignuto.

Što se tiče kvaliteta vode u sistemu, osnovna je karakteristika da dolazi do zamućenja prirodnih vrela u Sokolu i Škahovici u vrijeme kišnog perioda i otapanja snijega, kada se izvorišta stavljuvan pogona. U tom periodu se intenzivnije ekspaltiše voda iz bušenih bunara.

Dezinfekcija vode se vrši na 8 (osam) mjesta u sistemu, kao i kontrola rezidualnog hlora. Bakteriološka kontrola uzoraka vode je rađena tokom godine na više punktova i ukupno je urađeno 315 bakteriološke analize. Isto tako vršene su kontrole u fizičko-hemijskom pogledu,

tako je Zavod za javno zdravstvo TK je ukupno obradio 65 uzorka fizičko-hemiske analize sa više punktova za sva izvorišta.

Prosječna cijena jednog m³ vode nije se mijenjala za posljednjih pet godina. Značajne aktivnosti su usmjerene na povećanje procenta naplate , čiji rezultati su i postignuti. U periodu 2005-2009.godine procenat naplate povećan je sa 75 % koliko je iznosio u 2005.godini na 88 % u 2009.godini , a naplativost od 98 % planira se dostići za narednih 10 godina u 2020.godin.

6.3.2. Investicije u vodovodnu infrastrukturu

Jedan od najznačajnijih investicionih poslova u 2009 godini bila je izgradnja Pumpne stanice Gaj i potisnog voda Gaj-Drafnići, kojim je riješen višegodišnji problem snabdijevanja vodom ovog područja.

Isto tako sredstvima Općine Gračanica započet je u ovoj godini i veliki projekat izgradnje nove distribucione mreže u vodovodnom sistemu Pribava, kao i nastavak izgradnje vodovodnog i kanalizacionog sistema u naselju Bazen III.

U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja u periodu 2005-2009.godine prosječno godišnje je ulagano 133,8 hiljada KM . Prema strukturi ulaganja 53 % su investicije u izgradnju vodovodne infrastrukture, 27% se odnosi na rekonstrukciju a 20% na održavanje vodovodne infrastrukture.

6.3.3. Sakupljanje i tretman otpadnih voda (kanalizacija)

Poseban problem predstavljaju otpadne vode. Razvojem privrede i naselja (tj. rastom stanovništva) u proteklom periodu sa rastom potrošnje vode enormno su se povećavale i količine otpadnih voda.

O kojim je količinama otpada u vodi riječ, kao i o intenzitetu zagađenja, govore podaci o dijelu područja Regije SI BiH (Regija Sjevero istočne BiH),Tuzlanska kotlina, koje je u prostoru ex Jugoslavije sa ekološkog aspekta bilo jedno od najugroženijih.

Na području općine Gračanica količina otpadnih voda iznosi cca 3000 m³/dan.

Kanalizacijom je obuhvaćen uglavnom općinski centar dok je problem još uvjek evidentan u većini mjesnih zajednica u kojima stanovništvo koristi sopstvene septičke jame sa ili bez preliva (9% od ukupnog broja priključenih na vodovod). Djelimično je rješena kanalizaciona mreža u MZ Mirićina, Pribava, Stjepan Polje i Malešići. Rješavanje ovog problema je otežano i zbog specifične konfiguracije zemljišta koje otežava i poskupljuje izgradnju.

Što se tiče kanalizacionog sistema, on pokriva samo područje MZ Gračanica, ali i dalje u pojedinim područjima nije riješeno organizovano odvođenje otpadnih voda pa tako stanovništvo koristi sopstvene septičke jame sa ili bez preliva (9% od ukupnog broja priključenih na vodovod). Preduzeće održava oko 45 km kanalizacione mreže u svom sistemu. U MZ Pribava kanalizaciona mreža je na upravljanju i održavanju same Mjesne zajednice.

U 2009.godini na kanalizacionu mrežu ukupno je priključeno 5270 korisnika , od toga 4650 su priključci za domaćinstva i 620 priključci za pravne subjekte.

Porema podacima za period 1991.-2009.godine ukupan broj priključaka na kanalizacionu mrežu povećan je za 70 %, sa 3100 na 5270.

U periodu 2005-2009.godine cijene otpadnih voda je iznosila 0,2 KM/m³ i nije se mijenjala.Procenat naplate je znatno povećan , sa 75 % u 2005.godini na 88% u 2009.godini.

Ukupna ulaganja u kanalizacionu infrastrukturu u periodu 2005-2009.godine iznosila su 250.700 KM od toga 45,3 % za izgradnju , 31% za rekonstrukciju i 12,7% za održavanje, što se daje u sljedećem grafikonu:

6.3.4. Javna rasvjeta

U ratnom periodu i godinama koje su uslijedile javna rasvjeta na području naše općine bila je gotovo potpuno uništena. U poratnom periodu nije bilo novčanih sredstava za rekonstrukciju postojeće i izgradnju nove javne rasvjete pa je izgradnja intenzivirana u vremenskom periodu od 2004. do 2008. godine. U cilju poboljšanja životnih uslova građani su se samoorganizovali i uglavnom svojim sredstvima izgrađivali javnu rasvjetu.

Stanje izgrađenosti javne rasvjete

Dužina izgrađene javne rasvjete na području općine Gračanica iznosi preko 150 kilometara, od čega se 25% nalazi u gradu, a ostatak od 75% na području mjesnih zajednica. Izgrađenost javne rasvjete nije ravnomjerno raspoređena po mjesnim zajednicama. Mjesne zajednice u kojima je pokrivenost javnom rasvjetom veoma dobra su Stjepan Polje (13,64 km), Donja Orahovica (14,60 km), Malešići (13,44 km), Gornja Orahovica (10,96 km) itd.

Mjesne zajednice sa najslabijom pokrivenošću javnom rasvjetom su Piskavica (360 m), Rašljeva (320 m) i Vranovići (240 m), dok u mjesnoj zajednici Buk uopće nema javne rasvjete.

Lampe koje služe za osvjetljavanje su različite jačine, porijekla i kvaliteta, a u mjesnim zajednicama u velikom broju su postavljene tzv. „koridorke“ koje su najjeftinije ali i veoma slabog kvaliteta i niske svjetlosne iskoristivosti.

Troškovi potrošnje električne energije na godišnjem nivou su veoma veliki i iznose nešto manje od 400.000,00 KM. Primjetno je da troškovi za utrošenu električnu energiju nisu uvijek srazmerni dožini linije i broju rasvjetnih tijela, a uzrok tome treba tražiti u izboru rasvjetnih tijela kao i u podešenosti paljenja i gašenja javne rasvjete.

6.3.5. Održavanje parkova i javnih površina

Na području općine Gračanica održavanje parkova i javnih površina je povjereno JP Komus.

6.3.6. Groblja

Na području općine Gračanica postoje područja gdje su na više lokacija smještena groblja svih konfesija.

Prema poznatim podacima ukupna površina zemljišta kulture „groblje“ je 287.590 m².

Svaka mjesna zajednica u zavisnosti od broja stanovnika ima svoju lokaciju za groblje ili više lokacija raspoređenih po zaseocima.

U mjesnoj zajednici Gračanica postoji više lokacija groblja tako da je:

- na 1 lokaciji „katoličko groblje“ odnosno groblje za stanovnike katoličke vjeroispovijesti
- na 1 lokaciji „pravoslavno groblje“ odnosno groblje za stanovnike pravoslavne vjeroispovijesti
- na 1 lokaciji „jevrejsko groblje“ odnosno groblje za stanovnike jevrejske vjeroispovijesti
- na 10 lokacija (2 velika i 8 manjih) „mezarje“ odnosno groblje za stanovnike islamske vjeroispovijesti

Održavanje lokacija groblja nije sistemski riješeno, nego građani se organizuju i po potrebi održavaju i urede površine groblja.

Na postojećim lokacijama za groblja ima slobodnih mjesta za ukopavanje čiji se broj smanjuje te je potrebno planski pristupiti ovom problemu. Na postojećim lokacijama nije urađen „plan ukopavanja“ (nije izvršena parcelizacija sa pristupnim stazama).

Nove lokacije groblja se „poklanjaju“ vjerskim zajednicama.

Prema prostorno planskoj dokumentaciji nema rezervisanih površina za nove lokacije groblja.

6.3.7. Toplinska mreža

Toplinsku mrežu ima samo grad Gračanica sa industrijskom zonom.

Projekat toplifikacije je započeo 2008.godine a nosilac je „Eko Toplana”d.o.o. Gračanica koja je puštena u rad 20.10.2008 od tada :

- Obezbeđena je toplota za objekte u industrijskoj zoni (kotлом na biomasu snage 6.000 kW).

- Za pokrivanje toplotnih vrhunaca instalisan je kotao na lož ulje.

- Izgrađen je toplovod od predizolovanog materijala u dužini od 10.000 m trenutno raspodjeljuje

- toplotu za 58 podstanica koje su postavljene u industrijskoj zoni i stambenom naselju.

- **U 2010 godina** završena je izgradnja planiranih 3000 Trm(trasnih metara) toplovoda, instalacija i

- puštanje u rad novih 40 toplotnih podstanica (ulicom „KEJ“-a,ulicom pored BKC- a i I osnovne

- škole, zatim pored BKC-a i parka ispred opštine do SŠC i dalje do naselja „Bazen“ i „Lamele“!

Ukupna instalisana snaga svih 100 podstanica iznosi **11.135 MW**.

Procijenjena količina uglja koji se neće spaliti u okolinu za grejnu sezonu 2010/2011 iznosi oko 5000 tona, što je značajan pomak u cilju zaštite okoliša.

6.4. Stanje administrativnih usluga lokalne samoprave (uključujući i ljudske resurse)

6.4.1. Administrativne usluge

Lokalna samouprava podrazumijeva pravo građana da neposredno ili preko svojih izabranih predstavnika sudjeluju u odlučivanju o poslovima od općeg interesa koji su značajni za život i razvoj lokalne zajednice. Pitanja lokane samouprave su regulisana Ustavom F BiH, Ustavom Tuzlanskog kantona, Zakonom o lokalnoj samoupravi i Statutom Općine Gračanica. U skladu sa ustavnim i zakonskim odredbama u Općini je formirana zakonodavna i izvršna vlast.

Zakonodavnu vlast ima i vrši Općinsko vijeće a izvršnu vlast općinski načelnik.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana koje donosi općinske propise i druge akte u okviru prava i dužnosti općine iz samoupravnog djelokruga Općine. Općinsko vijeće se sastoji od 30 članova Mandat članova Općinskog vijeća je 4 godine. Općinsko vijeće ima 19 radnih tijela i to: 16 Komisija i 3 Odbora.

Sastav Općinskog vijeća za 2008.-2012.godinu.

Općinsko vijeće čini 30 vijećnika od toga 25 muškarci, a 5 žene. U Općinskom vijeću egzistira 6 političkih stranaka: SDP sa 12 vijećnika, SDA sa 10 vijećnika, S BiH sa 3 vijećnika, BPS sa 2 vijećnika, K SDU-LDS sa 2 vijećnika i Naša stranka sa 1 vijećnikom.

Općinski Načelnik je nosioc izvršne vlasti u Općini i zastupa Općinu Gračanica. Bira se demokratskim putem, neposrednim izborima na teritoriji cijele općine u skladu sa Zakonom. U obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga Općine, naležan je da provodi općinsku politiku i izvršava općinske propise, izvršava Općini povjerene poslove od strane Federalne i Kantonalne vlasti, a putem 4 općinske službe za upravu, i to:

- **Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije,**

- **Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko-pravne poslove,**
- **Služba za upravu, društvene djelatnosti, boračko-invalidsku zaštitu i zajedničke poslove**
- **Služba za Civilnu zaštitu.**

Radi lakšeg ostvarivanja prava građana i obavljanja poslova iz nadležnosti općinskih službi za upravu, Općina Gračanica je za jedno ili više naselja osnovala mjesne uredske izvan sjedišta općinskih službi za upravu, tako da imamo 9 mjesnih ureda i to u MZ: Doborovci, Džakule, Lukavica, Malešići, Mirićina Donja Orahovica, Gornja Orahovica, Soko i Stjepan Polje.

U cilju dostizanja efikasne i efektivne javne uprave konstantno je povećanje ulaganja u tehničko opremanje i informatizaciju. U periodu od 5 godina od 2005.godine do 2009.godine uloženo je ukupno 153.646 KM (prosječno godišnje cca 30.700 KM). Od početnih 65 računara u 2005.godini, broj korisničkih računara povećan je na 84 u 2009.godini.

Istovremeno se vrši kontinuirana edukacija uposlenika u sladu sa strategijom o upravljanju ljudskim resursima. Broj predmeta je povećan za 34,5% sa 6.140 koliko je iznosilo u 2005.godini na 8.260 u 2009.godini, istovremeno procenat riješenih predmeta opada sa 97,4% na 81%, dok se procenat prenesenih predmeta povećava sa 1,5 % koliko je iznosilo u 2005.godini na 15,7 % u 2009.godini. Zadovoljstvo korisnika administrativnim uslugama se redovno mjeri od 2007. godine i pokazuje povećanje stope zadovoljstva sa 94% iz 2008. godine na 96% u 2009. godini.

6.4.2. Ljudski resursi

U Općini Gračanica, jednako kao i u drugim općinama u FBiH, upošljavanje administrativnog osoblja na pozicije državnih službenika (oko jedne trećine ukupnog broja uposlenika općine) se vrši na osnovu javnog konkursa i procesa upošljavanja kojeg obavlja Agencija za državnu

Općina Gračanica, nema službu ili odjeljenje za ljudske resurse.

Funkcije upravljanja ljudskim resursima su u Službi za upravu, društvene djelatnosti, boračko invalidsku zaštitu i zajedničke poslove. Funkcije koje se odnose na upravljanje ljudskim resursima vrše dva uposlenika: stručni savjetnik za ljudske resurse i viši samostalni referent za administrativne poslove i biračke spiskove.

Politika upravljanja ljudskim resursima i čitav sustav ljudskih resursa je zasnovan na Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji općinskih organa uprave i Strategiji upravljanja ljudskih resursa. Na početku kalendarske godine donosi se Program edukacije uposlenih, te u budžetu se planiraju sredstva u te svrhe.

S druge strane, zbog velike stope nezaposlenosti i ograničenog broja kvalitetnih poslova, radna mjesta u javnoj upravi, uključujući općine, su među najpoželjnijim. Zbog velike sigurnosti posla i relativno visokih plata za bh. uvjete općina je jedan od najpoželjnijih poslodavaca.

Općina Gračanica ima 114 uposlenih. Od ukupnog broja uposlenih, 28 ima status državnih službenika, (regulisanan Zakonom o državnoj službi FBiH), dok ostali imaju status namještenika.

7. Stanje okoliša

7.1. Stanje zraka (kvalitet i upravljanje)

Problem zagađivanja zraka i okoline pojavljuje se uslijed intenzivnog korištenja uglja, čijim spontanim sagorijevanjem dolazi do oslobađanja ugljen monoksida, čađi, letećeg pepela i sumpor dioksida.

Prisustvo čađi u atmosferi posebno u gradu pogodovalo je stvaranju magle, a magla je ometala zagrijavanje tla i stvaranje usporenog strujanja zraka, a time je dolazilo do stvaranja smoga (engl. Smoke (dim) + Fog (magla)).

Pojava smoga naročito je intenzivna u zimskim periodima, posebno u centru grada ili naselja, gdje je velika gustina zgrada. Provjetravanje centra se vrši povlačenjem zraka sa periferije. Kako se u periferiji nalaze fabrike koje zagađuju zrak onda se centar prozračuje zagađenim zrakom sa periferije.

Zagađeni zrak, pored toga što utiče na različite načine na zdravlje ljudi i čitav ekosistem služi i kao sredstvo zagađenja kopna i vode. Zagađenje zraka zavisi prvenstveno od tipa zagađivača. Glavni izvori zagađenja zraka kod nas su zagrijavanje prostora, industrijske aktivnosti i saobraćaj.

Najčešće zagađujuće materije su ugljenmonoksid (CO), sumpordioksid (SO_2), azotdioksid (NO_2) i mikročestice čađi..

Ugljenmonoksid je veoma otrovan gas, a nastaje prilikom nepotpunog sagorijevanja fosilnih goriva. Emisije ugljenmonoksida potiču uglavnom od saobraćaja.

Emisije sumpordioksida drastično su veće u zimskom nego u ljetnom periodu, zbog sagorijevanja fosilnih goriva iz saobraćaja i zagrijavanja prostora. Emitovane kisele supstance kao što su SO_2 , NO_2 padaju na površinu zemlje i površinskih voda (kisele kiše) gdje uzrokuju zakišljavanje sredine. Efekti acidifikacije odražavaju se na vodene organizme, biljke- preko zemljišta, i ljudi zbog konzumiranja površinske ili podzemne vode koje često imaju neprimjeren pH i povećanu koncentraciju metala.

Prije nego se komentira stanje kvaliteta zraka, neophodno je napomenuti da je na području općine nakon okončanja ratnih sukoba došlo do značajnog povećanja registrovanih motornih vozila, te je u prošloj godini bilo registrovano oko 15.000 motornih vozila. Takođe u posljednje vrijeme značajno je uvećan broj individualnih ložišta.

Općina nije radila LEAP (Lokalni akcioni ekološki plan).

Općina ne raspolaže mobilnom stanicom za mjerjenje kvaliteta zraka. Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona je na osnovu svog programa na području općine Gračanica pratilo kvalitet zraka u ljetnom i zimskom periodu putem mobilnih mjernih stanica sistema za praćenje kvaliteta zraka.

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka postavlja se na području općine Gračanica u ljetnom i zimskom periodu na adekvatno mjesto u mjesecima mart, maj i decembar.

Mobilna stanica je opremljena sa analizatorima i meteorološkim senzorima za mjerjenje polutanata u zraku (sumpordioksida, azotdioksida, ugljenmonoksida, ozona i prašine) kao i meteoroloških parametara (temperatura zraka, vlažnost zraka, sunčeve zračenje, pravac i smjer vjetra).

Upoređivanjem stanje kvaliteta zraka u ljetnom i zimskom periodu, može se zaključiti da je on daleko lošiji u zimskom periodu, što je zasigurno posljedica postojanja velikog broja pojedinačnih ložišta. Iz ovoga proizilazi zaključak da je toplifikacija grada Gračanice, projekat u funkciji zaštite okoliša i zdravlja.

Uvođenjem linija gradskog prevoza na relaciji industrijska zona-Pašalići mogao bi se takođe dati doprinos u poboljšanju kvaliteta zraka i smanjenju buke u gradu, s obzirom na činjenicu da je na ovako malom prostoru registrovan veliki broj motornih vozila.

Na području općine nema ni jednog preduzeća koje posjeduje sistem za upravljanje okolišem prema ISO standardu.

Buka

Promet je najveći izvor buke u urbanom dijelu grada i značajan izvor vibracija, o čemu nema podataka ni informacija.

Dugotrajno izlaganje jakim zvucima štetno djeluje na sluh ali i na cijelokupno stanje organizma.

Buka jačine 40 do 50 dB izaziva psihičke smetnje, 60 do 80 dB izaziva rastrojenost vegetativnog nervnog sistema, 90 do 110 dB slabljenje sluha i iznad 120 dB izaziva povredu slušnog aparata.

Uočeno je da ne postoji referat koji se bavi pitanjem okoliša, već je topitanje riješeno dodavanjem ovog posla višem stručnom saradniku za poljoprivrednu, vodoprivrednu I zaštitu okolice.

Polazeći od činjenice da zaštita okolice obuhvata vrlo široku oblast (otpad , emisije u zrak, buku nuklearno zračenje i dr.) , ovom pitanju se mora posvetiti posebna pažnja i dati mjesto koje mu pripada.Potrbno je istaći da na kantonalm nivou Tuzla ima 1,76 službenika u sektoru okoliša na 100.000 stanovnika dok Vogtlandkreist- Njemačka ima 15,38 službenika/ 100.000 stanovnika.

7.2. Stanje u pogledu vodnih resursa (korištenje, zaštita i upravljanje)

Područje općina Gračanica obiluje bogatim vodenim potencijalom. Kroz gotovo sve mjesne zajednice protiče neka rijeka ili potok koje nisu opterećene industrijskim zagađenjem, a koje bi se pored ostalog mogle iskoristiti i za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta.

Postojeći vodotoci svrstani su prema slivu kojem pripadaju i to: sliv rijeke Spreče, sliv rijeke Bosne i sliv rijeke Tinje.

Posebno su naglašene akumulacije termomineralnih voda u području sprečanskog rasjeda. Ležište ovog resursa je jedno od najvećih, ne samo u BiH, nego i na Balkanu. Eksplotacioni kapaciteti ovih ležišta omogućuju zahvat vode sa barem 20 eksplotacionih bunara, orientacionih dubina od 300 do 1000 m, prosječnog kapaciteta cca 100 kubika u sekundi po bušotini. Energetski potencijal se vrijednuje od 4-14 MW term po bušotini, što prognozno daje snagu od cca 200 MW, a što je ekvivalent od 160.000 tona nafte ili 700.000 tona uglja Kreka. Dosadašnji nivo istraženosti omogućuje definiranje prioritetnih pravaca daljih istraživanja na desnoj strani rijeke Spreče (oko 7 bušotina). Međutim, prioritetni zadatak bi bio izrada prvog probnog eksplotacionog bunara na prostoru Čelahuše. Termomineralne vode, pored energetskog potencijala, imaju širok dijapazop primjene u zdravstvu, rehabilitaciji, turizmu, proizvodnji zdrave hrane, ribogojstvu i stočarstvu, zagrijavanju prostora, ekstrakciju ugljen dioksida i proizvodnji suhog leda, flaširanje vode itd. Kao opšti zaključak je da područje Gračanice sadrži veoma vrijedne hidrotermalne potencijale.

Izvořista Terme Gračanica su po svom sastavu hipertermalna Na-Ca-Mg mineralna voda. Ove vode su rijetke i daju široke mogućnosti liječenja, a prije svega za slijedeće indikacije: reumatska oboljenja, povrede lokomotornih sistema, bolesti probavnih organa, bolesti žući, diabetis, bolesti srca i krvnih sudova, bolesti disajnih puteva, itd. U našoj zemlji nemamo prirodnih lječilišta sa ovakvim karakteristikama. Može da se koristi kao kupka, da se piye ili

za inhalaciju. Veliki je broj potencijalnih korisnika, a prije svega ratni vojni invalidi, industrijski radnici i rudari, sportisti, ali i velika populacija ostalih. Kao posljedicu rata, veliki broj populacije imat će potrebu za banjsko-rehabilitacionim tretmanom. Ratna dejstva smanjila su ranije izgrađene banjske kapacitete za preko 1.000 kreveta. Već je evidentan odliv deviza za korištenje banjskih usluga u Hrvatskoj ili Mađarskoj.

Vodotoke karakteriše nepostojanost vodnog režima, kratkotrajan nadolazak većih količina vode i dugotrajnost manjih i vrlo malih voda. Svi vodotoci imaju nizak vodostaj i manji protok vode izuzev rijeke Spreče koja je i najveći vodotok na ovom području dužine 37 km. Rijeka Spreča je nažalost pod direktnim uticajem zagađivača gradova Tuzla i Lukavac tako da pokazuje znake velike kako organske tako i industrijske opterećenosti. Poseban problem zbog zagađenosti vode predstavljaju gotovo svake godine poplave koje prouzrokuju štete na poljoprivrednim kulturama na površini oko 200ha poljoprivrednog zemljišta najboljeg kvaliteta (I-III klase). Vodotok i obala rijeke Spreče do 2010. godine će biti u potpunosti deminirani, ali ne postoji mogućnost podizanja nasipa i produbljavanja Spreče dok se ne izvrši deminiranje druge strane obale rijeke Spreče koja je u Republici Srpskoj.

7.3. Stanje zemljišta (korištenje, zaštita i upravljanje)

Nekontaminirano zemljište na području općine Gračanica predstavlja značajan prirodni resurs. Preko 80% poljoprivrednog zemljišta je brdovito (300-600 m.n.v.) srednjeg kvaliteta pogodnog za poluintenzivnu stočarsku i voćarsku proizvodnju. Oko 25% poljoprivrednog zemljišta je pogodno za intenzivne poljoprivredne aktivnosti uglavnom u nizijskim predjelima u dolini rijeke Spreče.

Veoma mali dio obradivog zemljišta se navodnjava, iako postoje mogućnosti značajnog povećanja ovih površina. Oko 25% oraničnih površina spada u kategorije I-IV klase i ovo zemljište treba u potpunosti zaštititi. Takođe, važno je napomenuti da je očekivana rizična površina od mina na području općine Gračanica 8.806.725 m², što iznosi 4,14% ukupne površine općine i da značajne površine otpadaju na najkvalitetnije poljoprivredno zemljište I-III klase u dolini rijeke Spreče. Ovo zemljište (oko 200 ha) je gotovo svake godine ugroženo i od izljevanja rijeke Spreče, a nikakva intervencija na produbljivanju i čišćenju riječnog korita trenutno nije moguća zbog miniranosti terena.

Prirodni uslovi u pogledu zemljišta, vode, klime i slično su relativno zadovoljavajući za razvoj poljoprivrede.

Općinu karakteriše umjereno-kontinentalna klima. Posljednjih godina vremenske prilike nisu išle na ruku poljoprivrednim proizvođačima zbog elementarnih nepogoda (poplave, grad, suša idr.). Agroekološke karakteristike općine determiniše i reljef prostora. U ravnicama uz rijeku Spreču organizuje se proizvodnja ozimih strnih žitarica i kukuruza, ratarskih kultura i povrća na otvorenom polju i u plastenicama. Na višim nadmorskim visinama značajan je dio pašnjaka i livada pogodnih za razvoj stočarstva (govedarstvo i ovčarstvo), a u posljednje vrijeme i podizanje velikog broja novih zasada voćnjaka visokostablašica i jagodičastog voća.

Poljoprivredna djelatnost je takođe uslovljena razmještajem stanovnika i tradicionalnim načinom življjenja na manjim posjedima. Jedno od osnovnih obilježja jeste usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost.

Porodična gazdinstva su u prosjeku veličine 1,5-2 ha. Posjedi su sastavljeni od 5-7 parcela. Više od 5 ha ima samo 5% seoskih domaćinstava. Preko 60% domaćinstava ima posjed ispod 2 ha. Na tako malim posjedima nije moguće zasnovati neku ozbiljniju proizvodnju iz

sljedećih razloga: Smanjena mogućnost primjene mehanizacije, Otežano odvodnjavanje i navodnjavanje, Poštivanje plodoreda i Gradnja infrastrukture i slično.

Iz navedenog se da zaključiti da područje općine Gračanica karakterizira usitnjena i nespecijalizirana poljoprivredna proizvodnja te nerazvijeno tržište. S toga je potrebno u područje poljoprivrede ugraditi marketinški način razmišljanja i tržišnog nastupa. Istraživanje i izrada programa proizvodnje autohtonih i specifičnih proizvoda, te koncipiranje strateških proizvodnih programa koji će omogućiti razvoj porodičnih imanja, treba biti kontinuirani zadatak.

U cilju podrške poljoprivrednim proizvođačima Općina Gračanica je uz podršku QIF-a (EU QIF-Sredstva brzog djelovanja Evropske unije) pomogla u formiranju „Udruženja poljoprivrednika, poljoprivrednih inženjera i tehničara“, koje prije svega pruža savjetodavne i informativne usluge, kao i pomoći pri korištenju prava na kantonalne i federalne podsticaje i subvencije u poljoprivredi.

Zemljoradnička zadruga „Gračanka“, jedna je od najboljih zadruga na području BiH. Djelatnost Zadruge Gračanka je proizvodnja voća i povrća u saradnji sa kooperantima kojih je u tom sektoru 600. U sastavu zadruge je i 550 kooperanata koji su bazirani na proizvodnji mlijeka. Broj članova zadruge je 193, a trenutno zaposlenih je 20, a ukupan broj kooperanata je 1150. U ponudi firme su krastavac kornišon, paradajz, krompir, i ostalo povrće za industrijsku preradu, ali i za svježu prodaju na tržnicama.

7.4. Promjene u prirodnom okolišu

Ne postoji katastar niti monitoring promjena u prirodnom okolišu, koji bi pružali prevovremene podatke o potencijalnim zagadivačima zraka, zemljišta i vode, te pratili promjene na zemljишnom prostoru nastale nerazumnim korištenjem.

Statistički podaci za duže razdoblje, te povremena istraživanja kvaliteta voda, zraka i zemljišta, otkrivaju narušavanje ekološke ravnoteže na čitavom prostoru Općine, koje ugrožava kvalitet življenja i prijeti katastrofalnim posljedicama za život i imovinu stanovništva.

Deterioracija poljoprivrednog zemljišta – Istraživanja u USA otkrila su značajne godišnje gubitke obradivog zemljišta po dubini 11-44 metričkih t/ha godišnje (Revizija zemljишnog katastra otkrila bi stvarne gubitke na općini, ali i statistički podaci o obradivim i zasijanim površinama su dovoljni: od ukupno evidentiranih 9.056 ha obradivog zemljišta (oranice i vrtovi) u 2000.godini korišteno je 6.755 ili 74,6%.Znači četvrtina oranica i bašta se ne obrađuju, prvenstveno zbog gubitka zemljišta po dubini.

Konkurenčija u proizvodnji hrane, nametnuta globalizacijom tržišta, eliminisat će iz proizvodnje slabije katastarske kategorije, pa se može očekivati da će u proizvodnji ostati oranice i bašte 1-4 klase 1.745 ha, voćnjaci 1-3 klase 1.217 ha i livade 1-4 klase 540 ha ili ukupni obradivi prostor 3.502 ha.

Dakle, od obradivih 6.755 ha u 2000.godini, za ratarsku i povrtarsku proizvodnju koristit će se oko 52% preostalih obradivih zemljišta.

Devastacija zemljišta – Nepovratno se gubi 1.120 metrične tone po ha poljoprivrednog zemljišta ustupljenog drugim korisnicima.

Devastaciji znatno doprinosi usitnjavanje poljoprivrednih gazdinstava i fragmentacija parcela. Oko 13.000 ha poljoprivrednih zemljišta u posjedu je 7.340 gazdinstava, prosječne veličine 1,77 ha, fragmentiranih u 5-7 parcela po gazdinstvu.Proces usitnjavanja gazdinstava je intenzivniji na ravniciarskim, kvalitetnijim zemljištima: najsitnija gazdinstva su u Mirićini

1,18, Gračanici 1,19, Stajepan Polju 1,27, Orahovici Donjoj 1,30 ha prosječne veličine. Nešto krupnija gazdinstva su u brdskom području:Prijeko brdo 4,94 ha, Gornja Lohinja 4,14 i rašljeva 2,6 ha prosječne veličine.

Ustupanje poljoprivrednih zemljišta drugim korisnicima (industrija, naselja i dr.) najintenzivnije je u dolini rijeke Spreče, gdje je najkvalitetnije poljoprivredno zemljište ustupljeno industrijskoj zoni i nepovratno izgubljeno.

Deforestacija – Proces deforestacije u BiH se intenzivira, kako to prikazuju statistički podaci u ukupnoj sjeći i po sortimentu na području Federacije BiH.

Posljedice deforestacije su uočljive i na području općine Gračanica.Otvoreni su i prošireni procesi erozije i klizišta na širem području, naročito u slivu rijeke Sokoluše, gdje je koncentrisan najveći broj naselja, zatim Rašljevske rijeke i Lukavice. U slučaju pojave već zabilježenih količina i intenziteta oborina (oktobar 1955.godine i slično). Može doći do katastrofalnih posljedica na područjima već pokrenutih klizišta.

Nekontrolisani vodni režim – Aluvijalna ravnica u dolini rijeke Spreče-Donja Spreča izložena je poplavama na površini oko 800 ha.Kao trajnija posljedica poplava je i formiranje mrvaja, vlažnih depresija i zabarivanje terena, naročito u području Gračanice i ušća Orahovičke rijeke. Ovakve hidrografске pojave sprečavaju zasnivanje bilo kakve komercijalne, profitu usmjerenе, poljoprivredne proizvodnje.

Ne treba zatvarati oči pred činjenicom da vode rijeke Spreče, koja plavi zemljište talože štetne sastojke otpadnih voda industrije Lukavca i Tuzle (TE Tuzla, Fabrika sode, Poliuretanska hemija, Koksara i dr.)

Prema analizi kvaliteta rijeke Spreče na profilu Sp-a na ušću kod Doboja ne može se koristiti za navodnjavanje, uzgoj ribe ili za kupanje.Šta više, ove vode su registrirane kao opasni zagađivači zemljišta.Rezultati analize kvaliteta vode rijeke Spreče na profilu Sp-2, koje je proveo RHMZ

Tabela 39. Rezultati analize kvaliteta vode rijeke Spreče na profilu Sp-2 (1986.-1989.godine)

Profil	Rastvorenii O ₂	Suspendirane materije	O ₂ izKM nO ₄	BPK ₅	Ukupno Fe	NBK
Sp-2	5,4 (26,7) ²	118 (40,0)	12,50 (100)	5,5 (36,7)	0,60 (20)	529.000 (80,2)

Izvor podataka:RHMZ (Republički hidro meterološki zavod)

Premda ovi podaci o kvalitetu voda nisu potpuni, jer RHMZ nije analizirao druge, specifične, naročito organske supstance i teške metale, dovoljni su za donošenje odluke o hitnom spašavanju rijeke Spreče i obala koje zagađuju.

Pored voda rijeke Spreče, područje općine je ugroženo zagađivačima zraka, koji se emitiraju iz TE Tuzla i Ugljevik. Perjanice dimnjaka ovih TE s eupravo preklapaju na području općine, ugrožavajući biljni i životinjski svijet. Ne postoje analize koncentracije sumpornih i drugih štetnih sastojaka koje emituju ovi zagađivači zraka, niti se prati njihovo taloženje na organizma (plodovima) biljaka ili na zemljiju.

Ne postoje obavezni prečistači otpadnih voda kanalizacije Gračanice, koje se direktno slijevaju u površinski tok Sokoluše, pritoke Spreče.

² (Brojevi ispred zagrade predstavljaju srednju vrijednost, a u zagradi procenat MnO₄ uzorka u kojima su vrijednosti veće od MDK)

7.4.1. Mineralni resursi

Na području Džebe (Stjepan Polje) registrovane su gline, a na ostalim dijelovima općine potencijalna nalazišta metaličnih i nemetaličnih mineralnih sirovina.

Od rudnih nalazišta interesantna su dva kamenoloma (Kamenolom «Drijenča» i kamenolom «Gramat») sa procijenjenim količinama nalazišta od 8,5 miliona m³ kamena, sa prosječnom godišnjom eksploatacijom od 120.000 m³, procijenjeni vijek iskorištavanja iznosi 40 godina.

Na području Gračanice u dolini rijeke Spreče bušenjem je utvrđeno prisustvo termomineralnih voda. Pored ljekovitog svojstva, termomineralne vode imaju i značajan energetski potencijal (za razvijanje staklenika i slično).

Od ostalih mineralnih sirovina neophodna su detaljna istraživanja u cilju utvrđivanja njihovih eksploatacionih karakteristika.

7.4.2. Alternativni izvor energije

Promjene na tržištu energije direktno utiču na kontinuitet isporuke i na cijenu produkta. S jedne strane rat i iskustvo nas tjeraju da tražimo alternativne izvore energije, s druge to isto iskustvo ukazuje na potrebu oslanjanja na sopstvene izvore neregije.

Sa stanovišta podmirenja razvojnih i tekućih potreba, alternativni izvori energije predstavljaju jedan od ključnih razvojnih problema kod obnove regiona i države.

Razmotrene su mogućnosti i efekti primjene tople prirodne vode za zagrijavanje urbanih i industrijskih sredina. Primjenom toplotnih pumpi, jedan eksploatacioni bunar snage 11 MW, može zagrijati cca 1.000 m² stambenih površina ili oko 3 ha staklenika. Kaskadno iskorištenje toplote (hoteli, banje, staklenici, ribnjaci i sl.) u mnogome bi povećali efekat iskorištenja prirodne toplote iz izvorišta vode.

7.4.3. Klizišta

Jedan od najtežih oblika incidenata u prostoru je pojava klizišta.

Do 2005.godine na području Općine registrovano je ukupno 143 klizišta kojim je ugroženo 743 stanovnika . Od 2005. do 2009. godine konstantno se registruju nova klizišta koja ugrožavaju stambene objekte, putne komunikacije i stanovništvo. U periodu 2005-2009.godine prosječno je sanirano 7 klizišta, sa prosječnim godišnjim ulaganjem od 27.000 KM.

U 2010.godini,zaključno sa oktobrom mjesecom za otklanjanje posljedica prirodnih nepogoda od poplava i klizišta i završene radove fakturisano je 420.000,00 KM.

7.4.5.Ugroženost poplavama

Dužina poplavno rizičnih vodotoka iznosi 31.000 metara , što čini 27% ukupne dužine vodotoka i ugroženo je cca 600 stanovnika.

U periodu 2005-2009.godine od ukupno 114.000 metara vodotoka , uređeno je ukupno 1.751 metar sa prosječnim godišnjim ulaganjem od 57.000,00 KM.

7.4.6. Ugroženost od grada/leda

Olujno nevrijeme, praćeno gradom na području općine sve je češća pojava i to više puta u toku godine. Tom prilikom na voću, povrću i žitaricama led nanese štetu i do 5% od vrijednosti bruto dohotka godišnje proizvodnje, što predstavlja iznos od oko 1.500. 000 KM.

Pored navedenih šteta u poljoprivredi grad nanosi štete i na ostaloj imovini (putnička vozila, krovovi , i sl.)

U cilju smanjenja šteta pokrenut je projekat protiv gradne zaštite 2010.godine čija je realizacija u toku.

7.4.7. Zemljište kontaminirano minama

Ukupno kontaminirano zemljište pod minama iznosi 937,65 ha , što čini 4,42 % ukupne površine općine. Od toga na drugi lokalitet (lokaliteti koji su povremeno u upotrebi ili su u kontakt –zoni sa lokacijom iz prve kategorije, ekonomski resursi) odnosi se 1,94 % površine općine ili 410,81 ha .

Podaci o deminiranim i rizičnim površinama na području općine Gračanica

Za vrijeme ratnih zbivanja u periodu 1992.-1995.godine Općina Gračanica je pretrpila izuzetno velika razaranja,kako u ljudskim žrtvama,tako i u materijalnim sredstvima.Dužina granica razdvajanja u toku rata iznosila je oko 45 km,tako da su linije više puta pomijerane,pa se procjenjuje veći broj neregistrovanih minskih polja. Rizične površine su uglavnom locirane između bivših linija razdvajanja Armije Republike Bosne i Hercegovine i Vojske Republike Srbije: Trebavski (brdsko-planinski) dio od Lukavice na zapadu do Prijekog Brda na istoku uključujući kote Javor, Vis, Sijedi Krš, šumski kompleks Šamunice i drugi, obala i korito rijeke Spreče od Miričine do Stjepan Polja i područje Lendića prema Gračanici, Malešićima i Stjepan Polju.

Prema Elaboratu generalnog izviđanja od strane izviđača Minsko-Akcionog Centra Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BH MAC) izvršenog 2001. godine procjenjuje se da je na području Općine Gračanica 7,2 km² ili 3,37 % teritorije općine kontaminirano minama i minsko eksplozivnim sredstvima (u daljem tekstu MES) i neeksplodiranim ubojnim sredstvima (u daljem tekstu NUS).

Prema najnovijim izvještajima Ureda BH MAC-a u Tuzli za 2010.godinu ukupna sumnjiva površina od mina na području Općine Gračanica iznosi 8.806.725,00 m²,odnosno 4,14 % od ukupne površine općine(prema podacima BH MAC-a površina Općine Gračanica iznosi 212,2 km²) .Iz naprijed navedenog se vidi da su podaci o sumnjivim površinama od mina BH MAC-a promjenjivi (prema podacima BH MAC-a samo 60 % minskih polja je do danas identifikovano.

Uzimajući u obzir da je prosječna cijena deminiranja (tehničko izviđanje-čišćenje) od 2-5 KM,procjenjuje se da za potrebe deminiranja na području općine Gračanica prema prosječnoj cijeni treba obezbijediti oko 31 milion KM

Strategija BH MAC-a za protivminsko djelovanje za period 2009.-2019. predstavlja stručnu podlogu za podnošenje zvaničnog zahtjeva BiH za produženje roka za deminiranje prema Konvenciji o zabrani proizvodnje, upotrebe, skladištenja i transfera protivpješadijskih mina, koji je podnešen Marta 2008., a sve u skladu sa zaključcima sastanka zemalja članica/potpisnica pomenute Konvencije i članom 5.Konvencije. Ponuđenim dokumentom su sagledane realne mogućnosti BiH po pitanju okončanja minskog problema i planiranjem načina, finansijskih i tehničkih potreba i mogućnosti za dalji rad sa krajnjim ciljem da sve bude u skladu sa potrebama i očekivanjima lokalnih vlasti i međunarodne zajednice.

Prema strategiji BH MAC-a prioriteti deminiranja svrstani su u tri kategorije i to:

I kategorija prioriteta deminiranja- područja sa prepoznatljivim motivima za kretanje lokalnog stanovništva i povremenih korisnika i lokaliteti od strategijskog značaja za razvoj.

II kategorija prioriteta deminiranja - lokaliteti koji su povremenoj upotrebi ili su u kontakt zoni sa lokacijama iz I kategorije prioriteta.

III kategorija prioriteta deminiranja - sumnjive površine bez poznate minske opasnosti, najnižeg mogućeg nivoa rizika i uticaja, ali sa eventualnim mogućim ostacima ratnih sukoba, obzirom da se nalaze na bivšim linijama razdvajanja. To su ruralna područja koji nemaju tradicionalne ili druge prepoznatljive motive koji mogu navoditi lokalno stanovništvo i povremene korisnike na pristup ili kretanje, te ne sadrže resurse od strateškog značaja.

Tabela 41. Sumnjive površine od mina prema standardima BH MAC-a svrstane su u tri kategorije:

kategorija	Površina (m2)	%
I kategorije	1.591.120	18,07
II kategorije	1.757.840	19,96
III kategorije	5.457.765	61,97

Izvor podataka: BH Mac Banja Luka

Zaključno sa 04.05.2010.godine na području Općine Gračanica ukupno je deminirano-izvršeno tehničko izviđanje 20 projekata i ukupno deminirana površina iznosi 323.489,23 m²(u 2010.godini deminirana je lokacija Spreča-Grabovac površine 6.621m²,a u toku je deminiranje lokacije Obala i korito rijeke Spreče 8 površine od 40.363,08 m²).

Pored naprijed navedenih projekata u 2010.godini očekujemo deminiranje projekata u dolini rijeke Spreče (8 projekata) čime će obala rijeke Spreče za područje Općine Gračanica biti očišćenja(Ugovor o finansiranju projekata deminiranja na području Općine Gračanica između Japanske ambasade i Internacionalnog fonda za deminiranje i pomoći žrtvama od mina republike Slovenije).

Takođe su u okviru naprijed navedene donacije planirani i projekti deminiranja na području Skipovca.

U okviru TAP projekta Gornji Skipovac Kancelarija BH MAC u Banja Luci uradila je 27 projekata (ukupna rizična površina u 27 projekata iznosi 1.265.831,29 m²) koji pripadaju Općini Gračanica.

Od naprijed navedenih 27 projekata na listi prioriteta za 2010 godinu u Republici Srpskoj uvrštena su 3 projekta sa područja Općine Gračanica koji se nalaze u G.Skipovcu.

Od posljedica mina od 1996.godine, pa do danas ukupno je stradalo : 9 poginulih,15 teže i lakše ranjenih građana, što ukazuje na stalnu opasnost i ugroženost građana od skrivenih ubica na ovom prostoru i šire.

Ukupno projektovana površina iznosi: 517.828,26 m² i uglavnom su svi pokriveni donatorskim sredstvima (Ambasada Japana, ITF i projekat Spreča – Grabovac u izvedbi "B" TUN tima KUCZ Tuzla). U toku su urgentne aktivnosti na izradi projekta deminiranja u Lendićima-Općina Gračanica za koji je zainteresovan donator iz Italije u vrijednosti od 25.000,00 €.

7.5. Stanje šumskih eko sistema (korištenje, zaštita i upravljanje)

Šumsko bogatstvo na površini od 6.604 ha predstavlja važan potencijal za razvoj drvoprerađivačke industrije kao i za razvoj trurizma posebno lovнog turizma. Uglavnom su zastupljene bjelogorične šume na talasastim terenima na nadmorskim visinama od 300-600 m.n.v.

Tome u prilog ide i činjenica da na području općine postoji dosta aktivno Lovačko udruženje „Srndač“ koje gazduje lovištem, broji 500 članova, a u svom vlasništvu ima 15 lovačkih kuća sagrađenih prilozima članova. U područjima šuma u zadnje vrijeme značaja je izgradnja individualnih vikend objekata, te su pojedini dijelovi pretvoreni u vikend naselja.

Zaštićene vrste u lovištu su: srna, zec, fazan, vjaverica, jarebica, poljska prepelica, divlja patka, divlja guska, šljuka, grlica, divlji golub, jastreb i sova. Nezaštićene vrste u lovištu: lisica, jazavac, puh, velika i mala lasica, tvor, svraka, vrana, kreja i čaplja.

Pristupni seoski i šumski putevi su prohodni i održavaju se. U narednom periodu potrebno je raditi na podizanju lovnotehničkih i lovnouzgojnih objekata. U ratnom periodu na pojedinim područjima vršena je neplanska sječa pa je u narednom periodu potrebno posvetiti pažnju planskom pošumljavanju, čime bi se izvršila i zaštita od erozije.

Širi prostor Gračanice i Trebave je dosta interesantan s aspekta pojave nemetaličnih mineralnih sirovina kao što su: bentonit, kaolin, kvarcni pjesak, tuf, keramičke i vatrostalne gline i krečnjaci.

Šume povezuju zemljište i sprečavaju eroziju, regulišu opskrbu vodom i povoljno utiču na klimatske uvjete.

Proces deforestacije u svijetu, naročito intenzivan u zemljama u razvoju, zahvatio je i BiH. Od 1970.godine, površine pod šumama u svijetu smanjile su se početkom 90-ih godina prošlog vijeka sa 11,4 km² na 7,3 km² na 1.000 stanovnika.

Prema podacima zemljišnog katastra, šume na području općine pokrivaju 6.450 ha ili samo 1,17 km² na 1000 stanovnika, što je preko 6 puta manje od svjetskog prosjeka. Ovaj pokazatelj je još porazniji ako se uporedi i kvalitet šuma. Naime, na općini Gračanica, od 6.450 ha šuma, rangiranih po kvalitetu u 6 klase, oko 3.277 ha ili 51% je u kategoriji 1-3 klase.

Državne šume su u nadležnosti Javnog preduzeća „Šume Tuzlanskog kantona“ dioničko društvo Kladanj , a privatne u nadležnosti su Kantonalne uprave za šumarstvo Tuzla.

7.6. Upravljanje otpadom

7.6.1. Postojeće prakse upravljanja otpadom

Sistem upravljanja čvrstim otpadom u području općine je nadležnost Općine Gračanica. Općenito, sistem upravljanja čvrstim otpadom na području Kantona Tuzla je takav da su nadležnosti za rad komunalnih preduzeća usko povezane uz granice općina kojima pripadaju, a sustav funkcioniра prema modelu jedna općina-jedno javno komunalno preduzeće.

U općini Gračanica, javno komunalno preduzeće zaduženo za upravljanje čvrstim otpadom je JP «Komus» d.o.o.

JP «Komus» je osnovano kao javno komunalno preduzeće 1989.godine Odlukom Skupštine Opštine Gračanica. 49% kapitala JP «Komus» je privatizirano 2001.godine odlukom Kantonalne agencije za privatizaciju. Postojeći pravni oblik JP «Komus» kao društva sa ograničenom odgovornošću je definisan 2004.godine Odlukom o registraciji privatizacije, obliku organizacije i usklađenosti statuta sa Zakonom kompanije.

Djelatnost odlaganja komunalnog otpada je dodijeljena JP «Komus» Odlukom o komunalnim djelatnostima i komunalnom redu («Službeni glasnik općine», broj:05/07) koja je usvojena od strane Općine Gračanica, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Tuzla (Službene novine Kantona Tuzla», broj:11/05).

Prema gore navedenoj odluci, JP «Komus» obavlja sljedeće djelatnosti pored svoje osnovne djelatnosti (odlaganje komunalnog otpada): čišćenje i održavanje, održavanje javnih prostora, održavanje javnih parking prostora i javnih garaža, osim ako nije drugačije uređeno,

održavanje groblja, osim ako nije drugačije uređeno, tržna mjesta i pijace, ukrašavanje i pružanje aktivnosti u saradnji sa javnom sutanovom «Veterinarska stanica» Gračanica.

JP «Komus» upravlja javnom deponijom te je zaduženo za njegovu organizaciju, održavanje i pravilno odlaganje otpada, u skladu sa ovom Odlukom.

Relevantne zakone i propise u oblasti okoliša u Federaciji BiH čine provedbeni propisi i pravilnici i set okolišnih zakona u FBiH i to:

Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti zraka, Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o zaštiti roda,, Zakon o Fondu za zaštitu okoliša (Sl. Novine Federacije BiH br:33/03 od 19.07.2003.godine)

7.6.2 Količina i sastav otpada

Nema tačnih podataka o količini otpada na postojećem odlagalištu otpada.Godišnja količina miješanog komunalnog otpada koja se odloži na postojeće odlagalište procijenjena je od strane JP «Komus» i iznosi $27.914 \text{ m}^3/\text{god.}$ Količina otpada iz općine Doboј-Istok (oko 4.336 m^3) je uključena u ovu količinu. Procijenjena je količina generiranog miješanog komunalnog otpada od 48.307 m^3 godišnje. Od toga 57% otpad od domaćinstva a 43% od privrede. Na deponiju se vozi 60% ukupnog otpada ($28.970 \text{ m}^3/\text{god.}$)

Budući da nije vršeno ispitivanje sastava otpada, podaci o sastavu komunalnog otpada u općini Gračanica baziraju se na procjenama. Sastav otpada u odnosu na ukupnu masu proizvedenog otpada je procijenjen u izvještaju «Solving the problem of municipal solid waste in the municipalities of northern-eastern Bosnia and Herzegovina», kojeg je izradio Tehnološki fakultet Zvornik, Univerzitet Istočno Sarajevo. Na osnovu ovih informacija te informacija o količini plastičnog materijala i papira/kartona u ukupnoj količini otpada u ruralnim područjima (Strategija upravljanja otpadom F BiH), izvršena je procjena sastava otpada.

7.6.3. Broj korisnika usluga i pokrivenost uslugom

Pokrivenost uslugom prikupljanja otpada u općini Gračanica je 56%.Od 20 mjesnih zajednica, samo njih pet je pokriveno uslugom prikupljanja otpada.Tabela 5 prikazuje broj korisnika usluga u mjesnim zajednicama pokrivenim ovom uslugom:

Tabela 42. Pokrivenost uslugom prikupljanja otpada

Mjesna zajednica	Broj korisnika usluga
Gračanica	2.998
Pribava	314
Donja Lohinja	134
Donja Orahovica	604
Miričina	333
Malešići	Po vreći (samo za privredne korisnike)
Vranovići	Po vreći (samo za privredne korisnike)

Izvor podataka: JP «Komus»

Prema podacima iz JP «Komus», za gore navedene mjesne zajednice, pokrivenost uslugom, na temelju ugovora s domaćinstvima i privrednim korisnicima, je 50%.Međutim, otpad se također odvozi i ne-tarifnim korisnicima, pa prava pokrivenost iznosi oko 90%.Ipak, ne postoje podaci o uslugama prikupljanja otpada za preostalih 14 registriranih mjesnih zajednica.

Prikupljanje otpada u općini Gračanica vrši se:

- za domaćinstva – raznim vrstama vreća, 120 litarskim kantama i kontejnerima od 1,1 m³.
- za privredne korisnike –kontejnerima od 1,1 m³ i privrednim kontejnerima od 5 m³.

7.6.4. Odvojeno prikupljanje otpada

Na području općine Gračanica uglavnom se ne vrši selektivno prikupljanje otpada. Selektiranje i odvajanje otpada od strane korisnika se ne primjenjuje.

U septembru 2009.godine započeo je pilot-projekt Udruženja građana «Eko-oaza» (u saradnji sa asocijacijom Bihpak» iz Sarajeva, JP «Komus» i resornim službama Općine Gračanica) koji će se implementirati na području grada i u još nekoliko mjesnih zajednica.Na odgovarajućim mjestima u gradu postavljeni su kontejneri u koje bi se trebala odvojeno odlagati plastika, papir i staklo. Prvi rezultati pilot projekta bit će poznati u 11.mjesecu.

7.7. Upravljanje prostorom i okolišom, stanje gradskog zelenila

7.7.1. Upravljanje prostorom i okolišom

Prostor je pored ljudi najveće bogastvo svake države. Upravljanjem prostorom je od najveće društvene važnosti. Naša općina raspolaže kopnenim prostorom na kome se grade individualni i kolektivni objekti za stanovanje, proizvodni i uslužni objekti koji služe za zadovoljavanje različitih potreba stanovništva.

Upravljanje prostorom se primjenjuje kroz prostorne planove koje općina posjeduje i vlasničke odnose koji se rješavaju u imovinskim postupcima.

U današnje vrijeme nesređenog stanja moguće su zloupotrebe i stihijsko postupanje, tako da imamo pojava „bespravne gradnje“, „uzurpiranje javnih površina“, itd. ali se te pojave rješavaju putem organa uprave.

Upravljenje prostorom otežava i neusaglašeno stanje podataka po katastarskoj evidenciji (katastra) i podataka u zemljišno-knjizičnoj evidenciji (gruntovnice)

7.7.2. Stanje gradskog zelenila

Na području općine postoji više vrsta zelenih površina od kojih se samo u naselju Centar nalaze zelene površine –parkovi koji se redovno održavaju, a ostale se nalaze po MZ i povremeno se uređuju.

7.7.3. Struktura imovine u vlasništvu općine

Prema stanju na dan 31.12.2009.godine imovina u vlasništvu općine čini zemljište površine 1.021.094 m², 488 m² stanova, 100 m² poslovnih prostora u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 3,9 miliona KM . Po osnovu zakupa javnih površina Općina ostvaruje prihod koji je u 2009.godini iznosio 43,60 hiljada KM

7.7.4. Stambeni fond

Najveći dio stambenih objekata je u privatnom vlasništvu (cca 95%)

Tabela 45. Podaci o stanovanju

Godina	Broj stambenih jedinica	Broj domaćinstava	Deficit stanova	Suficit stanova
1971	7.830	8.094	264 stanovnika	-

			nije posjedovalo stanove	
1981	10.740	10.593	-	147
1991	14.738	13.808	-	930
2010 (procjena)	17.421	16.578		843

Izvor podataka: Služba za društvene djelatnosti

7.8. Zaštita prirodnog (posebno biodiverziteta) i kulturno-historijskog naslijeđa

Biodiverzitet ili biološka raznovrsnost predstavlja raznovrsnost svih živih organizama koji su nastanjeni na kopnu i vodi, kao i raznolikost unutar organizama, on je važan za zaštićena područja i dovodi se u vezu sa svakodnevnim potrebama.

Klimatske promjene i promjene u prostoru mogu imaju direktnе i indirektnе uticaje na biodiverzitet sa ekonomskim posljedicama (neadekvatno upravljanje šumama, vodom i neplanska odvodnja otpadnih voda, poplave, suša, klizišta, požar, itd).

7.8.1. Prirodno naslijeđe

Što se tiče prirodnog naslijeđa Općina ne raspolaže osnovnim podacima, posebno biodiverziteta koa što su podaci o broju ha „divljeg“ zemljišta, močvarnog zemljišta, itd.

Općina nema ni jednog zaštićenog staništa a time ni podataka o broju ugroženih biljnih vrsta, ranjivih biljnih vrstam, ugroženih i ranjivih životinjskih vrsta.

Prema podacima iz Prostornog plana Općine Gračanica za period 2001-2021. godine potrebno je zaštiti i urediti slijedeća područje prirodnog naslijeđa: Hadžikadin han , područje Sokola, područje Dobarovaca- Borik, područje Bukve, „Sijedi krš“, područje Monja, Ibrići u MZ Malešići.

7.8.2. Kulturno-historijsko naslijeđe

Kulturno naslijeđe ovog područja obilježavaju spoemnici koje karakteriše: raznovrsnost, slojevitost i izvrsnost koje se može pratiti u kontinuitetu od praistorije do danas.

Prahistorijska naslijeda (Barice i Bilanovo Brdo-Gornja Orahovica, Borik i Korića Han – Gračanica, Dolovi-Donji Skipovac, Džakule-pojedinačni nalaz, Lohinja, Monj-Doborovci, Pašalići, Vranovići, Vuknić).

Srednji vijek – srednjovijekovni grad Soko u MZ Soko.U pisanim izvorima prvi puta se spominje 1426.godine.Turci su ga zauzeli 1520.godine.Danas se nalaze ruševine grada-tvrđave srednje veličine.

Osmanski period – Džamije (Ahmet Pašina-Čaršijska, Hadži-Džaferova ili Lipa džamija, Čiriš džamija ili Mejdanska džamija, Sahat kula iz 1686.godine, graditelja Ahmet Paše Budimlije.

Groblja, mezarja i turbeta (uz Čaršijsku džamiju-Muladedin mezar koji je savremenik Ajvaz dede iz Prusca i Musa Dede iz Banja Luke, staro turbe Čekanovići u Gornjoj Orahovici, mezarluk na mjestu porušene Trepanićke džamije, srednje džamije (Gosalići), Čiriš džamije, hadži Džaferove džamije ili Lipa džamije).

Period austro-Ugarske uprave – gradska vijećnica iz 1887.godine-pripada pseudomaurskom arhitektonskom stilu.Medresa Osman Kapetanova iz 1889.godine. Kuća Jovana Milanovića, zgrada stare apoteke.Kuća Tihića (Helića), zgrada ranjeg SIZ-a za stanovanje.

Crkve (Pravoslavna crkva Hristovog vaznesenija-Gračanica, Rimokatolička Župska crkva-Gračanica).

Spomenici i spomen obilježja iz NOR-a, socijalističke revolucije i odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992.-1995.godina).

Na osnovu iznesenog može se konstatovati značajno bogatstvo kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeda koje je jedno od najvrednijih činilaca ovog prostora. Kroz proces zaštite i uređenja naslijede treba prilagoditi potrebama savremenog čovjeka.Osnovni cilj zaštite i uređenja kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeda je da se isto na najbolji način valorizuje i zaštići, te preda generacijama koje dolaze kao svjedočanstvo našeg doba. Vrijednosti naslijeda u pravilu se nemogu kompenzirati novim vrijednostima.

Posebno mjesto naslijeda je kulturno-istorijskom identitetu i u razvoju turističke privrede. Privredni razvoj tretiranog prostora već se suočava sa problemima korištenja istog. Konflikti koji se javljaju u prostoru najčešće idu na štetu prirodnog i istorijskog naslijeda.

7.9. Uticaj lokalne ekonomije na okoliš

Na području općine Gračanica ni jedno od pravnih i fizičkih subjekata ne posjeduju okolinsku dozvolu, sistem upravljanja okolišem prema ISO standardu. Činjenica da su zastupljene različite djelatnosti kao što su drvo prerađivači, proizvodnja i prerada plastike, metala , kamenolomi, asvaltna baza, nerješeno pitanje sanitарне deponije i sl. , postoji uticaj na zrak koji je u granicama dozvoljenog , na osnovu mjerjenja mjernih stanica tuzlanskog kantona.

Nema ozbiljnih zagađivača okoline a najveći uticaj su veliki zagađivači iz općina Lukavac i Tuzla.

U toku 2009.godine industrijska zona je priključena na toplovod d.o.o."Eko toplana" , projekat čija je realizacija u toku.

7.10. Uticaj okoliša na javno zdravlje

7.10.1. Zagađivanja zraka, vode i tla

Zagađeni zrak djeluje na stanovništvo, biljke i životinje kao i na čovjekova dobra.

Dugotrajno izlaganje stanovništva tim djelovanjima djeluje štetno i na zdravlje, naročito zbog visokih koncentracija ugljenmonoksida koje se javljaju povremeno naročito u zimskom periodu, što pokazuju podaci Zavoda za javno zdravstvo Tuzla o konstantnom povećanju broja umrlih od najopasnijih bolesti u periodu 2005-2009. godine (više podataka u oblasti zdravstva).

Činjenica da Regionalni put Gračanice - prolazi kroz centar grada, ukazuje da su stanovnici u centru grada a posebno (pješaci i policajci) izloženi visokim koncentracijama ugljen-monoksida i buci.

Zagađujuće materije iz atmosfere utiču na zdravlje ljudi a ogleda se u slijedećim faktorima: disajni nadražaji i akutni problemi funkcije pluća, kancerogena oboljenja, slabljenje imunološkog sistema i druge bolesti.Zagađujuće materije dospijevaju i u vodu i utiču na kvalitet vode.

Preko kiselih kiša sumpor i azotni spojevi nakon hemijske transformacije dospijevaju u tlo.

Kako riješiti uticaj na okoliš?

- Nastaviti projekat toplifikacije,
- Podsticati Supstituciju starih sistema grijanja novim kotlovima sa potpunim sagorijevanjem,

- Pratiti granične vrijednosti zraka,
- Rješavati buku od saobraćaja (ograničavanjem saobraćaja u određenim terminima, regulisanjem saobraćaja, rješavanjem pitanja zaobilaznice),
- Uspostaviti mehanizam za kvalitetno upravljanje otpadom od izbjegavanja i minimiziranja nastanka otpada, recikliranje i ponovna upotreba, tretiranje i odlaganje i kontrola odlaganja otpada, nekontrolisano odlaganje otpada,
- Edukaciju poljoprivrednika i stanovništva,
- Poštovanjem struke kroz prostorno i urbanističko planiranje (raspored i visina objekata je vrlo važno za proces razrjeđivanja zagađujućih materija, pravilno korištenje prirodnog bogatstva (zemlja, voda, šuma)).
- Prihvatići i primjeniti odredbe Povelja o održivom razvoju Međunarodne trgovinske komore. Ova Povelja koju izričito Agenda 21 navodi kao model dobre prakse, u globalnim razmjerama je jedan od najvažnijih dokumenata u kojem se tretiraju svi aspekti održivog razvoja važnih iz ugla privrede.

8. Stanje prostorno-planske dokumentacije (u pogledu pokrivenosti područja i ažurnosti planova)

S ciljem planskog uređenja prostora i stvaranja povoljnih uslova za život, rad i zdravlje čovjeka, zaštite i dugoročnog upravljanja prirodnim dobrima, prostor se uređuje donošenjem planskih dokumenata različitog nivoa planiranja i njihovim međusobnim usaglašavanjem.

Općina Gračanica je u prošlim vremenima imala dobru praksu upravljanja prostorom, kako putem planskih dokumenata dugoročnog planiranja ,tako i provedbenih planskih dokumenata.

I u periodu nakon završetka ratnih zbivanja Općina Gračanica je jedna od prvih općina koja je pokrenula aktivnosti na donošenju ovih baznih dokumenata bitnih za , detekciju stanja,oporavak i buduće planiranje i upravljanje prostorom.

Prostorno planiranje kao interdisciplinarna djelatnost je institucionalni i tehnički oblik za upravljanje prostornom dimenzijom održivosti, kojom se, na osnovu procjene razvojnih mogućnosti u okviru zadržavanja posebnosti prostora, zahtjeva zaštite prostora i očuvanja kvaliteta okolice, određuju namjene prostora/površina, uvjeti za razvoj djelatnosti i njihov razmještaj u prostoru, uvjeti za poboljšanje i urbanu obnovu izgrađenih područja, te uvjeti za ostvarivanje planiranih zahvata u prostoru.

Principi prostornog planiranja

Cjelovit pristup prostornom planiranju i uređenju prostora obuhvata:

- straživanje, provjeru i ocjenu mogućnosti zahvata na prostoru u zavisnosti od nivoa planiranja ;
- korištenje, zaštitu i način upravljanja prostorom;
- praćenje stanja u prostoru, te izradu i donošenje planskih dokumenata;
- provođenje i praćenje provođenja planskih dokumenata.

Načela prostornog planiranja

Prostorno planiranje temelji se na načelima:

- usaglašenosti prostornog uređenja s prostornim uređenjem šireg područja (Kantona),
- ravnomjernog privrednog, društvenog i kulturnog razvoja područja Općine uz poštovanje i razvijanje Kantona i regionalnih prostornih specifičnosti,
- zaštita i racionalno korištenje prostora u skladu sa principima održivog humanog razvoja,
- zaštite integralnih vrijednosti prostora i zaštita i unapređenje stanja okolice,
- zaštite graditeljskog i prirodnog naslijeđa,
- usaglašavanje interesa korisnika prostora i prioriteta djelovanja od značaja za Kanton, Općinu ,
- usaglašavanje privatnog i javnog interesa,
- usaglašavanje prostornog uređenja općina međusobno i sa prostornim uređenjem Kantona,
- javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno planiranje i uređenje u skladu sa zakonom i posebnim propisima
- uspostavljanja jedinstvenog sistema informacija o prostoru na području Općine/Kantona u svrhu planiranja, korištenja i zaštite prostora Općine.

8.1. Planski dokumenti

8.1.1. Prostorni plan općine Gračanica 2000.-2021. godina

Kako je to naprijed istaknuto, Općina Gračanica je 2000.godine, u skladu sa važećim Zakonom o prostornom uređenju pokrenula aktivnosti za donošenje strateškog dokumenta upravljanja prostorom, tj. Prostornog plana.

Prostorni plan je projeciran za period 2000-2021.godine.Nakon toga Plan je prošao svu potrebnu proceduru predviđenu Zakonom, nakon čega je usvojen od strane Općinskog vijeća 2003.godine .

Međutim, kako je to Zakonom o prostornom uređenju određeno, nije data pozitivna saglasnost na Plan, iz razloga što je u proceduri bilo donošenje Prostornog plana Tulanskog kantona s čijim se postavkama u pogledu samog korištenja prostora, infrastrukture i drugih elemenata koji međusobno utiču na planiranje i po osnovnim principima planiranja planovi nižeg reda usaglašavaju s planovima višeg reda, Plan Općine Gračanica se nije mogao objaviti u službenom glasilu i na taj način stekći legalitet.

U narednom periodu od 2000 -2006.godine u dva navrata došlo je do donošenja novih federalnih i kantonalnih zakona/propisa koji regulišu oblast planiranja, a zatim i usvajanje PPTK (Prostornog plana Tuzlanskog kantona).

Važno je istaknuti da je Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja propisano, da se dokumenti prostornog uređenja izrađuju u digitalnom i analognom obliku koji moraju biti identični.

Kako je Prostoni plan općine Gračanica rađen po „ranijoj metodologiji“ i u analognom obliku, Općina je poduzela sve aktivnosti da se postojeći Plan doradi na način da bude usaglašen s PPTK i izrađen u digitalnom obliku. Postupak je u toku i planirano je da se dinamika okonča u tekućoj godini.

Nadalje naglašavamo, da je Plan u proteklom periodu razvoja određenih segmenata infrastrukture, korištenja građevinskog zemljišta i smjernica za razvoj, korišten kao bazni dokument, između ostalog za razvojne projekte :

- industrijska –privredna zona,
- izgradnja kanalizacionog sistema,
- regulacije rijeke Sokoluše,
- toplifikacije grada,
- projekat vodosnabdijevanja.

Prostorni plan Općine je osnova kojom će se dalje generisati lokalna strategija i razvojni programi iz oblasti: poljoprivrede i proizvodnje hrane, privrede, šumarstva, turizma, eksploatacije mineralnih sirovina, malog biznisa, sporta, rekreacije i sl.

8.1.2. Regulacioni planovi

Donošenjem Prostornog plana TK i Prostornog plana Općine, stvorene su mogućnosti za detaljnije planiranje uređenja prostora, naročito samog prostora grada Gračanice.

- Regulacioni plan „Centar“-Gračanica

U mislu određivanja prostora samog centra grada, izvršena je novelacija, potom i izmjena i dopuna RP „Centar“, 2006.godine koji obuhvata prostor od cca 35ha gradskog područja sa užim dijelom centra grada.

Regulacioni plan ima kontinuitet od 1984.godine, a sve dopune i izmjene su uslijedile iz, prije svega, novog poimanja prostora centra grada i planiranja, oblika vlasništva i dobivanja novih prostora koji utiču na kvalitetu života u određenim njegovim segmentima /novi sadržaji.

- Regulacioni plan „Radna zona I, II i III“-Gračanica

Ovim planovima stvara se baza za razvoj privredne djelatnosti i ostvarivanje prostora za rad i proizvodnju različitih vidova djelatnosti .

Planovi se rade po fazama , aukupna površina obuhvata planiranja cca 157 ha zemljišta .

Prva i druga faza Plana je usvojena od strane Općinskog vijeća ,dok je treća faza u toku i planirana da se proceduralno završi u tekućoj godini.

Na ovaj način stvorene su mogućnosti racionalnog i fleksibilnog korištenja zemljišta, planskog uređenja zemljišta i izgradnje infrastrukture, zaštitu prostora i kontrolu zagađivača prostora, odnosno održiv razvoj .

Završavanjem procedure dorade Prostornog plana stvorit će se mogućnosti za formiranje jedinstvene baze i praćenje razvoja prostora, kao i planiranje prostora u okviru urbanih područja na cijelokupnom prostoru općine Gračanica.

9. Analiza budžeta

9.1. Prihodi

9.1.1. Pregled učešća poreskih i neporeskih prihoda u ukupnom budžetu

Ostvareni budžet Općine Gračanica za 2009. godinu iznosi 11,8 miliona KM što je za 0,02% manje od ostvarenog budžeta 2008. godine, a čak za 5,3 miliona više u odnosu na 2005. godinu ili (oko 80,60%). Povećanje ostvarenog budžeta u 2009. u odnosu na 2005. se odnosi na više ostvarivanje prihoda, naročito poreskih, za oko 46% u odnosu na 2005. godinu. Međutim, učešće poreskih prihoda u ukupnom Budžetu Općine u periodu 2005.-2009. godina nema znatnijih promjena bez obzira na promjenu zakonske legislative odnosno uvođenje indirektnih poreza, dok se učešće neporeskih prihoda iz godine u godinu smanjuje.

9.1.2. Kretanje poreskih prihoda

Kretanje poreskih prihoda iz godine u godinu raste, ali u 2009. godini ostvaruje znatniji pad zbog svjetske ekomske situacije koja je zahvatila i našu zemlju.

Najveće učešće u poreskim prihodima u 2005. godini imaju porezi na promet koji su od 2006. godine promjenom zakonske legislative prešli u indirektne poreze. Stoga i ne čudi da u periodu 2006-2009. godina upravo ovi porezi čine najveći dio poreskih prihoda.

Učešće poreznog prihoda od indirektnih poreza u ukupnim poreznim prihodima se povećava iz godine u godinu, jednim dijelom zbog njihovod nominalnog povećanja i jednim dijelom zbog stagnacije prihoda od direktnih poreza i stalnih poreza.

9.2. Rashodi

9.2.1. Struktura rashoda prema funkcionalnoj klasifikaciji

Najveće učešće u strukturi izdataka općine Gračanica imaju izdaci za Opšte javne službe odnosno izdvajanja za administraciju i to 41,11% ukupnog budžeta, zatim Rekreacija, kultura i vjera 18,04%, a na trećem mjestu je Stambeni i društveni sadržaj 15,35%.

Ukupni izdaci u periodu za 2005. do 2009. godina vidljivo osciliraju u 2006.,2007. i 2008. godini gdje je korišten dugoročni kredit zaduženja kod dobavljača u ukupnom iznosu 3.500.000 KM

9.2.2. Kretanje odnosa kapitalnih i administrativnih izdataka

Kapitalni izdaci pokazuju rastuću tendenciju pa se iz godine u godinu izjednačavaju sa administrativnim izdacima. Od 2005.godine do 2007.godine učešće kapitalnih izdataka raste sa 30% na 46%. U 2008.godini opada na 43% i zadržava se na istom nivou i u 2009.godini. Razlog tome je uvođenje indirektnih poreza pa samim time i povećanje prihoda koji daju mogućnost većeg investiranja, kao i korištenje kreditnog zaduženja te na taj način investiranja u kapitalne projekte.

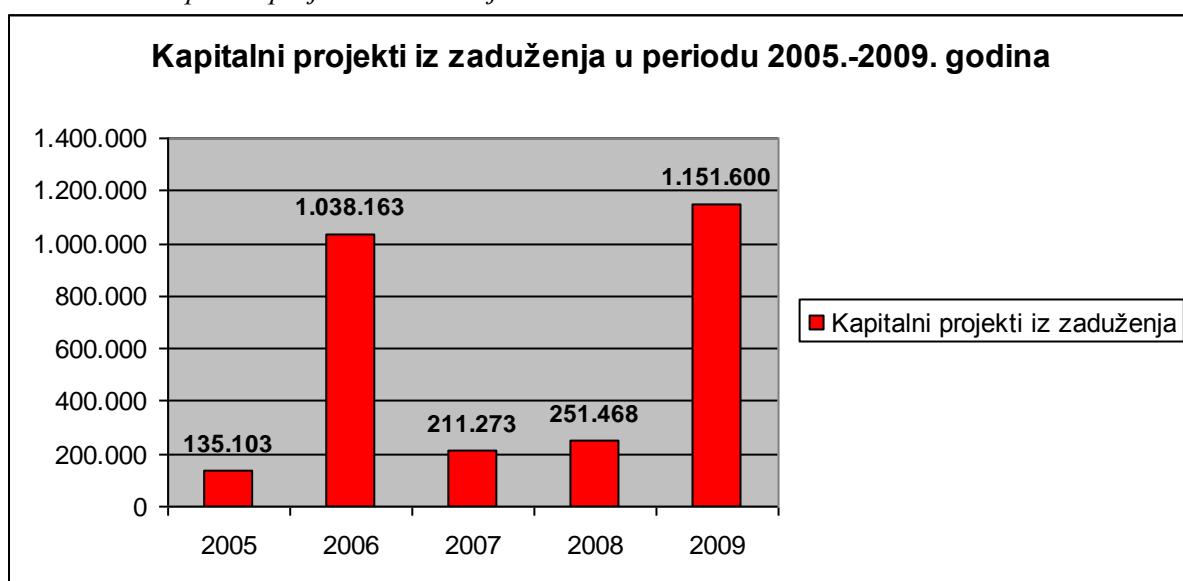
9.3. Kreditna zaduženost i kreditni potencijal

9.3.1. Kreditna zaduženost

Od 2005.-2009. godine općina Gračanica je koristila kreditno zaduženje radi finansiranja kapitalnih projekata i to u 2005.,2006.,2007. i 2008. godini isključivo finansiranja putne infrastrukture dok je u 2009. korišteno kreditno zaduženje za nabavku građevina.

U narednim grafikonima mogu se vidjeti iznosi zaduženja za kapitalne projekte kao i njihovo procentualno učešće u ukupnim kapitalnim projektima

Slika 1. Kapitalni projekti iz zaduženja

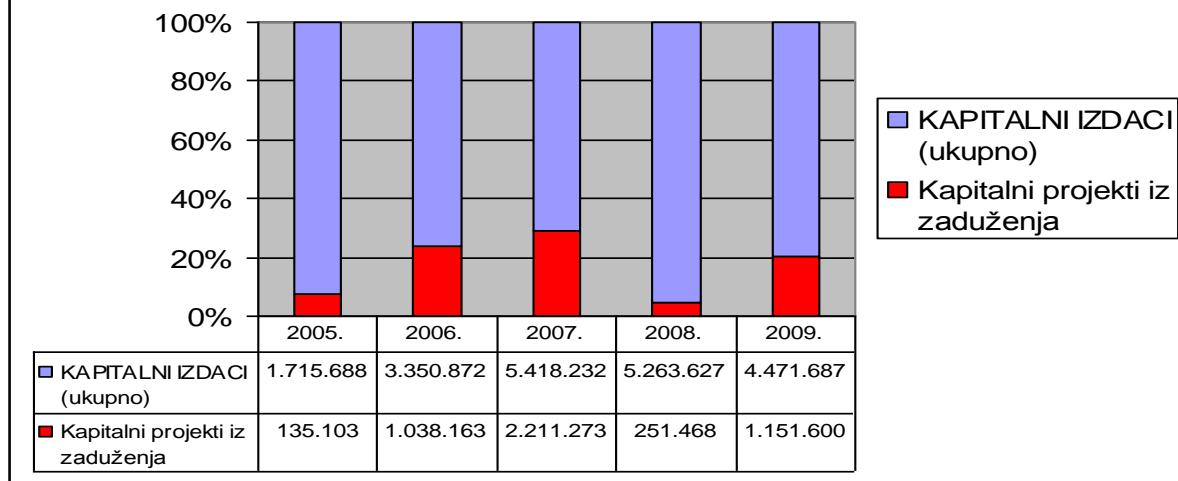

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta Općine Gračanica 2005.,2006.,2007.,2008. i 2009. godine

Procentualno učešće kapitalnih prijekata iz zaduženja u ukupnim kapitalnim projektima je bilo najveće u 2007.godini i iznosi 41%, a najmanje u 2008. godini i to 5%.

Slika 2. Procentualno učešće kapitalnih projekata iz zaduženja u ukupnim kapitalnim projektima

Procentualno učešće kapitalnih projekata iz zaduženja u ukupnim kapitalnim projektima (2005.-2009. godina)

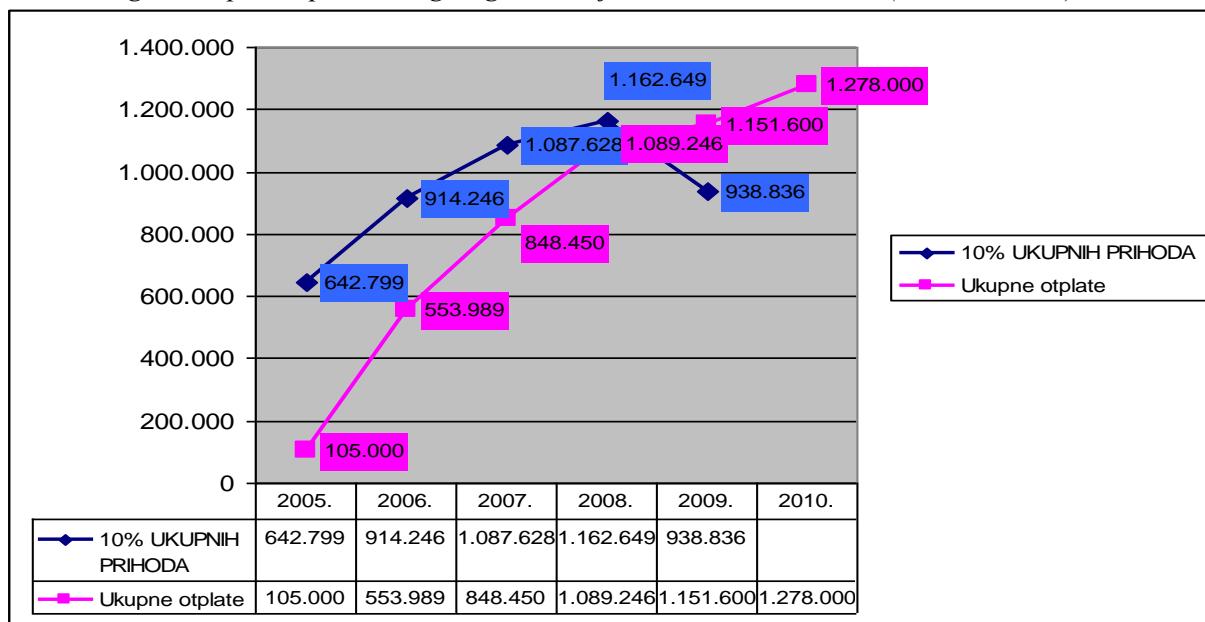

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta Općine Gračanica 2005.,2006.,2007.,2008. i 2009. godina

Prema Zakonu o dugu, zaduženju i jemstvima u FBiH (Sl.FBiH 86/07) Općine se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme odobrenja zaduženja iznos servisiranja duga koji dospijeva u svakoj narednoj godini, uključujući servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jamstva općine , ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u predhodnoj fiskalnoj godini.

To znači da ukupne otplate tekuće godine ne smiju preći 10% prihoda ostvarenih u predhodnoj godini.

Slika3. Pregled ukupnih otplata i mogućeg zaduženja u skladu sa Zakonom (Sl.FBiH 86/07)

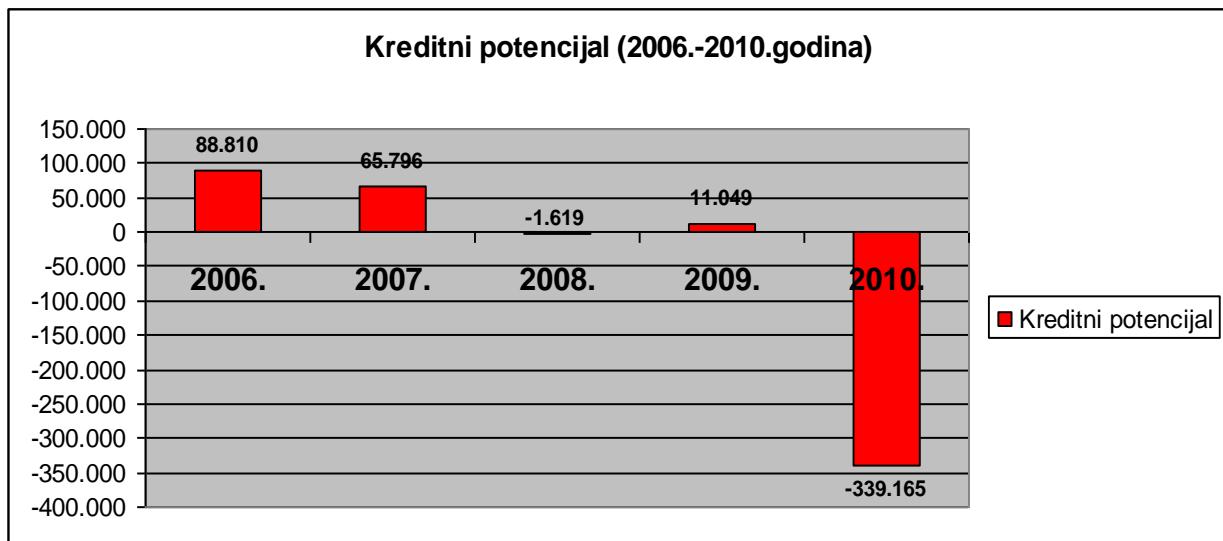

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta Općine Gračanica 2005.,2006.,2007.,2008. i 2009. godina

9.4.2. Kreditni potencijal

Kreditni potencijal općine, dakle, predstavlja razliku između 10% ostvarenih prihoda prethodne godine i tekućih otplata. Stanje kreditnog potencijala –Slika 80.

Slika80. Kreditni potencijal

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta Općine Gračanica 2005.,2006.,2007.,2008. i 2009. godina

IV.2. Strateško fokusiranje -OPĆA SWOT ANALIZA

<p><u>SNAGE:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Povoljan geografski položaj –dobra saobraćajna povezanost -Postojeći prirodni resursi -Tradicija u poduzetništvu i iskustvo u različitim privrednim granama zasnovano na privatnom kapitalu -Iskustvo u javno-privatnom partnerstvu -Uspostavljen partnerski odnos sa Civilnim društvom -Bratimljeni i drugi prijateljski evropski gradovi -Evropski orijentisana lokalna uprava -Usvojena prostorno planska dokumentacija Mlad i kvalifikovan stručni kadar -Razvijena mreža finansijskih institucija i organizacija (banke, osiguravajuća društva i mikrokreditne) -Razvijena i dostupna obrazovna infrastruktura -Dobro organizova zdravstveni sektor -Izgrađeni kapaciteti i iskustvo u oblasti poljoprivrede (peradarstvo, pčelarstvo, itd) -Stvoreni uslovi za dalji razvoj društvenog i javnog sektora -Razvijena telekomunikacijska mreža -Eko-toplana-projekat energetske efikasnosti -Uspješno ustavljen Gračanički sajam -Dobro uređena komunalna infrastruktura unutar općine -Kultурно istorijsko nasleđe 	<p><u>SLABOSTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Nedovoljno razvijeno partnerstvo i zajednički tržišni nastup -Visok stepen nezaposlenosti -Sporo prihvatanje novih tehnologija -Neadekvatna podrška kreditno-finansijskih institucija i vlasti -Nepovoljna struktura nezaposlenih spram potreba privrede -Neprovodenje postojeće zakonske regulative u oblasti zaštite okoline, kontrole kvaliteta roba i usluga -Nizak nivo svijest o zaštiti okoline -Slaba promocija domaćih turističkih potencijala -Velike površine pod minama -Nizak općinski budžet po stanovniku -Nerazvijena svijest o zaštiti okoline -Nedostatak građevinskog zemljišta u vlasništvu općine-države -Nerazvijen sistem protipožarne zaštite u industrijskoj zoni -Sporo prihvatanje međunarodnih standarda i procedura -Neuredena rijeka Spreča i ostali lokalni vodotoci -Loše organizovan gradski prevoz -Neriješeno pitanje gradske zaobilaznice -Nedovoljno partnerstvo sa općinama iz okruženja -Neiskorištenost termomineralnih voda -Nedostatak prerađivačkih kapaciteta u oblasti poljoprivrede -Neriješeno pitanje vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda u ruralnim MZ
<p><u>PRIЛИKE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Promoviranje općine i privlačenje domaćih i stranih investitora -Uvođenje novih tehnologije u postojeća i novo formirana preduzeća -Uvođenje evropskih standarda u privatni i javni sektor -Regulisana i šira inicijativa za revitalizaciju postojećih kapaciteta u proizvodnji i uslugama -Nevladin sektor u funkciji jačanja razvoja razvoja društvene zajednice -Uspostavljanje kontrakata i saradnje sa stručnjacima raznih profila koji žive izvan općine Gračanica (Gračanička diaspora) 	<p><u>PRIJETNJE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Politička nestabilnost u okruženju -Nepostojanje jedinstvenog tržišta -Nezaštićena domaća proizvodnja i nelojalna konkurenca -Nedovoljne subvencije i posticaji -Velika javna potrošnja -Neplansko korištenje i kontrola eksploatacije prirodnih resursa -Prirodne nepogode i druge nesreće (poplave, klizišta, itd.) -Neadekvatno riješeno pitanje deponije i prikupljanja otpada -Nizak nivo ekološke svijesti

<ul style="list-style-type: none"> -Jačanje Klastera plastičara i alatničara BiH, strukovnih udruženja tehnološkog centra za alate i plastičare, Sajma poduzetništva i obrata koji doprinosi povećanju konkurentnosti preduzeća -Efikasnija i planska gradnja -Prekvalifikacija radne snage prema potrebama privrede -Efikasnije i povoljnije kreditiranje biznisa -Uključivanje što većeg broja objekata na eko grijanje -Gračanica kao centar peradarstva u regiji Korištenje obnovljivih alternativnih izvora energije -Brži pristup evropskim i drugim razvojnim fondovima -Povećanje zaposlenosti -Brži razvoj ruralnih područja-agrosektora i turizma -Brže rješavanje komunalnih i drugih razvojnih projekata -Veći plasman domaćih proizvoda proizvedenih na općine -Razvoj turizma -Održavanje vrhunskih sportskih i drugih kulturnih manifestacija -Razvoj masovnog i vrhunskog sporta -Razmjena iskustava, povezivanje privrednika, kulturana razmjena -Protivgradna odbrana 	<p>-Sve manje donatorskih sredstava</p>
--	---

IV.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja

VIZIJA RAZVOJA OPĆINE GRAČANICA

OPĆINA GRAČANICA PODUZETNIČKI VODEĆA, EKOLOŠKI UREĐENA, DRUŠTVENO ORGANIZOVANA ZAJEDNICA SRETNIH I ZADOVOLJNIH LJUDI

Vizija društveno-ekonomskog razvoja općine Gračanica definisana je za period do 2020.godine. Unapređujući poslovni ambijent i okruženje, koristeći i razvijajući privredne potencijale i prirodne i ljudske resurse obezbijedit ćemo nove investicije, bovo zapošljavanje i stvoriti novu vrijednost za brže rješavanje ekoloških problema i cestovne infratsrukture i kroz bolje organizovan društveni sektor i javne usluge učiniti gradane zadovoljnijim i srećnijim a Gračanicu sredinu evropskih manira.

STRATEŠKI CILJEVI OPĆINE GRAČANICA

Strateški cilj I	PRIVUĆI INVESTITORE-POVEĆATI ZAPOSLENOST
Strateški cilj II	ČISTA VODA I ZRAK, UREĐENI VODOTOCI, EKOLOŠKI
ZBRINUT OTPAD I OTPADNE VODE, GRAČANICA BEZ
MINA
Strateški cilj III	KVALITETNO RIJEŠENA CESTOVNA INFRASTRUKTURA
Strateški cilj IV	TERMOMINERALNE VODE I DRUGI RESURSI U FUNKCIJI
RAZVOJA TURIZMA
Strateški cilj V	BOLJA UPRAVA I UREĐEN DRUŠTVENI SEKTOR, VEĆA
BRIGA ZA MLADE I OSJETLJIVE KATEGORIJE

STRATEŠKI CILJEVI OPĆINE GRAČANICA

Strateški cilj I – Privući investitore – Povećati zaposlenost

Općina Gračanica ima prirodne resurse sa potencijalom za razvoj, a njen geografski položaj čini je pogodnom za jaču izgradnju privredne strukture posebno proizvodnju i trgovinu, te poljoprivrednu proizvodnju.

Tradicionalno visoko kvalitetno poduzetništvo i postojeći poduzetnički imidž, razvijen sistem banaka, osiguravajućih društava i mikro-kreditnih organizacija pruža dobru osnovu za razvoj.

Tradicija i iskustvo u raznim ekonomskim sektorima, kompatibilnost i sinergija sa drugim sektorima, te uspostavljen gračanički sajam poduzetništva su dodatne vrijednosti za razvoj.

Mada se Gračanica ubraja u razvijene poljoprivredne sredine Tuzlanskog kantona iskorištenost proizvodnih resursa, raspoloživih kapaciteta i ljudskih resursa još uvijek nije dostigla željeni nivo.

Poljoprivredno zemljište koje zauzima 66,76 % ukupnog zemljišta je potencijal za intenzivni razvoj voćarske, povrtarske proizvodnje, te peradarstva kao tradicionalne djelatnosti termo-mineralne vode su velika šansa za razvoj turizma, ali i poljoprivrede, te privlačenje investicija.

Dobro organizovana uprava, brže usluge, manje rente, takse i naknade (dozvola za 7 dana) su dodatni motiv za biznismene i investitore.

Koraci za realizaciju ovog cilja su:

- 1.1. Promovisati imidž općine kao poduzetnički centar kontinuiranom podrškom organizovanju sajamskih manifestacija, marketinškom i medijskom podrškom i dr. (Gračanica sajam poduzetništva nove mogućnosti za razvoj privredne komunikacije, promocije Gračanice i njene privredne promocije domaće radinosti i sl.).
- 1.2. Podrška izgradnji cestovne i komunalne infrastrukture u industrijskoj zoni i šire.
- 1.3. Kontinuiranom edukacijom, podsticajima, uspostavom reg.polj.gazdinstava i registra klijenata, proširenjem otkupa mlijeka, voća i povrća i dr. Razviti 800 tržišno orijentisanih i održivih registrovanih gazdinstava do 2015.godine.
- 1.4. Obezbijediti priključenje 80% privrednih subjekata na sistem daljinskog grijanja.

1.5. Pružiti podršku razvoju banjskog i rekreativnog turizma kroz izgradnju zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta i izgradnju cestovne i dr.infrstrukture u zoni termo-mineralnih voda.

Strateški cilj II – Čista voda i zrak, uređeni vodotoci, ekološki zbrinut otpad i otpadne vode, Gračanica bez mina

Analizom stanja utvrđeno je niz potreba u oblasti komunalne infrastrukture (vodosnabdijevanje, izgradnja kolektora i dr.) da je neriješeno, kvalitetno odlaganje i deponovanje smeća, da su zagađeni i neuređeni vodotoci, da je zbog neriješenog i neadekvatnog zagrijavanja u zimskom periodu zagađen zrak, da je veliki teritorij općine pod minama i slično.

Očekivati je da do 2020.godine kvalitetno riješen odvoz i deponovanje smeća u svim mjesnim zajednicama, završetak regulacije Sokoluše i uređenje jednog dijela Spreče i drugih vodotoka, završena toplifikacija grada i prigradskih naselja, obezbjeđenje nove količine vode na općini, deminirati veći dio općine.

Obezbeđenje građana cijele općine vodom je prioritetan zadatak.Dosadašnji pristup rješavanja vodosnabdijevanja je bio neplanski i neracionalan i upravljanje postojećim vodovodima je neadekvatno riješeno (dok gradskim vodovodom uspješno upravlja javno preduzeće u MZ je uglavnom neriješeno.Urađena Studija vodosnabdijevanja pitkom vodom na općini pokazala je u kom pravcu treba ići i ponudila cijelovita rješenja.Postoje i projektna rješenja za otpadne vode koje su neodvojive od vodosnabdijevanja, gradska deponija uz neriješeno pitanje prikupljanja, reciklaže i zbrinjavanja otpada, sa cijele općine je gotovo najveći problem Izrađena studija daje dalje pravce i kontakte.

Dalja realizacija projekta toplifikacije i priključenje objekata u vlasništvu građana dodatno će uticati na čišći zrak.

Dosadašnje aktivnosti na deminiranju ukazuju da idemo u dobrom smjeru i da ćemo u 2015.godini uspjeti izvršiti deminiranje područja općine-prva kategorija.

Boljom organizacionom strukturu u javnim preduzećima u oblasti komunalnih usluga i upravljanja otpadom i nadležnog općinskog sektora problemi okoliša bi se efikasnije rješavali.

Koraci u realizaciji ovog cilja su:

1.1. U skladu sa rješenjima iz Studije vodosnabdijevanja izvršiti istražne radove i bušenja i obezbijediti nove količine vode do 2015.godine.

1.2. Stvoriti uslove da s epostojeći vodovodi uz rekonstrukciju mreže i objekata predaju na upravljanje javnom preduzeću ili na drugi način kvalitetnije riješi upravljanje do 2015.godine.

1.3. U skladu sa postojećim projektom pristupiti utvrđivanju zona sanitarne zaštite i izgradnje kanalizacionih sistema grada (lijevi, desni kolektor) i područja Babića-Sokola-Piskavice-Škahovice, Pribave uz izgradnju fabrike za prečišćavanje.

1.4. Riješiti upravljanje otpadom (prioriteti: saniranje postojeće deponije, izgradnja stočne jame, izgradnja nove deponije ili na drugi način riješiti zbrinjavanje otpada, organizovanje edukacije o temi okoliša i dr.

1.5. U skladu sa projektnom dokumentacijom nastaviti sa regulacijom Sokoluše do izlaza iz grada, dio Spreče i izvršiti sanaciju mjesnih vodotoka.

1.6. Izraditi LEAP i organizaciono i kadrovski ojačati sektor zaštite okoliša.

Strateški cilj III – Kvalitetno riješena cestovna infrastruktura

Općina Gračanica je povezana sa susjednim općinama Tuzlanskog kantona i RS-a mrežom magistralnih i lokalnih puteva koji su u dosta lošem stanju. Unutar općine je organizovano 21 mjesna zajednica koje su gotovo u cijelosti povezane sa centrom općine (gradom) dosta kvalitetnom cestovnom infrastrukturom koja omogućava da se za relativno kratko vrijeme stigne na planirana odredišta. I unutar MZ je dosta urađeno na lokalnoj cestovnoj infrastrukturi.

Kvalitetna cestovna infrastruktura utiče na poboljšanje konkurentnosti, ekonomski rast i poboljšava kvalitet življenja.

Bez obzira što je u ovu infrastrukturu u zadnjih nekoliko godina dosta uloženo, nastavit ćemo sa njenom modernizacijom kao preduslova za brži razvoj i grada i ruralnih sredina. To se posebno odnosi na rješavanja tranzita kroz grad (zaobilaznica) infrastrukturom u industrijskoj zoni, mostove na regionalnim putevima i saobraćajnice koje povezuju više mjesnih zajednica (Malešići-Lukavica, Donja Orahovica-Rašljeva i dr.). Kvalitetno riješena cestovna infrastruktura je preduslov za bolje organizovan javni prevoz.

Koraci u realizaciji ovog cilja su:

1.1. Završiti izgradnju i modernizaciju lokalnih puteva koji povezuju MZ sa centrom općine (gradova)

1.2. Putem nadležnih organa obezbijediti da se saobraćajnica Malešići-Lukavica i dalje prema općini Doboј Istok proglaši regionalnim i do 2015.godine na njemu saniraju klizišta i izvrši asfaltiranje. Danas je ta saobraćajnica gotovo neupotrebljiva.

1.3. Izvršiti reviziju Projekta izgradnje zaobilaznice oko grada (Regionalni put Gračanica-Gradačac-Srebrenik prolazi kroz centar grada) i pristupiti njenoj izgradnji.

1.4. U cilju kvalitetnijeg rješenja saobraćaja kroz grad (i tranzita i gradskog) neophodno je pristupiti izgradnji mosta kod Žitokombinata, Šumarije i nekoliko pješačkih mostova na Sokoluši, kao i mosta prema Skipovcu.

1.5. Do 2015.godine završiti cestovnu infrastrukturu glavnih lokalnih saobraćajnica u MZ-a, prije toga sanirati klizišta na tim saobraćajnicama.

Strateški cilj IV – Termomineralne vode i drugi resursi u funkciji razvoja turizma

Sektor turizma ima komparativne prednosti za privlačenje domaćih i stranih turista i investicije.

Nažalost, kako obiluje mnoštvom atraktivnih privredno-rekreacionih područja, resurs termomineralnih voda, kulturno istorijskih spomenika, nekoliko otvorenih bazena Gračanica je je turistički manje atraktivna sredina. Izuzetak čine sve posjećeniji bazeni na termama.

Do 2020.godine očekujemo zadnje pomake u ovoj oblasti kroz afirmaciju postojećih, obnovu i otvaranje novih turističkih interesantnih destinacija (Terme, tvrđava Soko-grad, Ćetovulja, Vis, Bukva, Monj).

Termomineralne vode kao najznačajniji resurs ove vrste u Bosni i Hercegovini, pored energetskog potencijala imaju širok dijapazon primjene u zdravstvu, turizmu, proizvodnji, zdravstveno ispravne hrane, ribogojstvu, eksploataciji ugljen dioksida i slično.

Cilj je da općina iskoristi veliki potencijal termomineralnih voda i da izvrši identifikaciju svih drugih turističkih potencijala i objedini ih u jednu turističku ponudu koju je i neophodno promovisati na najbolji način i time privući turiste iz susjednih općina i zemalja.

Koraci u realizaciji ovog cilja su:

- 1.1. Identifikovati turističke potencijale i kreirati turističku ponudu – posebno termomineralne vode.
- 1.2. Izgradnja zatvorenog bazena na Termama i smještajnih kapaciteta u gradu.
- 1.3. Završiti cestovnu i drugu infrastrukturu i u zoni termomineralnih voda.
- 1.4. Pristupiti izradi Studije i revitalizaciji Soko tvrđave i uređenju lokacija Visa, Monja, Bukve.

Strateški cilj V – Bolja uprava i uređen društveni sektor, veća briga za mlade i osjetljive kategorije

Misija lokalne samopurave je zadovoljavanje potreba građana i stalno unapređivanje kvaliteta života u lokalnoj zajednici. Takvu lokalnu samoupravu građani će doživljavati podjednako

kao svoje pravo i svoju obavezu da aktivno doprinose unapređenju kvaliteta života na općini. Nova lokalna samouprava bit će sinonim za odgovorno upravljanje lokalnim razvojem, lokalnim poslovima na principima Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. Takva sposobna i odgovorna lokalna vlast ostvaruje partnerstvo sa privatnim i nevladinskim sektorom i produktivno sarađuje sa drugim nivoima vlasti i drugim lokalnim jedinicama u zemlji i regionu. Ostvarit će se viši stepen građanskog učešća u javnim poslovima tako da građani značajno utiču na donošenje javnih odluka i uopšte na kvalitet svog života i života svojih građana.

U pravcu jačanja lokalne samouprave koja će biti odgovorna za upravljanje lokalnim razvojem, lokalnim poslovima na principima Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, posebna pažnja posvećuje se sticanjem novih znanja kao što su: znanja stranih jezika, poznavanje rada na računaru, specifičnim znanjima o pisanju i upravljanju projektima po standardima EU.

U cilju jačanja kapaciteta strateškog planiranja, koordinacije i implementacije projekata, posebna pažnja treba da se posveti jačanju odjeljenja za lokalni razvoj.

Kapacitet zdravstvenih usluga na općini Gračanica čini mreža sekundarnog i primarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita na sekundarnom nivou organizovana je kroz ovu opću bolnicu koja je jedina ustanova ovakvog tipa na Tuzlanskom kantonu, sa vizijom savremene zdravstvene ustanove i visokim kvalitetom usluga.

Ova bolnica ima odjeljenja: Interne medicine, neurologije, hirurgije, ginekologije i porodiljstva, pedijatrije i hemodijalize.

Opća bolnica obavlja svoju djelatnost u objektu 3.350 m² korisne površine.

Postojeći prostor za veći dio službi nije u skladu sa važećim standardima i normativima i ne omogućava kvalitetan rad. Trenutno je najveći problem u nedostatku prostora Odjeljenju pedijatrije koje je smješteno na samo 40 m² i to u Odjelu hirurgije. Prema standardima bolnica treba da raspolaže sa najmanje 15 kreveta i 577 m² pratećih prostorija.

Kapacitet zdravstvenih usluga na općini čini mreža sekundarnog i primarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita na sekundarnom nivou organizovana je kroz Opću bolnicu a primarna u okviru Doma zdravlja u okviru koga su i područne ambulante. Devet privatnih prdinacija uz više apoteka zaokružuju sliku zdravstva na općini.

Gračanica ima dosta razvijenu mrežu osnovnih i srednjih škola u kojima se obrazuje preko 7.468 učenika i jedno obdanište. Problem su materijalno tehnički i drugi uslovi u kojima se odvija nastava.

Bosansko kulturni centar Gračanica sa kino salom, galerijom, bibliotekom i radio Gračanicom, je centar kulturnih aktivnosti na općini. Postoji i nekoliko KUD-a (Gračanica,

Lukavica, Donja Orahovica, Miričina, Babići). Rijetke su MZ sa adekvatnim prostorom za kulturne sadržaje (nedostatak ili nedovršenost Domova kulture).

Mnoštvo sportskih objekata (ali i nedovoljan broj) daje solidnu osnovu za takmičarski i rekreativni sport. Sportska sala Luke je najbolje organizovani sportski objekat u okviru koga se obezbjeđuju besplatne usluge za dvoranske takmičarske sportove. Veliki je broj sportskih kolektiva gdje dominiraju muške ekipe.

Drugačija je slika sa učenicima, posebno srednjih škola koji nemaju adekvatnu salu za tjelesni odgoj (objekat na Bazenu je još uvijek nedovršen).

Postoji velika mreža nevladinih organizacija i dobri partnerski odnosi sa lokalnom vlašću što pruža mogućnost za brže rješavanje problema kroz nevladin sektor.

Problem boljeg organizovanja mladih i odnos lokalne zajednice prema mladim sve je manje prisutan. Urađena je Strategija za mlade, obezbijeden prostor za omladinski centar i sve veća budžetska podrška projektima mladih, oživljavanju omladinskih radionica. Nositelj tih aktivnosti mladih je Udruženje mladih «Anea». Formiran je i Savjet načelnika za mlade.

Centar za socijalni rad obavlja poslove iz oblasti socijalne zaštite. Nekoliko humanitarnih organizacija iz oblasti brige o djeci sa posebnim potrebama i starijim i iznemoglim osobama ne daju garanciju o brizi o ovim kategorijama.

Posebno ranjive kategorije su: Stara lica u stanju socijalne potrebe, romska populacija, djeca sa posebnim potrebama.

Ovakva mreža društvenog sektora daje dobru osnovu (uz određena ulaganja i bolje uređen sistem funkcionisanja) za kvalitetnije usluge i zadovoljstvo građana.

Koraci za realizaciju ovog cilja:

1.1. Nastaviti sa reformom uprave, novom organizacionom i kvalitetnijim upravljanjem ljudskih resursa uz kontinuiranu edukaciju, nove informacione tehnologije i opremu, te u skladu sa novim ISO standardima unaprijediti rad uprave i povećati efikasnost i kvalitet rada za 20%.

1.2. Pružiti budžetsku i drugu podršku zdravstvenom sektoru za bolje usluge (tehnička opremljenost, izgradnja nedostajućeg prostora i parkinga).

1.3. Pružiti budžetsku podršku i preko nadležnih institucija obezbijediti sredstva za opremanje škola (Doborovci, Pribava i dr.) i jačanje knjižnog fonda.

1.4. Organizaciono i kadrovski ojačati BKC i obezbjeđujući sredstva za sanaciju objekta i opremu kao i knjižni fond, učiniti BKC stvarnim centrom kulturnih zbivanja na općini. Nastaviti sa obnovom Domova kulture i većoj finansijskoj podršci KUD-a.

- 1.5. Završiti objekat Sportske dvorane na Bazenu za potrebe škola i grada i obezbijediti svakoj MZ i školi odgovarajuće uslove za sport (i takmičarski i rekreaciju).
- 1.6. Stvoriti finansijske i druge uslove za dogledno provođenje Strategije za mlade. Stalno povećavati broj stipendija i stimulaciju za najbolje učenike i studente.
- 1.7. Obezbijediti kadrovske i materijalne uslove za kvalitetniji rad Centra za socijalni rad kako bi mogao odgovornije obavljati poslove spram osjetljivih i drugih kategorija.
- 1.8. Kroz finansijsku i drugu podršku razvijati rad nevladinih organizacija – posebno onih koji se bave osjetljivim kategorijama stanovništva.

V.1. Plan lokalnog ekonomskog razvoja

Plan lokalnog ekonomskog razvoja služi kao instrument za unapređivanje ekonomskog kapaciteta i konkurentnosti općine. Kako sa globalizacijom sve više raste značaj konkurentnosti lokacija za privlačenje stručnjaka i kompanija, tako raste i važnost planiranja i korišćenja ključnih poluga lokalnog ekonomskog razvoja.

Plan lokalnog ekonomskog razvoja obuhvata tri glavne ciljne grupe (lokalna mala i srednja preduzeća, nove preduzetnike i investitore), te fizičku, institucionalnu, administrativnu i poslovnu infrastrukturu za njihov razvoj.

U pogledu ekonomskog razvoja općina Gračanica posebnu pažnju treba da posveti maksimiziranju svojih najbitnijih snaga sjedne strane, te minimiziranju glavnih slabosti i pretnji s druge strane.

V.1.1. SWOT ANALIZA ZA OBLAST EKONOMIJE

<u>SNAGE:</u>	<u>SLABOSTI</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Usvojena prostorno planska dokumentacija - Poduzetnička tradicija i dobri ljudski resursi - Dobra umreženost MSP-a - Uspostavljena razvojna infrastruktura za razvoj MSP-a (Udruženje poslodavaca i samostalnih privrednika, Udruženje poljoprivrednika, Udruženje za razvoj Nerda, Udruženje Klaster plastičara i alatničara, Odbor za plastiku Sjeveroistočne BiH) - Zemljoradnička zadruga „Gračanka“ - Tehnološki centar za plastiku i alatničarstvo – mašinstvo 	<ul style="list-style-type: none"> - Prolazak regionalnog puta kroz centar i nerješeno pitanje zaobilaznice - Nedovoljno razvijena saradnja privrede i obrazovnih institucija - Nedostatak sistemskog pristupa u promociji privrednog potencijala - Veliki broj nezaposlenih žena u kupnoj nezaposlenosti - Nedovoljno iskorišteni resursi (termomineralnih voda i poljoprivredno zemljište)
<u>PRIЛИKE</u>	<u>PRIJETNJE</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Sajam „Grapos expo“ - Mogućnost prekogranične saradnje - Podrška fonfova EU - Bratimljene sa značajnim gradovima - Davanje podrške razvojnoj infrastrukturi - Standardizacija proizvodnje-povećanje izvoza - Nezagаđeno poljoprivredno zemljište kao mogućnost proizvodnje zdravstveno ispravne hrane 	<ul style="list-style-type: none"> - Prirodne nepogode i nesreće - Prevelika javna potrošnja - Loša legistativa i neuređen poreski sistem - Manjak konkurentnih prednosti u ponudi za privlačenje domaćih i stranih investicija - Nizak nivo ekološke svijesti - Siva ekonomija i rad na crno

V.1.2. SEKTORSKI CILJEVI EKONOMSKOG RAZVOJA:

Cilj 1.

Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom
do 2015.god

Cilj 2.

Promocija imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)

Cilj 3.

Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivrednih gazdinstava do 2015. god.

Cilj 4.

80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015.godine

Cilj 5.

Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljenja u dužini od 300 m

Cilj 6.

Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i banjskog turizma do 2015.godine

V.1.3. Programi, projekti i mjere

Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.

- 1.1. Program putne infrastrukture
- 1.2. Program izgradnje vodovodne mreže
- 1.3. Program izgradnje kanalizacione mreže
- 1.4. Program izgradnje mostova
- 1.5. Program rasvjete
- 1.6. Program prostorno-planske dokumentacije
- 1.7. Program klizišta

Cilj 2. Promocija imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)

- 2.1. Program kontinuirane podrške u organizovanju sajmova

Cilj 3. Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivrednih gazdinstava do 2015. god.

- 3.1. Program organizovanja i tržišnog usmjeravanja poljoprivredne proizvodnje
- 3.2. Program edukacije iz oblasti poljoprivrede

Cilj 4. 80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015.godine

- 4.1. Program energetske efikasnosti
- 4.2. Program korištenja obnovljivih izvora energije

Cilj 5. Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljenja u dužini od 300 m

- 5.1. Program regulacije korita vodotokova
- 5.2. Program čišćenja i uređenja vodotokova

Cilj 6. Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i banjskog turizma do 2015.godine

- 6.1. Program podrške razvoju banjskog turizma

PLAN EKONOMSKOG RAZVOJA <i>Doprinos društvenom razvoju i okolišu</i>												
Programi		ciljevi		Cilj 1		Cilj 2		Cilj 3		Cilj 4	Cilj 5	Cilj 6
Indikatori	Program putne infrastrukture	Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.8.	1.2	1.3	1.4	1.5.	2.1	Promocija imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)	Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih pojoprivrednih gazzinstava do 2015. god.		
Indikatori	Program izgradnje mostova	Program rasvjete		Program prostorno-planske dokumentacije			Program kontinuirane podrške u organizovanju sajmova	3.1.				
Izdaci				Program klijića			Program organizovanja i tržišnog usmjeravanja pojoprivredne proizvodnje	3.2.	3.3	4.1.	Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljjenja u dužini od 300 m	6.1.
							Program edukacije iz oblasti pojoprivrede			5.1.		
							Program edukacije iz oblasti pojoprivrede			5.2.		
							Program energetske efikasnosti					
							Program regulacije korita vodotokova					
							Program čišćenja i uređenja vodotokova					
							Program podrške razvoju banjskog turizma					

Projekti		Cilj	Programi
Indikatori			
1.1.1.	Projekat Rekonstrukcija parking prostora u gradu u MZ Gračanica	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	
1.1.2.	Projekat Rekonstrukcija ul. Polje u MZ Gračanica	1.1.	
1.1.3.	Projekat Rekonstrukcija ul. Gračanički Skver u MZ Gračanica		
1.1.4.	Projekat Rekonstrukcija ul. Šenik u MZ Gračanica		
1.1.5.	Projekat Rekonstrukcija ul. 22.Divizije u MZ Gračanica		
1.1.6.	Projekat Rekonstrukcija ul. Branilaca Kule Grada u MZ Gračanica		
1.1.7.	Projekat Rekonstrukcija ul. Bosanskih Kraljeva u MZ Gračanica		
1.1.8.	Projekat Rekonstrukcija ul. Lipa u MZ Gračanica		
1.1.9.	Projekat Rekonstrukcija ul. M. M. Bašeskiće u MZ Gračanica		
1.1.10.	Projekat Rekonstrukcija ul. Drama u MZ Gračanica		
1.1.11.	Projekat Rekonstrukcija i asfaltiranje puta (za Stjepan Polje) u MZ Malešići		
1.1.12.	Projekat Rekonstrukcija i asfaltiranje puta (Prazine) u MZ Malešići		
1.1.13.	Projekat Rekonstrukcija ul. Ritasici u MZ Gračanica		
1.1.14.	Projekat Rekonstrukcija ul. Gradaščevića u MZ Gračanica		
1.1.15.	Projekat Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Ibrići-Čalići u MZ Malešići		
1.1.16.	Projekat Rekonstrukcija ul. Kotoruša u MZ Gračanica		
1.1.17.	Projekat Rekonstrukcija i asfaltiranje puta u Goilaćima u MZ Malešići		
1.1.18.	Projekat Rekonstrukcija putnih pravaca Malešići-Babići-Škahovica-Soko		
1.1.19.	Projekat Rekonstrukcija ul. Hajrudina Džebbe-Bajbage u MZ Gračanica		
1.1.20.	Projekat Rekonstrukcija mak.puta, skidanje brda, smanjenje uzbrdice u Malešići		
1.1.21.	Projekat Rekonstrukcija ul. Hermana Gimainera u MZ Gračanica		
1.1.22.	Projekat Rekonstrukcija ul. Pekarski prolaz u MZ Gračanica		
1.1.23.	Projekat Asfaltiranje puta Alibegovići-Meljani u MZ Vranovići		
1.1.24.	Projekat Rekonstrukcija puta Brezje u MZ Malešići		
1.1.25.	Projekat Rekonstrukcija ul. Bulakov Sokak u MZ Gračanica		
1.1.26.	Projekat Rekonstrukcija ul. Bijela Polja u MZ Gračanica		
1.1.27.	Projekat Rekonstrukcija ul. Mejđanić u MZ Gračanica		
1.1.28.	Projekat Asfaltiranje pristupnog puta do naselja G.Džakule u MZ Džakule		
1.1.29.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Alije Đerzeleza u MZ Gračanica		
1.1.30.	Projekat Rekonstrukcija ul. Malezijska u MZ Gračanica		
1.1.31.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Stubo u MZ Gračanica		
1.1.32.	Projekat Rekonstrukcija ul. Riječka u MZ Gračanica		
1.1.33.	Projekat Asfaltiranje puta Gornja Lohinja-Karići (Vranovići) u MZ Vranovići		

Projekti		Cilj	Programi
Indikatori			
1.1.34.	Projekat Asvaltiranje puta Dobrovci-Pandurište	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	
1.1.35.	Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica M4 kroz naselje Lendici do	1.1.	
1.1.36.	Projekat Rekonstrukcija puta Malešići-Lukavica, asvaltiranje u MZ Malešići		
1.1.37.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Šehidska u MZ Gračanica		
1.1.38.	Projekat Asfaltiranje puta Vranovići-Sladna (dužine 400 metara) u MZ Vranovići		
1.1.39.	Projekat Asfaltiranje puta Potok-Plane (dužine 370 metara) u MZ Vranovići		
1.1.40.	Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 2 – Kamenica u MZ Donja Orahovica		
1.1.41.	Projekat Asfaltiranje puta naselja Dedići Kamenica u MZ Donja Orahovica		
1.1.42.	Projekat Asfaltiranje puta u naselju Stjepanovac-Klanac u MZ Pribava		
1.1.43.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Podrinjska u MZ Gračanica		
1.1.44.	Projekat Rekonstrukcija ul. Prolaz Kapetanuša u MZ Gračanica		
1.1.45.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca Liplje-Adžem raskrsnica (dionica od naselja Sejanuša-Liplje-raskrsnica Pribava)		
1.1.46.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od Hurije-Dudić) u MZ Gračanica		
1.1.47.	Projekat Rekonstrukcija puta pored sportskog poligona u centru u MZ Džakule		
1.1.48.	Projekat Asfaltiranje puta stari put Petrovo-Kamenica u MZ Donja Orahovica		
1.1.49.	Projekat Sanacija puta Lukavica-Malešići		
1.1.50.	Projekat Asfaltiranje puta naselja Makovci u MZ Donja Orahovica		
1.1.51.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca Javor-Bahići-dionica dio ul. 212.Oslobodičke brigade i ul.Bahiću u MZ Gračanica		
1.1.52.	Projekat Rekonstrukcija ul. Kovačka u MZ Gračanica		
1.1.53.	Projekat Rekonstrukcija ul. Ibrahim Bega Pašića u MZ Gračanica		
1.1.54.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od naselja Mustajbašići-Hurije-Liplje) u MZ Gračanica		
1.1.55.	Projekat Put Čamđići I u MZ Lukavica		
1.1.56.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Džebе u MZ Stjepan Polje		
1.1.57.	Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 1 – Kamenica u MZ Donja Orahovica		
1.1.58.	Projekat Asfaltiranje puta naselja Sokak, zaseok Rijeka, MZ D.Orahovica		
1.1.59.	Projekat Sanacija glavnog putnog pravca kroz naselje u MZ Pribava		
1.1.60.	Projekat Rekonstrukcija ul. Kulina Bana u MZ Gračanica		
1.1.61.	Projekat Rekonstrukcija ul. Malkića Sokak u MZ Gračanica		
1.1.62.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od mezarja Mednica-Hurije-Dudić) u MZ Gračanica		
1.1.63.	Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od mosta na rijeci Drijenči do spoja sa komunikacijom pilana-izbjegličkog naselja) u MZ Lendići		

Cilj	Projekti	Indikator	Programi
1.1.64.	Projekat putevi u poljoprivredno zemljište MZ Džakule		1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.
1.1.65.	Projekat Put Piskavica (Spahići)-Plane (izlaz na regionalni put Gračanica-Srnice)		1.1.
1.1.66.	Projekat Rekonstrukcija ul. Kamenita voda u MZ Gračanica		
1.1.67.	Projekat Rekonstrukcija ul. Drijenča u MZ Gračanica		
1.1.68.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Muslimanska u MZ Gračanica		
1.1.69.	Projekat Asfaltiranje dionice puta Fazljije-Borici (750 metara) u MZ Babići		
1.1.70.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Lanište-Magistralni put u MZ St. Polje		
1.1.71.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mustafici u MZ Stjepan Polje		
1.1.72.	Projekat Rekonstrukcija ul. Adema Mustajbašića u MZ Gračanica		
1.1.73.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Gornji Javor u MZ Gračanica		
1.1.74.	Projekat Rekonstrukcija ul. Šehidski Sokak u MZ Gračanica		
1.1.75.	Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdan Džedid Sokak u MZ Gračanica		
1.1.76.	Projekat Rekonstrukcija ul. Obućarska u MZ Gračanica		
1.1.77.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva prema kaldimi Seljanuša) u MZ Gračanica		
1.1.78.	Projekat Nastavak asfaltiranja puta u MZ Buk (ulaz u selo, Raskrišće-Ibrici, Raskrišće-Točak)		
1.1.79.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Polje-Polje Luke u MZ Stjepan Polje		
1.1.80.	Projekat Asfaltiranje puta Miričina Polje –Miričina (do poređka)		
1.1.81.	Projekat Izgradnja makadamskog puta za Ratiš (Dovište) u MZ Miričina		
1.1.82.	Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva Imamovići-česma Seljanuša) u MZ Gračanica		
1.1.83.	Projekat Asfaltiranje nekategorisanog puta kroz naselje G. Džakule u MZ Džak		
1.1.84.	Projekat Rekonstrukcija puta MZ Babići (Mustafići) – Malešici (Vajzovići)		
1.1.85.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potok Mahala u MZ Stjepan Polje		
1.1.86.	Projekat Rekonstrukcija ul. Majdan u MZ Gračanica		
1.1.87.	Projekat Rekonstrukcija ul. Vakufška u MZ Gračanica		
1.1.88.	Projekat Rekonstrukcija dijela Ul. Kula u MZ Gračanica		
1.1.89.	Projekat Izgradnja potpornog zida u ul.Drijenča u MZ Gračanica		
1.1.90.	Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od raskrsnice kod Pilane do spoja izbjeg. naselja) u MZ Lendići		
1.1.91.	Projekat Uređenje zemljanog puta do poljop.zemljišta u sjevernom dijelu MZ Džakule		
1.1.92.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Hadžići-Mezarije u MZ Stjepan Polje		
1.1.93.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dedići u MZ Stjepan Polje		
1.1.94.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dedići u MZ Stjepan Polje		
1.1.95.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potkonica u MZ Stjepan Polje		

Projekti		Cilj	Indika	Progra mi
1.1.96.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dom Kulture-Kamenica u MZ Stjepan Gračanica	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.		
1.1.97.	Projekat Sanacija dijela put.pr. Pašalići-Škahovica-dionica ul.Pašalići u MZ	1.1.		
1.1.98.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul.Braće Klobodanović u MZ Gračanica			
1.1.99.	Projekat Rekonstrukcija ul.Tuleo u MZ Gračanica			
1.1.100.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje			
1.1.101.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Avdići-Hamzici u MZ Stjepan Polje			
1.1.102.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dživraci-Kamen u MZ Malešići			
1.1.103.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Kahrimani-Sofići u MZ Stjepan Polje			
1.1.104.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Muratovići u MZ Stjepan Polje			
1.1.105.	Projekat Rekonstrukcija ul. Braće Suman u MZ Gračanica			
1.1.106.	Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Jahići-Memići u MZ Stjepan Polje			
1.1.107.	Projekat Asvaltiranje dionice lokalnog puta D.Orahovica (Rijeka) – Rašjeva			
1.1.108.	Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Grač. Gazija-Sokak (Šuša-Gopo) u MZ			
1.1.109.	Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Jelaša u MZ Stjepan Polje			
1.1.110.	Projekat Asvaltiranje puta Bajrići-Gornja Lohinja u MZ Donja Lohinja			
1.1.111.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Čozalovo Brdo u MZ			
1.1.112.	Projekat Put Delići u MZ Lukavica			
1.1.113.	Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Serhatlje u MZ G.Doborovci			
1.1.114.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Klijuč u MZ Škahovica			
1.1.115.	Projekat Održavanje makadamskih puteva u MZ Škahovica			
1.1.116.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Okići II u MZ Škahovica			
1.1.117.	Projekat Put Šašovka u MZ Lukavica			
1.1.118.	Projekat Asfaltiranje puta u MZ Trnovci			
1.1.119.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Softići u MZ Škahovica			
1.1.120.	Projekat Put Piskavica (Puškari) izlaz na put Gračanica-Lohinja-Vranovići			
1.1.121.	Projekat Asfaltiranje puta Rijeka-Vinjišta-Begovići u MZ G.Doborovci			
1.1.122.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Begići u MZ Škahovica			
1.1.123.	Projekat Rekonstrukcija zaseoskih puteva u MZ Piskavica			
1.1.124.	Projekat Put Zolie u MZ Lukavica			
1.1.125.	Projekat Rekonstrukcija poljoprivrednih puteva u Sprečkom Polju u MZ			
1.1.126.	Projekat Asfaltiranje puta M4-Kakmužki most u MZ D. Lohinja			
1.1.127.	Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Vinjišta u MZ G.Doborovci			
1.1.128.	Projekat Asfaltiranje puta Prijavor-Vrela-Malešići u MZ Lukavica			
1.1.129.	Projekat Put Čamđići II u MZ Lukavica			

Cilj	Projekti	Programi
Indika		
	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	
	1.1.	
		Program putne infrastrukture
1.1.130.	Projekat Asfaltiranje puta M4 – Dom kulture u MZ D. Lohinja	
1.1.131.	Projekat Asfaltiranje sokaka Ogradićica-Prnjavor u MZ Lukavica	
1.1.132.	Projekat Put Ćorići-Bašće u MZ Piškavica	
1.1.133.	Izgradnja infrastrukture u naselju Grábovac u MZ Gračanica	
1.1.134.	Projekat Asfaltiranje puta za centralno mezarje Papratnica u MZ Lukavica	
1.1.135.	Projekat Asfaltiranje puta M4-Lug I (dužine 350 metara) u MZ D. Lohinja	
1.1.136.	Projekat Asfaltiranje puta M4-Diljke (dužine 950 metara) u MZ D. Lohinja	
1.1.137.	Projekat Asfaltiranje puta Mujkanovac-Meraje (Pribava) u MZ D.Lohinja	
1.1.138.	Projekat Asfaltiranje puta prema naselju Ribnjak u MZ Pribava	
1.1.139.	Projekat Asfaltiranje puta za Durakoviće u MZ Mirićina	
1.1.140.	Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Kurtoviće u MZ Mirićina	
1.1.141.	Projekat Asfaltiranje puta M4-Lug II u MZ Donja Lohinja	
1.1.142.	Projekat Asfaltiranje puta Lohinjski glavni put-Mehanovići u MZ D.Lohinj	
1.1.143.	Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Džinići-Cikote-Serhatlje u MZ Pri.Brdo	
1.1.144.	Projekat Asfaltiranje puta u zaseoku Piragići u MZ G.Doborovci	
1.1.145.	Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Sjerkovine u MZ Mirićina	
1.1.146.	Projekat Sanacija puta u Mirićina Polje (prema Željezničkoj stanic) u MZ Mirićina	
1.1.147.	Projekat Asfaltiranje puta Ahmetaši-Džemina kuća (150 m) u MZ D. Lohinja	
1.1.148.	Projekat Asfaltiranje puta Lohinjski put-Duráć u MZ D. Lohinja	
1.1.149.	Projekat Putevi u naselju Iliđa, presvlaka Centar-Oštrikovac u MZ Soko	
1.1.150.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta zaseok Mehici u MZ Rašljeva	
1.1.151.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta zaseok Mahala u MZ Rašljeva	
1.1.152.	Projekat Asfaltiranje puta za Brda-Mujacići u MZ Mirićina	
1.1.153.	Projekat Asfaltiranje puta za džamiju –Mirićna Polje u MZ Mirićina	
1.1.154.	Projekat Asfaltiranje lokalnog puta, zaseok Omerbašići u MZ Rašljeva	
1.1.155.	Projekat Sanacija putnog pravca Rijeka-Sabitovići u MZ Prijeko Brdo	
1.1.156.	Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Babljak u MZ Mirićina	
1.1.157.	Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Hodžići u MZ prijeko Brdo	
1.1.158.	Projekat Sanacija putnog pravca Jahići-Šarići-Okići u MZ Prijeko Brdo	
1.1.159	Projekat Put za Smajlašiće u MZ Donja Lohinja	

Cilj	Projekti	
Indikatori	Programi	
	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	
	1.2 Program izgradnje mostova	1.3 Program rasvjete
	1.2.1. Projekat Izgradnja koliskog mosta na rijeci Sokoluši (Žitokombinat-Dom kul.) u MZ Gračanica	1.3.1. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul.Branilaca grada (M4) u MZ Gračanica
	1.2.2. Projekat Izgradnja kol. mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Skver) u MZ Gračanica	1.3.2. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul. Skver, Sultan Mehmeda II Fatiha i 22 Divizije u MZ Gračanica
	1.2.3. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Sportska sala) u MZ Gračanica	1.3.3. Projekat Izgradnja ulične rasvjete i rekonstrukcija elektro-mreže u MZ Vranovići
	1.2.4. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Šišići) u MZ Gračanica	1.3.4. Projekat Izgradnja javne rasvjete na području MZ Babići
	1.2.5. Projekat Izgradnja mosta i sanacija u MZ Trnovci	1.3.5. Projekat Izgradnja javne rasvjete na sportskom poligonu i prilaznog puta u MZ Vranovići
	1.2.6. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija raskrsnica kod bolnice) u MZ Gračanica	1.3.6. Projekat Javna rasvjeta u MZ Piskavica
	1.2.7. Projekat Izgradnja mosta i sanacija u MZ Trnovci	1.3.7. Projekat Javna rasvjeta u MZ Škabovica
		1.3.8. Projekat Izgradnja rasvjete u MZ Buk
		1.3.9. Projekat Rasvjeta od Mujkanovca do grebљa u Pribavi u MZ Donja Lohinja
		1.3.10. Projekat Rasvjeta u zaseoku Ahmetaši Lug I, II, Dljkke u MZ Donja Lohinja
		1.3.11. Projekat Izgradnja javne rasvjete u MZ Mirićina
		1.4.1. Projekat Izrada Urbanističkog plana Gračanica-centar općine
		1.4.2. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Pribava i D.Lohinja
		1.4.3. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Donja Orahovica
		1.4.4. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Malešići
		1.4.5. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Mirićina
		1.4.6. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Dobrovci i Vranovići
		1.4.7. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja
		1.4.8. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja St. Polje
		1.4.9. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Džakule
		1.4.10. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Gornja

Projekti	Cilj	Programi
Indikatori		
1.5.1.	Projekat Sanacija Klizišta »Krsić« u MZ Vranovići	1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom- 2015
1.5.2.	Projekat Sanacija klizišta Bijeli Potok u MZ Lukavica	1.5.
1.5.3.	Projekat Sanacija klizišta u MZ Gornja Orahovica-zaseok Mehici	Program klizišta
1.5.4.	Projekat Sanacija klizišta u MZ Malešići-Kalesije	
1.5.5.	Projekat Sanacija klizišta u MZ Stjepan Polje-Ibrahimovići	
1.5.6.	Projekat Sanacija klizišta u MZ Lukavica-Ograđenica-Prnjavor	
1.5.7.	Projekat Sanacija klizišta u MZ Gračanica-Seljanuša	
2.1.1.	Projekat marketinške podrške organizacije sajma „Grapos-expo“	
2.1.2.	Projekat Izložba stočarstva „Gračanica i Dobojski-Istok“	
3.1.1.	Projekat Izgradnje hladnjače za skladištenje i čuvanje poljoprizvoda	2.1.
3.1.2.	Projekat izgradnja prihvatnog centra u MZ Doborovci	3.1.
3.2.1.	Projekat Gradska tržnica i pijaca	3.1.
3.2.2.	Projekat Zadružni centar za prihvata, hlađenje, doradu i pakovanje voća i povrća	3.2.
3.2.3.	Projekat Mini mljekara za proizvodnju sira	3.2.
3.2.4.	Projekat Uređenje zelene piste	3.2.
3.2.5.	Izgradnja infrastrukture za navodnjavanje poljoprivrednih kultura u MZ Donja Lohinja, Pribava, Gračanica, Stjepan Polje, Džakule, Doborovci	3.2.
3.3.1.	Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana poljoprivrednih proizvoda,	3.3.
3.3.2.	Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana šumskih plodova	3.3.
3.3.3.	Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana ljekovitog bilja	3.3.
3.3.4.	Projekat edukacije na primjerima dobre prakse	

Projekti	Programi	Cilj	4. 80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015.godine			5. Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljenja u dužini od 300 m			6. Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i banjskog turizma do 2015.godine		
		4.1.	5.1.	5.2.	6.1.	6.1.2.	6.1.3.				
Indikatori											
4.1.1.	Projekat edukacije										
4.1.2.	Projekat primjera dobre prakse										
4.1.3.	Projekat Toplifikacija grada										
5.1.1.	Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta Lido do ušća u rijeku Spreču) u MZ Gračanica										
5.2.1.	Projekat Čišćenje vodoto kova sliva Tinja (rijeka Doborova čka, Džakuliska, Vranovička)										
5.2.2.	Projekat Čišćenje vodoto kova sliva Spreča(rijeka Kosova, Bašića potok, Moranjačka, Lohinjska, Tunjevačka, Sokoluša, Slana, Rijeka potok)										
5.2.3.	Projekat Čišćenje vodotokova sliva Bosna(rijeka Lukavička)										
6.1.1.	Izrada studije izvodljivosti iiskorištenja resursa termomineralnih voda										
6.1.2.	Projekat infrastrukture u zoni banjskog turizma										

V.1.5. Okvirna finansijska konstrukcija

Okvirna finansijska konstrukcija 2011 - 2015.

Sektor 1: Ekonomski razvoj

Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vri.projekt /realizova	Orijentacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacija	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
cilj III KVALI TETNO RIJEŠE NA CESTO VNA INFRAS TRUKT URA	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.1. Projekat Rekonstrukcija parking prostora u gradu u MZ Gračanica	100.000	x	x	x	x		Služba za lokalni razvoj	
			1.1.2. Projekat Rekonstrukcija ul. Polje u MZ Gračanica	400.000	x	x					
			1.1.3. Projekat Rekonstrukcija ul. Gračanički Skver u MZ Gračanica	54.000	x	x					
			1.1.4. Projekat Rekonstrukcija ul. Šenik u MZ Gračanica	71.000			x				
			1.1.5. Projekat Rekonstrukcija ul. 22.Divizije u MZ Gračanica	154.000	x						
				104.000							
			1.1.6. Projekat Rekonstrukcija ul. Branilaca Kule Grada u MZ Gračanica	253.000		x	x				
			1.1.7. Projekat Rekonstrukcija ul. Bosanskih Kraljeva	143.000		x					
			1.1.8. Projekat Rekonstrukcija ul. Lipa u MZ Gračanica	235.000		x	x				
			1.1.9. Projekat Rekonstrukcija ul. M. M. Bašeskije u MZ Gračanica	135.000	x	x					

		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.10. Projekat Rekonstrukcija ul. Drama u MZ Gračanica	195.000		x	x				
			1.1.11. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta (za Stjepan Polje) u MZ Malešići	24.000		x					
			1.1.12. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta (Prazine) u MZ Malešići	42.000			x				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastruktur e u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.13. Projekat Rekonstrukcija ul. Ritašići u MZ Gračanica	125.000			x	x			
			1.1.14. Projekat Rekonstrukcija ul. Gradaščevića u MZ Gračanica	10.500	x						
			1.1.15. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta Ibrići-Čalići u MZ Malešići	48.000				x			
			1.1.16. Projekat Rekonstrukcija ul. Kotoruša u MZ Gračanica	60.000	x	x					
			1.1.17. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta u Golaćima u MZ Malešići	47.000		x					
			1.1.18. Projekat Rekonstrukcija putnih pravaca Malešići-Babići- Škahovica-Soko	70.000			x				
			1.1.19. Projekat Rekonstrukcija ul. Hajrudina Džebe-Bajbage u MZ Gračanica	248.000		x	x	x			
			1.1.20. Projekat Rekonstrukcija makadamskog puta, skidanje brda, smanjenje uzbrdice u MZ Malešići	12.000			x				
			1.1.21. Projekat Rekonstrukcija ul. Hermana Gmainera u MZ Gračanica	287.000		x	x	x			

			1.1.22. Projekat Rekonstrukcija ul. Pekarski prolaz u MZ Gračan	12.000		x						
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.23. Projekat Asfaltiranje puta Alibegovići-Meljani (dužine 2.000 metara) u MZ Vranovići	240.000		x	x	x				
			1.1.24. Projekat Rekonstrukcija puta Brezje u MZ Malešići	162.000	x	x						
			1.1.25. Projekat Rekonstrukcija ul. Bulakov Sokak u MZ Gračanica	105.000		x	x					
			1.1.26. Projekat Rekonstrukcija ul. Bijela Polja u MZ Gračanica	316.000						x		
			1.1.27. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdanić u MZ Gračanica	18.000	x							
			1.1.28. Projekat Asfaltiranje pristupnog puta do naselja Gornje Džakule u MZ Džakule	175.000		x	x					
			1.1.29. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Alije Ćerzeleza u MZ Gračanica	25.000		x						
			1.1.30. Projekat Rekonstrukcija ul. Malezijska u MZ Gračanica	30.000		x						
			1.1.31. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Stubo u MZ Gračanica	15.000		x						
			1.1.32. Projekat Rekonstrukcija ul. Riječka u MZ Gračanica	138.000			x	x				
			1.1.33. Projekat Asfaltiranje puta Gornja Lohinja-Karići (Vranovići) u MZ Vranovići	210.000				x				
			1.1.34. Projekat Asfaltiranje puta Doborovci-Pandurište	330.000	x	x	x	x				
	Cilj 1. Unapređenje	1.1. Program putne	1.1.35. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica M4	272.000			x	x				

	biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	infrastrukture	kroz naselje Lendići do raskrsnice centar) u MZ Lendići								
			1.1.36. Projekat Rekonstrukcija puta Malešići-Lukavica, asfaltiranje u MZ Malešići	156.000		x	x				
			1.1.37. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Šehidska u MZ Gračanica	71.000				x			
			1.1.38. Projekat Asfaltiranje puta Vranovići-Sladna u MZ Vranovići	60.000					x		
			1.1.39. Projekat Asfaltiranje puta Potok-Plane u MZ Vranovići	45.000					x		
			1.1.40. Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 2 – Kamenica u MZ Donja Orahovica	22.000	x						
			1.1.41. Projekat Asfaltiranje puta naselja Dedići Kamenica u MZ Donja Orahovica	11.000	x						
			1.1.42. Projekat Asfaltiranje puta u naselju Stjepanovac-Klanac u MZ Pribava	80.000		x	x				
			1.1.43. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Podrinjska u MZ Gračanica	54.000		x					
			1.1.44. Projekat Rekonstrukcija ul. Prolaz Kapetanuša u MZ Gračanica	16.000	x						
			1.1.45. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Liplje-Adžem raskrsnica (dionica od naselja Seljanuša-Liplje- raskrsnica Pribava)	205.000				x			
	Cilj 1. Unapređenje biznis	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.46. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od Hurije-Dudić) u MZ Gračanica	118.000				x			

	infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.1.47. Projekat Rekonstrukcija puta pored sportskog poligona u centru u MZ Džakule	50.000			x				
		1.1.48. Projekat Asfaltiranje puta stari put Petrovo-Kamenica u MZ Donja Orahovica	30.000		x					
		1.1.49. Projekat Sanacija puta Lukavica-Malešići	150.000		x	x				
		1.1.50. Projekat Asfaltiranje puta naselja Makovci u MZ D.Orahov	110.000		x	x				
		1.1.51. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Javor-Bahići-dionica dio ul. 212.Oslobodilačke brigade i ul.Bahići u MZ Gračani	192.000		x	x	x			
		1.1.52. Projekat Rekonstrukcija ul. Kovačka u MZ Gračanica	21.000		x					
		1.1.53. Projekat Rekonstrukcija ul. Ibrahim Bega Pašića u MZ Gračanica	37.000				x			
		1.1.54. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od naselja Mustajbašići-Hurije-Liplje) u MZ Gračanica	216.000				x			
		1.1.55. Projekat Put Čamđići I u MZ Lukavica	25.000		x					
		1.1.56. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Džebe u MZ Stjepan Polje	42.000		x					
		1.1.57. Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 1 – Kamenica u MZ Donja Orahovica	20.000		x					
Cilj 1. Unapređenje	1.1. Program putne	1.1.58. Projekat Asfaltiranje puta naselja Sokak, zaseok Rijeka, MZ	33.000				x			

	biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	infrastrukture	D.Orahovica								
			1.1.59. Projekat Sanacija glavnog putnog pravca kroz naselje u MZ Pribava	230.000		x	x				
			1.1.60. Projekat Rekonstrukcija ul. Kulina Bana u MZ Gračanica	112.000				x			
			1.1.61. Projekat Rekonstrukcija ul. Malkića Sokak u MZ Gračanica	14.000	x						
			1.1.62. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dio. mezarja Mednica-Hurije-Dudić) u MZ Gr	97.600				x			
			1.1.63. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od mosta na rijeci Drijenči do spoja sa komunikacijom pilana-izbjegličkog naselja) u MZ Lendići	139.000				x			
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.64. Projekat putevi u polje privredno zemljište MZ Džakule	30.000				x			
			1.1.65. Projekat Put Piskavica (Spahići)-Plane (izlaz na regionalni put Gračanica-Srnice)	90.000		x	x				
			1.1.66. Projekat Rekonstrukcija ul. Kamenita voda u MZ Gračani	33.000	x						
			1.1.67. Projekat Rekonstrukcija ul. Drijenča u MZ Gračanica	56.000		x					
			1.1.68. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Muslimanska u MZ Gračanica	35.000		x					
			1.1.69. Projekat Asfaltiranje dio puta Fazlije-Borici u MZ Babići	70.000			x				

			1.1.70. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Lanište-M. put u MZ Stjepan Polje	140.000				x			
			1.1.71. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mustafići u MZ Stjepan Polje	21.000		x					
			1.1.72. Projekat Rekonstrukcija ul. Adema Mustajbašića u MZ Gračanica	35.000		x					
			1.1.73. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Gornji Javor u MZ Grač	136.000				x			
			1.1.74. Projekat Rekonstrukcija ul. Šehidski Sokak u MZ Gračan	74.000		x					
			1.1.75. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdan Džedid Sokak u MZ Gračanica	27.000	x						
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.76. Projekat Rekonstrukcija ul. Obućarska u MZ Gračanica	17.600		x					
			1.1.77. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva prema kadrmi Seljanuša) u MZ Gračan	75.600				x			
			1.1.78. Projekat Nastavak asfaltiranja puta u MZ Buk (ulaz u selo, Raskršće-Ibrići, Raskršće-Točak)	385.400			x	x			
			1.1.79. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Polje-Polje Luke u MZ Stjepan Polje	94.500			x	x			
			1.1.80. Projekat Asfaltiranje puta Mirićina Polje–Mirićina (do poredka)	450.000		x	x	x			

			1.1.81. Projekat Izgradnja makadamskog puta za Ratiš (Dovište) u MZ Mirićina	50.000				x			
			1.1.82. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva	114.000				x			
			1.1.83. Projekat Asvaltiranje nekategorisanog puta kroz naselje Gornje Džakule u MZ Džakule	140.000				x			
			1.1.84. Projekat Rekonstrukcija puta MZ Babići (Mustafići) – Malešići (Vajzovići) cca 800 m	30.000		x					
			1.1.85. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potok Mahala u MZ Stjepan Polje	31.500		x					
			1.1.86. Projekat Rekonstrukcija ul. Majdan u MZ Gračanica	29.000		x					
			1.1.87. Projekat Rekonstrukcija ul. Vakufska u MZ Gračanica	15.500		x					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.88. Projekat Rekonstrukcija dijela Ul. Kula u MZ Gračanica	37.600				x			
			1.1.89. Projekat Izgradnja potpornog zida u ul.Drijenča	50.000	x	x					
			1.1.90. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od raskrsnice kod Pilane do spoja izbjeg. naselja) u MZ Lendići	214.000				x			
			1.1.91. Projekat Rekonstrukcija dijela put.pr.(dio od nas. Lendići do ul.Gajevi) u MZ Lendići	195.000					x		
			1.1.92. Projekat Uređenje zemlj anog puta do poljop. zemljišta u sjevernom dijelu MZ Džakule	20.000					x		

			1.1.93. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Hadžići-Mezarje u MZ Stjepan Polje	140.000					x		
			1.1.94. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Dedići u MZ Stjepan Polje	15.750		x					
			1.1.95. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potkonica u MZ Stjepan Polje	21.000		x					
			1.1.96. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dom Kulture-Kamenica u MZ Stjepan Polje	31.500		x					
			1.1.97. Projekat Sanacija dijela put.pr. Pašalići-Škahovica-dionica ul.Pašalići u MZ Gračani	78.000		x	x				
			1.1.98. Projekat Rekonstrukcija dijela ul.Braće Klobodanović u MZ Gračanica	38.000		x					
			1.1.99. Projekat Rekonstrukcija ul. Tuleg u MZ Gračanica	14.500		x					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture e u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.100. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje	21.000			x				
			1.1.101. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Avdići-Hamzići u MZ Stjepan Polje	21.000			x				
			1.1.102. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dživraci-Kamen u MZ Stjepan Polju	21.000			x				
			1.1.103. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Kahrimani-Softići u MZ Stjepan Polje	21.000			x				

			1.1.104. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Muratovići u MZ Stjepan Polje	21.000			x				
			1.1.105. Projekat Rekonstrukcija ul. Braće Suman u MZ Gračanica	10.500		x					
			1.1.106. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Jahići-Memići u MZ Stjepan Polje	94.500					x		
			1.1.107. Projekat Asfaltiranje dionice lokalnog puta D.Orahovica (Rijeka) –Rašljeva	320.000	x	x	x	x			
			1.1.108. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Grač. Gazija-Sokak (Šuša-Gopo) u MZ Gračanica	17.000			x				
			1.1.109. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Jelašja u MZ Stjepan Polje	10.500			x				
			1.1.110. Projekat Asfaltiranje puta Bajrići-Gornja Lohinja (5.500 metara) u MZ D. Lohinja	880.000			x	x			
			1.1.111. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Čozalovo Brdo u MZ Škahovica	80.000		x	x				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.112. Projekat Put Delići u MZ Lukavica	20.000		x					
			1.1.113. Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Serhatlije u MZ G.Doborovci	120.000			x	x			
			1.1.114. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Ključ u MZ Škahovica	25.000		x					
			1.1.115. Projekat Održavanje makadamskih puteva u MZ	30.000	x	x	x	x			

		Škahovica								
		1.1.116. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Okići II u MZ Škahovica	35.000		x	x				
		1.1.117. Projekat Put Šašovka u MZ Lukavica	40.000	x						
		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.118. Projekat Asfaltiranje puta u MZ Trnovci	45.000		x	x			
			1.1.119. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Softići u MZ Škahovica	25.000			x			
			1.1.120. Projekat Put Piskavica (Puškari) izlaz na put Gračanica-Lohinja-Vranovići (Lov.kuća)	70.000					x	
			1.1.121. Projekat Asvaltiranje puta Rijeka-Vinjišta-Begovići u MZ G.Doborovci	112.000		x	x	x		
			1.1.122. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Begići u MZ Škahovica	25.000		x				
			1.1.123. Projekat Rekonstrukcija zaseoskih puteva u MZ Piskavica	180.000				x		
			1.1.124. Projekat Put Zolje u MZ Lukavica	40.000		x				
		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.125. Projekat Rekonstrukcija poljoprivrednih puteva u Sprečkom Polju u MZ Stj. Polje	100.000				x		
			1.1.126. Projekat Asvaltiranje puta M4-Kakmužki most (950 metara) u MZ Donja Lohinja	152.000		x	x	x	x	
			1.1.127. Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Vinjišta u MZ	50.000			x			

		G.Doborovci								
		1.1.128. Projekat Asfaltiranje puta Prnjavor-Vrela-Malešići u MZ Lukavica	50.000			x				
		1.1.129. Projekat Put Čamdžići II u MZ Lukavica	20.000		x					
		1.1.130. Projekat Asvaltiranje puta M4 – Dom kulture (200 metara) u MZ Donja Lohinja	24.000		x					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.1.131. Projekat Asfaltiranje sokaka Ograđenica-Prnjavor u MZ Lukavica	40.000		x	x				
		1.1.132. Projekat Put Čorići-Bašće u MZ Piskavica	50.000				x	x		
		1.1.133. Projekat Infrastruktura u naselju Grabovac u MZ Gračani	50.000		x	x				
		1.1.134. Projekat Asfaltiranje puta za centralno mezarje Papratnica u MZ Lukavica	15.000			x				
		1.1.135. Projekat Asvaltiranje puta M4-Lug I (dužine 350 metara) u MZ Donja Lohinja	42.000			x	x			
		1.1.136. Projekat Asvaltiranje puta M4-Diljke u MZ Donja Lohinja	152.000				x			
	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.137. Projekat Asvaltiranje puta Mujkanovac-Meraje (Pribav) – (1.360 m) u MZ D.Lohinja	144.000	x	x	x				
		1.1.138. Projekat Asfaltiranje puta prema naselju Ribnjak u MZ Pribava	40.000			x	x			
		1.1.139. Projekat Asfaltiranje puta za Durakoviće u MZ Miričin	75.000			x	x			

		1.1.140. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Kurtoviće u MZ Mirićina	70.000				x	x		
		1.1.141. Projekat Asvaltiranje pua M4-Lug II u MZ Donja Lohinja	70.000				x	x		
		1.1.142. Projekat Asvaltiranje puta Lohinjski glavni put-Mehanovići u MZ D.Lohinji	54.000		x	x				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1.143. Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Džinići-Cikote-Serhatlje u MZ Prijeko Brdo	300.000					x		
		1.1.144. Projekat Asfaltiranje puta u zaseoku Piragići u MZ G.Doborovci	100.000					x		
		1.1.145. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Sjerkovine u MZ Mirićina	14.400		x					
		1.1.146. Projekat Sanacija puta u Mirićina Polje (prema Želj.stan) u MZ Mirićina	40.000	x	x					
		1.1.147. Projekat Asvaltiranje puta Ahmetaši-Džemina kuća (150 m) u MZ Donja Lohinja	18.000	x						
		1.1.148. Projekat Asvaltiranje puta Lohinjski put-Durač (500 metara) u MZ Donja Lohinja	80.000					x		
		1.1.149. Projekat Putevi u naselju Ilidža, presvlaka Centar-Oštrikovac u MZ Soko	308.000	x	x	x	x			
		1.1.150. Projekat Asvaltiranje lokalnog puta zaseok Mehici u MZ Rašljeva	140.000	x	x	x	x			

		1.1.151. Projekat Asvaltiranje lokalnog puta zaseok Mahala (d-500 m) u MZ Rašljeva	54.000			x	x			
		1.1.152. Projekat Asfaltiranje puta za Brda-Mujačići u MZ Miri	250.000					x		
		1.1.153. Projekat Asfaltiranje puta za džamiju –Mirićina Polje u MZ Mirićina	25.000		x					
		1.1.154. Projekat Asvaltiranje lokalnog puta, zaseok Omerbašići u MZ Rašljeva	32.000					x		
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1.155. Projekat Sanacija putnog pravca Rijeka-Sabitovići u MZ Prijeko Brdo	63.000	x	x	x				
		1.1.156. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Babljak u MZ Mirićina	60.000				x			
		1.1.157. Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Hodžići u MZ prijeko Brdo	180.000				x			
		1.1.158. Projekat Sanacija putnog pravca Jahići-Šarići-Okići u MZ Prijeko Brdo	240.000					x		
		1.1.159. Projekat Put za Smajlbašiće u MZ Donja Lohinja	12.000		x					
	1.2. Program izgradnje mostova	1.2.1.Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Žitokombinat-Dom kul.)	700.000		x	x	x			
	1.2. Program izgradnje mostova	1.2.2.Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Skver)	400.000	x	x					
		1.2.3. Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija	400.000					x		

			Etivaža)								
			1.2.4. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Sportska sala)	50.000				x			
			1.2.5. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Šišići) u MZ Gračanica	50.000		x					
			1.2.6. Projekat Izgradnja pješačkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija raskrsnice kod bolnice)	50.000		x					
			1.2.7. Projekat Izgradnja mosta i sanacija u MZ Trnovci	20.000		x					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.3. Program rasvjete	1.3.1. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul.Branilaca grada (M4) u MZ Gračanica	220.000		x	x	x	x		
			1.3.2. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul. Skver, Sultan Mehmeda II Fatiha i 22.Divizije u MZ Gračanica	110.000	x	x	x	x	x		
			1.3.3. Projekat Izgradnja ulične rasvjete i rekonstrukcija elektro-mreže u MZ Vranovići	210.000							
				10.000	x						
			1.3.4. Projekat Izgradnja javne rasvjete na području MZ Babići	50.000		x	x				
				20.000							
			1.3.5. Projekat Izgradnja javne rasvjete na sportskom poligonu i prilaznog puta u MZ Vranovići	40.000					x		
			1.3.6. Projekat Javna rasvjeta u MZ Piskavica	45.000	x	x	x	x			
		1.3. Program rasvjete	1.3.7. Projekat Javna rasvjeta u MZ Škahovica	110.000	x	x	x	x	x		
			1.3.8. Projekat Izgradnja rasvjete	35.000	x	x	x				

		u MZ Buk	5.000							
		1.3.9. Projekat Rasvjeta od Mujkanovca do greblja u Pribavi u MZ Donja Lohinja	44.000		x	x	x			
		1.3.10. Projekat Rasvjeta u zaseoku Ahmetaši Lug I, II, Diljke u MZ Donja Lohinja	40.000			x	x			
		1.3.11. Projekat Izgradnja javne rasvjete u MZ Mirićina	30.000		x	x	x			
	1.4. Program prostorno-planske dokumentac	1.4.1. Projekat Izrada Urbanističkog plana Gračanica	70.000		x	x				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.4.2. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Pribava i D.Lohinja	45.000		x	x				
		1.4.3. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja D. Orahovica	40.000		x	x				
		1.4.4. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Malešići i Lukavica	45.000			x	x			
		1.4.5. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Mirićina	30.000		x	x				
		1.4.6. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Doborovci i Vranovići	40.000			x	x			
		1.4.7. Izrada urbanist. planske dokumentacije za urbana područja Soko, Škahovica, Babići i Piskavica	40.000		x	x				

			1.4.8. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Stjepan Polje	40.000			x	x			
		1.4. Program prostorno-planske dokumentaca	1.4.9. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Džakule	30.000			x	x			
			1.4.10. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja G. Orahovica i Rašljeva	30.000			x	x			
		1.5. Program klizišta	1.5.1. Projekat Sanacija Klizišta «Krišić» u MZ Vranovići	78.000	x	x	x				
			1.5.2. Projekat Sanacija klizišta Bijeli Potok u MZ Lukavica	15.000	x						
			1.5.3. Projekat Sanacija klizišta u MZ Gornja Orahovica-zaseok Mehici	120.000		x					
			1.5.4. Projekat Sanacija klizišta u MZ Malešići-Kalesije	60.000		x					
			1.5.5. Projekat Sanacija klizišta u MZ Stjepan Polje-Ibrahimovići	50.000		x					
			1.5.6. Projekat Sanacija klizišta u MZ Lukavica-Ograđenica-Prnjav	45.000				x			
			1.5.7. Projekat Sanacija klizišta u MZ Gračanica-Seljanuša	40.000					x		
	Cilj 2 Promocija imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)	2.1. Program kontinuirane podrške u organizovanju sajmova	2.1.1. Projekat marketinške podrške organizacije sajma	295.000	x						
			2.1.2. Projekat Izložba stočarstva „Gračanica i Dobojski-Istok“	13.000	x						

	Cilj 3 Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivred nih gazdins tava do 2015. god.	3.1.Program organizovanja i tržišnog usmjeravanja poljoprivredne proizvodnje	3.1.1.Projekat Izgradnje hladnjaka za skladištenje i čuvanje poljop. proizvoda	200.000				x			
			3.1.2.Projekat izgradnja prihvatnog centra u MZ Doborovci	80.000		x					
		3.2. Program podrške organskoj proizvodnji kod registrovanih poljopr. proizvođača	3.2.1.Projekat Gradska tržnica i pijaca	1.400.000		x	x	x			
			3.2.2.Projekat Zadružni centar za prihvat, hlađenje, doradu i pakovanje voća i povrća	150.000		x	x	x			
			3.2.3.Projekat Mini mljekara za proizvodnju sira	50.000		x	x				
			3.2.4.Projekat Uredenje zelene pijace	20.000	x						
			3.2.5. Izgradnja infrastrukture za navodnjavanje poljoprivrednih kultura u MZ Donja Lohinja, Pribava, Gračanica, Stjepan Polje, Džakule, Doborovci	700.000		x	x	x			
		3.3. Program edukacije iz oblasti poljoprivrede	3.3.1.Projekat edukacije poljop rivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana poljoprivrednih proizv	4.500		x					
			3.3.2.Projekat edukacije poljop rivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana šumskih plodova	3.500		x					
			3.3.3. Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana ljekovitog bilja	3.500		x					

			3.3.4. Projekat edukacije na primjerima dobre prakse	3.000		x						
	Cilj 4. 80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015.god	4.1. Program energetske efikasnosti	4.1.1. Projekat edukacije	3.500		x						
			4.1.2. Projekat primjera dobre prakse	3.000		x						
			4.1.3. Projekat Toplifikacija grada	5.500.000	x	x	x					
				1.200.000								
	Cilj 5. Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljenja u dužini od 300 m	5.1. Program regulacije korita vodotokova	5.1.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta Lido do ušća u rijeku Spreču) u MZ Gračanica	2.618.000	x		x	x	x	x		
				350.000		x	x	x	x	x		
		5.2. Program čišćenja i uređenja vodotokova	5.2.1. Projekat Čišćenje vodotoka sliva Tinja (rijekе Doborova čka, Džakulska, Vranovička)	300.000		x	x	x				
			5.2.2. Projekat Čišćenje vodotoka sliva Spreča (rijekе Kosova, Bašića potok, Moranjačka, Lohinjska, Tunjevačka, Sokoluša, Slana, Rijeka potok)	800.000		x	x	x	x			
			5.2.3. Projekat Čišćenje vodotokova sliva Bosna (rijekе Lukavička)	100.000		x	x					
	Cilj 6. Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i banjskog turizma do 2015.god	6.1. Program podrške razvoju banjskog turizma	6.1.1. Projekat Izrada studije izvodljivosti iskorištenja resursa termomineralnih voda	50.000		x						
			6.1.2. Projekat infrastrukture u zoni banjskog turizma	200.000			x	x				

V.2. Plan društvenog razvoja

Plan društvenog razvoja služi kao instrument za unapređivanje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava građana, prvenstveno kroz povećanje dostupnosti i kvaliteta odgovarajućih usluga. Uspješno ostvarenje plana društvenog razvoja vodi ujednačavanju šansi u razvoju i povećanju društvene uključenosti i integracije.

Planiranje socijalnog razvoja ima i naglašen zadatak osiguranja socijalne uključenosti za brojne osjetljive/ranjive grupe, koje svoje osnovne potrebe ne mogu zadovoljiti sopstvenim prihodima i u okviru standardnih programa javnih službi

Plan društvenog razvoja obuhvata vrlo različite ciljne grupe (od djece predškolskog uzrasta, preko učenika i studenata, nezaposlenih, do starih i iznemoglih, posebno vodeći računa o grupama koje su isključene iz društvenih i ekonomskih zbivanja). S druge strane posmatrano, uključuje i različite sektore, od obrazovanja (pretškolskog, osnovnog srednjeg, univerzitetskog, do obrazovanja odraslih, prekvalifikacija, obuka...), zapošljavanja, preko kulture i sporta, zdravstvene i socijalne zaštite, do civilnog društva.

U pogledu društvenog razvoja općina Gračanica posebnu pažnju treba da posveti maksimiziranju svojih najbitnijih snaga sjedne strane , te minimiziranju glavnih slabosti i pretnji s druge strane.

V.2.1. Swot analiza društvenog razvoja

<u>SNAGE:</u>	<u>SLABOSTI:</u>
<ul style="list-style-type: none"> -Ravnomjerno razvijena i dostupna obrazovna infrastruktura -Postojanje paralelne muzičke škole u okviru osnovne škole Hasan Kikić -Razvijena infrastruktura za kulturne sadržaje u gradu -Postojanje gradske biblioteke i manjih ili većih biblioteka u sklopu srednjih i osnovnih škola -Postojanje likovne galerije -Postojanje Dječijeg obdaništa -Veliki broj sportskih kolektiva koji se bave različitim sportskim djelatnostima -Postojanje sportske sale „Luke“ u vlasništvu Općine -Dobro organizovan zdravstveni sektor (Doma zdravlja, Opća bolnica i sektorske ambulante po mjesnim zajednicama) Veliki broj privatnih apoteka pored JZU Gradska apoteka -Dobro organizovan Centar za socijalni rad Uspostavljeno partnerstvo lokalne zajednice sa nevladinim sektorom -Usvojena Strategija partnerstva sa građanima -Usvojena strategija za mlade -Tradicionalne kulturne manifestacije -Uspostavljen omladinski centar 	<ul style="list-style-type: none"> -Nedovoljna i zastarjela oprema u školama -Neadekvatni uslovi za odvijanje nastave tjelesnog odgoja -Neprilagođen fizički pristup školi djece sa teškoćama u kretanju -Nedovoljna informatička opremljenost biblioteka -Zastarjelost opreme u kino Sali -Nedovoljan i neadekvatan knjižni fond knjiga u bibliotekama -Nedovoljan fundus zavičajne zbirke i galerije -Nedovršen privredno- kulturno -sportski centar (PKSC) Bazen -Nedostatak prostora i opreme za rad službi Opće bolnice -Neumreženost nevladinog sektora -Nedostatak kadrova, adekviranog prostora i opreme u Centru za socijalni rad -Loša promocija turističkih i drugih potencijala -Neiskorištenost kulturno-historijskog i prirodnog nasljeđa -Nepovoljan socijalni i svaki drugi status Romske populacije
<u>PRILIKE</u>	<u>PRIJETNJE</u>
<ul style="list-style-type: none"> -Postizanje boljih rezultata osnovnih i srednjih škola -Povećanje broja i iznosa stipendija za učenike i studente -Daljnji razvoj tradicionalnih kulturno- umjetničko -zabavnih manifestacija -Održavanje vrhunskih sportskih i drugih kulturnih manifestacija -Razvoj amaterskog i masovnog sporta -Nevladin sektor u funkciji jačanja razvoja društvene zajednice -Veći broj zbrinutih socijalnih kategorija -Poboljšan status Romske populacije kroz korištenje fondova i budžeta -Veće angažovanje i doprinos mladih u društvenoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> -Nedovoljna sredstva za finansiranje rada škola -Nedostatak ustanova za smještaj maloljetnih i drugih prestupnika -Neizvršavanje finansijskih i drugih prava prema korisnicima pomoći Veliki broj nezaposlenih a posebno mladih i žena -Veliki broj neosiguranih lica

V.2.2. SEKTORSKI CILJEVI DRUŠTVENOG RAZVOJA

SEKTORSKI CILJEVI DRUŠTVENOG RAZVOJA

Cilj 1.

Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine

Cilj 2.

Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine

Cilj 3.

Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine

Cilj 4.

Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. Godine

Cilj 5.

Unaprijediti rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. Godine

V.2.3. Programi, projekti i mjere

Cilj 1. Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine

- 1.1. Program unaprijeđenja socialne zaštite
- 1.2. Program za kvalitetnije življenje manjina
- 1.3. Program razvoja saradnje sa NVO

Cilj 2. Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine

- 2.1. Program izgradnje i modernizacije obrazovnih ustanova

Cilj 3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine

- 3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata
- 3.2. Program Poboljšanje kvaliteta sportsko-kulturnih sadržaja
- 3.3. Program obnove objekata
- 3.4. Program zaštite kulturno historijskog naslijeđa
- 3.5. Program za mlade

Cilj 4. Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. Godine

- 4.1. Program unaprijeđenja zdravstvene zaštite

Cilj 5. Unaprijediti rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. Godine

- 5.1. Program razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2000
- 5.2. Program uvođenja nove informacijsko-komunikacijske tehnologije
- 5.3. Program informatičkog opremanja službi
- 5.4. Program upravljanja ljudskim resursima
- 5.5. Program unaprijeđenja dostignutog nivoa komunikacije općinskih službi
- 5.6. Program stvaranja prostornih, tehničkih i materijalnih uslova za efikasan rad općinskih službi

PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA

Doprinos ekonomskom razvoju i okolišu

Projekti	Cilj	1. Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine			
Indikatori	Progra mi	1.1.	1.2.	1.3.	
1.1.1. Projekat Izgradnja objekta za stare u centru		Program unaprijeđenja socialne zaštite	Program za kvalitetnije življenje manjina	Program razvoja saradnje sa NVO	
		1.2.1. Projekat Zapošljavanje mладог kadra romske populacije			
		1.2.2. Projekat zbrinjavanje nesposobnih romske populacije			
		1.2.3. Projekat Obrazovanje romske populacije			
		1.2.4. Projekat nova lokacija naselja za članove romske populacije			
		1.2.5. Projekat zdravstvene zaštite za članove romske populacije			
		1.3.1. Projekat Omladinski dom na Gaju			
		1.3.2. Projekat podrške rada NVO			

Cilj	Projekti	Programi
2. Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. g		
2.1.		
Program izgradnje i modernizacije obrazovnih ustanova	3.1.	Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata
2.1.1. Projekat Ugradnja stolarije u JU „Naša djeca“ Gračanica	3.1.1.	
2.1.2. Projekat Nabavka školskog namještaja za novu zgradu OS Doborovci	3.1.2.	
2.1.3. Projekat Završni radovi na objektu škole u MZ Pribavi	3.1.3.	
2.1.4. Projekat Uvođenje grijanja u objektu škole u MZ Pribava	3.1.4.	
2.1.5. Projekat Nabavka školskog namještaja za školu u MZ Lukavica	3.1.5.	
2.1.6. Projekat Uređenje vanjskog dvorišta – dječije igralište JU Dječije obdanište	3.1.6.	
2.1.7. Projekat Rekonstrukcija školskog poligona u MZ Lukavica	3.1.7.	
2.1.8. Projekat Dovršetak podružne 4-razredne škole u MZ Pribava	3.1.8.	
3.1.1. Projekat Završetak PKSC Bazen	3.1.9.	
3.1.2. Projekat Informatizacija biblioteke i obnavljanje knjižnog fonda-BKC	3.1.10.	
3.1.3. Projekat Rekonstrukcija objekata-BKC (stolarija)	3.1.11.	
3.1.4. Projekat Presvlacenje stolica,poda, zastora u pozorišnoj Sali BKC	3.1.12.	
3.1.5. Projekat Ozvučenje u pozorišnoj Sali BKC	3.1.13.	
3.1.6. Projekat Sportsko rekreativni centar LUKE	3.1.14.	
3.1.7. Projekat Uređenje prostora kuglane i privodenje dvojne namjene (sklonište-kuglana) BKC	3.1.15.	
3.1.8. Projekat Rekonstrukcija rukometnog igrališta u MZ Gračanica	3.1.16.	
3.1.9. Projekat Uređenje dječjeg igrališta u naselju Bazen-Malta u MZ Gračanica	3.1.17.	
3.1.10. Projekat Izgradnja mini poligona malih sportova u naselju Gornje Džakule u MZ Džakule	3.1.18.	
3.1.11. Projekat Izgradnja dječjeg poligona u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje	3.1.19.	
3.1.12. Projekat Završetak tribina na igralištu NK «Orahovica 74» u MZ Donja Orahovica		
3.1.13. Projekat Asfaltiranje poligona malih sportova kod Doma u MZ Donja Orahovica		
3.1.14. Projekat Izgradnja poligona malih sportova na zapadnoj strani MZ Babići		
3.1.15. Projekat Izgradnja poligona u MZ Buk		
3.1.16. Projekat Izgradnja fudbalskog igrališta u MZ Škabovica		
3.1.17. Projekat Poligon malih sportova u MZ Piskavica		
3.1.18. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Vuknić-Hajdarovac u MZ Gračanica		
3.1.19. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Režići-Gornji Čiriš u MZ Gračanica		

Cilj	Projekti	Programi
	3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine	
3.1.	Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	
3.1.20 Projekat Sportski poligon u MZ Gornji Doborovci		
3.1.21 Projekat Uredenje sportskog poligona u naselju Seljanuša u MZ Gračanica		
3.1.22 Projekat Asfaltiranje sportskog poligona i ogradijanje u MZ Trmavci		
3.1.23 Projekat Otkup zemljišta i izgradnja igrališta za mali nogomet u naselju Golači u MZ Malešići		
3.1.24 Projekat Izgradnja poligona malih sportova u MZ Pribava		
3.1.25 Projekat Izgradnja ograde i tribina na nogometnom igralištu u MZ Mirićina		
3.1.26 Projekat Izgradnja travnatog terena za mali nogomet u MZ Donja Lohinja		
3.2.1. Projekat Kulturne i sportske aktivnosti u MZ Lukavica	Program Poboljšanje kvaliteta spor. kult.sadr	Program obnove objekata
3.2.2. Projekat Ljetne večeri pod lipama Gračanica		
3.3.1. Projekat Dom kulture, sprat koji je izgorio 01.01.2008.g u MZ Malešići		
3.3.2. Projekat Adaptacija čitaonica Lipa i Riječka u MZ Gračanica		
3.3.3. Projekat Sanacija Društvenog doma u MZ Vranovići		
3.3.4. Projekat Dovršetak Doma Kulture u MZ Babići		
3.3.5. Projekat Adaptacija i saniranje Društvenog doma u MZ Škaljovica		
3.3.6. Projekat Sanacija Doma kulture u MZ Donjoj Lohinji		
3.3.7. Projekat Završetak izgradnje Doma kulture u MZ Rašjeva		
3.4.1. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja pristorijske naslijeđa		
3.4.2. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Srednjivijek		
3.4.3. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Osmanски period		
3.4.4. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Period austro-Ugarske uprave		
3.4.5. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika i spomen obilježja iz NOR-a, socijalističke revolucije i odbrambenooslobodilačkog rata 1992.-1995. godina).		
3.4.6. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja prirodnog naslijeđa		

Cilj	Projekti	Programi	
3.5.1. Projekt Pokretanje omladinskog centra i formiranje edukativno-zabavnih sekcija	3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine	4. Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. g	5. Unaprijediti rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. god
3.5.2. Projekt Inkluzija djece predškolskog uzrasta u sistem predškolskog obrazovanja	3.5	4.1.	5.1.
3.5.3. Projekt Ospozobljavanje prostorija za mlađe u svrhu organizovanja mnogobrojnih aktivnosti na polju neformiranog obrazovanja	Program za mlade	Program unaprijeđenja zdravstvene zaštite	Program razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standar dom BAS EN ISO 9001:2000
3.5.4. Projekt Stimulisanje učenika i studenata sa područja općine Gračanica povećanjem broja stipendija			
3.5.5. Projekt Promocija volonterskog rada i njegove korisnosti za mlađe			
3.5.6. Projekt Promocija korisnosti udruživanja mlađih i pružanje stručne pomoći istima			
3.5.7. Projekt Prikupljanje relevantnih podataka o stvarnim potrebama mlađih			
3.5.8. Projekt Ugradnja i postavljanje info panoa u gradu i mjesnim zajednicama			
3.5.9. Projekt Pokretanje omladinske radio emisije i info letka			
3.5.10 Projekt Obrazovanje i informiranje mlađih o načinima traženja zaposlenja			
3.5.11 Projekt Obuka mlađih osoba na temu savremenih uslova rada			
3.5.12 Projekt Informisanje i obuka mlađih osoba o načinima pokretanja vlastitog biznisa			
4.1.1. Projekt Proširenje objekta porodične medicine u naselju Polje u MZ Stjepan Polje			
5.1.1. Projekt Izrada dokumentacije sistema kvalitete zasnovanim na skraćenim i pojednostavljenim procedurama rada općinskih službi			

Cilj	Projekti	Programi	
5.2.1. Projekat licenciranja nelicenciranih softvera koji se koriste u Općini Gračanica	5.2.	5. Unaprijediti rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. god	
5.2.2. Projekat Licenciranje softvera - Auto Cad 2005 mrežna licenca i Microsoft SQL Server 2005 Standard Edition u Općini Gračanica	Program uvođenja nove informacijsko-komunikacijske tehnologije	5.3.	5.4.
5.2.3. Projekat uspostava elektronske biblioteke i arhive -općina		Program informatičkog opremanja službi	Program upravljanja ljudskim resursima
5.2.4. Projekat GIS SDMS4 paket	5.3.1. Projekat Nabavka informatičke opreme-općina		
	5.3.2. Projekat nabavka softvera za rad inspekcijske općina		
	5.3.3. Projekat nabavka softvera za vođenje materijalnog knjigovodstva-općina		
	5.3.4. Projekat nabavka softvera za trezorsko poslovanje		
	5.3.5. Projekat nabavka softvera za rad blagajne		
	5.3.6. Projekat nabavka softvera za elektronsko vođenje sistema kvalitete integrisanog u softver za upravljanje dokumentima i zapisima		
	5.3.7. Projekat nabavka softvera za praćenje realizacije projekata		
	5.3.8. Projekat nabavka aparata		
			Projekat edukacije (rad na softverskim aplikacijama za pružanje usluga, web dizajn, mikrosoft edukacija za sistem administratora-MCSA, javne nabavke, trezorsko poslovanje, pover point, menadžerske vještine, građanska stanja, itd)
			5.4.1.

Cilj	Projekti	Programi
5.5.1. Projekat umrežavanje mjesnih ureda sa Centrom za pružanje usluga općine Gračanica	5.6.1. Projekat uvođenja ventilacije u server sobi 5.6.2. Projekat nabavka aparata za kontrolu ulaska i izlaska uposlenika 5.6.3. Projekat instaliranje alarmnog sistema i video nadzora 5.6.4. Projekat završetak sprata nove zgrade općine 5.6.5. Projekat završetak multifunkcionalne sale u novoj zgradi općine 5.6.6. Projekat Dogradnja postojećeg ili dislokacija i izgradnja novog Vatrogasnog doma 800.000 novograd 5.6.7. Projekat Opremanje TV J Gračanica-autocisterna V= 12.000 L 5.6.8. Projekat Opremanje struktura CZ -hidraulične platforme i hidrauličnih ljestava 5.6.9. Projekat Opremanje struktura CZ -stavljanje u funkciju repetitora Staževac 5.6.10 Projekat Opremanje struktura CZ –modernizacija srevisa za punjenje protivpožarnih aparata 5.6.11 Projekat Opremanje struktura CZ – fiksne, mobilne, ručnih radio stanica 5.6.12. Projekat Opremanje struktura CZ – informatičko opremanje 5.6.13. Projekat Opremanje struktura CZ – lična i kolektivna zaštitna oprema 5.6.14. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka vozila kedi 5.6.15 Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta lične opreme za službu hitne pomoći 5.6.16. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu veterinarske pomoći 5.6.17. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu Zaštite od požara 5.6.18 Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu Za čistoću, sanaciju terena i zaštitu okoline 5.6.19 Projekat Opremanje TV J Gračanica-specijalno vozilo za tehničke intervencije 5.6.20 Projekat Uređenje prostorija mjesnih ureda ili poboljšanje uslova rada u mjesnim uredima i izgradnja rampi za invalide (u MZ: Soko, Dobrovci, Džakule, Stjepan Polje, alešići, Lukavica, D. Orahovica, G.Orahovica, Mirićina	5. Unaprijediti rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. god Program stvaranja prostornih, tehničkih i materijalnih uslova za efikasan rad općinskih službi
	5.6.1. Projekat uvođenja ventilacije u server sobi 5.6.2. Projekat nabavka aparata za kontrolu ulaska i izlaska uposlenika 5.6.3. Projekat instaliranje alarmnog sistema i video nadzora 5.6.4. Projekat završetak sprata nove zgrade općine 5.6.5. Projekat završetak multifunkcionalne sale u novoj zgradi općine 5.6.6. Projekat Dogradnja postojećeg ili dislokacija i izgradnja novog Vatrogasnog doma 800.000 novograd 5.6.7. Projekat Opremanje TV J Gračanica-autocisterna V= 12.000 L 5.6.8. Projekat Opremanje struktura CZ -hidraulične platforme i hidrauličnih ljestava 5.6.9. Projekat Opremanje struktura CZ -stavljanje u funkciju repetitora Staževac 5.6.10 Projekat Opremanje struktura CZ –modernizacija srevisa za punjenje protivpožarnih aparata 5.6.11 Projekat Opremanje struktura CZ – fiksne, mobilne, ručnih radio stanica 5.6.12. Projekat Opremanje struktura CZ – informatičko opremanje 5.6.13. Projekat Opremanje struktura CZ – lična i kolektivna zaštitna oprema 5.6.14. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka vozila kedi 5.6.15 Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta lične opreme za službu hitne pomoći 5.6.16. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu veterinarske pomoći 5.6.17. Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu Zaštite od požara 5.6.18 Projekat Opremanje struktura CZ – nabavka kompleta opreme za službu Za čistoću, sanaciju terena i zaštitu okoline 5.6.19 Projekat Opremanje TV J Gračanica-specijalno vozilo za tehničke intervencije 5.6.20 Projekat Uređenje prostorija mjesnih ureda ili poboljšanje uslova rada u mjesnim uredima i izgradnja rampi za invalide (u MZ: Soko, Dobrovci, Džakule, Stjepan Polje, alešići, Lukavica, D. Orahovica, G.Orahovica, Mirićina	Nabavka opreme za mjesni ured Pribava

V.1.5. Okvirna finansijska konstrukcija

Okvirna finansijska konstrukcija 2011 – 2015.

Sektor 2: Društveni razvoj

Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vrij. Projekta / realizovano	Orijentacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implemen-tacije	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
Cilj 1. Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine	1.1. Program unaprjeđenja socialne zaštite	1.1.1. Projekat Izgradnja objekta za stare u centru		200.000		x	x	x			
		1.2.1. Projekat Zapošljavanje mladog kadra romske populacije		15.000	x	x					
		1.2.2. Projekat zbrinjavanje nesposobnih romske populacije		40.000		x	x	x			
		1.2.3. Projekat Obrazovanje romske populacije		20.000		x					
		1.2.4. Projekat nova lokacija naselja za članove romske populacije		50.000				x			
		1.2.5. Projekat zdravstvene zaštite za članove romske populacije		15.000	x						
		1.3.1. Projekat Omladinski dom na Gaju		50.000		x	x				
Cilj 2. Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim	2.1. Program izgradnje i modernizacije obrazovnih ustanova	1.3.2. Projekat podrška rada NVO		10.000		x					
		2.1.1. Projekat Ugradnja stolarije u JU „Naša djeca“ Gračanica		20.000	x						
		2.1.2. Projekat Nabavka školskog namještaja za novu zgradu OŠ Doborovci		100.000	x						
		2.1.3. Projekat Završni radovi na objektu škole u MZ Pribavi		70.000	x						

	ustanovama do 2015. godine		2.1.4. Projekat Uvođenje grijanja u objektu škole u MZ Pribava	50.000		x						
			2.1.5. Projekat Nabavka školskog namještaja za školu u MZ Pribava	45.000		x						
			2.1.6. Projekat Uređenje vanjskog dvorišta – dječije igralište JU Dječije obdanište	20.000	x							
			2.1.7. Projekat Rekonstrukcija školskog poligona u MZ Lukavica	15.000		x						
			2.1.8. Projekat Dovršetak podružne 4-razredne škole u MZ Pribava	70.000	x							
	Cilj 3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. Godine	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	3.1.1. Projekat Završetak PKSC Bazén	2.000.000	x	x	x					
			3.1.2. Projekat Informatizacija biblioteke i obnavljanje knjižnog fonda-BKC	100.000	x	x	x	x	x			
			3.1.3. Projekat Rekonstrukcija objekata-BKC (stolarija)	130.000		x						
			3.1.4. Projekat Presvlačenje stolica,poda, zastora u pozorišnoj Sali BKC	100.000		x						
			3.1.5. Projekat Ozvučenje u pozorišnoj Sali BKC	10.000		x						
			3.1.6. Projekat Sportsko rekreativni centar LUKE	300.000		x	x	x				
			3.1.7. Projekat Uređenje prostora kuglane i privođenje dvojne namjene (sklonište-kuglana) BKC	100.000		x	x	x				
			3.1.8 Projekat Rekonstrukcija rukometnog igrališta u MZ Gračan	65.000	x	x						
			3.1.9. Projekat Uređenje dječijeg igrališta u naselju Bazen-Malta u MZ Gračanica	200.000		x						

		3.1.10. Projekat Izgradnja mini poligona malih sportova u naselju Gornje Džakule u MZ Džakule	20.000			x				
		3.1.11. Projekat Izgradnja dječijeg poligona u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje	35.000			x				
		3.1.12. Projekat Završetak tribina na igralištu NK «Orahovica 74» u MZ Donja Orahovica	55.000			x				
		3.1.13. Projekat Asfaltiranje poligona malih sportova kod Doma u MZ Donja Orahovica	60.000			x				
		3.1.14. Projekat Izgradnja poligona malih sportova na zapadnoj strani MZ Babići	60.000			x				
		3.1.15. Projekat Izgradnja poligona u MZ Buk	30.000	x						
		3.1.16. Projekat Izgradnja fudbalskog igrališta u MZ Škahovica	150.000					x		
		3.1.17. Projekat Poligon malih sportova u MZ Piskavica	60.000			x				
		3.1.18. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Vuknić-Hajdarovac u MZ Gračanica	30.000			x				
		3.1.19. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Režići-Gornji Čiriš u MZ Gračanica	25.000		x					
		3.1.20. Projekat Sportski poligon u MZ Gornji Doborovci	40.000	x	x					
		3.1.21. Projekat Uređenje	30.000			x				

		sportskog poligona u naselju Seljanuša u MZ Gračanica									
		3.1.22. Projekat Asfaltiranje sportskog poligona i ogradivanje u MZ Trnovci	25.000		x						
			15.000								
		3.1.23. Projekat Otkup zemljišta i izgradnja igrališta za mali nogomet u naselju Golaći u MZ Malešići	65.000			x	x				
		3.1.24. Projekat Izgradnja poligona malih sportova u MZ Pribava	20.000	x							
		3.1.25. Projekat Izgradnja ograde i tribina na nogometnom igralištu u MZ Mirićina	40.000	x	x						
		3.1.26. Projekat Izgradnja travnatog terena za mali nogomet u MZ Donja Lohinja	10.00		x						
	3.2. Program Poboljšanje kvaliteta sportsko-kulturnih sadržaja	3.2.1. Projekat Kulturne i sportske aktivnosti u MZ Lukavica	10.000	x							
		3.2.2. Projekat Ljetne večeri pod lipama Gračanica	30.000	x							
	3.3. Program obnove objekata	3.3.1. Projekat Dom kulture, sprat koji je izgorio 01.01.2008.g u MZ Malešići	80.000	x	x						
		3.3.2. Projekat Adaptacija čitaonica Lipa i Riječka u MZ Gračanica	50.000		x	x					
		3.3.3. Projekat Sanacija Društvenog doma u MZ Vranovići	20.000		x	x					
		3.3.4. Projekat Dovršetak Doma Kulture u MZ Babići	80.000	x	x	x	x				
		3.3.5. Projekat Adaptacija i saniranje Društvenog doma u MZ	15.000		x						

		Škahovica								
		3.3.6. Projekat Sanacija Doma kulture u MZ Donjoj Lohinji	15.000		x					
		3.3.7. Projekat Završetak izgradnje Doma kulture u MZ Rašljeva	112.000	x	x	x	x			
	3.4. Program zaštite kulturno historijskog naslijeda	3.4.1. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja Praistorijska naslijeda	30.000		x					
		3.4.2. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Srednji vijek	30.000		x					
		3.4.3. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Osmanski period	50.000		x					
		3.4.4. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Period austro-Ugarske uprave	50.000		x					
		3.4.5. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika i spomen obilježja iz NOR-a, socijalističke revolucije i odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992.-1995.godina).	70.000		x					
		3.4.6. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja prirodnog naslijeda	30.000		x					
	3.5. Program za mlade	3.5.1. Projekat Pokretanje omladinskog centra i formiranje edukativno-zabavnih sekcija	21.900		x					
		3.5.2. Projekat Inkluzija djece predškolskog uzrasta u sistem predškolskog obrazovanja	4.800		x					
		3.5.3. Projekat Osposobljavanje prostorija za mlade u svrhu organizovanja mnogobrojnih	6.000	x						

		aktivnosti na polju neformlanog obrazovanja									
		3.5.4. Projekat Stimulisanje učenika i studenata sa područja općine Gračanica povećanjem broja stipendija	900	x							
		3.5.5. Projekat Promocija volonterskog rada i njegove korisnosti za mlade	2.000	x							
		3.5.6. Projekat Promocija korisnosti udruživanja mladih i pružanje stručne pomoći istima	1.000	x							
		3.5.7. Projekat Prikupljanje relevantnih podataka o stvarnim potrebama mladih	3.000	x							
		3.5.8. Projekat Ugradnja i postavljanje info panoa u gradu i mjesnim zajednicama	6.000		x						
		3.5.9. Projekat Pokretanje omladinske radio emisije i info letka	10.000		x						
		3.5.10. Projekat Obrazovanje i informiranje mladih o načinima traženja zaposlenja	3.000		x						
		3.5.11. Projekat Obuka mladih osoba na temu savremenih uslova rada	31.000		x						
		3.5.12. Projekat Informisanje i obuka mladih osoba o načinima pokretanja vlastitog biznisa	14.000		x						
Cilj 4. Unaprijediti uslove rada i usluga u sekt oru zdravstv a do 2015. g	4.1. Program unaprijeđenja zdravstvene zaštite	4.1.1. Projekat Proširenje objekta porodične medicine u naselju Polje u MZ Stjepan Polje	40.000	x	x						
Cilj 5. Unaprijediti	5.1. Program	5.1.1. Projekat Izrada dokumentacije sistema kvalitete	10.000	x							

	rad lokalne uprave- povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. godine	razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2000	zasnovanim na skraćenim i pojednostavljenim procedurama rada općinskih službi								
		5.2. Program uvođenja nove informacijsko-komunikacijske tehnologije	5.2.1. Projekat licenciranja nelicenciranih softvera koji se koriste u Općini Gračanica	40.000	x	x					
			5.2.2. Projekat Licenciranje softvera - Auto Cad 2005 mrežna licenca i Microsoft SQL Server 2005 Standard Edition u Općini Gračanica								
			5.2.3. Projekat uspostava elektronske biblioteke i arhive	40.000		x					
			5.2.4. Projekat GIS SDMS4 paket								
		5.3. Program informatičkog opremanja službi	5.3.1. Projekat Nabavka informatičke opreme-općina	26.000		x					
			5.3.2. Projekat nabavka softvera za rad inspekcija-općina	10.000		x					
			5.3.3. Projekat nabavka softvera za vođenje materijalnog knjigovodstva-općina	2.000		x					
			5.3.4. Projekat nabavka softvera za trezorsko poslovanje								
			5.3.5. Projekat nabavka softvera za rad blagajne	3.000		x					
			5.3.6. Projekat nabavka softvera za elektronsko vođenje sistema kvalitete integrisanog u softver za	12.000		x					

			upravljanje dokumentima i zapisima								
			5.3.7. Projekat nabavka softvera za praćenje realizacije projekata			x					
			5.3.8.Nabavka aparata za utvrđivanje redoslijeda pristupa stranaka šalterima	10.000		x					
	5.4. Program upravljanja ljudskim resursima	5.4.1. Projekat edukacije (rad na softverskim aplikacijama za pružanje usluga, web dizajn, mikrosoft edukacija za sistem administratora-MCSA, javne nabavke, trezorsko poslovanje, pover point, menadžerske vještine, građanska stanja, itd)	2.500		x						
	5.5. Program unaprijeđenja dostignutog nivoa komunikacije općinskih službi	5.5.1. Projekat umrežavanje mjesnih ureda sa Centrom za pružanje usluga općine Gračanica	21.5000		x						
	5.6. Program stvaranja prostornih, tehničkih i materijalnih uslova za efikasan rad općinskih službi	5.6.1. Projekat uvođenja ventilacije u server sobi	5.000	x							
		5.6.2. Projekat nabavka aparata za kontrolu ulaska i izlaska uposlenika	10.200		x						
		5.6.3.Projekat instaliranje alarmnog sistema i video nadzora	19.000		x						
		5.6.4.Projekat završetak sprata nove zgrade općine	400.000	x	x						
		5.6.5.Projekat završetak multifunkcionalne sale u novoj zgradi općine	300.00	x							
			190.000								
		5.6.6.Projekat Dogradnja garaža postojećeg Vatrogasnog doma	100.000		x						

		5.6.7.Projekat Opremanje TVJ Gračanica-autocisterna V= 12.000 L	500.000	x	x	x	x	x		
		5.6.8.Projekat Opremanje struktura CZ-hidraulične platforme i hidrauličnih ljestava	50.000		x					
		5.6.9.Projekat Opremanje struktura CZ–stavljanje u funkciju repetitora Staževac	20.000	x						
		5.6.10.Projekat Opremanje struktu ra CZ –modernizacija srevisa za punje nje protivpožarnih aparata	20.000			x	x			
		5.6.11.Projekat Opremanje struktu ra CZ – fiksne, mobilne, ručnih radio stanica	20.000		x					
		5.6.12.Projekat Opremanje struktu ra CZ – informatičko opremanje	6.000		x					
		5.6.13.Projekat Opremanje struktu ra CZ –lična i kolektivna zaštitna oprema	10.000		x					
		5.6.14.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka vozila kedi	30.000		x					
		5.6.15.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompletka lične opreme za službu hitne pomoći	20.000		x					
		5.6.16.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompletka opreme za službu veterinarske pomoći	20.000		x					
		5.6.17.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompletka opreme za službu Zaštite od požara	20.000			x				
		5.6.18.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompletka opreme za službu za čistoću, sanaciju terena i zaštitu okoline	20.000				x			
		5.6.19.Projekat Opremanje TVJ Gračanica-specijalno vozilo za tehničke intervencije	80.000		x					
		5.6.20.Projekat Uredenje prostorija	100.000		x	x	x	x		

			mjesnih ureda ili poboljšanje uslova rada u mjesnim uredima i izgradnja rampi za invalide (MZ: Soko, Doborovci, Džakule, St. Polje, Malešići, Lukavica, D. Orahovica, G.Orahovica, Mirićina)								
			5.6.21.Projekat Nabavka opreme za mjesni ured u Pribavi	15.000		x					

V.3. Plan zaštite i unapređenje okoliša

Plan razvoja životne sredine služi kao instrument za zaštitu i unapređivanje životne sredine u lokalnoj zajednici. Njime namjeravamo da osiguramo takvo odgovorno upravljanje prirodnim resursima i okolinom, kojim će se uravnoteženo zadovoljiti potrebe sadašnje i budućih generacija u lokalnoj zajednici. U BiH rastuća važnost ovih planova ima dva osnovna izvora: (1) zaštita životne sredine jasno je definisana kao lokalna nadležnost, i (2) cijenu borbe neke sredine za ekonomsko i socijalno preživljavanje, karakteristične za najsuroviju fazu tranzicije, obično prvo plaćaju prirodni resursi i životna sredina.

Plan zaštite životne sredine obuhvata istovremeno i glavne elemente životne sredine koje treba zaštитiti (vodu, vazduh, zemljište, druge prirodne resurse i ekosisteme, prirodnu i istorijsku baštinu) i izvore zagađenja, najčešće proizvedene ljudskim djelovanjem. Osim toga, uključuje i cijeli niz kritičnih veza i uticaja, od uticaja lokalne ekonomije na životnu sredinu, do uticaja životne sredine na javno zdravlje. Nerijetko, lokalni plan uključuje i stvari koje su izvan teritorije opštine, jer se dio uzročnika negativnih uticaja na životnu sredinu nalazi izvan područja konkretne opštine. To je jedan od razloga zašto lokalne zajednice međusobno treba da usklađuju planiranje i realizaciju ovih planova.

V.3.1. SWOT ANALIZA ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA

<u>SNAGE</u>	<u>SLABOSTI</u>
<ul style="list-style-type: none"> Projekat energetske efikasnosti (toplifikacija grada) putem „Eko toplane“ d.o.o u završnoj fazi Urađena Studija upravljanja krutim otpadom Urađen Plan prilagođavanja postojeće deponije „Grabovac“ Uspostavljen partnerski odnos sa nevladnim sektorom (EKO OAZA, Udruženje poljoprivrednika, Udruženje privrednika, Udruženje pčelara, lovaca, ribara) – usvojena Strategija o partnerstvu sa vladinim sektorom Donesen Program kapitalnih investicija Općine Gračanica za period 2010-2014 Pilot projekat selektivnog odlaganja otpada Relativno dobra komunalna infrastruktura na području općine Urađeni projekti za deminiranje korita i obala rijeke Spreče, obezbijeđena sredstava za finansiranje od strane donatora i odabran izvođač čime su stvoreni preduslovi za regulaciju rijeke Spreče Nema većih izvora zagađenja Povoljan geografski položaj Općine Prirodni resursi (vrela termo-mineralnih voda, poljoprivredno zemljište, šume, nemetalne mineralne sirovine) 	<ul style="list-style-type: none"> Zagađenje zraka i okoline (veliki broj individualnih ložišta i veliki broj vozila) Neprovođenje postojeće zakonske regulative u oblasti zaštite okoliša, kontrole kvaliteta roba i usluga Nizak nivo svijesti o zaštiti okoline Velike površine pod minama Neuređena rijeka Spreča i ostala riječna korita Neriješeno pitanje gradske zaobilaznice Neriješeno pitanje kvalitetnog vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda (nepostojanje kolktora i prečistača za otpadne vode) Neopremljenost komunalnog preduzeća Nepostojanje sistema protivgradne odbrane Usitnjeno i fragmentacija zemljista (nedovoljno velikih parcela za intenziviranje poljoprivredne proizvodnje).
<u>PRILIKE</u>	<u>PRIJETNJE</u>
<ul style="list-style-type: none"> Udruživanje više općina u okruženju za obezbjeđenje sanitарне deponije Korištenje obnovljivih alternativnih izvora energije Brži pristup evropskim i drugim razvojnim fondovima Brže rješavanje komunalnih i drugih razvojnih projekata Podsticajna sredstva za uređenje sistema protivgradne odbrane 	<ul style="list-style-type: none"> Neadekvatno riješeno pitanje deponije i prikupljanja otpada Nizak nivo ekološke svijesti Prirodne nepogode i druge nesreće (poplave, klizišta i dr.) Neplansko korištenje i kontrola eksploatacije prirodnih resursa Sve manje donatorskih sredstava Nepraguje kapitalnih projekata od zajedničkog interesa od strane susjednih općina (regulacija vodotoka na entitetskoj granici) Nekontrolirano širenje ambrozije

V.3.2. Ciljevi zaštite i unapređenja okoliša

SEKTORSKI CILJEVI UNAPREĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Cilj 1.

Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine

Cilj 2.

Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica

Cilj 3.

Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine

Cilj 4.

Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije

V.3.3. Programi, projekti i mjere

Cilj 1. Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine

- 1.1. Program Organizovan odvoz otpada na cijeloj teritoriji općine
- 1.2. Program Reciklaža otpada
- 1.3. Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojeće deponije i obezbjeđenje nove lokacije deponije
- 1.4. Program Uklanjanje otpada animlanog porijekla
- 1.5. Program Čišćenje i regulacija vodotoka
- 1.6. Program Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda
- 1.7. Programi energetske efikasnosti
- 1.8. Program Izgradnja zaobilaznica

Cilj 2. Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica

- 2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica
- 2.2. Program Izgradnja vodovodnih mreža
- 2.3. Program organizovanog upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na općini Gračanica
- 2.4. Program obezbijeđenja novih količina pitke vode –nova izvorišta području općine Gračanica

Cilj 3. Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine

- 3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture
- 3.2. Program Uređenje izletišta
- 3.3. Program Uređenje zelenih površina

Cilj 4. Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije

- 4.1. Program Deminiranje obale i korita rijeke Spreče
- 4.2. Program Deminiranje područja MZ Skipovac
- 4.3. Program Deminiranje područja MZ Lendići
- 4.4. Program Deminiranje područja Visa
- 4.5. Program Deminiranje područja Grabovca

PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Doprinos ekonomskom i društvenom razvoju

PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA																				
Doprinos ekonomskom i društvenom razvoju																				
Indikatori	Programi	Cilj 1								Cilj 2				Cilj 3						
		Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine								Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica				Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na odručju općine do 2015. godine						
Indikatori		1.9.	1.2	1.3	1.4	1.5.	1.6.	1.7	1.8	2.1	2.2	2.3.	2.4.	3.1.	3.2.	3.3.				
Izdaci		Program Organizovan odvoz otpada na cijeloj teritoriji općine	Program Reciklaža otpada	Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojeće deponije i obezbjedenje novih	Program Uklanjanje otpada animiranog projekla	Program Čišćenje i regulacija vodotoka	Program Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja Programi energetske efikasnosti	Program Izgradnja zaobilaznica	Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	Program Izgradnja vodovodnih mreža	Program organizovanog upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na opći Gr	Program obezbijedenja novih količina pitke vode –nova izvorista području općine Grač	Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture	Program Uređenje izletišta	Program Uređenje zelenih površina	Program Deminiranje obale i korita rijeke Spreče	Program Deminiranje područja MZ Skipovac	Program Deminiranje područja MZ Lendići	Program Deminiranje područja Visa	Program Deminiranje područja Grabovca

Cilj	Projekti	Programi
1.1.1. Projekat Nabavka 2 specijalna teretna vozila za odvoz smeća-Komus	1.1. Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	
1.1.2. Projekat Nabavka specijalnog vozila za čišćenje ulica -Komus	1.1 Program Organizovan odvoz otpada na cijeloj teritoriji općine	
1.1.3. Projekat Nabavka specijalnog vozila-cisterna za pitku vodu -Komus	1.2 Program Reciklaža otpada	
1.2.1. Projekat Primarna selekcija ambalažnog otpada iz komunalnog čvrstog otpada na općini Gračanica (II faza Projekta)	1.3. Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojiće depozitne i obezbjeđenje nove lokacije deponije	1.3 Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojiće depozitne i obezbjeđenje nove lokacije deponije
1.3.1. Projekat Izgradnja nove sanitarnе deponije u općini Gračanica	1.4. Program Uklanjanje otpada animlanog porijekla	1.4. Program Čišćenje i regulacija vodotoka
1.3.2. Projekat Sanacija postojeće deponije «Grabovac» sa produžetkom roka njenog korištenja u općini Gračanica		
1.4.1. Projekat Jama stočna grobnica sa pomoćnim objektima u općini Gračanica		
1.5.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta za Babice do mosta kod SŠC) u MZ Gračanica		
1.5.2. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta u Ul.Drijenča-Ul.Gajevi do usča u rijeku Sokolušu) u MZ Gračanica		
1.5.3. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta na rijeci Drijenči koji spaja putni pravac Drijenča do mosta Ul.Drijenča-Ul.Gajevi) u MZ Gračanica		
1.5.4. Projekat Izrada projekta regulacije kao i izgradnja regulacije potoka Ildža u zoni izvorišta Ildža u MZ Sokol		
1.5.5. Projekat Izrada Projekta regulacije kao i izgradnja regulacije rijeke Sokoluše u zoni izvorišta Sklop -Pašalići u MZ Gračani		
1.5.6. Projekat Regulacija korita Drafičkog potoka (dionica od mosta u ul. Bosanska do drafničke đžamije) u MZ Gračanica		
1.5.7. Projekat Regulacija korita Potoka Japaga (dionica završetka ranije urađenog zacijevljenja potoka Japaga u naselju Japaga) u MZ Gradevine do mosta u ul. Bosanska) u MZ Gračanica		
1.5.8. Projekat Regulacija korita Vatoškog Potoka (dionica od uljevne gradevine do mosta u ul. Bosanska) u MZ Gračanica		
1.5.9. Projekat Regulacija korita potoka Japaga (dionica od javne česme Derva do regulisanog dijela u naselju Japaga) u MZ Gračanica		
1.5.10 Uređenje korita «Tunjevačke Rijeke» u MZ Pribava		

Cilj	Projekti	Programi
1.6.1.	Projekat Izgradnja fabrike za prečišćavanje otpadnih voda kanalizacionog sistema	1. Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine
1.6.2.	Projekat Izgradnja kolektorske mreže kanalizacionog sistema Gračanica	1.6
1.6.3.	Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i fabrike za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Soko	Program Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda
1.6.4.	Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Škahovica i MZ Piškavica	1.7
1.6.5.	Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Babići	Program Programi energetske efikasnosti
1.6.6.	Projekat Nastavak izgradnje kanalizacione mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica	
1.6.7.	Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u naselju Jug 3 u MZ Gračanica	
1.6.8.	Projekat Kanalizacija u naselju Rijeka MZ Džakule	
1.6.9.	Projekat Kanalizacija u naselju Poje - MZ Stjepan Poje	
1.6.10	Projekat Kanalizacija u naselju Mala Rijeka MZ D.Orahovica	
1.6.11	Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u MZ Vranovići	
1.6.12	Projekat Kanalizacija u naselju Gornje Džakule u MZ Džakule	
1.6.13	Projekat Izgradnja fekalne i oborinske kanalizacije u naselju Lipa	
1.6.14	Projekat Kanalizacija u MZ Piškavica	
1.6.15	Projekat Izgradnja kanalizacije za naselje Brdo-Babljak u MZ Mirićina	
1.6.16	Projekat Izgradnja kanalizacije u S.Mirićini	
1.6.17	Projekat Dovršetak kanalizacione mreže «naselje Ribnjak» u MZ Pribava	
1.6.18	Projekat Izgradnja dijela kanalizacione mreže u centru (kod džamije) u MZ Pribava	
1.6.19	Projekat Ucjevљenje i odvodnja površinske vode od Tulega do M. Ahmetbegovića u MZ Gračanica	
1.7.1.	Projekat edukacije	
1.7.2.	Projekat primjera dobre prakse	
1.7.3.	Projekat poboljšanje rasyjete	

Cilj	Projekti	Programi
1.8.1 Projekat Izrade Studije saobraćaja općine	1. Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	2. Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica
1.8.2 Projekat Revizija ranije uredjenog idejnog projekta zaobilaznice oko Gračanice	1.8	2.1.
	Program Izgradnja zaobilaznica	Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica
	2.1.1. Projekat Rekonstrukcija dijela dovodnog cjevovoda Soko-Gaj	
	2.1.2. Projekat Rekonstrukcija potisnog voda Sklop-rezervoar Gaj u MZ Gračanica	
	2.1.3. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Lipa u MZ Gračanica	
	2.1.4. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Čiriš u MZ Gračanica	
	2.1.5. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u ul.M.Šemsekadića u MZ Gračanica	
	2.1.6. Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Korica Brdo-Deponija» u MZ Gračanica	
	2.1.7. Projekat Rekonstrukcija LŽ distribucionog cjevovoda «Hadžijina voda-Ada» u MZ Gračanica	
	2.1.8. Projekat Rekonstrukcija mjesnog vodovoda Zmajevac u MZ Džakule	
	2.1.9. Projekat II Faza rekonstrukcije vodovo dne mreže i aktiviranje novog izvorišta u MZ Buk	
	2.1.10 Projekat Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda «Alici i Džafići» u MZ Doborovci	
	2.1.11 Projekat Rekonstrukcija postojeće vod ovodne mreže i obezbjeđenje novih količina pitke vode u MZ Piskavica	
	2.1.12. Projekat Vodosnabdijevanje-rekonstrukcija glavne mreže i poboljšanje kapaciteta u MZ Trnovci	
	2.1.13 Projekat Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže u MZ Doborovci	
	2.2.1 Projekat Izgradnja novog rezervoarskog prostora u sistemu Gračanica u MZ Gračanica	2.2.
	2.2.2. Projekat Izgradnja nove vodovodne distribucione mreže u MZ Pribava	Program Izgradnja novih vodovodnih mreža
	2.2.3 Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Ersan-Korića Brdo» i «Fering-Robot» u MZ Gračanica	
	2.1.4. Projekat Vodosnabdijevanje Mjesne zajednice Donja Orahovica	

Cilj	Projekti	Programi
2.1.5. Projekat Centralnog vodovoda «Škabrovica» - prilog idejni projekat vodovoda Škabrovica	2. Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica	2.2.
2.1.6. Projekat Izgradnja cjevovoda za prihvrat prelivnih i oborinskih voda sa Rezervoara Gaj u MZ Gračanica	Program Izgradnja novih vodovodnih mreža	2.3.
2.1.7. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Gornji Drafnići-Brezik u MZ Gračanica		Program organizovanog upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na općini Gračanica
2.1.8. Projekat Izgradnja podistema vodosnabdijevanja za naselje Bijela Polja- Drafnići u MZ Gračanica		
2.1.9. Projekat Izgradnja novog sistema vodosnabdijevanja za naselje Lendići		
2.1.10 Projekat Vodosnabdijevanje Delići-Devedžije-Zolje u MZ Lukavica		
2.1.11 Projekat Nastavak izgradnje vodovodne mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica		
2.1.12. Projekat Izgradnja vodovodne mreže u naselju Jug 3 u MZ Gračanica		
2.1.13 Projekat Izgradnja novog rezervoarskog prostora u sistemu Gračanica u MZ Gračanica		
2.1.14. Projekat Izgradnja jedinstv. vodovodnog sistema u MZ Vranovići		
2.1.15. Projekat Izgradnja eksploatacionog bunara i izvod vode u bazen Golači u MZ Malešići		
2.1.16 Projekat Vodosnabdijevanje u MZ Donja Lohinja		
2.1.17 Projekat Izgradnja vodovoda sa cjelokupnom infrastrukturom u MZ Rašjeva		
2.1.18 Projekat Vodovod (sanacija i izgradnja vodovoda) u MZ Soko		
2.1.19 Projekat Vodovod Rijeka (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci		
2.1.20 Projekat Vodovod Piragići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci		
2.1.21 Projekat Vodovod Hodžići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci		
2.1.22 Projekat Vodovod Sjedi krš		
2.2.1 Projekat Elaborat postojećeg stanja u oblasti vodosnabdijevanja općine Gračanica		

Cilj	Programi	Projekti	
2.4.1. Projekat Hidrogeološki istražni radovi, bušenje eksploracionih bunara i uvodenje novih količina vode u sistem	2. Poboljšanje vodosnabdijevanja na teritoriji općine Gračanica	2.4.2. Projekat Postrojenje za tretman pitkih voda u Sokolu, Općina Gračanica	2.4.3. Projekat Bušotina pitke vode za građane MZ Babići
2.4.4. Projekat Izrada hidrogeološke karte šireg područja zaštitnih zona Soko sa saniranjem upojnih mjestâ (vrišta)	Program obezbijedenja novih količina pitke vode –nova izvorišta području općine Gračanica	2.4.5. Projekat Vodosnabdijevanje-bušenje dubinskih bunara u MZ Mirićina	2.4.6. Projekat Rekonstrukcija izvorišta Slanska voda u MZ Doborovci
2.4.7. Projekat Bušotina u MZ Donja Lohinja	3. Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine	3.1. Projekat Sanacija kulturno-histotičkih spomenika	3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture
3.1.1. Projekat Spomen obilježje palim borcima u ratu 1992-1995. i 1941-1945.god. u MZ Piskavica	3.1.2. Projekat Izgradnja spomen obilježja «Šehidi Babića» u MZ Babići	3.1.3. Projekat Obnova stare bosanske kuće u Gračanici	3.2. Program Uređenje izletišta
3.1.4. Projekat Obnova stare bosanske kuće u Gračanici	3.1.5. Projekat Nacionalnog spomenika objekta džamije u Delićima u MZ Lukavica	3.1.6. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekta džamije u Delićima u MZ Lukavica	3.3. Program Uređenje zelenih površina
3.2.1. Projekat Izgradnja sportsko-rekreativnog centra na platou Vis u MZ Babići	3.2.2. Projekat Uređenje izletišta Monj u MZ Doborovci	3.2.3. Projekat Izletište Borik (infrastruktura) u MZ Gornji Doborovci	3.3.3. Projekat Rekonstrukcija zelene površine kod Opštine
3.2.4. Projekat Izletište Mekote (infrastruktura) u MZ Gornji Doborovci	3.3.1. Projekat Gradski trgu MZ Gračanica	3.3.2. Projekat Uređenje prostora oko zgrade Općine (pristupni put, pješačke staze i zelene površine)	3.3.3. Projekat Rekonstrukcija zelene površine kod Opštine

Cilj	4. Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije			
Projekti	Programi			
4.2.1. Projekat Donji Skipovac-šuma Gušta 1 (deminiranje)	4.2.			
4.2.2. Projekat «Kočići-Okućnice 2» tehničko izviđanje (deminiranje)	Program Deminiranje područja MZ Skipovac			
4.2.3. Projekat Gornji Skipovac.Tehničko izviđanje-deminiranje		4.3.	4.4.	4.5.
4.2.4. Projekat «Kočići» deminiranje		Program Deminiranje područja MZ Lendići	Program Deminiranje područja Grabovac	Program Deminiranje područja Visa
4.2.5. Projekat Donji Skipovac.Tehničko izviđanje-deminiranje				
4.2.6. Projekat «Gornji Skipovac-Toplaovici 2». Tehničko izviđanje (deminiranje)				
4.3.1. Projekat Lendići-tehničko izviđanje (deminiranje)(učešće Općine 50.000,00 godišnje)				
		4.4.1. Projekat Spreča-Grabovac – tehničko izviđanje (deminiranje)		
				4.5.1. Projekat «Vis-Šamunica» Tehničko izviđanje (deminiranje)

V.3.5. Okvirna finansijska konstrukcija

Okvirna finansijska konstrukcija 2011 - 2015.											
Sektor 3: Okoliš											
Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vrijednost projekta	Orientacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
	<u>Cilj 1.</u> Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	1.1. Program Organizovan odvoz otpada na cijeloj teritoriji općine	1.1.1. Projekat Nabavka 2 specijalna teretna vozila za odvoz smeća	480.000		x					
			1.1.2. Projekat Nabavka specijalnog vozila za čišćenje ulica	80.000		x					
			1.1.3. Projekat Nabavka specijalnog vozila -cisterna za pitku vodu	100.000		x					
		1.2. Program Reciklaža otpada	1.2.1. Projekat Primarna selekcija ambalažnog otpada iz komunalnog čvrstog otpada na općini Gračanica (II faza Projekta)	39.500	x	x					
			1.3. Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojeće depozite i obezbjeđenje nove lokacije deponi	1.3.1. Projekat Izgradnja nove sanitарне deponije u općini Gračanica	2.000.000		x				
		1.4. Program Uklanjanje otpada animlalog porijekla	1.3.2. Projekat Sanacija postojeće deponije «Grabovac» sa produžetkom roka njenog	2.000.000		x	x				
			1.4.1. Projekat Jama stočna grobnica sa pomoćnim objektima u općini Gračanica	224.030	x	x	x				
		1.5. Program Čišćenje i	1.5.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta za Babiće do mosta kod SŠC) u MZ	2.728.500				x			

		regulacija vodotoka	Gračanica								
			1.5.2. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta u Ul. Drijenča-Ul.Gajevi do ušća u rijeku Sokolušu) u MZ Gračanica	960.000			x	x			
			1.5.3. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta na rijeci Drijenči koji spaja putni pravac Drijenča do mosta Ul.Drijenča-Ul.Gajevi) u MZ Gračanica	909.000				x	x		
			1.5.4. Projekat Izrada projekta regulacije kao i izgradnja regulacije potoka Ilidža u zoni izvorišta Ilidža u MZ Soko	50.000		x	x				
			1.5.5. Projekat Izrada Projekta regulacije kao i izgradnja regulacije rijeke Sokoluše u zoni izvorišta Sklop -Pašalići u MZ Gračanica	120.000		x	x				
			1.5.6. Projekat Regulacija korita Drafničkog potoka (dionica od mosta u ul. Bosanska do drafničke džamije) u MZ Gračanica	71.000	x	x	x				
			1.5.7. Projekat Regulacija korita Potoka Japaga (dionica završetka ranije urađenog zacjevljenja potoka Japaga u naselju Japaga) u MZ Gračanica	17.500	x						
			1.5.8. Projekat Regulacija korita Varoškog Potoka (dionica od uljevne građevine do mosta u ul. Bosanska) u MZ Gračanica	34.500	x	x	x				
			1.5.9. Projekat Regulacija korita potoka Japaga (dionica od javne česme Derva do regulisanog dijela u naselju Japaga) u MZ Gračanica	126.000				x	x		

			1.5.10. Uređenje korita «Tunjevačke Rijeke» u MZ Pribava	35.000				x			
		1.6. Program Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	1.6.1. Projekat Izgradnja fabrike za prečišćavanje otpadnih voda kanalizacionog sistema Gračanica	4.000.000		x	x	x			
			1.6.2. Projekat Izgradnja kolektorske mreže kanalizacionog sistema Gračanica	3.500.000		x	x	x			
			1.6.3. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i fabrike za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Soko	2.270.000		x	x	x	x		
			1.6.4. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Škahovica i MZ Piskavica	2.400.000		x	x	x			
			1.6.5. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Babići	1.900.000		x	x	x			
			1.6.6. Projekat Nastavak izgradnje kanalizacione mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica	50.000		x	x				
			1.6.7. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u naselju Jug 3 u MZ Gr	90.000		x	x	x	x		
			1.6.8. Projekat Kanalizacija u naselju Rijeka MZ Džakule	180.000		x	x	x			
			1.6.9. Projekat Kanalizacija u naselju Polje - MZ Stjepan Polje	220.000		x	x	x	x		
			1.6.10. Projekat Kanalizacija u naselju Mala Rijeka MZ D.Orahov	220.000		x	x	x	x		
			1.6.11. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u MZ Vranovići	100.000			x	x			
			1.6.12. Projekat Kanalizacija u naselju G.Džakule u MZ Džakule	90.000			x	x	x		

			1.6.13. Projekat Izgradnja fekalne i oborinske kanalizacije u naselju Lipa	100.000		x	x				
			1.6.14. Projekat Kanalizacija u MZ Piskavica	190.000		x	x				
			1.6.15. Projekat Izgradnja kanali - zacijske za naselje Brdo-Babljak u MZ Miričina	50.000		x	x	x	x		
			1.6.16. Projekat Izgradnja kanali - zacijske u S.Miričini	150.000		x	x	x			
			1.6.17. Projekat Dovršetak kanaliza cione mreže «naselje Ribnjak» u MZ Pribava	60.000		x	x				
			1.6.18. Projekat Izgradnja dijela kanalizacione mreže u centru (kod džamije) u MZ Pribava	37.000		x					
			1.6.19. Projekat Ucjevljenje i odvo dnja površinske vode od Tulega do M.Ahmetbegovića	60.000		x					
	1.7. Programi energetske efikasnosti	1.7.1. Projekat edukacije	5.000		x						
		1.7.2. Projekat primjera dobre prakse	5.000		x						
		1.7.3. Projekat poboljšanje rasvjete	20.000		x						
	1.8. Program Izgradnja zaobilaznica	1.8.1. Projekat Izrada Studije saobraćaja općine	50.000		x	x					
		1.8.2. Projekat Revizija ranije urađenog idejnog projekta zaobila - znice oko Gračanice	40.000		x	x					
Cilj 2. Poboljšanje vodosnabdij evanja na teritoriji	2.1. Program saniranje gubitaka na području	2.1.1. Projekat Rekonstrukcija dijela dovodnog cjevovoda Soko- Gaj u MZ Gračanica	100.000		x						
		2.1.2. Projekat Rekonstrukcija potisnog voda Sklop-rezervoar Gaj	300.000			x					

općine Gračanica		općine Gračanica	u MZ Gračanica								
			2.1.3. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Lipa u MZ Gračanica	150.000							
			2.1.4. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Čiriš u MZ Gračanica	100.000	x	x					
			2.1.5. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u ul.M.Šemsekadića u MZ Gračanica	10.000	x	x					
			2.1.6. Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Korića Brdo-Deponija» u MZ Gračanica	50.000	x	x					
			2.1.7. Projekat Rekonstrukcija LŽ distribucionog cjevovoda «Hadžijina voda-Ada» u MZ Gračanica	100.000		x	x	x			
			2.1.8. Projekat Rekonstrukcija mjesnog vodovoda Zmajevac u MZ Džakule	50.000	x	x					
		2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	2.1.9. Projekat II Faza rekonstrukcije vodovo dne mreže i aktiviranje novog izvorišta u MZ Buk	85.000		x					
			2.1.10. Projekat Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda «Alići i Džafići» u MZ Doborovci	65.000	x						
			2.1.11. Projekat Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže i obezbjeđenje novih količina pitke vode u MZ Piskavica	36.000		x					
				20.000							

			2.1.12. Projekat vodosnabdijevanje-rekonstrukcija glavne mreže i poboljšanje kapaciteta u MZ Trnovci	35.000	x						
			2.1.13. Projekat Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže u MZ Doborovci	32.000		x					
		2.2. Program Izgradnja novih vodovo dnih mreža	2.2.1. Projekat Izgradnja novog rezervoarskog prostora u sistemu Gračanica u MZ Gračanica	180.000			x				
			2.2.2. Projekat Izgradnja nove vodovodne distribucione mreže u MZ Pribava	700.000	x	x	x	x	x		
				25.000							
		2.2. Program Izgradnja novih vodovo dnih mreža	2.2.3. Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Ersan-Korića Brdo» i «Fering- Robot» u MZ Gračanica	150.000			x	x			
			2.2.4. Projekat Vodosnabdijevanje Mjesne zajednice Donja Orahovica	1.100.000	x	x	x	x	x		
			2.2.5. Projekat Centralni vodovod «Škahovica» - prilog idejni projekat vodovoda Škahovica	263.000	x	x	x	x	x		
			2.2.6. Projekat Izgradnja cjevovoda za prihvat prelivnih i oborinskih voda sa Rezervoara Gaj	30.000	x						
			2.2.7. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Gornji Drafnići-Brezik u MZ Grača	200.000	x	x	x				
			2.2.8. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Bijela Polja- Drafnići u MZ Grača	150.000	x	x	x				
			2.2.10. Projekat Izgradnja novog sistema vodosnabdijevanja za naselje Lendići	350.000	x	x	x	x	x		

			2.2.11. Projekat Vodosnabdijevanje Delići-Devedžije-Zolje u MZ Lukavica	200.000	x	x					
			2.2.12. Projekat Nastavak izgradnje vodovodne mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica	50.000		x	x				
			2.2.13. Projekat Izgradnja vodovodne mreže u naselju Jug 3 u MZ Gračanica	90.000		x	x	x	x		
			2.2.14. Projekat Izgradnja jedinstvenog vodovodnog sistema u MZ Vranov	400.000							
				45.000	x	x	x				
		2.2. Program Izgradnja novih vodovodnih mreža	2.2.15. Projekat Izgradnja eksploatacionog bunara i izvod vode u bazen Golači u MZ Malešići	40.000							
			2.2.16. Projekat Vodosnabdijevanje u MZ Donja Lohinja	8.000	x	x					
			2.2.17. Projekat Izgradnja vodovoda sa cjelokupnom infrastrukturom u MZ Rašljeva	200.000							
				45.000	x	x					
			2.2.18. Projekat Vodovod (sanacija i izgradnja vodovoda) u MZ Soko	350.000		x					
			2.2.19. Projekat Vodovod Rijeka (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	8.000		x	x				
			2.2.20. Projekat Vodovod Piragići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	20.000		x	x				
				30.000							
			2.2.21. Projekat Vodovod Hodžići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	15.000	x						
			2.2.22. Projekat Vodovod Sijedi krš	11.000	x			x			
		2.3. Program organizovanog upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na	2.3.1. Projekat Elaborat postojećeg stanja u oblasti vodosnabdijevanja općine Gračanica	90.000		x	x				
				100.000							

		općini Gračana	2.4. Program obezbijedenja novih količina pitke vode – nova izvorišta području općin Gračanica	2.4.1. Projekat Hidrogeološki istražni radovi, bušenje eksploracionih bunara i uvođenje novih količina vode u sistem	1.800.000 80.000	x	x						
			2.4.2. Projekat Postrojenje za tretman pitkih voda u Sokolu, Općina Gračanica	1.100.000			x	x	x				
			2.4.3. Projekat Bušotina pitke vode za građane MZ Babići	150.000			x	x	x	x			
			2.4.4. Projekat Izrada hidrogeološke karte šireg područja zaštitnih zona Soko sa saniranjem upojnih mjesta	70.000			x						
			2.4.5. Projekat Vodosnabdijevanje- bušenje dubinskih bunara u MZ Mirićina	70.000 5.000		x	x						
			2.4.6. Projekat Rekonstrukcija izvorišta Slanska voda u MZ Doborovci	35.000			x						
			2.4.7. Projekat Bušotina u MZ Donja Lohinja	60.000			x						
		3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture	3.1.1. Projekat Sanacija kulturno-histotičkih spomenika	50.000			x						
			3.1.2. Projekat Spomen obilježje palim borcima u ratu 1992-1995. i 1941-1945.god. u MZ Piskavica	20.000 15.000		5.000							
			3.1.3. Projekat Izgradnja spomen obilježja «Šehidi Babića» u MZ Babići	10.000	x								
			3.1.4. Projekat Obnova stare bosanske kuće u Gračanici	50.000	x	x							
			3.1.5. Projekat Rekonstrukcija i restauracija stare džamije Soko u Sokolu	185.000 135.000		x							
			3.1.6. Projekat Izrada Glavnog	20.000	x								

			projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekta džamije u Delićima u MZ Lukavica								
			3.1.7. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekat historijske građevina Konak-Vijećnica u Gračanici (ZGRADA OPĆINE)	30.000	x						
			3.1.8. Projekat Izrada projekta rekonstrukcije srednjev. grada Soko	80.000		x					
		3.2. Program Uređenje izletišta	3.2.1. Projekat Izgradnja sportsko-rekr.centra na platou Vis u Babići	70.000		x	x	x			
			3.2.2. Projekat Uređenje izletišta Monj u MZ Doborovci	20.000		x					
			3.2.3. Projekat Izletište Borik (infrastruktura) u MZ G.Doborovci	10.000		x					
			3.2.4. Projekat Izletište Mekote (infrastruktura) u MZ G.Doborovc	10.000		x					
		3.3. Program Uređenje zelenih površina	3.3.1. Projekat Gradski trg u MZ Gračanica	50.000		x	x				
			3.3.2. Projekat Uređenje prostora oko zgrade Općine (pristupni put, pješačke staze i zelene površine)	200.000		x	x				
			3.3.3. Projekat Rekonstrukcija zelene površine kod Opštine	45.000		x	x				
		4.2. Program Deminiranje područja MZ Skipovac	4.2.1. Projekat Donji Skipovac-šuma Gušta 1 (dem. P=20.831,58 m2)	104.100	x						
			4.2.4. Projekat «Kojići-Okućnice 2» teh. izviđanje (d.P=74.468,44 m2)	113.600	x						
			4.2.6. Projekat Gornji Skipovac. Tehničko izviđanje-deminiranje	25.000				x			

		4.2.6. Projekat Donji Skipovac. Tehničko izviđanje-deminiranje	25.000				x			
		4.2.11. Projekat «Kojići» (dem.P=76.753,30 m ²)	145.100	x						
		4.2.13. Projekat «Gornji Skipovac- Toplaovići 2». Tehničko izviđanje (dem.P=10.234,05 m ²)	20.500	x						
	4.3. Program Dem.područja MZ Lendići	4.3.1. Projekat Lendići-tehničko izviđanje (deminiranje)	50.000	x						
	4.5. Program Deminiranje područja Visa	4.5.1. Projekat «Vis-Šamunica» Tehničko izviđanje (deminiranje)	300.000			x				

VI.1. Plan implementacije

VI. 1.1. Orientacioni progled prioritetnih projekata i mjera za period od 3-5 godina

Plan implementacije 2011 – 2015.											
Sektor 1: Ekonomski razvoj											
Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vri.projekt /realizova	Orientacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
cilj III KVALITETNO RIJEŠENJA CESTOVNA INFRASTRUKTURA	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.1. Projekat Rekonstrukcija parking prostora u gradu u MZ Gračanica	100.000	15.000	30.000	30.000	25.000		Služba za lokalni razvoj	
			1.1.2. Projekat Rekonstrukcija ul. Polje u MZ Gračanica	400.000	120.000	215.000					
			1.1.3. Projekat Rekonstrukcija ul. Gračanički Skver u MZ Gračanica	54.000	10.000	39.000					
			1.1.4. Projekat Rekonstrukcija ul. Šenik u MZ Gračanica	71.000			71.000				
			1.1.5. Projekat Rekonstrukcija ul. 22.Divizije u MZ Gračanica	154.000	50.000						
				104.000							
			1.1.6. Projekat Rekonstrukcija ul. Branilaca Kule Grada u MZ Gračanica	253.000		100.000	153.000				
			1.1.7. Projekat Rekonstrukcija ul. Bosanskih Kraljeva	143.000		143.000					

		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.8. Projekat Rekonstrukcija ul. Lipa u MZ Gračanica	235.000		100.000	135.000				
			1.1.9. Projekat Rekonstrukcija ul. M. M. Bašeskije u MZ Gračanica	135.000	30.000	105.000					
			1.1.10. Projekat Rekonstrukcija ul. Drama u MZ Gračanica	195.000		90.000	105.000				
			1.1.11. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta (za Stjepan Polje) u MZ Malešići	24.000		24.000					
			1.1.12. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta (Prazine) u MZ Malešići	42.000			42.000				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastruktu re u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.13. Projekat Rekonstrukcija ul. Ritašići u MZ Gračanica	125.000			60.000	65.000			
			1.1.14. Projekat Rekonstrukcija ul. Gradaščevića u MZ Gračanica	10.500	10.500						
			1.1.15. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta Ibrići-Čalići u MZ Malešići	48.000				48.000			
			1.1.16. Projekat Rekonstrukcija ul. Kotoruša u MZ Gračanica	60.000	35.000	25.000					
			1.1.17. Projekat Rekonstrukcija i asvaltiranje puta u Golaćima u MZ Malešići	47.000		47.000					

			Malešići								
		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.21. Projekat Rekonstrukcija ul. Hermana Gmainera u MZ Gračanica	287.000		60.000	60.000	167.000			
			1.1.22. Projekat Rekonstrukcija ul. Pekarski prolaz u MZ Gračan	12.000		12.000					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.		1.1.23. Projekat Asfaltiranje puta Alibegovići-Meljani (dužine 2.000 metara) u MZ Vranovići	240.000		100.000	80.000	60.000			
			1.1.24. Projekat Rekonstrukcija puta Brezje u MZ Malešići	162.000	100.000	62.000					
			1.1.25. Projekat Rekonstrukcija ul. Bulakov Sokak u MZ Gračanica	105.000		40.000	65.000				
			1.1.26. Projekat Rekonstrukcija ul. Bijela Polja u MZ Gračanica	316.000					316.000		
			1.1.27. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdanić u MZ Gračanica	18.000	18.000						
			1.1.28. Projekat Asfaltiranje pristupnog puta do naselja Gornje Džakule u MZ Džakule	175.000		70.000	105.000				
			1.1.29. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Alije Đerzeleza u MZ Gračanica	25.000		25.000					
			1.1.30. Projekat Rekonstrukcija ul. Malezijska u MZ Gračanica	30.000		30.000					
			1.1.31. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Stubo u MZ Gračanica	15.000		15.000					
			1.1.32. Projekat Rekonstrukcija ul. Riječka u MZ Gračanica	138.000			60.000	78.000			
			1.1.33. Projekat Asfaltiranje puta Gornja Lohinja-Karići	210.000				210.000			

			(Vranovići) u MZ Vranovići								
			1.1.34. Projekat Asfaltiranje puta Doborovci-Pandurište	330.000	50.000	100.000	100.000	80.000			
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.35. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica M4 kroz naselje Lendići do raskrsnice centar) u MZ Lendići	272.000			130.000	142.000				
		1.1.36. Projekat Rekonstrukcija puta Malešići-Lukavica, asfaltiranje u MZ Malešići	156.000		60.000	96.000					
		1.1.37. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Šehidska u MZ Gračanica	71.000				71.000				
		1.1.38. Projekat Asfaltiranje puta Vranovići-Sladna u MZ Vranovići	60.000					60.000			
		1.1.39. Projekat Asfaltiranje puta Potok-Plane u MZ Vranovići	45.000					45.000			
		1.1.40. Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 2 – Kamenica u MZ Donja Orahovica	22.000	22.000							
		1.1.41. Projekat Asfaltiranje puta naselja Dedići Kamenica u MZ Donja Orahovica	11.000	11.000							
		1.1.42. Projekat Asfaltiranje puta u naselju Stjepanovac-Klanac u MZ Pribava	80.000		40.000	40.000					
		1.1.43. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Podrinjska u MZ Gračanica	54.000		54.000						
		1.1.44. Projekat Rekonstrukcija ul. Prolaz Kapetanuša u MZ Gračanica	16.000	16.000							

			1.1.45. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Liplje-Adžem ras krsnica (dionica od naselja Selja nuša-Liplje- raskrsnica Pribava)	205.000					205.000		
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.46. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od Hurije- Dudić) u MZ Gračanica	118.000					118.000			
		1.1.47. Projekat Rekonstrukcija puta pored sportskog poligona u centru u MZ Džakule	50.000				50.000				
		1.1.48. Projekat Asfaltiranje puta stari put Petrovo-Kamenica u MZ Donja Orahovica	30.000			30.000					
		1.1.49. Projekat Sanacija puta Lukavica-Malešići	150.000			60.000	90.000				
		1.1.50. Projekat Asfaltiranje puta naselja Makovci u MZ D.Orahov	110.000			55.000	55.000				
		1.1.51. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Javor-Bahići- dionica dio ul. 212.Oslobodilačke brigade i ul.Bahići u MZ Gračani	192.000			50.000	40.000	102.000			
		1.1.52. Projekat Rekonstrukcija ul. Kovačka u MZ Gračanica	21.000			21.000					
		1.1.53. Projekat Rekonstrukcija ul. Ibrahim Bega Pašića u MZ Gračanica	37.000					37.000			
		1.1.54. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dionica od naselja Mustajbašići-Hurije-Liplje) u MZ Gračanica	216.000					216.000			
		1.1.55. Projekat Put Čamđići I u MZ Lukavica	25.000			25.000					

			1.1.56. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Džebe u MZ Stjepan Polje	42.000		42.000					
			1.1.57. Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 1 – Kamenica u MZ Donja Orahovica	20.000		20.000					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.58. Projekat Asfaltiranje puta naselja Sokak, zaseok Rijeka, MZ D.Orahovica	33.000				33.000			
			1.1.59. Projekat Sanacija glavnog putnog pravca kroz naselje u MZ Pribava	230.000		73.000	157.000				
			1.1.60. Projekat Rekonstrukcija ul. Kulina Bana u MZ Gračanica	112.000				112.000			
			1.1.61. Projekat Rekonstrukcija ul. Malkića Sokak u MZ Gračanica	14.000	14.000						
			1.1.62. Projekat Sanacija dijela putnog pravca (dio. mezarja Mednica-Hurije-Dudić) u MZ Gr	97.600				97.600			
			1.1.63. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od mosta na rijeci Drijenči do spoja sa komunikacijom pilana-izbjegličkog naselja) u MZ Lendići	139.000				139.000			
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.64. Projekat Putevi u polje privredno zemljište MZ Džakule	30.000				30.000			
			1.1.65. Projekat Put Piskavica (Spahići)-Plane (izlaz na regionalni put Gračanica-Srnice)	90.000		40.000	50.000				
			1.1.66. Projekat Rekonstrukcija ul. Kamenita voda u MZ Gračani	33.000	33.000						

	dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.67. Projekat Rekonstrukcija ul. Drijenča u MZ Gračanica	56.000		56.000					
			1.1.68. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Muslimanska u MZ Gračanica	35.000		35.000					
			1.1.69. Projekat Asfaltiranje dio. puta Fazlije-Borici u MZ Babići	70.000			70.000				
			1.1.70. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Lanište-M. put u MZ Stjepan Polje	140.000				140.000			
			1.1.71. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mustafići u MZ Stjepan Polje	21.000		21.000					
			1.1.72. Projekat Rekonstrukcija ul. Adema Mustajbašića u MZ Gračanica	35.000		35.000					
			1.1.73. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Gornji Javor u MZ Grač	136.000				136.000			
			1.1.74. Projekat Rekonstrukcija ul. Šehidski Sokak u MZ Gračan	74.000		74.000					
			1.1.75. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdani Džedid Sokak u MZ Gračanica	27.000	27.000						
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.76. Projekat Rekonstrukcija ul. Obućarska u MZ Gračanica	17.600		17.600						
		1.1.77. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva prema kaldrmi Seljanuša) u MZ Gračan	75.600					75.600			
		1.1.78. Projekat Nastavak asfal tiranja puta u MZ Buk (ulaz u selo, Raskršće-Ibrići, Raskršće-Točak)	385.400				55.400	330.000			

			1.1.79. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Polje-Polje Luke u MZ Stjepan Polje	94.500			70.000	24.500			
			1.1.80. Projekat Asfaltiranje puta Miričina Polje–Miričina (do poredka)	450.000		100.000	100.000	250.000			
			1.1.81. Projekat Izgradnja makadamskog puta za Ratiš (Dovište) u MZ Miričina	50.000				50.000			
			1.1.82. Projekat Sanacija dijela putnog pravca Derva-Seljanuša (dionica od naselja Derva	114.000				114.000			
			1.1.83. Projekat Asvaltiranje nekategorisanog puta kroz naselje Gornje Džakule u MZ Džakule	140.000				140.000			
			1.1.84. Projekat Rekonstrukcija puta MZ Babići (Mustafići) – Malešići (Vajzovići) cca 800 m	30.000		30.000					
			1.1.85. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potok Mahala u MZ Stjepan Polje	31.500		31.500					
			1.1.86. Projekat Rekonstrukcija ul. Majdan u MZ Gračanica	29.000		29.000					
			1.1.87. Projekat Rekonstrukcija ul. Vakufska u MZ Gračanica	15.500		15.500					
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci	1.1. Program putne infrastrukture		1.1.88. Projekat Rekonstrukcija dijela Ul. Kula u MZ Gračanica	37.600				37.600			
			1.1.89. Projekat Izgradnja potpornog zida u ul.Drijenča	50.000	20.000	30.000					
			1.1.90. Projekat Rekonstrukcija dijela putnog pravca (dionica od raskrsnice kod Pilane do spoja izbjeg. naselja) u MZ Lendići	214.000				214.000			

	jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.91. Projekat Rekonstrukcija dijela put.pr.(dio od nas. Lendići do ul.Gajevi) u MZ Lendići	195.000					195.000		
			1.1.92. Projekat Uređenje zemlј anog puta do poljop. zemljišta u sjevernom dijelu MZ Džakule	20.000					20.000		
			1.1.93. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Hadžići-Mezarje u MZ Stjepan Polje	140.000					140.000		
			1.1.94. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Dedići u MZ Stjepan Polje	15.750		15.750					
			1.1.95. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Potkonica u MZ Stjepan Polje	21.000		21.000					
			1.1.96. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dom Kulture- Kamenica u MZ Stjepan Polje	31.500		31.500					
			1.1.97. Projekat Sanacija dijela put.pr. Pašalići-Škahovica- dionica ul.Pašalići u MZ Gračani	78.000		35.000	43.000				
			1.1.98. Projekat Rekonstrukcija dijela ul.Braće Klobodanović u MZ Gračanica	38.000		38.000					
			1.1.99. Projekat Rekonstrukcija ul. Tuleg u MZ Gračanica	14.500		14.500					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastruktur e u skladu sa prostorno-		1.1.100. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje	21.000			21.000				
			1.1.101. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Avdići-Hamzići u MZ Stjepan Polje	21.000			21.000				

	planskom dokumentacijom do 2015.god.		1.1.102. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Dživraci-Kamen u MZ Stjepan Polje	21.000			21.000				
			1.1.103. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Kahrimani-Softići u MZ Stjepan Polje	21.000			21.000				
			1.1.104. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Muratovići u MZ Stjepan Polje	21.000			21.000				
			1.1.105. Projekat Rekonstrukcija ul. Braće Suman u MZ Gračanica	10.500		10.500					
			1.1.106. Projekat Rekonstrukcija putnog pravca Jahići-Memići u MZ Stjepan Polje	94.500					94.500		
			1.1.107. Projekat Asvaltiranje dionice lokalnog puta D.Orahovica (Rijeka) –Rašljeva	320.000	50.000	150.000	100.000	20.000			
			1.1.108. Projekat Rekonstrukcija dijela ul. Grač. Gazija-Sokak (Šuša-Gopo) u MZ Gračanica	17.000			17.000				
			1.1.109. Projekat Rekonstrukcija puta u naselju Jelašja u MZ Stjepan Polje	10.500			10.500				
			1.1.110. Projekat Asvaltiranje puta Bajrići-Gornja Lohinja (5.500 metara) u MZ D. Lohinja	880.000			100.000	780.000			
			1.1.111. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Čozalovo Brdo u MZ Škahovica	80.000		40.000	40.000				
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.112. Projekat Put Delići u MZ Lukavica	20.000		20.000					
			1.1.113. Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Serhatlije u MZ	120.000			60.000	60.000			

	e u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	G.Doborovci								
		1.1.114. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Ključ u MZ Škahovica	25.000		25.000					
		1.1.115. Projekat Održavanje makadamskih puteva u MZ Škahovica	30.000	8.000	8.000	8.000	6.000			
		1.1.116. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Okići II u MZ Škahovica	35.000		15.000	20.000				
		1.1.117. Projekat Put Šašovka u MZ Lukavica	40.000	40.000						
	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.118. Projekat Asfaltiranje puta u MZ Trnovci	45.000		25.000	20.000				
		1.1.119. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta u zaseoku Softići u MZ Škahovica	25.000			25.000				
		1.1.120. Projekat Put Piskavica (Puškari) izlaz na put Gračanica-Lohinja-Vranovići (Lov.kuća)	70.000					70.000		
		1.1.121. Projekat Asfaltiranje puta Rijeka-Vinjišta-Begovići u MZ G.Doborovci	112.000		20.000	60.000	32.000			
		1.1.122. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta za zaseok Begići u MZ Škahovica	25.000		25.000					
		1.1.123. Projekat Rekonstrukcija zaseoskih puteva u MZ Piskavica	180.000					180.000		
		1.1.124. Projekat Put Zolje u MZ Lukavica	40.000		40.000					
	1.1. Program putne	1.1.125. Projekat Rekonstrukcija poljoprivrednih puteva u	100.000				100.000			

		infrastrukture	Sprećkom Polju u MZ Stj. Polje								
			1.1.126. Projekat Asvaltiranje puta M4-Kakmužki most (950 metara) u MZ Donja Lohinja	152.000		30.000	50.000	50.000	22.000		
			1.1.127. Projekat Asfaltiranje puta Džanani-Vinjišta u MZ G.Doborovci	50.000			50.000				
			1.1.128. Projekat Asfaltiranje puta Prnjavor-Vrela-Malešići u MZ Lukavica	50.000			50.000				
			1.1.129. Projekat Put Čamđići II u MZ Lukavica	20.000		20.000					
			1.1.130. Projekat Asvaltiranje puta M4 – Dom kulture (200 metara) u MZ Donja Lohinja	24.000		24.000					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.131. Projekat Asfaltiranje sokaka Ograđenica-Prnjavor u MZ Lukavica	40.000		25.000	15.000				
			1.1.132. Projekat Put Čorići- Bašće u MZ Piskavica	50.000				25.000	25.000		
			1.1.133. Projekat Infrastruktura u naselju Grabovac u MZ Gračani	50.000		25.000	25.000				
			1.1.134. Projekat Asfaltiranje puta za centralno mezarje Papratnica u MZ Lukavica	15.000			15.000				
			1.1.135. Projekat Asvaltiranje puta M4-Lug I (dužine 350 metara) u MZ Donja Lohinja	42.000			21.000	21.000			
			1.1.136. Projekat Asvaltiranje puta M4-Diljke u MZ Donja Lohinja	152.000				152.000			
	1.1. Program putne	1.1.137. Projekat Asvaltiranje puta Mujkanovac-Meraje (Pribav)	144.000	40.000	50.000	54.000					

		infrastrukture	– (1.360 m) u MZ D.Lohinja								
			1.1.138. Projekat Asfaltiranje puta prema naselju Ribnjak u MZ Pribava	40.000		25.000	15.000				
			1.1.139. Projekat Asfaltiranje puta za Durakoviće u MZ Miričin	75.000		40.000	35.000				
			1.1.140. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Kurtoviće u MZ Miričina	70.000				40.000	30.000		
			1.1.141. Projekat Asvaltiranje pua M4-Lug II u MZ Donja Lohinja	70.000				35.000	35.000		
			1.1.142. Projekat Asvaltiranje puta Lohinjski glavni put-Mehanovići u MZ D.Lohinji	54.000	25.000	29.000					
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.143. Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Džinići-Cikote-Serhatlije u MZ Prijeko Brdo	300.000					300.000		
			1.1.144. Projekat Asfaltiranje puta u zaseoku Piragići u MZ G.Doborovci	100.000					100.000		
			1.1.145. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Sjerkovine u MZ Miričina	14.400		14.400					
			1.1.146. Projekat Sanacija puta u Miričina Polje (prema Želj.stan) u MZ Miričina	40.000	20.000	20.000					
			1.1.147. Projekat Asvaltiranje puta Ahmetaši-Džemina kuća (150 m) u MZ Donja Lohinja	18.000	18.000						
			1.1.148. Projekat Asvaltiranje puta Lohinjski put-Durač (500 metara) u MZ Donja Lohinja	80.000					80.000		

		1.1. Program putne infrastrukture	1.1.149. Projekat Putevi u naselju Ilijčići, presvlaka Centar-Oštrikovac u MZ Soko	308.000		55.000	55.000	60.000	138.000		
			1.1.150. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta zaseok Mehici u MZ Rašljeva	140.000		40.000	40.000	30.000	30.000		
			1.1.151. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta zaseok Mahala (d-500 m) u MZ Rašljeva	54.000			29.000	25.000			
			1.1.152. Projekat Asfaltiranje puta za Brda-Mujačići u MZ Miri	250.000					250.000		
			1.1.153. Projekat Asfaltiranje puta za džamiju –Miričina Polje u MZ Miričina	25.000		25.000					
			1.1.154. Projekat Asfaltiranje lokalnog puta, zaseok Omerbašići u MZ Rašljeva	32.000					32.000		
	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.1.155. Projekat Sanacija putnog pravca Rijeka-Sabitovići u MZ Prijeko Brdo	63.000	25.000	20.000	18.000				
			1.1.156. Projekat Asfaltiranje puta kroz naselje Babljak u MZ Miričina	60.000				60.000			
			1.1.157. Projekat Sanacija putnog pravca Škola-Hodžići u MZ prijeko Brdo	180.000				180.000			
			1.1.158. Projekat Sanacija putnog pravca Jahići-Šarići-Okići u MZ Prijeko Brdo	240.000					240.000		
		1.2. Program izgradnje mostova	1.2.1.Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija	700.000		50.000	400.000	250.000			

			Žitokombinat-Dom kul.)								
	1.2. Program izgradnje mostova		1.2.2. Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Skver)	400.000	10.000	390.000					
			1.2.3. Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Etivaža)	400.000					400.000		
			1.2.4. Projekat Izgradnja pješa čkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Sportska sala)	50.000				50.000			
			1.2.5. Projekat Izgradnja pješa čkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Šišići) u MZ Gračanica	50.000		50.000					
			1.2.6. Projekat Izgradnja pješa čkog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija raskrsnice kod bolnice)	50.000		50.000					
			1.2.7. Projekat Izgradnja mosta i sanacija u MZ Trnovci	20.000		20.000					
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.			1.3.1. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul.Branilaca grada (M4) u MZ Gračanica	220.000		70.000	70.000	70.000	10.000		
	1.3. Program rasvjete		1.3.2. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul. Skver, Sultan Mehmeda II Fatiha i 22.Divizije u MZ Gračanica	110.000	20.000	20.000	20.000	20.000	30.000		
			1.3.3. Projekat Izgradnja ulične rasvjete i rekonstrukcija elektro-mreže u MZ Vranovići	210.000	210.000						
				10.000							
			1.3.4. Projekat Izgradnja javne rasvjete na području MZ Babići	50.000	5.000						
				20.000		25.000					
			1.3.5. Projekat Izgradnja javne rasvjete na sportskom poligonu i prilaznog puta u MZ Vranovići	40.000				40.000			

		1.3.6. Projekat Javna rasvjeta u MZ Piskavica	45.000	10.000	10.000	10.000	15.000			
		1.3.7. Projekat Javna rasvjeta u MZ Škahovica	110.000	10.000	12.000	12.000	38.000	38.000		
		1.3.8. Projekat Izgradnja rasvjete u MZ Buk	35.000 5.000	5.000	10.000	15.000				
		1.3.9. Projekat Rasvjeta od Mujkanovca do greblja u Pribavi u MZ Donja Lohinja	44.000		10.000	10.000	24.000			
		1.3.10. Projekat Rasvjeta u zaseoku Ahmetaši Lug I, II, Diljke u MZ Donja Lohinja	40.000			10.000	30.000			
		1.3.11. Projekat Izgradnja javne rasvjete u MZ Mirićina	30.000		5.000	5.000	20.000			
		1.4.1. Projekat Izrada Urbanističkog plana Gračanica	70.000		30.000	40.000				
		1.4.2. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Pribava i D.Lohinja	45.000		20.000	25.000				
Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.		1.4.3. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja D. Orahovica	40.000		20.000	20.000				
		1.4.4. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Malešići i Lukavica	45.000			20.000	25.000			
		1.4.5. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Mirićina	30.000		15.000	15.000				
		1.4.6. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Doborovci i Vranovići	40.000			20.000	20.000			

			1.4.7. Izrada urbanist. planske dokumentacije za urbana područja Soko, Škahovica, Babići i Piskavica	40.000			20.000	20.000			
			1.4.8. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Stjepan Polje	40.000			20.000	20.000			
		1.4. Program prostorno-planske dokumentacija	1.4.9. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja Džakule	30.000			15.000	15.000			
			1.4.10. Projekat Izrada urbanističko planske dokumentacije za urbana područja G. Orahovica i Rašljeva	30.000			15.000	15.000			
		1.5. Program klizišta	1.5.1. Projekat Sanacija Klizišta «Kršić» u MZ Vranovići	78.000	10.000	34.000	34.000				
			1.5.2. Projekat Sanacija klizišta Bijeli Potok u MZ Lukavica	15.000	15.000						
			1.5.3. Projekat Sanacija klizišta u MZ Gornja Orahovica-zaseok Mehici	120.000		120.000					
			1.5.4. Projekat Sanacija klizišta u MZ Malešići-Kalesije	60.000		60.000					
			1.5.5. Projekat Sanacija klizišta u MZ Stjepan Polje-Ibrahimovići	50.000		50.000					
			1.5.6. Projekat Sanacija klizišta u MZ Lukavica-Ograđenica-Prnjav	45.000				45.000			
			1.5.7. Projekat Sanacija klizišta u MZ Gračanica-Seljanuša	40.000					40.000		
Cilj 2 Promocija	2.1.Program kontinuirane	2.1.1.Projekat marketinške podrške organizacije sajma	295.000	295.000							

	imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)	podrške u organizovanju sajmova	2.1.2. Projekat Izložba stočarstva „Gračanica i Doboј-Istok“	13.000	13.000						
	Cilj 3 Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivrednih gazdinstava do 2015. god.	3.1.Program organizovanja i tržišnog usmjeravanja poljoprivredne proizvodnje	3.1.1.Projekat Izgradnje hladnjачe za skladištenje i čuvanje poljop. proizvoda	200.000				200.000			
			3.1.2.Projekat izgradnja prihvatnog centra u MZ Doborovci	80.000		80.000					
		3.2. Program podrške organskoj proizvodnji kod registrovanih poljopr. proizvođača	3.2.1.Projekat Gradska tržnica i pijaca	1.400.000		30.000	50.000	1.320.000			
			3.2.2.Projekat Zadružni centar za prihvat, hlađenje, doradu i pakovanje voća i povrća	150.000		30.000	20.000	100.000			
			3.2.3.Projekat Mini mljekara za proizvodnju sira	50.000		10.000	40.000				
			3.2.4.Projekat Uređenje zelene pijace	20.000	20.000						
			3.2.5. Izgradnja infrastrukture za navodnjavanje poljoprivrednih kultura u MZ Donja Lohinja, Pribava, Gračanica, Stjepan Polje, Džakule, Doborovci	700.000		200.000	200.000	300.000			
		3.3. Program edukacije iz oblasti poljoprivrede	3.3.1.Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana poljoprivrednih proizvoda	4.500		4.500					
			3.3.2.Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana šumskih	3.500		3.500					

			plodova								
			3.3.3. Projekat edukacije poljoprivrednih proizvođača u oblasti prerade, pakovanja i čuvanja plasmana ljekovitog bilja	3.500		3.500					
			3.3.4. Projekat edukacije na primjerima dobre prakse	3.000		3.000					
	Cilj 4. 80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015. god	4.1. Program energetske efikasnosti	4.1.1. Projekat edukacije	3.500		3.500					
			4.1.2. Projekat primjera dobre prakse	3.000		3.000					
			4.1.3. Projekat Toplifikacija grada	5.500.000 1.200.000	1.500.000	1.500.000	1.300.000				
	Cilj 5. Regulisanje korita rijeke Sokoluša u zoni plavljenja u dužini od 300 m	5.1. Program regulacije korita vodotokova	5.1.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta Lido do ušća u rijeku Spreču) u MZ Gračanica	2.618.000 350.000	200.000	200.000	200.000	200.000	1.468.000		
		5.2. Program čišćenja i uređenja vodotokova	5.2.1. Projekat Čišćenje vodotoka sliva Tinja (rijekе Doborova čka, Džakulska, Vranovička)	300.000		90.000	90.000	120.000			
			5.2.2. Projekat Čišćenje vodotoka sliva Spreča (rijekе Kosova, Bašića potok, Moranjačka, Lohinjska, Tunjevačka, Sokoluša, Slana, Rijeka potok)	800.000		80.000	240.000	240.000	240.000		
			5.2.3. Projekat Čišćenje vodotokova sliva Bosna (rijekе Lukavička)	100.000		50.000	50.000				
	Cilj 6. Izgradnja zatvorenog	6.1. Program podrške razvoju banjskog	6.1.1. Projekat Izrada studije izvodljivosti iskorištenja resursa termomineralnih voda	50.000		50.000					

	bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i banjskog turizma do 2015.god	turizma	6.1.2. Projekat infrastrukture u zoni banjskog turizma	200.000				100.000	100.000			
--	--	---------	--	---------	--	--	--	---------	---------	--	--	--

Plan implementacije 2011 – 2015.

Sektor 2: Društveni razvoj

Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima	Program	Projekti	ukupna vrij. Projekta / realizovano	Orijentacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacije	Ciljne grupe (korisnici)	
				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.			
strateški	Cilj 1. Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine	1.1. Program unaprijeđenja socialne zaštite	1.1.1. Projekat Izgradnja objekta za stare u centru	200.000		15.000	10.000	175.000	200.000		
		1.2. Program za kvalitetnije življenje manjina	1.2.1. Projekat Zapošljavanje mlađog kadra romske populacije	15.000	10.000	5.000			15.000		
			1.2.2. Projekat zbrinjavanje nesposobnih romske populacije	40.000		10.000	10.000	10.000	10.000		
			1.2.3. Projekat Obrazovanje romske populacije	20.000		20.000			20.000		
			1.2.4. Projekat nova lokacija naselja za članove romske populacije	50.000			50.000		50.000		

			1.2.5. Projekat zdravstvene zaštite za članove romske populacije	15.000	15.000				15.000		
	1.3. Program razvoja saradnje sa NVO	1.3.1. Projekat Omladinski dom na Gaju	50.000		10.000	40.000		50.000			
			1.3.2. Projekat podrška rada NVO	10.000		10.000					
	Cilj 2. Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine	2.1. Program izgradnje i modernizacije obrazovnih ustanova	2.1.1. Projekat Ugradnja stolarije u JU „Naša djeca“ Gračanica	20.000	20.000						
			2.1.2. Projekat Nabavka školskog namještaja za novu zgradu OŠ Doborovci	100.000	100.000						
			2.1.3. Projekat Završni radovi na objektu škole u MZ Pribavi	70.000	70.000						
			2.1.4. Projekat Uvođenje grijanja u objektu škole u MZ Pribava	50.000		50.000					
			2.1.5. Projekat Nabavka školskog namještaja za školu u MZ Pribava	45.000		45.000					
			2.1.6. Projekat Uređenje vanjskog dvorišta – dječije igralište JU Dječije obdanište	20.000	20.000						
			2.1.7. Projekat Rekonstrukcija školskog poligona u MZ Lukavica	15.000		15.000					
			2.1.8. Projekat Dovršetak podružne 4-razredne škole u MZ Pribava	70.000	70.000						
	Cilj 3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. Godine	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	3.1.1. Projekat Završetak PKSC Bazen	2.000.000	850.000	575.000	575.000				
			3.1.2. Projekat Informatizacija biblioteke i obnavljanje knjižnog fonda-BKC	100.000	10.000	22.500	22.500	22.500	22.500		
			3.1.3. Projekat Rekonstrukcija objekata-BKC (stolarija)	130.000		130.000					
			3.1.4. Projekat Presvlačenje stolica, poda, zastora u pozorišnoj Sali BKC	100.000		100.000					

	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	3.1.5. Projekat Ozvučenje u pozorišnoj Sali BKC	10.000		10.000						
		3.1.6. Projekat Sportsko rekreativni centar LUKE	300.000		50.000	50.000	200.000				
		3.1.7. Projekat Uređenje prostora kuglane i privođenje dvojne namjene (sklonište-kuglana) BKC	100.000		5.000	10.000	85.000				
		3.1.8 Projekat Rekonstrukcija rukometnog igrališta u MZ Gračan	65.000	30.000	35.000						
		3.1.9. Projekat Uređenje dječijeg igrališta u naselju Bazen-Malta u MZ Gračanica	200.000		200.000						
		3.1.10. Projekat Izgradnja mini poligona malih sportova u naselju Gornje Džakule u MZ Džakule	20.000			20.000					
		3.1.11. Projekat Izgradnja dječijeg poligona u naselju Mejremići u MZ Stjepan Polje	35.000			35.000					
		3.1.12. Projekat Završetak tribina na igralištu NK «Orahovica 74» u MZ Donja Orahovica	55.000			55.000					
		3.1.13. Projekat Asfaltiranje poligona malih sportova kod Doma u MZ Donja Orahovica	60.000			60.000					
		3.1.14. Projekat Izgradnja poligona malih sportova na zapadnoj strani MZ Babići	60.000			60.000					
		3.1.15. Projekat Izgradnja poligona u MZ Buk	30.000	30.000							
		3.1.16. Projekat Izgradnja fudbalskog igrališta u MZ Škahovica	150.000					150.000			
		3.1.17. Projekat Poligon malih sportova u MZ Piskavica	60.000			60.000					

	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	3.1.18. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Vuknić-Hajdarovac u MZ Gračanica	30.000				30.000			
		3.1.19. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Režići-Gornji Čiriš u MZ Gračanica	25.000			25.000				
		3.1.20. Projekat Sportski poligon u MZ Gornji Doborovci	40.000	10.000	30.000					
		3.1.21. Projekat Uređenje sportskog poligona u naselju Seljanuša u MZ Gračanica	30.000				30.000			
		3.1.22. Projekat Asfaltiranje sportskog poligona i ogradijanje u MZ Trnovci	25.000	10.000						
			15.000							
		3.1.23. Projekat Otkup zemljišta i izgradnja igrališta za mali nogomet u naselju Golaći u MZ Malešići	65.000				30.000	35.000		
		3.1.24. Projekat Izgradnja poligona malih sportova u MZ Pribava	20.000	20.000						
		3.1.25. Projekat Izgradnja ograde i tribina na nogometnom igralištu u MZ Mirićina	40.000	5.000	35.000					
		3.1.26. Projekat Izgradnja travnatog terena za mali nogomet u MZ Donja Lohinja	10.00			10.000				
	3.2. Program Poboljšanje kvaliteta sportsko-kulturnih sadržaja	3.2.1. Projekat Kulturne i sportske aktivnosti u MZ Lukavica	10.000	10.000						
		3.2.2. Projekat Ljetne večeri pod lipama Gračanica	30.000	30.000						
	3.3. Program	3.3.1. Projekat Dom kulture, sprat koji je izgorio 01.01.2008.g u MZ	80.000	30.000	50.000					

		obnove objekata	Malešići								
			3.3.2. Projekat Adaptacija čitaonica Lipa i Riječka u MZ Gračanica	50.000		25.000	25.000				
			3.3.3. Projekat Sanacija Društvenog doma u MZ Vranovići	20.000		10.000	10.000				
			3.3.4. Projekat Dovršetak Doma Kulture u MZ Babići	80.000	25.000	20.000	20.000	15.000			
			3.3.5. Projekat Adaptacija i saniranje Društvenog doma u MZ Škahovica	15.000		15.000					
			3.3.6. Projekat Sanacija Doma kulture u MZ Donjoj Lohinji	15.000		15.000					
			3.3.7. Projekat Završetak izgradnje Doma kulture u MZ Rašljeva	112.000	15.000	15.000	15.000	67.000			
		3.4. Program zaštite kulturno historijskog naslijeda	3.4.1. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja Praistorijska naslijedja	30.000		30.000					
			3.4.2. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Srednji vijek	30.000		30.000					
			3.4.3. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Osmanski period	50.000		50.000					
			3.4.4. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika Period austro-Ugarske uprave	50.000		50.000					
			3.4.5. Projekat Izrada projekta zaštite i očuvanja spomenika i spomen obilježja iz NOR-a, socijalističke revolucije i odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992.-1995.godina).	70.000		70.000					
			3.4.6. Projekat Izrada projekta	30.000		30.000					

		zaštite i očuvanja prirodnog naslijeda								
	3.5. Program za mlade	3.5.1. Projekat Pokretanje omladinskog centra i formiranje edukativno-zabavnih sekacija	21.900		21.900					
		3.5.2. Projekat Inkluzija djece predškolskog uzrasta u sistem predškolskog obrazovanja	4.800		4.800					
		3.5.3. Projekat Osposobljavanje prostorija za mlade u svrhu organizovanja mnogobrojnih aktivnosti na polju neformlanog obrazovanja	6.000	6.000						
		3.5.4. Projekat Stimulisanje učenika i studenata sa područja općine Gračanica povećanjem broja stipendija	900	900						
		3.5.5. Projekat Promocija volonterskog rada i njegove korisnosti za mlade	2.000	2.000						
		3.5.6. Projekat Promocija korisnosti udruživanja mladih i pružanje stručne pomoći istima	1.000	1.000						
		3.5.7. Projekat Prikupljanje relevantnih podataka o stvarnim potrebama mladih	3.000	3.000						
		3.5.8. Projekat Ugradnja i postavljanje info panoa u gradu i mjesnim zajednicama	6.000		6.000					
		3.5.9. Projekat Pokretanje omladinske radio emisije i info letka	10.000		10.000					
		3.5.10. Projekat Obrazovanje i informiranje mladih o načinima traženja zaposlenja	3.000		3.000					
		3.5.11. Projekat Obuka mladih osoba na temu savremenih uslova rada	31.000		31.000					

			3.5.12. Projekat Informisanje i obuka mladih osoba o načinima pokretanja vlastitog biznisa	14.000		14.000					
	Cilj 4. Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. godine	4.1. Program unaprijedenja zdravstvene zaštite	4.1.1. Projekat Proširenje objekta porodične medicine u naselju Polje u MZ Stjepan Polje	40.000	25.000	15.000					
	Cilj 5. Unaprijediti rad lokalne uprave - povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. godine	5.1. Program razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2000	5.1.1. Projekat Izrada dokumentacije sistema kvalitete zasnovanim na skraćenim i pojednostavljenim procedurama rada općinskih službi	10.000	10.000						
		5.2. Program uvođenja nove info rmacijsko-komunikacijske tehnologije	5.2.1. Projekat licenciranja nelicenciranih softvera koji se koriste u Općini Gračanica	40.000	20.000	20.000					
			5.2.2. Projekat Licenciranje softvera - Auto Cad 2005 mrežna licenca i Microsoft SQL Server 2005 Standard Edition u Općini Gračanica								
			5.2.3. Projekat uspostava elektronske biblioteke i arhive	40.000		40.000					
			5.2.4. Projekat GIS SDMS4 paket								
		5.3. Program informatičkog	5.3.1. Projekat Nabavka informaticke opreme-općina	26.000		26.000					
			5.3.2. Projekat nabavka softvera za	10.000		10.000					

		opremanja službi	rad inspekcija-općina								
			5.3.3. Projekat nabavka softvera za vođenje materijalnog knjigovodstva-općina	2.000		2.000					
			5.3.4. Projekat nabavka softvera za trezorsko poslovanje								
			5.3.5. Projekat nabavka softvera za rad blagajne	3.000		3.000					
			5.3.6. Projekat nabavka softvera za elektronsko vođenje sistema kvalitete integrisanog u softver za upravljanje dokumentima i zapisima	12.000		12.000					
			5.3.7. Projekat nabavka softvera za praćenje realizacije projekata								
			5.3.8.Nabavka aparata za utvrđivanje redoslijeda pristupa stranaka šalterima	10.000		10.000					
		5.4. Program upravljanja ljudskim resursima	5.4.1. Projekat edukacije (rad na softverskim aplikacijama za pružanje usluga, web dizajn, mikrosoft edukacija za sistem administratora-MCSA, javne nabavke, trezorsko poslovanje, pover point, menadžerske vještine, građanska stanja, itd)	2.500		2.500					
		5.5. Program unaprijeđenja dostignutog nivoa komunikacije općinskih službi	5.5.1. Projekat umrežavanje mjesnih ureda sa Centrom za pružanje usluga općine Gračanica	21.5000		21.500					
		5.6. Program	5.6.1. Projekat uvođenja ventilacije u server sobi	5.000	5.000						

	stvaranja prostornih, tehničkih i materijalnih uslova za efikasan rad općinskih službi	5.6.2. Projekat nabavka aparata za kontrolu ulaska i izlaska uposlenika	10.200		10.200						
		5.6.3. Projekat instaliranje alarm nog sistema i video nadzora	19.000		19.000						
		5.6.4. Projekat završetak sprata nove zgrade općine	400.000	60.000	150.000						
		5.6.5. Projekat završetak multifunk cionalne sale u novoj zgradi općine	300.00	110.000							
			190.000								
		5.6.6. Projekat Dogradnja garaža postojećeg Vatrogasnog doma	100.000		100.000						
		5.6.7. Projekat Opremanje TVJ Gra čanica-autocisterna V= 12.000 L	500.000	20.000	100.000	100.000	100.000	180.000			
		5.6.8. Projekat Opremanje struktura CZ-hidraulične platforme i hidrauličnih ljestava	50.000		50.000						
		5.6.9. Projekat Opremanje struktura CZ-stavljanje u funkciju repetitora Staževac	20.000	20.000							
		5.6.10. Projekat Opremanje struktu ra CZ –modernizacija srevisa za punje nje protipožarnih aparata	20.000				10.000	10.000			
		5.6.11. Projekat Opremanje struktu ra CZ – fiksne, mobilne, ručnih radio stanica	20.000		20.000						
		5.6.12. Projekat Opremanje struktu ra CZ – informatičko opremanje	6.000		6.000						
		5.6.13. Projekat Opremanje struktu ra CZ –lična i kolektivna zaštitna oprema	10.000		10.000						
		5.6.14. Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka vozila kedi	30.000		30.000						
		5.6.15. Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompleta lične opreme za službu hitne pomoći	20.000		20.000						
		5.6.16. Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompleta opreme	20.000		20.000						

		za službu veterinarske pomoći								
		5.6.17.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompleta opreme za službu Zaštite od požara	20.000			20.000				
		5.6.18.Projekat Opremanje struktu ra CZ – nabavka kompleta opreme za službu za čistoću, sanaciju terena i zaštitu okoline	20.000				20.000			
		5.6.19.Projekat Opremanje TVJ Gračanica-specijalno vozilo za tehničke intervencije	80.000		80.000					
		5.6.20.Projekat Uređenje prostorija mjesnih ureda ili poboljšanje uslova rada u mjesnim uredima i izgradnja rampi za invalide (MZ: Soko, Doborovci, Džakule, St. Polje, Malešići, Lukavica, D. Orahovica, G.Orahovica, Miričina)	100.000		20.000	20.000	20.000	40.000		
		5.6.21.Projekat Nabavka opreme za mjesni ured u Pribavi	15.000		15.000					

Plan implementacije 2011 – 2015.

Sektor 3: Okoliš

Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vrijednost projekta	Orientacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
<u>Cilj 1.</u> Unaprijeden sistem	1.1. Program Organizovan odvoz otpada	1.1.1.Projekat Nabavka 2 specijalna teretna vozila za odvoz smeća		480.000		480.000					
		1.1.2.Projekat Nabavka specijalnog vozila za čišćenje ulica		80.000		80.000					

	upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	na cijeloj teritoriji općine	1.1.3. Projekat Nabavka specijalnog vozila -cisterna za pitku vodu	100.000		100.000					
			1.2. Program Reciklaža otpada	1.2.1. Projekat Primarna selekcija ambalažnog otpada iz komunalnog čvrstog otpada na općini Gračanica (II faza Projekta)	39.500	10.000	29.500				
			1.3. Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojeće depozite i obezbjeđenje nove lokacije deponi	1.3.1. Projekat Izgradnja nove sanitarne deponije u općini Gračanica	2.000.000		2.000.000				
				1.3.2. Projekat Sanacija postojeće deponije «Grabovac» sa produžetkom roka njenog	2.000.000		1.000.000	1.000.000			
			1.4. Program Uklanjanje otpada animlarnog porijekla	1.4.1. Projekat Jama stočna grobnica sa pomoćnim objektima u općini Gračanica	224.030	80.000	100.000	44.030			
	1.5. Program Čišćenje i regulacija vodotoka		1.5.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta za Babiće do mosta kod SŠC) u MZ Gračanica	2.728.500				2.728.500			
			1.5.2. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta u Ul. Drijenča-Ul.Gajevi do ušća u rijeku Sokolušu) u MZ Gračanica	960.000			50.000	910.000			
			1.5.3. Projekat Regulacija korita rijeke Drijenča (dionica od mosta na rijeci Drijenči koji spaja putni pravac Drijenča do mosta Ul.Drijenča-Ul.Gajevi) u MZ Gračanica	909.000				50.000	859.000		

			1.5.4. Projekat Izrada projekta regulacije kao i izgradnja regulacije potoka Ilidža u zoni izvorišta Ilidža u MZ Soko	50.000			10.000	40.000			
			1.5.5. Projekat Izrada Projekta regulacije kao i izgradnja regulacije rijeke Sokoluše u zoni izvorišta Sklop -Pašalići u MZ Gračanica	120.000			20.000	100.000			
			1.5.6. Projekat Regulacija korita Drafničkog potoka (dionica od mosta u ul. Bosanska do drafničke džamije) u MZ Gračanica	71.000	10.000	30.000	31.000				
			1.5.7. Projekat Regulacija korita Potoka Japaga (dionica završetka ranije urađenog zacjevljenja potoka Japaga u naselju Japaga) u MZ Gračanica	17.500	17.500						
			1.5.8. Projekat Regulacija korita Varoškog Potoka (dionica od uljevne građevine do mosta u ul. Bosanska) u MZ Gračanica	34.500	5.000	15.000	14.500				
			1.5.9. Projekat Regulacija korita potoka Japaga (dionica od javne česme Derva do regulisanog dijela u naselju Japaga) u MZ Gračanica	126.000				10.000	116.000		
			1.5.10. Uređenje korita «Tunjevačke Rijeke» u MZ Pribava	35.000				35.000			
		1.6. Program Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	1.6.1. Projekat Izgradnja fabrike za prečišćavanje otpadnih voda kanalizacionog sistema Gračanica	4.000.000		1.750.000	1.200.000	1.050.000			
			1.6.2. Projekat Izgradnja kolektorske mreže kanalizacionog sistema Gračanica	3.500.000		100.000	100.000	100.000	3.200.000		
			1.6.3. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i fabrike za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Soko	2.270.000		50.000	740.000	740.000	740.000		

			1.6.4. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Škahovica i MZ Piskavica	2.400.000		800.000	800.000	800.000			
			1.6.5. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u MZ Babići	1.900.000		65.000	100.000	1.735.000			
			1.6.6. Projekat Nastavak izgradnje kanalizacione mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica	50.000		25.000	25.000				
		1.6. Program Rekonstrukcija izgradnja kanalizacione mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	1.6.7. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u naselju Jug 3 u MZ Gr	90.000		15.000	25.000	25.000	25.000		
			1.6.8. Projekat Kanalizacija u naselju Rijeka MZ Džakule	180.000		45.000	45.000	90.000			
			1.6.9. Projekat Kanalizacija u naselju Polje - MZ Stjepan Polje	220.000		45.000	45.000	45.000	85.000		
			1.6.10. Projekat Kanalizacija u naselju Mala Rijeka MZ D.Orahov	220.000		60.000	60.000	60.000	40.000		
			1.6.11. Projekat Izgradnja kanalizacione mreže u MZ Vranovići	100.000			55.000	45.000			
			1.6.12. Projekat Kanalizacija u naselju G.Džakule u MZ Džakule	90.000			29.000	29.000	32.000		
			1.6.13. Projekat Izgradnja fekalne i oborinske kanalizacije u naselju Lipa	100.000		18.000	82.000				
			1.6.14. Projekat Kanalizacija u MZ Piskavica	190.000		20.000	170.000				
			1.6.15. Projekat Izgradnja kanalizacije za naselje Brdo-Babljak u MZ Mirićina	50.000		15.000	10.000	10.000	15.000		
			1.6.16. Projekat Izgradnja kanalizacije u S.Mirićini	150.000		30.000	30.000	80.000			
			1.6.17. Projekat Dovršetak kanaliza	60.000		30.000	30.000				

			cione mreže «naselje Ribnjak» u MZ Pribava								
			1.6.18. Projekat Izgradnja dijela kanalizacione mreže u centru (kod džamije) u MZ Pribava	37.000		37.000					
			1.6.19. Projekat Ucjevljenje i odvođenja površinske vode od Tulega do M.Ahmetbegovića	60.000		60.000					
		1.7. Program Programi energetske efikasnosti	1.7.1. Projekat edukacije	5.000		5.000					
			1.7.2. Projekat primjera dobre prakse	5.000		5.000					
			1.7.3. Projekat poboljšanje rasvjete	20.000		20.000					
		1.8. Program Izgradnja zaobilaznica	1.8.1. Projekat Izrada Studije saobraćaja općine	50.000		30.000	20.000				
			1.8.2. Projekat Revizija ranije urađenog idejnog projekta zaobila - znice oko Gračanice	40.000		20.000	20.000				
Cilj 2. Poboljšanje vodosnabdij evanja na teritoriji općine Gračanica		2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	2.1.1. Projekat Rekonstrukcija dijela dovodnog cjevovoda Sokogaj u MZ Gračanica	100.000		100.000					
			2.1.2. Projekat Rekonstrukcija potisnog voda Sklop-rezervoar Gaj u MZ Gračanica	300.000			300.000				
			2.1.3. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Lipa u MZ Gračanica	150.000							
				10.000	50.000	90.000					
			2.1.4. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u naselju Čiriš u MZ Gračanica	100.000							
				10.000	50.000	40.000					
			2.1.5. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i	50.000	25.000	25.000					

			rekonstrukcija priključaka u ul.M.Šemsekadića u MZ Gračanica								
		2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	2.1.6. Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Korića Brdo-Deponija» u MZ Gračanica	100.000		30.000	30.000	40.000			
			2.1.7. Projekat Rekonstrukcija LŽ distribucionog cjevovoda «Hadžijina voda-Ada» u MZ Gračanica	50.000		50.000					
			2.1.8. Projekat Rekonstrukcija mjesnog vodovoda Zmajevac u MZ Džakule	85.000	40.000	45.000					
		2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	2.1.9. Projekat II Faza rekonstrukcije vodovo dne mreže i aktiviranje novog izvorišta u MZ Buk	65.000		65.000					
			2.1.10. Projekat Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda «Alići i Džafići» u MZ Doborovci	36.000	36.000						
			2.1.11. Projekat Rekonstrukcija postojeće vod ovodne mreže i obezbjeđenje novih količina pitke vode u MZ Piskavica	20.000		20.000					
			2.1.12. Projekat vodosnabdijevanje-rekonstrukcija glavne mreže i poboljšanje kapaciteta u MZ Trnovci	35.000	35.000						? z
			2.1.13. Projekat Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže u MZ Doborovci	32.000		32.000					
		2.2. Program Izgradnja novih vodovo dnih mreža	2.2.1. Projekat Izgradnja novog rezervoarskog prostora u sistemu Gračanica u MZ Gračanica	180.000			180.000				
			2.2.2. Projekat Izgradnja nove vodovodne distribucione mreže u MZ Pribava	700.000							
				25.000	110.000	90.000	90.000	90.000	295.000		

		2.2. Program Izgradnja novih vodovodnih mreža	2.2.3. Projekat Rekonstrukcija magistralnog cjevovoda «Ersan-Korića Brdo» i «Fering-Robot» u MZ Gračanica	150.000			100.000	50.000			
			2.2.4. Projekat Vodosnabdijevanje Mjesne zajednice Donja Orahovica	1.100.000	110.000	100.000	50.000	100.000	725.000		
			2.2.5. Projekat Centralni vodovod «Škahovica» - prilog idejni projekt vodovoda Škahovica	263.000	30.000	60.000	76.500	76.500	20.000		
			2.2.6. Projekat Izgradnja cjevovoda za prihvat prelivnih i oborinskih voda sa Rezervoara Gaj	30.000	30.000						
			2.2.7. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Gornji Drafnići-Brezik u MZ Grača	200.000	30.000	160.000	10.000				
			2.2.8. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Bijela Polja- Drafnići u MZ Grača	150.000	60.000	60.000	30.000				
			2.2.10. Projekat Izgradnja novog sistema vodosnabdijevanja za naselje Lendići	350.000	45.000	60.000	60.000	60.000	125.000		
			2.2.11. Projekat Vodosnabdijevanje Delići-Devedžije-Zolje u MZ Lukavica	200.000	30.000	170.000					
			2.2.12. Projekat Nastavak izgradnje vodovodne mreže u naselju Hajdarovac u MZ Gračanica	50.000		25.000	25.000				
			2.2.13. Projekat Izgradnja vodovodne mreže u naselju Jug 3 u MZ Gračanica	90.000		15.000	25.000	25.000	25.000		
			2.2.14. Projekat Izgradnja jedinstvenog vodovodnog sistema u MZ Vranov	400.000	100.000	115.000	140.000				
				45.000							
		2.2. Program	2.2.15. Projekat Izgradnja	40.000	20.000	12.000					

		Izgradnja novih vodovodnih mreža	eksploatacionog bunara i izvod vode u bazen Golači u MZ Malešići	8.000							
			2.2.16. Projekat Vodosnabdijevanje u MZ Donja Lohinja	200.000	75.000	80.000					
				45.000							
			2.2.17. Projekat Izgradnja vodovoda sa cjelokupnom infrastrukturom u MZ Rašljeva	350.000	48.000	70.000	70.000	154.000			
				8.000							
			2.2.18. Projekat Vodovod (sanacija i izgradnja vodovoda) u MZ Soko	100.000		100.000					
			2.2.19. Projekat Vodovod Rijeka (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	20.000		12.000	8.000				
			2.2.20. Projekat Vodovod Piragići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	30.000	15.000						
				15.000							
			2.2.21. Projekat Vodovod Hodžići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	11.000	11.000						
			2.2.22. Projekat Vodovod Sijedi krš	90.000			90.000				
		2.3. Program organizovanog upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na općini Grača	2.3.1. Projekat Elaborat postojećeg stanja u oblasti vodosnabdijevanja općine Gračanica		100.000	50.000	50.000				
		2.4. Program obezbijeđenja novih količina pitke vode – nova izvorišta području općin Gračanica	2.4.1. Projekat Hidrogeološki istražni radovi, bušenje eksploracionih bunara i uvođenje novih količina vode u sistem	1.800.000	320.000	1.400.000					
				80.000							
			2.4.2. Projekat Postrojenje za tretman pitkih voda u Sokolu, Općina Gračanica	1.100.000		50.000	550.000	500.000			
			2.4.3. Projekat Bušotina pitke vode za građane MZ Babići	150.000		30.000	45.000	30.000	45.000		
			2.4.4. Projekat Izrada hidrogeološke karte šireg područja zaštitnih zona	70.000		70.000					

		Soko sa saniranjem upojnih mjesta	2.4.5. Projekat Vodosnabdijevanje- bušenje dubinskih bunara u MZ Mirićina	70.000 5.000	20.000	35.000					
			2.4.6. Projekat Rekonstrukcija izvorišta Slanska voda u MZ Doborovci	35.000							
			2.4.7. Projekat Bušotina u MZ Donja Lohinja	60.000		60.000					
			3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture	3.1.1. Projekat Sanacija kulturno-histotičkih spomenika	50.000	50.000					
			3.1.2. Projekat Spomen obilježje palim borcima u ratu 1992-1995. i 1941-1945.god. u MZ Piskavica	20.000	5.000						
				15.000							
			3.1.3. Projekat Izgradnja spomen obilježja «Šehidi Babića» u MZ Babići	10.000	10.000						
			3.1.4. Projekat Obnova stare bosanske kuće u Gračanici	50.000	30.000	20.000					
			3.1.5. Projekat Rekonstrukcija i restauracija stare džamije Soko	185.000 135.000	50.000						
			3.1.6. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekta džamije u Delićima u MZ Lukavica	20.000		20.000					
			3.1.7. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekata historijske građevine Konak-Vijećnica u Gračanici (OPĆINA)	30.000	30.000						
			3.1.8. Projekat Izrada projekta rekonstrukcije srednjev. grada Soko	80.000		80.000					
		3.2. Program Uređenje	3.2.1. Projekat Izgradnja sportsko-rekr.centra na platou Vis u Babići	70.000		15.000	30.000	25.000			

		izletišta	3.2.2. Projekat Uređenje izletišta Monj u MZ Doborovci	20.000		20.000					
			3.2.3. Projekat Izletište Borik (infrastruktura) u MZ G.Doborovci	10.000		10.000					
			3.2.4. Projekat Izletište Mekote (infrastruktura) u MZ G.Doborovc	10.000		10.000					
		3.3. Program Uređenje zelenih površina	3.3.1. Projekat Gradski trg u MZ Gračanica	50.000		10.000	40.000				
			3.3.2. Projekat Uređenje prostora oko zgrade Općine (pristupni put, pješačke staze i zelene površine)	200.000		100.000	100.000				
			3.3.3. Projekat Rekonstrukcija zelene površine kod Opštine	45.000		20.000	25.000				
		4.2. Program Deminiranje područja MZ Skipovac	4.2.1. Projekat Donji Skipovac-šuma Gušta 1 (dem. P=20.831,58 m ²)	104.100	104.000						
			4.2.4. Projekat «Kojići-Okućnice 2» teh. izviđanje (d.P=74.468,44 m ²)	113.600	113.600						
			4.2.6. Projekat Gornji Skipovac. Tehničko izviđanje-deminiranje	25.000				25.000			
			4.2.6. Projekat Donji Skipovac. Tehničko izviđanje-deminiranje	25.000				25.000			
			4.2.11. Projekat «Kojići» (dem.P=76.753,30 m ²)	145.100	145.100						
			4.2.13. Projekat «Gornji Skipovac-Toplaovići 2». Tehničko izviđanje (dem.P=10.234,05 m ²)	20.500	20.500						
		4.3. Program Dem.područja MZ Lendići	4.3.1. Projekat Lendići-tehničko izviđanje (deminiranje	50.000	50.000						
		4.5. Program Deminiranje područja Visa	4.5.1. Projekat «Vis-Šamunica» Tehničko izviđanje (deminiranje)	300.000			300.000				

VI.1.2. Akcioni plan za projekte koji se implementiraju u prvog godini

Akcioni Plan za 2011 .											
Sektor 1: Ekonomski razvoj											
Veza sa strateškim i sektorskim ciljevima		Program	Projekti	ukupna vri.projekt /realizova	Orijentacijski period realizacije (dinamika implementacije)					Nositelji implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
strateški	sektorski				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
cilj III KVALI TETNO RIJEŠE NA CESTO VNA INFRAS TRUKT URA	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.1. Projekat Rekonstrukcija parking prostora u gradu u MZ Gračanica	100.000	15.000	30.000	30.000	25.000		Služba za lokalni razvoj	
			1.1.3. Projekat Rekonstrukcija ul. Polje u MZ Gračanica	400.000	120.000	215.000					
			1.1.4. Projekat Rekonstrukcija ul. Gračanički Skver u MZ Gračanica	54.000	10.000	39.000					
			1.1.7. Projekat Rekonstrukcija ul. 22.Divizije u MZ Gračanica	154.000							
				104.000	50.000						
			1.1.11. Projekat Rekonstrukcija ul. M. M. Bašeskije u MZ Gračanica	135.000	30.000	105.000					
			1.1.16. Projekat Rekonstrukcija ul. Gradaščevića u MZ Gračanica	10.500	10.500						
			1.1.18. Projekat Rekonstrukcija ul. Kotoruša u MZ Gračanica	60.000	35.000	25.000					
			1.1.26. Projekat Rekonstrukcija puta Brezje u MZ Malešići	162.000	100.000	62.000					
			1.1.29. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdanić u MZ Gračanica	18.000	18.000						

	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.38. Projekat Asfaltiranje puta Doborovci-Pandurište	330.000	50.000	100.000	100.000	80.000			
		1.1.44. Projekat Asfaltiranje puta naselja Guvna 2 – Kamenica u MZ Donja Orahovica	22.000	22.000						
		1.1.45. Projekat Asfaltiranje puta naselja Dedići Kamenica u MZ Donja Orahovica	11.000	11.000						
		1.1.48. Projekat Rekonstrukcija ul. Prolaz Kapetanuša u MZ Gračanica	16.000	16.000						
		1.1.65. Projekat Rekonstrukcija ul. Malkića Sokak u MZ Gračanica	14.000	14.000						
		1.1.70. Projekat Rekonstrukcija ul. Kamenita voda u MZ Gračani	33.000	33.000						
		1.1.79. Projekat Rekonstrukcija ul. Mejdan Džedid Sokak u MZ Gračanica	27.000	27.000						
		1.1.93. Projekat Izgradnja potpornog zida u ul.Drijenča	50.000	20.000	30.000					
		1.1.111. Projekat Asfaltiranje dionice lokalnog puta D.Orahovica (Rijeka) –Rašljeva	320.000	50.000	150.000	100.000	20.000			
		1.1.119. Projekat Održavanje makadamskih puteva u MZ Škahovica	30.000	8.000	8.000	8.000	6.000			
		1.1.121. Projekat Put Šašovka u MZ Lukavica	40.000	40.000						
		1.1.141. Projekat Asfaltiranje puta Mujkanovac-Meraje (Pribav) – (1.360 m) u MZ D.Lohinja	144.000	40.000	50.000	54.000				

	Cilj 1. Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno- planskom dokumentaci jom do 2015.god.	1.1. Program putne infrastrukture	1.1.159. Projekat Sanacija putnog pravca Rijeka-Sabitovići u MZ Prijeko Brdo	63.000	25.000	20.000	18.000				
		1.2. Program izgradnje mostova	1.2.2. Projekat Izgradnja kolskog mosta na rijeci Sokoluši (lokacija Skver)	400.000	10.000	390.000					
		1.3. Program rasvjete	1.3.2. Projekat Izgradnja rasvjete u Ul. Skver, Sultan Mehmeda II Fatiha i 22.Divizije u MZ Gračanica	110.000	20.000	20.000	20.000	20.000	30.000		
			1.3.3. Projekat Izgradnja ulične rasvjete i rekonstrukcija elektro- mreže u MZ Vranovići	210.000	210.000						
				10.000							
			1.3.4. Projekat Izgradnja javne rasvjete na području MZ Babići	50.000	5.000						
				20.000		25.000					
		1.3. Program rasvjete	1.3.6. Projekat Javna rasvjeta u MZ Piskavica	45.000	10.000	10.000	10.000	15.000			
			1.3.7. Projekat Javna rasvjeta u MZ Škahovica	110.000	10.000	12.000	12.000	38.000	38.000		
			1.3.8. Projekat Izgradnja rasvjete u MZ Buk	35.000	5.000						
				5.000		10.000	15.000				
		1.5. Program klizišta	1.5.1. Projekat Sanacija Klizišta «Kršić» u MZ Vranovići	78.000	10.000	34.000	34.000				
			1.5.2. Projekat Sanacija klizišta Bijeli Potok u MZ Lukavica	15.000	15.000						
	Cilj 2 Promocija imidža Općine kao poduzetničk og centra (2010-2015)	2.1. Program kontinuirane podrške u organizovanju sajmova	2.1.1. Projekat marketinške podrške organizacije sajma	295.000	295.000						
			2.1.2. Projekat Izložba stočarstva „Gračanica i Doboj-Istok“	13.000	13.000						
		3.2. Program podrške	3.2.4. Projekat Uređenje zelene pijace	20.000	20.000						

		organskoj proizvodnji kod registrovanih poljopr. proizvođača									
	Cilj 4. 80% privrednih subjekata u sistemu daljinskog grijanja do 2015.god	4.1. Program energetske efikasnosti	4.1.3.Projekat Toplifikacija grada	5.500.000 1.200.000		1.500.000	1.500.000	1.300.000			
	Cilj 5. Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni plavljenja u dužini od 300 m	5.1. Program regulacije korita vodotokova	5.1.1. Projekat Regulacija korita rijeke Sokoluše (dionica od mosta Lido do ušća u rijeku Spreču) u MZ Gračanica	2.618.000	200.000	200.000	200.000	200.000	1.468.000		

Акциони План за 2011											
Сектор 2: Друштвени развој											
Веза са стратешким и секторским циљевима		Програм	Пројекти	Укуп.врј. Прок/ реализован	Оријентацијски период реализације (динамика имплементације)					Носитељи имплементације	Цилне групе (корисници)
стратешки	секторски				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
	Cilj 1. Unaprijediti sektor	1.1. Program unaprijeđenja socialne zaštite	1.1.1.Projekat Izgradnja objekta za stare u centru	200.000	15.000	10.000	175.000	200.000			

	socijalne zaštite za 30% do 2015. godine	1.2. Program za kvalitetnije življenje manjina	1.2.1. Projekat Zapošljavanje mladog kadra romske populacije	15.000	10.000	5.000			15.000		
	Cilj 2. Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine	2.1. Program izgradnje i modernizacije obrazovnih ustanova	2.1.1. Projekat Ugradnja stolarije u JU „Naša djeca“ Gračanica	20.000	20.000						
			2.1.2. Projekat Nabavka školskog namještaja za novu zgradu OŠ Doborovići	100.000	100.000						
			2.1.3. Projekat Završni radovi na objektu škole u MZ Pribavi	70.000	70.000						
			2.1.6. Projekat Uređenje vanjskog dvorišta – dječije igralište JU Djecije obdanište	20.000	20.000						
			2.1.8. Projekat Dovršetak podružne 4-razredne škole u MZ Pribava	70.000	70.000						
			3.1.1. Projekat Završetak PKSC Bazen	2.000.000	850.000	575.000	575.000				
	Cilj 3. Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. Godine	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizacije i opremanja sportskih-kulturnih objekata	3.1.2. Projekat Informatizacija biblioteke i obnavljanje knjižnog fonda-BKC	100.000	10.000	22.500	22.500	22.500	22.500		
			3.1.3 Projekat Rekonstrukcija rukometnog igrališta u MZ Gračan	65.000	30.000	35.000					
			3.1.4. Projekat Izgradnja poligona u MZ Buk	30.000	30.000						
			3.1.5. Projekat Sportski poligon u MZ Gornji Doborovići	40.000	10.000	30.000					
			3.1. 6.Projekat Asfaltiranje sportskog poligona i ogradijanje u MZ Trnovci	25.000							
				15.000	10.000						
			3.1.7. Projekat Izgradnja	20.000	20.000						

		poligona malih sportova u MZ Pribava								
		3.1.8. Projekat Izgradnja ograde i tribina na nogometnom igralištu u MZ Mirićina	40.000	5.000	35.000					
		3.2. Program Poboljšanje kvaliteta sportsko-kulturnih sadržaja	3.2.1. Projekat Kulturne i sportske aktivnosti u MZ Lukavica	10.000	10.000					
			3.2.2. Projekat Ljetne večeri pod lipama Gračanica	30.000	30.000					
		3.3. Program obnove objekata	3.3.1. Projekat Dom kulture, sprat koji je izgorio 01.01.2008.g u MZ Malešići	80.000	30.000	50.000				
			3.3.2. Projekat Dovršetak Doma Kulture u MZ Babići	80.000	25.000	20.000	20.000	15.000		
			3.3.3. Projekat Završetak izgradnje Doma kulture u MZ Rašljeva	112.000	15.000	15.000	15.000	67.000		
		3.5. Program za mlade	3.5.1. Projekat Osposobljavanje prostorija za mlade u svrhu organizovanja mnogobrojnih aktivnosti na polju neformlanog obrazovanja	6.000	6.000					
			3.5.2. Projekat Stimulisanje učenika i studenata sa područja općine Gračanica povećanjem broja stipendija	900	900					
			3.5.3. Projekat Promocija volonterskog rada i njegove korisnosti za mlade	2.000	2.000					
			3.5.4. Projekat Promocija korisnosti udruživanja mlađih i pružanje stručne pomoći istima	1.000	1.000					
			3.5.5. Projekat Prikupljanje relevantnih podataka o stvarnim	3.000	3.000					

			potrebama mladih									
	Cilj 4. Unaprijediti uslove rada i usluga u sektor u zdravstva do 2015 g	4.1. Program unaprijedenja zdravstvene zaštite	4.1.1. Projekat Proširenje objekta porodične medicine u naselju Polje u MZ Stjepan Polje	40.000	25.000	15.000						
	Cilj 5. Unaprijediti rad lokalne uprave- povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. godine	5.1. Program razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitete tom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2000	5.1.1. Projekat Izrada dokumentacije sistema kvalitete zasnovanim na skraćenim i pojednostavljenim procedurama rada općinskih službi	10.000	10.000							
		5.2. Program uvođenja nove informacijsko-komunikacijske tehnologije	5.2.1. Projekat licenciranja nelicenciranih softvera koji se koriste u Općini Gračanica	40.000	20.000	20.000						
		5.3. Program stvaranja prostornih, tehničkih i materijalnih uslova za efikasan rad općinskih službi	5.3.1. Projekat uvođenja ventilacije u server sobi	5.000	5.000							
			5.3.2. Projekat završetak sprata nove zgrade općine	400.000	60.000	150.000						
			5.3.3. Projekat završetak multifunkcionalne sale u novoj zgradi općine	300.00								
				190.000	110.000							
			5.3.4. Projekat Opremanje TVJ Gračanica-autocisterna V= 12.000 L	500.000	20.000	100.000	100.000	100.000	180.000			
			5.3.5. Projekat Opremanje struktura CZ-stavljanje u funkciju repetitora Staževac	20.000	20.000							

Aкциони План за 2011

Сектор 3: Околиш

Веза са стратешким и секторским циљевима		Програм	Пројекти	Укупна вредност пројекта	Оријентацијски период реализације (динамика имплементације)					Носитељи имплементације	Цилне групе (корисници)
стратешки	секторски				2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
	<u>Циљ 1.</u> Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	1.2. Program Reciklaža otpada	1.2.1. Пројекат Primarna selekcija ambalažnog otpada iz komuna lnog čvrstog otpada na опћини Gračanica (II фаза Пројекта)	39.500	10.000	29.500					
		1.4. Program Uklanjanje otpada animlana nog porijekla	1.4.1. Пројекат Jama stočna grobnica sa помоћним објектима у опћини Gračanica	224.030	80.000	100.000	44.030				
			1.5.6. Пројекат Regulacija корита Drafničkog потока (дionica od mosta u ul. Bosanska do drafničke дžamije) u MZ Gračanica	71.000	10.000	30.000	31.000				
			1.5.7. Пројекат Regulacija корита Potoka Japaga (дionica завршетка раније урађеног засечења потока Japaga у насељу Japaga) u MZ Gračanica	17.500	17.500						
			1.5.8. Пројекат Regulacija корита Varoškog Potoka (дionica од уљевне грађевине до mosta u ul. Bosanska) u MZ Gračanica	34.500	5.000	15.000	14.500				
		2.1. Program saniranje gubitaka na подручју опћине Gračanica	2.1.3. Пројекат Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u насељу Lipa u MZ Gračanica	150.000							
				10.000	50.000	90.000					
			2.1.4. Пројекат Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i	100.000	50.000	40.000					

	Gračanica		rekonstrukcija priključaka u naselju Čiriš u MZ Gračanica	10.000							
			2.1.5. Projekat Rekonstrukcija azbest-cementnog cjevovoda i rekonstrukcija priključaka u ul.M.Šemsekadića u MZ Gračanica	50.000	25.000	25.000					
			2.1.8. Projekat Rekonstrukcija mjesnog vodovoda Zmajevac u MZ Džakule	85.000	40.000	45.000					
		2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	2.1.10. Projekat Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda «Alići i Džafići» u MZ Doborovci	36.000	36.000						
			2.1.12. Projekat vodosnabdijevanje-rekonstrukcija glavne mreže i poboљšanje kapaciteta u MZ Trnovci	35.000	35.000						
		2.2. Program Izgradnja novih vodovođnih mreža	2.2.2. Projekat Izgradnja nove vodovodne distribucione mreže u MZ Pribava	700.000 25.000	110.000	90.000	90.000	90.000	295.000		
			2.2.4. Projekat Vodosnabdijevanje Mjesne zajednice Donja Orahovica	1.100.000	110.000	100.000	50.000	100.000	725.000		
			2.2.5. Projekat Centralni vodovod «Škahovica» - prilog idejni projekat vodovoda Škahovica	263.000	30.000	60.000	76.500	76.500	20.000		
			2.2.7. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Gornji Drafnići-Brezik u MZ Grača	200.000	30.000	160.000	10.000				
			2.2.8. Projekat Izgradnja podsistema vodosnabdijevanja za naselje Bijela Polja- Drafnići u MZ Grača	150.000	60.000	60.000	30.000				

			2.2.10. Projekat Izgradnja novog sistema vodosnabdijevanja za naselje Lendići	350.000	45.000	60.000	60.000	60.000	125.000		
			2.2.11. Projekat Vodosnabdijevanje Delići-Devedžije-Zolje u MZ Lukavica	200.000	30.000	170.000					
	Cilj 2. Poboljšanje vodosnabdij evanja na teritoriji općine Gračanica		2.2.14. Projekat Izgradnja jedinstv. vodovodnog sistema u MZ Vranov	400.000							
				45.000	100.000	115.000	140.000				
		2.2. Program Izgradnja novih vodovo dnih mreža	2.2.15. Projekat Izgradnja eksplotacionog bunara i izvod vode u bazen Golaći u MZ Malešići	40.000							
				8.000	20.000	12.000					
			2.2.16. Projekat Vodosnabdijevanje u MZ Donja Lohinja	200.000							
			2.2.17. Projekat Izgradnja vodovoda sa cjelokupnom infrastrukturom u MZ Rašljeva	350.000							
				8.000	48.000	70.000	70.000	154.000			
			2.2.20. Projekat Vodovod Piragići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	30.000							
				15.000	15.000						
			2.2.21. Projekat Vodovod Hodžići (rekonstrukcija) u MZ G.Doborovci	11.000	11.000						
	2.4. Program obezbijedenja novih količina pitke vode – nova izvorista području općin Gračanica		2.4.1. Projekat Hidrogeološki istražni radovi, bušenje eksplotacionih bunara i uvođenje novih količina vode u sistem	1.800.000							
				80.000	320.000	1.400.000					
			2.4.5. Projekat Vodosnabdijevanje-bušenje dubinskih bunara u MZ Mirićina	70.000							
				5.000	20.000	35.000					

	Cilj 3. Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine	3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture	3.1.2. Projekat Spomen obilježje palim borcima u ratu 1992-1995. i 1941-1945.god. u MZ Piskavica	20.000	5.000						
				15.000							
			3.1.3. Projekat Izgradnja spomen obilježja «Šehidi Babića» u MZ Babići	10.000	10.000						
			3.1.4. Projekat Obnova stare bosanske kuće u Gračanici	50.000	30.000	20.000					
			3.1.5. Projekat Rekonstrukcija i restauracija stare džamije Soko u Sokolu	185.000	50.000						
				135.000							
			3.1.6. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitalizacije nacionalnog spomenika objekta džamije u Delićima u MZ Lukavica	20.000	20.000						
			3.1.7. Projekat Izrada Glavnog projekta rekonstrukcije i revitali zacija nacionalnog spomenika objekat historijske građevina Konak-Vijećnica u Gračanici (ZGRADA OPĆINE)	30.000	30.000						
	Cilj 4. Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije	4.2. Program Deminiranje područja MZ Skipovac	4.2.1. Projekat Donji Skipovac- šuma Gušta 1-dem. 20.831,58 m ²	104.100	104.000						
			4.2.4. Projekat «Kojići-Okućnice 2» teh. Izviđanje-d.74.468,44 m ²	113.600	113.600						
			4.2.11. Projekat «Kojići» (dem.P=76.753,30 m ²)	145.100	145.100						
			4.2.13. Projekat «Gornji Skipovac-Toplaovići 2». Tehnič ko izviđanje -dem.10.234,05 m ²	20.500	20.500						
		4.3. Program Dem.područja MZ Lendići	4.3.1. Projekat Lendići-tehničko izviđanje (deminiranje	50.000	50.000						

VI 3. Plan razvoja organizacionih i ljudskih kapaciteta za sprovođenje strategije

Općinska uprava ima posebnu odgovornost u osiguravanju djelotvorne implementacije strategije i planova. Zbog toga je veoma važno ili ključno da se kroz Plan razvoja organizacionih i ljudskih kapaciteta, koji je sastavni dio operativnog dijela strategije razvoja uspostave glavni operativni mehanizmi upravljanjem razvojem, a što dalje znači prilagodi postojeća ili uspostavi nova organizaciona struktura, obezbijedi kontinuirana izgradnja ljudskih kapaciteta i uvodenje projektnog pristupa.

Samo na taj način i kroz kompetentno, odgovorno i svako operativno upravljanje omogućit će se djelotvorno implementiranje strategije.

Obzirom da integrisana strategija razvoja općine objedinjuje sve sektore koji su u nadležnosti općine, sve aktere i zainteresovane strane, sva pitanja kojima se bavi Općina, veoma je važno da se, pored djelotvorne uspostave funkcionalnosti strukture za planiranje i praćenje provođenja strateških dokumenata, obezbijedi jaka sveukupna koordinacija unutar općinske administracije.

Takođe je veoma važna uloga nevladinih organizacija, poslovnog sektora pojedinačno, ali i kroz Udruženje poslodavaca i drugih socio-ekonomskih partnera.

Ključna uloga u ostvarivanju neophodne saradnje i koordinacije sa internim (javne ustanove i preduzeća, NVO, poslovni sektor i dr.) i eksternim partnerima (viši nivoi vlasti, potencijalni finansijeri i investitori) leži na Načelniku Općine, ORT, Odjeljenju za lokalni razvoj.

Postojeće stanje i organizacijske prepostavke za implementaciju strategije

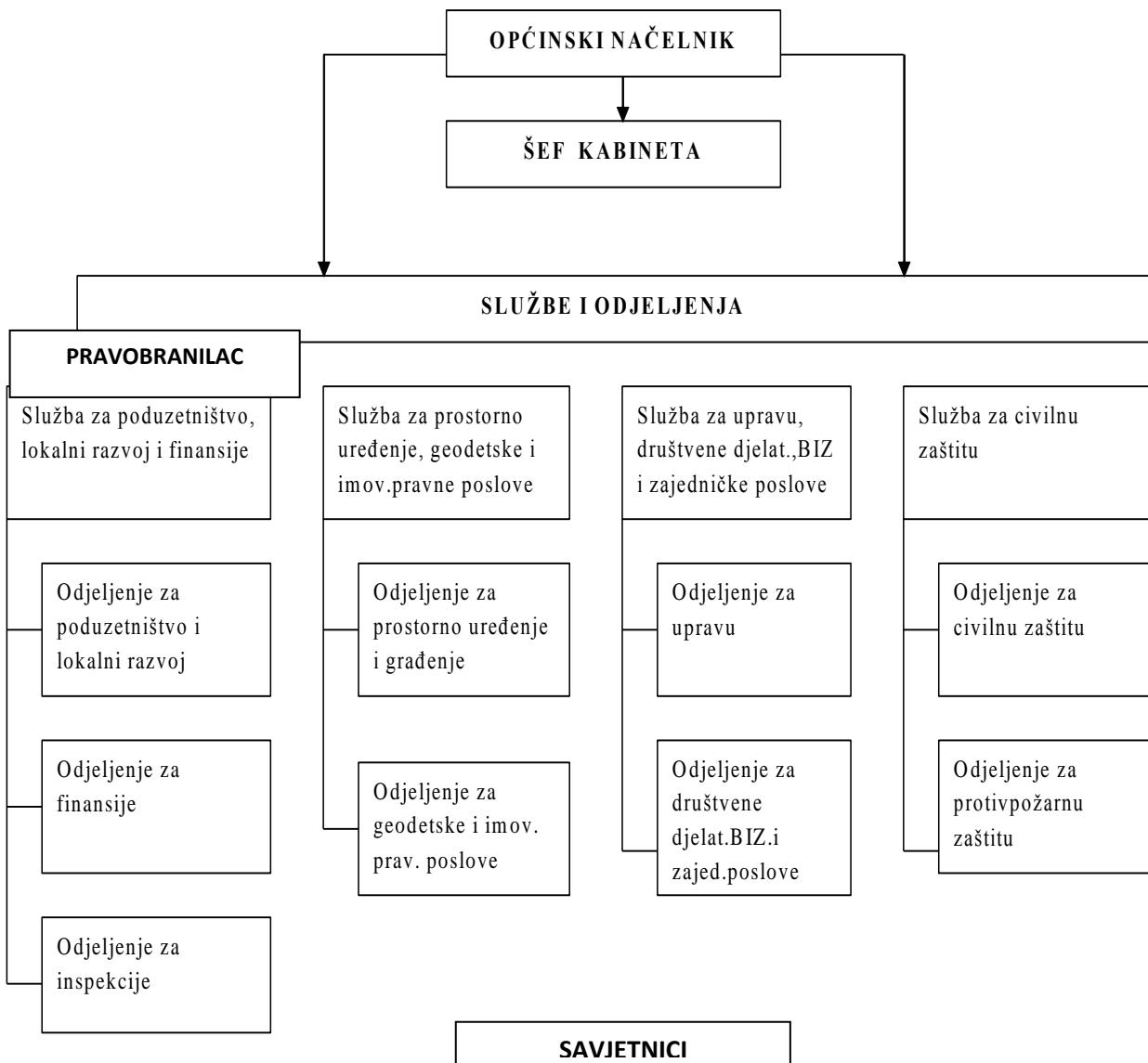
Općinsko vijeće usvaja strategiju razvoja , vodeći strateški dokumenat Općine kao i izvještaje o realizaciji strateških dokumenata, te je njegova uloga ključna u definisanju završnih dokumenata kao i donošenje svih ostalih razvojnih politika i prioriteta.

Načelnik Općine ima ključnu ulogu u operacionalizaciji i implementaciji strategije razvoja putem uspostavljanja jasnih mehanizama i definisanja odgovornosti službi u pogledu implementacije dijelova strategije iz njihove nadležnosti, te obezbjeđivanja sveukupne koordinacije i implementacije strategije u cjelini.

Općinske službe pripremaju program razvoja Općine, te prostorne, urbanističke i provedbene planove, budžet i završni račun, te se staraju o zadovoljavanju određenih potreba građana u oblastima komunalnih djelatnosti, kulture, obrazovanja, sporta, zdravstvene i socijalne zaštite, civilne zaštite, informisanja, zanatstva, turizma i ugostiteljstva. Općinske službe imaju ključnu ulogu u izradi, realizaciji, praćenju, izvještavanju i ažuriranju Strategije razvoja, s ciljem kontinuiranog unapređenja kvaliteta života građana općine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji službi za upravu Općine Gračanica uspostavljene su četiri službe za upravu, Stručna služba Općinskog Vijeća, Kabinet načelnika i Savjetnici.

UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA SLUŽBI ZA UPRAVU OPĆINE GRAČANICA

Iz oblasti planiranja i upravljanja lokalnim razvojem postojeće službe obavljaju slijedeće poslove i zaduženja :

Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije:

- izrada vizije i strategije razvoja općine,
- predlaganje mjera za unapređenje partnerskih odnosa između javnog i privatnog sektora,
- izrada ekonomskih analiza iz oblasti poduzetništva i lokalnog razvoja,
- praćenje privrednih kretanja i ostvarenje neposrednih kontakata sa poduzeticima i predlaganje mjera za stvaranje povoljnog ambijenta,
- izrada i provođenje budžeta, kao i nadzor nad korištenjem sredstava budžeta,
- poduzimanje mjera iz nadležnosti Općine u vezi sa razvojem, podsticajem i zaštitom poljoprivrednog zemljišta, vodoprivrede i zaštite okolice,
- izrada planova i programa infrastrukture i drugih objekata,
- vođenje postupaka registracije i izdavanja odobrenja za rad,
- poslovi inspekcijskog nadzora.

Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko pravne poslove:

- priprema, donošenje i provođenje prostorne i druge urbanističko planske dokumentacije,
- vrši nadzor nad provođenjem programa i planova obavljanja djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje,
- obavlja poslove u vezi sa programom zimske službe i nadzorom nad radom iste,
- vrši poslove nadzora u komunalnoj oblasti i zaštiti okolice,
- poslovi zaštite državne imovine,
- stambeno komunalne poslove,
- poslovi premjera i katastra zemljišta.

Služba za upravu, društvene djelatnosti, boračko invalidsku zaštitu i zajedničke poslove:

- obavlja poslove iz oblasti zdrastva, obrazovanja, sporta, kulture i nevladinog sektora iz nadležnosti lokalne uprave,
- poslovi vezano za građanska stanja,
- vođenje biračkih spiskova,
- poslovi prijemne kancelarije, pisarnice i arhive,
- personalni poslovi,
- poslovi koji se odnose na ostvarenje prava boraca, porodica šehida i poginulih boraca, RVI, boraca NOR-a, izbjeglih i raseljenih,
- informatičke poslove,
- operativno tehničke i pomoćne poslove.

Služba za civilnu zaštitu:

- organizacija, koordinacija i izrada planskih dokumenata,
- koordinacija, zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
- poslovi zaštite i otkrivanje eksplozivnih minskih sredstava,
- poslovi osmatranja, obavještavanja i uzbunjivanja,
- poslovi prevencije i zaštite od požara, servisiranja aparata i druge opreme koje se koriste za gašenja požara.

Trenutno u općinskoj administraciji ne postoji struktuiran pristup izradi i implementaciji strategije razvoja na jedinstven integrisan način, već se izradi i implementaciji strateških dokumenata pristupa parcijalno, odnosno sektorski. S tim u vezi, ključni nedostatak je sistemski uređena funkcija planiranja i koordinacije implementacije strategije razvoja, tj. poslovi i zadaci iz ove oblasti nisu jasno precizirani u okviru nadležnosti i zaduženja postojećih službi u okviru općinske službe. U okviru Službe za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije uspostavljen je Odjeljenje za poduzetništvo i lokalni razvoj koja se bavi strateškim planiranjem i planiranjem kapitalnih investicija, ali ne i sistemskom koordinacijom implementacije Strategije.

U pogledu prikupljanja, obrade i ažuriranja podataka za planiranje i praćenje razvoja, niko od zaposlenih u okviru općinske administracije nije zadužen isključivo za ovu oblast, niti postoji sveobuhvatna baza podataka neophodnih za planiranje i praćenje razvoja, već općinske službe pojedinačno prikupljaju podatke za svoje potrebe i u skladu sa svojim specifičnim formatima.

Kada je u pitanju osoblje unutar navedenih službi, koje u svojim opisima poslova ima zaduženja u oblasti planiranja i implementacije Strategije razvoja, situacija je sljedeća:

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji službi za upravu Općine Gračanica, sistematizovana su sljedeća radna mjesta:

Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije

Odjeljenje za poduzetništvo i lokalni razvoj:

- šef odjeljenja i viši stručni saradnik za biznis,
- viši stručni saradnik za planiranje lokalnog razvoja,
- viši stručni saradnik za infrastrukturu i saobraćaj,
- viši stručni saradnik za registracije i dozvole,
- viši stručni saradnik za poljoprivredu, vodoprivredu i zaštitu okolice.

Odjeljenje za finansije:

- šef odjeljenja i stručni savjetnik za finansije,
- viši stručni saradnik za budžet,
- stručni saradnik za javne nabavke.

Odjeljenje za inspekcije:

- šef odjeljenja-glavni inspektor,
- tržišno-turističko ugostiteljski inspektor,
- veterinarski inspektor
- sanitarni inspektor,
- urbanističko-građevinski inspektor.

Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko pravne poslove

Odjeljenje za prostorno uređenje i građenje:

- šef odjeljenja i viši stručni saradnik za prostorno uređenje i planove,
- viši stručni saradnik za urbanizam,
- viši stručni saradnik za upravno rješavanje u oblasti urbanizma, građenja i komunalnoj oblasti,
- komunalni inspektor i inspektor zaštite okolice,
- viši referent za komunalne naknade,
- viši referent za lokacije.

Odjeljenje za geodetske i imovinsko pravne poslove:

- šef odjeljenja i stručni savjetnik za imovinsko pravne poslove,
- viši stručni saradnik za geodetske poslove,
- viši samostalni referent za geodetske poslove i geodetsku mrežu u urbanom području,
- viši referent za premjer zemljišta i snimanje komunalnih uređaja,
- viši referent za katastarske evidencije.

Služba za upravu, društvene djelatnosti, boračko invalidsku zaštitu i zajedničke poslove

Odjeljenje za upravu:

- šef odjeljenja i stručni savjetnik za ljudske resurse,
- viši stručni saradnik za informatiku,
- viši samostalni referent za administrativne poslove i biračke spiskove,
- viši samostalni referent-koordinator pisarnice i arhive,
- viši referent –matičar.

Odjeljenje za društvene djelatnosti, boračko invalidsku zaštitu i zajedničke poslove:

- šef odjeljenja i viši stručni saradnik za društvene djelatnosti,
- viši samostalni referent za administrativne poslove boraca, raseljenih osoba i socijalnih slučajeva.

Služba civilne zaštite

Odjeljenje za civilnu zaštitu:

- šef odjeljenja i viši samostalni referent za operativne poslove, obuku i MTS,
- viši samostalni referent za mjere zaštite i spašavanja,
- viši referent za mjere zaštite i spašavanja,
- referent za osmatranje i uzbunjivanje.

Odjeljenje za protivpožarnu zaštitu - T.V.J.

- šef odjeljenja - komandir jedinice,
- viši referent - vatrogasac-rukovodilac,
- viši referent - vatrogasac vozač.

Kabinet načelnika:

- šef kabineta-stručni savjetnik za odnose sa javnošću,
- savjetnik za mlade,
- savjetnik za ekonomsko-finansijska pitanja, lokalno ekonomski razvoj i koordinaciju sa predpristupnim evropskim i drugim razvojnim fondovima,
- savjetnik za komunalna pitanja i putnu infrastrukturu.
- savjetnik za međunarodne odnose i saradnju

Stručna služba Vijeća:

- sekretar Vijeća
- viši samostalni referent za opće i administrativne poslove.

Analiza raskoraka između raspoloživih i nužnih resursa i potrebe za prilagodavanjem

Imajući u vidu nedostatak jasnih nadležnosti u pogledu koordinacije i organizacije implementacije strategije, odnosno nedostatak osobe/odjeljenja koje bi se svakodnevno staralo o realizaciji strategije kao cjeline i svakog projekta pojedinačno, nužno je preduzeti proaktivne mjere kako bi se stanje u ovoj oblasti poboljšalo. Potrebno je ojačati razvojnu funkciju općine kroz preciznije definisanje zadatka i odgovornosti, ojačati kapacitete zaposlenih koji će biti direktno angažovani u pripremi projekata i implementaciji Strategije, te uspostaviti djelotvoran sistem za praćenje i vrednovanje njene implementacije. Ovdje je posebno važna uloga Odjeljenja za poduzetništvo i lokalni razvoj i njeno buduće jačanje, kako bi ista bila sposobna da odgovori predstojećim izazovima administraciji. Stoga, ključni koraci obuhvataju sljedeće:

Provodenje analize funkcija, procesa, aktera i uloga u upravljanju lokalnim razvojem, uključujući: pregled minimalnih funkcija upravljanja lokalnim razvojem i pregled procesa, aktera i uloga u planiranju, implementaciji, praćenju i vrednovanju Strategije razvoja.

Identifikacija odgovarajućeg modela uspostavljanja razvojne funkcije općine, gdje je jedno od moguće rješenje bi bilo usklađivanje/dorada postojećih opisa poslova i odgovarajuće jačanje kapaciteta u okviru postojećih odjeljenja/odsjeka.

Priprema i usvajanje izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesa u općinskoj službi za implementaciju strategije s ciljem preciziranja opisa poslova i pojedinačnih odgovornosti zaposlenika u svim službama i odjeljenjima koje su vezane za implementaciju iste.

Sveukupna koordinacija implementacije razvojne strategije; uloge i odgovornosti jedinice za razvoj u pogledu implementacije strategije razvoja, praćenja, izvještavanja, izrade godišnjih akcionih planova, te ažuriranja strategije

Izrada sveobuhvatne baze podataka u svrhu strateškog planiranja, praćenja i ocjenjivanja progrusa, koja obuhvata društvene, ekonomski i okolišne parametre i relevantne indikatore. Preciziranje zaduženja osoblja zaduženog za bazu podataka, praćenje i vrednovanje, kao i dužnosti i odgovornosti ostalih relevantnih opštinskih službi;

Izrada, implementacija i upravljanje projektima; uloge i odgovornosti na pripremi i implementaciji projekata, praćenje odgovarajućih izvora finansiranja, izbor projekata i odgovarajućih izvora, informisanje lokalnih socio-ekonomskih partnera o izvorima finansiranja, podrška u pripremi projekata.

Integrисана strategija kombinuje sektorska pitanja na struktuiran način, te je za njenu uspješnu realizaciju neophodno obezbjediti da sva općinska odjeljenja i odsjeci unutar odjeljenja blisko sarađuju, kako bi se međusektorskom saradnjom obezbjedila odgovarajuća sinergija. Stoga je veoma važno jačanje sveukupne sistemske koordinacije unutar općinske administracije, kako u procesu implementacije strategije, tako u procesima njenog praćenja, vrednovanja, izvještavanja i ažuriranja, te posebno:

Prilagođavanja specifičnih elemenata postojećih opisa poslova kao i internih procedura i akata, da bi se obezbjedila nesmetana saradnja među odjeljenjima unutar općinske administracije, a sve to u svjetlu djelotvornog i efikasnog provođenja projekata i prioriteta definisanih strategijom razvoja;

Koordinacija sa Odjeljenjem za poduzetništvo i lokalni razvoj u pogledu redovnog prikupljanja podataka iz nadležnosti datih odjeljenja u svrhu praćenja implementacije strategije i akcionog planiranja za naredne godine;

Povezivanje baze podatka sa svim relevantnim odjeljenjima, gdje će ove pojedinačne odgovornosti biti jasno definisane u relevantnim opisima poslova;

Kontinuirano usklađivanje višegodišnjeg i godišnjeg finansijskog plana Općine (budžet) sa višegodišnjim indikativnim i godišnjim finansijskim planom implementacije strategije;

Izrada, implementacija i upravljanje projektima.

Unutar plana upravljanja organizacionim i ljudskim resursima, poseban prioritet je stavljen na pripremu seta razrađenih projektnih prijedloga kao i pripremu projekata spremnih za implementaciju za održivi ekonomski i društveni razvoj, te zaštitu životne sredine, u skladu sa planom implementacije strategije.

Postojanje seta pripremljenih projekata bi obezbjedilo spremnost Općine da pristupi eksternim izvorima finansiranja (npr. međunarodne organizacije, kreditne linije, fondovi viših nivoa vlasti, itd.). Ovo ukazuje na snažnu potrebu za jačanjem kapaciteta zaposlenih u općinskoj administraciji za izradu kvalitetnih prijedloga projekata.

Socio-ekonomski partneri treba da imaju precizno definisane uloge u implementaciji, obezbjeđenju finansijskih sredstava, te u praćenju i vrednovanju strategije.

Lokalno razvojno partnerstvo

Imajući u vidu značajnu ulogu Partnerske grupe (lokalno razvojno partnerstvo) u djelotvornoj realizaciji, praćenju i ažuriranju strategije razvoja, Općina Gračanica će i dalje u okviru ovog tijela nastaviti blisko saradivati sa svim partnerima iz javnog, privatnog i nevladinog sektora.

Općina Gračanica će, u skladu sa planom implementacije Strategije razvoja, kontinuirano raditi na unapređenju međusobne informisanosti, uspostavljanju saradnje i partnerstva i sa drugim općinama, resornim ministarstvima, međunarodnim organizacijama i drugim partnerima u cilju djelotvorne implementacije strategije i postizanja većih razvojnih efekata.

Uloge i odgovornosti

U donjoj tabeli dat je kratak pregled ključnih uloga i odgovornosti u pogledu koordinacije, implementacije, monitoringa i evaluacije lokalne razvojne strategije:

Osnovne uloge i odgovornosti u procesu implementacije i koordinacije strategije	
Uloga	Nadležnost (ko?)
Definisanje odgovornosti u pogledu koordinacije implementacije strategije razvoja;	Načelnik Općine
Definisanje nadležnosti pojedinačnih službi/odjeljenja za pripremu projektnih prijedloga i implementaciju projekata iz akcionog plana za 2011. godinu;	Načelnik Općine, šefovi službi i odjeljenja
Razrada projektnih prijedloga i osiguravanje izvora finansiranja;	Općinska odjeljenja (uključujući odjeljenje za finansije, računovodstvo i naplatu budžeta).
Provodenje procedura javnih nabavki;	Komisija za javne nabavke
Praćenje implementacije strategije i redovno izvještavanje;	Općinska odjeljenja, Načelnik Općine, Općinsko vijeće
Uspostavljanje i redovno ažuriranje baze podataka relevantnih za razvoj;	Općinske službe i odjeljenja
Razrada i usvajanje operativnih i finansijskih planova za naredne godine implementacije strategije (godišnje i indikativno trogodišnje);	Općinske službe i odjeljenja Načelnik Općine, Općinsko vijeće
Ažuriranje i revizija sektorskih planova i strategije;	Općinske službe i odjeljenja Načelnik Općine, Općinsko vijeće
Definisanje ključnih potreba za izgradnjom kapaciteta osoblja uključenog u implementaciju strategije (Priprema plana i sistemska izgradnja kapaciteta za djelotvornu implementaciju strategije razvoja);	Šefovi službi i odjeljenja, Odjeljenje za opštu upravu
Sveukupna komunikacija u pogledu implementacije strategije razvoja sa akterima van općinske uprave (gradani, Lokalno razvojno partnerstvo), mediji, poslovni sektor, nevladin sektor, potencijalni finansijeri, viši nivoi vlasti, itd.).	Služba za poduzetništvo, lokalni razvoj i finansije – Odjeljenje za poduzetništvo i lokalni razvoj

Sistemski pristup izgradnji kapaciteta

Djelotvorna implementacija Strategije razvoja zahtijeva odgovarajuća znanja i vještine svih uključenih. S tim u vezi, potrebno je obezbjediti da pojedinačni opisi poslova koji se tiču planiranja lokalnog razvoja i implementacije strategije odražavaju specifične zahtjeve u pogledu stručne spreme, iskustva, znanja i vještina, te zaposlenim obezbjediti dodatnu potrebnu obuku iz oblasti strateškog planiranja, programiranja, praćenja i procjene napretka. Za uspješno funkcionisanju razvojne funkcije općine je sistemski pristup upravljanju ljudskim resursima u cilju izgradnje i prilagođavanja kapaciteta stvarnim potrebama je od ključnog značaja.

Analiza postojećih kapaciteta izvršena u okviru ILDP-a u junu 2009. godine, identificirala je sljedeća područja koja zahtijevaju pažnju i sistemski pristup izgradnji kapaciteta:

- Upravljanje lokalnim razvojem;
- Upravljanje projektnim ciklusom;
- Upravljanje ljudskim resursima;
- Javne nabavke u BiH i EU: pravni i praktični aspekti;

- Privatno-javno partnerstvo;
- EU IPA finansijski aspekti;
- Monitoring i evaluacija strategije razvoja i sektorskih planova;
- IT vještine za unos, obradu i upravljanje bazama podataka;
- Engleski jezik.

Resurs koji će općinama sve više biti na raspolaganju u pogledu izgradnje kapaciteta za djelotvorno upravljanje lokalnim razvojem su mehanizmi implementacije usvojene strategije obuke za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave u FBiH, odnosno sistem obuke za jedinice lokalne samouprave na čijem uspostavljanju se radilo u okviru istoimenog projekta koji provodi UNDP.(Prilog 1.)

Prilog 1 - Prikaz procesa, aktera i uloga u planiranju, sprovođenju, praćenju i vrednovanju lokalnih razvojnih strategija i planova

SINTETSKI PREGLED FUNKCIJA, ZADUŽENJA I VREMENSKOG RASPOREDA ZA PRAVOVREMENO I DJELOTVORNO UPRAVLJANJE LOKALNIM RAZVOJEM

Ciklus	Funkcije	Opis	Nosioci odgovornosti	Trajanje (sedmice)	Vremenska dinamika
Planiranje	Strateško planiranje	Uspostavljanje i ospozobljavanje struktura za planiranje	Načelnik Općine	3	Avgust-septembar
		Mobilizacija aktera	Načelnik Općine, ORT, Odjeljenje za planiranje i lokalni razvoj	3	Septembar
		Analiza stanja	ORT	9	Oktobar-decembar
	Programiranje	Definisanje dugoročnih ciljeva	ORT	6	Januar-mart
		Razrada ciljeva i indikatora	Sektorske grupe, ORT	10	Mart-maj
	Okvirno operativno planiranje	Planiranje implementacije	ORT, Odjeljenje za planiranje i lokalni razvoj	2	Juni-juli
		Planiranje finansiranja	ORT, Odjeljenje za budžet, Odjeljenje za planiranje i lokalni razvoj	1	Juli
		Planiranje izgradnje kapaciteta	ORT, Načelnik Općine		Juli
Sprovođenje	Operativna razrada prioriteta	Usvajanje strategije	Načelnik, ORT, Odjeljenje, vijećnici		Juli-septembar
		Uspostavljanje struktura za implementaciju	Načelnik Općine	6	Juni-avgust
		Ospozobljavanje za pripremu i implementaciju projekata	Služba za upravljanje ljudskim resursima	6	Juni-avgust
		Akciono planiranje prioriteta za slijedeću godinu	Načelnik Općine, Odjeljenje, javne službe	3	Septembar (svake godine)
	Ugradnjma prioriteta u godišnje programe odjeljenja i javnih službi		Načelnici, službe, direktori javnih službi i preduzeća	3	Septembar-oktobar (svake godine)
		Finansijska razrada prioriteta, budžetsko	Odjeljenje za budžet, specijalisti	2	Septembar-oktobar (svake godine)

	finansiranja	planiranje za slijedeću godinu			godine)
		Apliciranje za druge izvore	Načelnik Općine, Odjeljenje	20	Od oktobra
Realizacija prioriteta	Pokretanje/ugovaranje	Odjeljenje, služba za javne nabavke	10-20	Od novembra	
	Izvođenje	Odabrani izvođači/odjeljenja/službe NVO...	10-20 prema zadatku/ugovoru		
	Koordinacija	Odjeljenje			
Praćenje i vrednovanje	Praćenje	Odjeljenje, odabrani nadzorni organ	Prema zadatku/ugovoru Kolegij Načelnika-kvartalno Lokalno razvojno partnerstvo i vijeće-godišnje	12-15	Nakon treće godine i nakon pete godine implementacije
	Izvještavanje	Izvođači, odjeljenje, Načelnik Općine-Kolegij (razmatranje)			
	Vrednovanje	Odjeljenje, evaluatori Razmatranje:načelnik (kolegij), lokalno partnerstvo, Općina, Vijeće, odjeljenje			
Revizija/ažuriranje	Revizija sektorskih planova	Načelnik Općine, ORT, sektorske grupe, odjeljenje	20	Nakon treće godine	
	Revizija strategije	Načelnik Općine, ORT, sektorske grupe, odjeljenje	36	Nakon pete godine	

VI 4. Praćenje, ocjenjivanje i ažuriranje strategije razvoja

Praćenje (monitoring) ostvarivanja razvojnih planova i strategije u cjelini vrši se na godišnjem nivou, na osnovu definisanih projektnih i programskih indikatora i plana implementacije. Osnov za praćenje su odgovarajuće uredene baze podataka, koje se ažuriraju jednom godišnje, kad su raspoložive odgovarajuće statistike.

Vrednovanje (evaluacija) ostvarivanja sektorskih razvojnih planova vrši se kontrolno nakon tri godine (kada se u pravilu radi i djelimično ažuriranje) i finalno nakon planskog perioda (nakon pet godina). Tada se radi i kontrolno vrednovanje ostvarivanja strategije u cjelini i vrši njeno ažuriranje, u vidu eventualnog pomjeranja strateških fokusa i redefinisanja strateških ciljeva.

Tada se vrši i ažuriranje sektorskih razvojnih planova.

Veoma je važno da se od početka prikupljanje, obrada i analiza podataka vrši sistematski i ne tretira kao jednokratan posao. To znači da se postavi tako da se kreiraju odgovarajuće baze sekundarnih podataka, koje će se relativno lako godišnje ažurirati; Redovno godišnje izvode odgovarajuća direktna ispitivanja grupa aktera/korisnika usluga, prema standardizovanoj metodologiji i instrumentima, kako bi se mogle pratiti promjene i napredak;

Koristi za praćenje (godišnje) i vrednovanje (nakon 3 godine) ostvarivanja strategije i razvojnih planova.

Za kvalitetno praćenje , vrednovanje i ažuriranje strategije neophodno je formiranje slijedećih baza sekundarnih podataka i to:

Baza demografskih podataka;

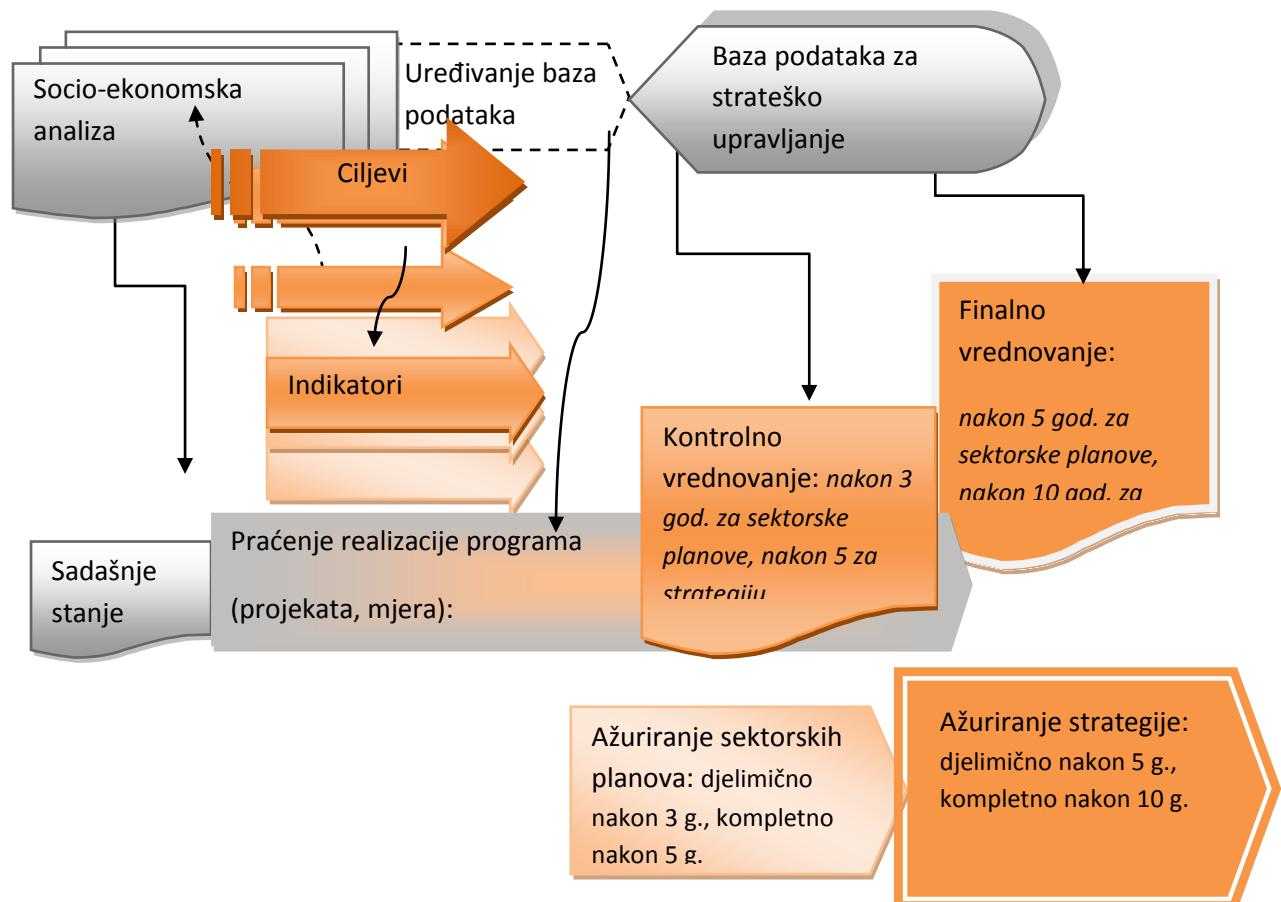
Baza podataka o tržištu rada;
Baza podataka za socijalne javne usluge;
Baza podataka za infrastrukturu i komunalne javne usluge;
Baza podataka lokalne privrede;
Baza podataka o stanju životne sredine.

Kao i redovna godišnja ispitivanja:

Ispitivanje zadovoljstva korisnika socijalnih usluga;
Ispitivanje zadovoljstva korisnika administrativnih usluga;
Ispitivanje zadovoljstva korisnika komunalnih usluga³.

Metodologija i instrumentarij (uzorkovanje, anketa, programska podrška, vrste izvještaja) za ova ispitivanja treba da budu standardizovani i dovoljno osjetljivi da mogu registrovati stanje dostupnosti, kvaliteta i cijene usluga za osjetljive grupe, koje se nalaze u zoni socijalne isključenosti.

Ključne tačke i poluge za procjenu napredovanja i ažuriranje strategije i sektorskih planova prikazane su sljedećom slikom.

VI 5. Sinteza

OPĆINA GRAČANICA PODUZETNIČKI VODEĆA, EKOLOŠKI UREĐENA, DRUŠTVENO ORGANIZOVANA ZAJEDNICA SRETNIH I ZADOVOLJNIH LJUDI

STRATEŠKI CILJEVI																	
Strateški cilj I PRIVUĆI INVESTITORE-POVEĆATI ZAPOSLENOST		Strateški cilj I PRIVUĆI INVESTITORE-POVEĆATI ZAPOSLENOST		Strateški cilj III KVALITETNO RIJEŠENA CESTOVNA INFRASTRUKTURA		Strateški cilj IV TERMOMINERALNE VODE I DRUGI RESURSI U FUNKCIJI RAZVOJA TURIZMA		Strateški cilj V BOLJA UPRAVA I UREĐEN DRUŠTVENI SEKTOR, VEĆA BRIGA ZA MLADE I OSJETLJIVE KATEGORIJE									
SEKTORSKI CILJEVI						SEKTOR EKONOMSKOG RAZVOJA				SEKTOR DRUŠTVENOG RAZVOJA				SEKTOR UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA			
Cilj 1	Cilj 2	Cilj 3	Cilj 4	Cilj 5	Cilj 6	Cilj 1	Cilj 2	Cilj 3	Cilj 4	Cilj 1	Cilj 2	Cilj 3	Cilj 4				
Unapređenje biznis infrastrukture u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom do 2015 god.	Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivrednih gospodinstava do 2015. god	80% privrednih subjekata u sistemu dajinskog grijanja do 2015.godine	Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni pлавljenja u dužini od 300 m	Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i anjiskog turizma do 2015.godine	Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine	Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine	Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine	Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. godine	Unaprijeden rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. godine	Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	Poboljšanje vodosнabdјevanja na teritoriji općine Gračanica	Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine	Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije				
Promocija imidža Općine kao poduzetničkog centra (2010-2015)	Razviti 800 tržišno orijentiranih i održivih registriranih poljoprivrednih gospodinstava do 2015. god	Regulisati korito rijeke Sokoluše u zoni pлавljenja u dužini od 300 m	Izgradnja zatvorenog bazena i smještajnih kapaciteta u funkciji razvoja zdravstvenog i anjiskog turizma do 2015.godine	Unaprijediti sektor socijalne zaštite za 30% do 2015. godine	Poboljšati uslove za rad i povećati obuhvatnost djece u obrazovnim ustanovama do 2015. godine	Unaprijediti sportsko-kulturni život u općini do 2014. godine	Unaprijediti uslove rada i usluga u sektoru zdravstva do 2015. godine	Unaprijeden rad lokalne uprave-povećati efikasnost i kvalitet rada općinskih službi za 30% do 2012. godine	Unaprijeden sistem upravljanja otpadom, vodama i zrakom do 2015. godine	Poboljšanje vodosнabdјevanja na teritoriji općine Gračanica	Zaštićena i očuvana kulturna baština i uređena izletišta i zelene površine na području općine do 2015. godine	Općina Gračanica bez mina do 2015. godine na površinama I kategorije					

Programi za ostvarivanje sektorskih ciljeva

PROGRAMI															
1.1. Program putne infrastrukture	2.1. Program kontinuirane podrške u organizovanju sajmova	3.1. Program organizovanja i tržišnog usmjerenjaa poljoprivredne proizvodnje	4.1. Program energetsko efikasnosti	5.1. Program regulacije korita vodotoko va	6.1. Progra m podršk e razvoju banjskog turizma	1.1 Program unaprijeđe nja socialne zaštite	2.1. Program izgradnje i modernizac ije obrazovnih ustanova	3.1. Program izgradnje sanacije, modernizac ije i opremanja sportskih- kulturnih objekata	4.1. Program unaprijeđe nja zdravstvene zaštite	5.1. Program razvoja, održavanja i poboljšanja sistema upravljanja kvalitete tom u skladu sa standardom BAS EN ISO 9001:2000	1.1. Program Organizova n odvoz otpada na cijeloj teritoriji općine	2.1. Program saniranje gubitaka na području općine Gračanica	3.1. Program Zaštita i revitalizacija spomenika kulture	4.1. Program Deminiranje područja MZ Skipovac	
1.2. Program izgradnje vodovodne mreže		3.2. Program edukacije iz oblasti poljoprivrede obnovljivih izvora energije	4.2. Program korištenja i obnovljivih izvora energije	5.2. Program čišćenja i uređenja vodotoko va		1.2. Program za kvalitetnije življenje manjina		3.2. Program Poboljšanje kvaliteta sportsko- kulturnih sadržaja		5.2. Program uvodenja nove informacijsko- komunikacijs ke tehnologije	1.2. Program Reciklaža otpada	2.2. Program Izgradnja vodovodnih mreža	3.2. Program Uređenje izletišta	4.2. Program Deminiranje područja MZ Lendići	
1.3. Program izgradnje kanalizacione mreže						1.3. Program razvoja saradnje sa NVO		3.3. Program obnove objekata		5.3. Program informatičko g opremanja službi	1.3. Program Uklanjanje divljih deponija, sanacija postojeće deponije i obezbjedenje nove lokacije deponije	2.3. Program organizovan og upravljanja vodovodnim sistemima i objektima na općini Gračanica	3.3. Program Uređenje zelenih površina	4.3. Program Deminiranje područja Visa	
1.4. Program izgradnje mostova								3.4. Program zaštite kulturno istorijskog naslijeđa		5.4. Program Uklanjanje otpada animlanog porijekla	1.4. Program Uklanjanje otpada animlanog porijekla	2.4. Program obezbjedenja novih količina pitke vode – nova izvorišta području općine Gračanica			

1.5. Program rasvjete								3.5. Progra m za mlade		5.5. Program unaprijedenj a dostignutog nivoa komunikacij e općinskih službi	1.5. Program Čišćenje i regulacija vodotoka			
1.6. Program prostorno- planske dokumentac ije										1.6. Program Rekonstrukc ija i izgradnja kanalizacion e mreže i izgradnja postrojenja za prečišćavanj e otpadnih voda				
										1.7. Programi energetske efikasnosti				
										1.8. Program Izgradnja zaobilaznica				

